TOMVS II.

REGVLARVM AD RELIQVAS REGVL. PETRI A DVENAS;

et ex iuris corpore summa cum diligentia collectarum;

Vnà cum suis ampliationibus ac limitationibus, ita vt studentibus & legum professoribus nullus, vel perexiguus labor futurus sit; vtilitas verò permaxima: omnibus disputantibus & in foro conuersantibus, apprime fructuosa & necessaria.

IACOBO NOVELLO D. AVTORE,
Cum Summario ac Indice vberrimo, nunc primum in lucem editus.

VIRTVTI SIC

CEDIT INVIDIA.

VENETIIS
Ad candentis Salamandræ insigne, 1567.

VNIVERSIS LEGVM STVDIOSIS, ADOLESCENTIBVS,

Iacobus Nouellus I. V. D. fœlicitatem D.

COMMVNIS *est, eaq; peruulgata opinio; nobiles adoloſcentes, genus humanũ animo, et corpore conſtare, eiusq; duas præcipue eſſe dotes, quarum altera ad peregrinationẽ, atq; uiſus oblectationem, altera uero ad indagationem ac ueri cognitionem pertinere uidetur: ex hac autem morum diſciplina proficiſcitur, quæ nos à brutis animalibus ſeparat, & diſiungit. omitto artes illas, cum illiberali, ac ſordido labore coniunctas; quæ cum ad quæſtuoſum finem referantur, nõ equidem conſpicio, cur magno apud ſapientes in honore, aut beatorum numero habendi ſunt ij, qui eas exercent: eam uero philoſophiæ partem conſidero, quæ potiſſimum nos decet, ciuilis ſcientia, quæ iure quodam ſocietatis hominum cætus cõiungit, et nos ſummopere delectat. atq; ego ſæpius memoria teneo, Platonem atq; alios doctos uiros in ſuis reliquiſſe ſcriptis, nihil eſſe ſcientiæ cognitione delectabilius, nihilque quod uirtute magis homines alliciat ad iſtius ſtudioſos diligendos, quibuſcũ uerſemur, ac de ſtudijs, et rebus noſtris inuicem cõmunicemus, ut Deo propitio, & natura duce, quæ ui rationis hominẽ conciliat homini, & ad uitæ ſocietatẽ, et comitẽ in negotijs in utraq; fortuna ſubiectis, ingeneratq; in primis præcipuũ quendam amorem in eos, qui procreati ſunt, ut eorundem or-*

tus: partim patria uendicet, partimq; amici fructuũ capiant, cumq; ad hunc usque diem amicis in publicis, priuatisq; causis, omni mea cura ac opera legaliter inseruierim, in quo maiorem meæ ætatis partem consumpserim, stoicorum sententiam demum secutus: arbitror homines hominũ causa esse genitos, ut ipsi inter se, alij alijs prodesse possint, ijs causis potissime adductus, omne meũ studiũ adhibui, ut grati, ac beneuoli hominis nomen mihi a uobis nobilissimi adolescentes compararem. cum itaq; plurimæ sint iuris ciuilis partes, ex omnibus ijs legibus, quæ dietim cõspiciuntur, quis ex uobis optimi adolescentes nõ intelligat, in hac iuris ciuilis scientia non mediocrem laborem, neq; breue tẽpus ad eas non dicam legendas, sed accurate obseruãdas opus esse? idq; ob inexhaustam illã plurimorũ uoluminũ copiã. cumq; hæc ita sint, quis in ijs considerandis non affirmet uniuersam hominis ætatẽ conteri? Ego igitur hoc tẽpore reliquas iuris ciuilis regulas, præter eas, quæ ab excellentissimis D. meis Bartholomæo Socino, ac Petro Duena patribus, et fratribus meis amantissimis coaceruatæ sunt, in studiosorũ gratiã ac utilitatẽ colligere, et coadunare studui, ut quisque intelligat elaborare in his studijs, id propriũ nostrũ esse munus. Hunc itaq; libellũ nostrũ regularũ, uere aureolũ uobis adolescẽtes dicare, et proponere uolui, ut ex eo optime pernoscatis, quæ sint iuris regulæ; earũq; fallẽtiæ; ac ampliationes, ut cũ uobis opus erit artificiosis argumẽtis ꝓponẽtis, optime et facillime rẽspõdere sciatis, atq; ita studiosi adolescẽtes, quorũ cõmodũ noster hic respicit labor, ĩ frequẽtissimo hominũ doctissimorũ cõuẽtu, oĩum cũ admiratione, quã creberrime argumẽta erudite ꝓponere, ac ingeniose iure ac legibus discẽptãdo agitare cognoscatis. Valete, et Nouelli uestri memores estote.

REGVLARVM VTRIVSQVE iuris collectarum LIBER SECVNDVS.

Cum suis ampliationibus & limitationibus ultra coacer-
uatas per Excell. D. Bartho. Socinum, ac Reuerendiss.
D. Bernardum Diaz. nunc primum in lucem datarum.

Auctore D. Iacobo Nouello iuris professore loco Reueren. D. Petri Duenas nuper deffuncti ad nu. incip. à fur. vsque ad finem.

REGVLA PRIMA.

FVR committens furtum de iure diuino olim
1 pœna mortis † non puniebatur, preterquam
in casu infrascripto sed pœna iuris erat pœ-
na dupli, & quadrupli, & septupli & me-
re pecuniaria. vt in c. xxij. Exodi ibi, si in-
uentum fuerit apud ipsum duplum restituet,
& paulo infra si inuenerit. fur dupplum red-
det. & in c. sexto. prouerb. ibi si quis fu-
ratus fuerit, deprehensus; septuplum red-
det & omnem substantiam, & de iure dige-
2 storum erat pœna duppli & quadrupli, † Aliter vero de iure C. vt
infra particulariter dicetur.
3 Fallit in fure subripiente hominem qui se vendiderit. † Noxæ
conuictus morte morietur: secundum d. c. xxj. Exod. ibi, circa med.
ibi qui furatus fuerit hominem & vendiderit noxæ conuictus, etc.
Innoc. in c. quia propter. de elect. & Inno. in c. qui cum fure. de furt.
c. presbyteri. lxxxj. distinct.
De iure uero communi secundum auct. sed nouo iure. C. de seru. fu-
4 giti. pœna est arbitraria † tam pecuniaria, quam corporalis: arbi-
trio iusdicentis, imponenda secundum Docto. ibi, & Alex. in consi.
lxxj. nu. 8. et 26. tenet secundum Innoc. in c. j. de rap. idem cons. clij.
& cxxxv. in fin. vol. vj. & quandoque licitum est, leges transgredi
5 † propter emergentes casus secundum Inno. in c. j. de constitu, quod
procedit in maioribus magistrat. secus in minoribus, vt in potestati-
bus terrarum: qui non possunt excedere pœnam statuti.
6 Fallit in fure famoso, piratis, & nocturno depopulatoro † agrorũ.
vt l. capitalium. §. famosos. & §. crassatores. ff. de penu. & famosi di-
cuntur ex eo solum quod sunt damnati de furto vel rapina post sen-
tentiam secundum Albert. in l. sacrilegij. §. si quis. ff. ad leg. Iul. pecu.
qui furcis suspenduntur. Com. consi. xliiij. volu. xlj. g.

7 Fallit etiam in fugientibus ad hostes †. & in reuelantibus secreta
principum. & authoribus seditionum, & tumultus, qui omes suspen-
duntur ex lege.
8 Fallit etiam in seruo Regis † qui intulit mortem alicui: vbi su-
spendi debet. supra fossam mortui. vt l.serui.ff. de ho.lib.homi.
9 Fallit in scismaticis † & aliis multis, de quibus loquutus fuit Gui-
do Papa in q.589.nu.3.4.& 5.
De iure Longobardo pro primo furto oculis sibi euelli debet.
10 † Pro ij. nasum omnino perdere debet.
Pro iij. vero mori debet. vt l.si quis latro. de furtis & seruis, fugac.
glo. est ordi. in l.capitalium.§.famosos. in vers. furta. clam ad fin.ff.
de penu. Sed Glo. in ver. puniatur. in titu. de pace iur. firm. colla.9. te-
net quod leges Longobardorum non sunt leges generales factę a Ro
manis uel ab Imperatore: sed ab alio d. speciali: quæ per desuetudi-
nem sunt abrogatæ & ex quibus pro ll. non debent seruari.
11 Quantitas discernit † furem ab abigeo: nam qui vnum suem rapit.
vt fur cohercebitur: qui uero gregem subripit vt abigeus coherce-
bitur. l. oues, ff. de Abigeis.
12 De iure nostræ patriæ † pro primo furto fustigatur & flagella-
tur: pro secundo bullatur: in fronte ferro ignito. pro iij. vero furto est
pœna furcharum: & hoc propter reiterationem & contractationem
rei furatæ. secundum c.9. promiss. maleficiorum. & partem M. consi.
1544.25. Nouemb. ꝙ no. si quis hodie furatur vnam rem. & cras fu
retur aliam. propter reiterationem & consuetudinem delinquendi
potest fur laqueo suspendi secundum Bal. in l.apud antiquos. in fine.
C. de fur. & ideo propter consuetudinem delinquendi augetur pœna
l.facultas. C. de iure fisci. l.iij. in fine. C. de episcopi audien. Ioan. de
Plat. C. de superexact. l.j. lib.x. & vide Barba. in cons.ij. nu.21. vol.
ij. Dec. consi.65. Cepol. consi.26. vbi loquitur de statu. Brixiæ. Ful.
consi.157. Roma. consi.429. in princ. Et ideo testis assuetus litigare
potest repelli a testimonio. vt c.nullus.3.q.4. ibi frequenter litigãtes
& c.quia suspect. eadem causa: & ideo assuetus furari potest secure
13 pœna mortis puniri † secundum Ang. in tracta. maleficiorum, in ver.
14 vestem cœlestem. nu.14. coll.3. & facit, ꝙ † peccatum veniale ge-
minatum efficitur. Mortale, secundum text. in c.vnum.§. in nomine
autem criminis.25. dist. & dicit Bal. in d.l.iij. C. de episcopa. audien.
ꝙ bis carceratus pro eodem delicto non debet iam cito relaxari;
15 † quia ferra bestia non debet exponi ad strages et damna facienda.
& facit in simili quod dicit Glo. in l.consentaneum, in vers. perseue-
rauerit. C. quomodo & quando iudex, ꝙ humanum est peccare, dia-
16 bolicum vero perseuerare. † & delicta reiterata plus debent pu-
niri secundum glo. in d.l.iij. in fi. C. de episcopa. audi. & consuetudo
17 delinquendi, quæ actus frequentiam assiduitatem requirit † grauiter
inspici debet, secundum Bald. in l.j. C. quæ sit long. consue. & l.de
quibus.8. collat.ff. de legi. & Bal. & Alb. in l.ij. C. quę sit lõg. cõs. cũ
18 aliis, vt ibi, & Guid. Papa q.631. nu.2. vbi † declarat quę sit assue-
tudo

tudo, consuetudo, & desuetudo, maxime in præsenti materia, ꝙ not. Petrus in appost. ad Bar. in l. j. C. de superexact. li. x. vbi dicit, quod committens crimen pro quo venit imponenda pœna pecuniaria si ca-
19 piatur & † tale crimen delinquẽs commiserit, hoc delictum ex quo in consuetudinem deduxerit, ꝙ per iudicem poterit capitaliter puniri, quod est mirabile, & est sing. Io. de Arnono. nu. 64. nu. 2. quod
20 tu not. ꝙ clerici, & fures authoritate superioris † possunt incarcerari, & ad torturam poni quousque res exquirantur, vt v. q. v. Illi. & 14. q. 6. c. i. & si fuerint deprehensi in furto ab omni honore deponũtur. 81 distin. c. presbyter. & infames sint. qui nec accusare, nec testes esse possunt, vt 3. q. 5. capi. constituimus. quod intellige de iis furibus, quod p sententiam condemnati sunt. vt Luc. de penna in l. iudices. nu. 2. C. de dignit. lib. xij.
21 Plagiarij qui viuentium filiorum † miserandas infligunt parentibus orbitates, si quidem sunt serui, aut libertati donati, tunc bestiis sub
22 iiciuntur, ingenij vero gladio conficiuntur. † sed sacrilegi qui manufacta Dei templa violant vel confringunt, aut bestiis damnantur vel viui comburuntur, aut in furcis suspenduntur, vt l. vlt. C. de plag.
23 Expilatores vero sunt atrociores fures, quia qualitate discernuntur a furibus, & a petulantibus. qui libidinis causa. Ancillas rapiunt. vt l. aut facta. §. qualitate. ff. de pen. & l. capitalium. §. grassatores. ff. eo. ti. vt l. j. §. expilatores. ff. de effract. & expilla. ex quo furantur cum fractura.

REGVLA SECVNDA.

Fuga de per se in causis crimininalibus nullam facit probationem
1 † neque plenam, neque semiplenam. tex. in l. vnic. C. de rap. virgi. l. iij. §. Desertorem. & §. emansor. ff. de re milit. Bar. in l. lege Cornelia. ff. ad Sylla. c. in literis. de testi. Sed cum fama publica bene probat Io. de Amic. consi. 85. nu. 1. Bar. in l. fi. ff. de quæstio. Felin. in c. nullus. nu. 6. de præsump. Gram. d. 34. nu. 52. & 53. loquendo de vehe
2 menti † fama quæ cum vno teste facit indicium ad torturam.
Fallit hęc regula in omnibus officialibus publicis, siue pręsunt iustitiæ, siue præsunt administrationi, vt in auct. de coll. §. super hoc. & §. si quis autem. & in auct. de exhib. reis. §. si vero etiam. & l. iij. C. de exact. tribu. li. x. ꝙ si tempore sindicatus, vel alio tempore, quo reddere debent rõnem administrationis suę aufugerint de loco in quo
3 officium gesserunt. Tunc illorum † fuga facit semiplenam probationem, vt Pau. Gitland. de fuga carcerato. nu. 5. & Bar. in l. j. ff. de iis, qui sibi mortem consc. & fuga bene reddit quem suspectum. l. impuberib. §. præterea. ff. de suspe. tu. & ibi Bar. sed & est leue indicium, secundum Bal. in l. non hoc. C. vnde cognat. & fuga triplex est. voluntaria causaria & ignominiosa. Sal. in l. j. C. de edilict. act. Adde Dec. consi. 234. col. j. nu. 3 Marsi. sing. 497. & §. diligenter. num. 41. in sua prat. C. & Matth. 145. sing. suis.
Fallit etiam in tribus casibus de quibus in R. Sonc. nu. 162. limita
4 dictam regulam quando aufugiens † a loco solitę habitationis illi-

eo se phitaret coram iudice, quia tunc non habetur pro fugiente. Ita Bal.in l.j.C.de ser.fugi.post gl.in l.iij.§.mansor.ff.de re mil.& Bar. in l.quis sit fugitiuus.§.j.ff.de edil.edic.& vide ij.limit.R.391.sup.

REGVLA III.

1 Fugitiuus debitor in die Dominico capi potest † vt c.licet. & c.j. de feriis.& c.fin.de iudi.gloss.not.in l.dies festos.C. de feriis. & ibi Docto. eo maxime, quia creditor debitorem fugitiuum auctoritate propria capere potest, etiam sine iudicis mandato, cum iuris cōis solēnia in hoc casu relaxentur, vt l.ait prætor §.si debitorem.ff.de iis, quæ in fraud.cred. Anch.consi.cxxiij. Vnus ex procurat. nu.8.ad fin. maxime si post debitum contractum creditor notitiam habet &
2 summaria † cognitio per iudicem de fuga ipsa comprobata sit, quod tu not.Deci.in l.vinum.nu.8.& ibi Ias.ff.si cer.pet.licet Ias.in l.plerisq.ff.de in ius voc.tenuerit ꝙ fugitiuus possit in domo ad instantiā. c.detineri, argumento de tempore ad locum vt ibi.

Securitas enim data alicui ne capiatur in domo habitationis, per l.plerique.ff.de in ius vo.hoc intelligitur preterquam in criminibus,
3 quia † criminosus in nullo loco est tutus.ita Bal.cōs.cccc.nu.2.vol.j.
4 De iure vero nostræ patriæ fugitiui † nec in domo, uel in ecclesia nullo modo retineri & incarcerari possunt.

Fallit in hac ciuitate, quia debitores fugitiui in certis diebus edilititiis, ex forma. l.excellentissimi Senatus 1557. 4. Aprilis per dies octo ante festum natiuit.domini nostri Iesu Christi, & in die palmarum Quadragesimæ, vsque ad vltimam diem Paschæ vigore legis dicti fugitiui possunt se conferre per ciuitatem ad eorū libitū, & oīs ꝑsonalis executio contra prædictos est interdicta, & si fortasse fieret, aliqua personalis executio in d.tempore, eo tunc vigore d.l. clar. d. Aud.vet.inciderent, prout in multis casibus iudicatum, obtentum, et decisum fuit, ut in actis officij clare patet, quod tu tene menti.

1 Amplia, vt suspectus possit etiam detineri in alieno territorio, nā eo in loco authoritate propria capi potest, ita tenet Ang.in l.nemo carcerem.in vl.col.C.de exact.tribut.& ibi Benedi.de Plumb.pen. col.v.Item iuxta prædicta quęro.lib.x.in repet.sua.& idem Ange. in l.i.nu.2.C.vbi quis de curia.vel coharta.

2 Amplia.in bannito, nam eo ipso ꝙ quis est bannitus censetur esse in fuga. not.Bal.& Moder.in l.rogasti.§.si.ff.si cert.peta.ratio quia bannitus quo ad ipsius personam habetur pro mortuo, & inter viuos non potest connumerari.l.amissione.§.qui deficiunt.ff. de cap.dimi. Caccialup.in tract.de debit.susp.de fuga, q.vi.nu.3.

3 Amplia, ut suspectus de fuga retentus non possit opponere exceptionem incompetentię, vt Alex.& Deci.in l.cui iurisdictio. nu.17. ff.de iurisd.om.iud.Anch.consi.cxcii.in auxiliū veritatis. nu.3.ver. quo ad primū.fo.77.Imo nec exceptio feriarum, vt l.dies festos. C. de feri.& hoc ne iura creditoris pereāt, & aliis rōnibus.vt ibi ꝙ no.

4 Amplia, ut etiam si sit debitor in diem vel sub conditione, qui potest etiam capi, propter suspitionem fugæ: maxime a creditore de cu-

ius

ius intereſſe agitur. vt l. quæſitum cum glo. in ver. quia. ff. de pignor. vt Aret. conſi. xcv. & Deci. conſi. lxxv. nu. 2. & in d. l. cui. nu. 21. ꝗ not. Roma. conſi. ccxlii. nu. 2. cum aliis.

1 Fallit quando debitor poſsideret bona immobilia, ſeu ſtabilia in loco, in quo quis ſortitur forum, ſecundum Aret. in conſi. xcv. reſpondendo. iii. col. & Deci. d. cõſ. 75. nu. 2. verſ. ſecus in caſu noſtro, ꝗ no.

2 Fallit etiam quando creditor habet pignus penes ſe & in manibus ſuis, quia eo caſu non põt procedere ad aliquam retentionem contra debitorem ob ſuſpitionem fugæ ex quo creditum ſuum eſt tutum ac ſecurum per conſtitutionem pignoris quod vtiꝗ creditor vendere non poteſt, niſi debitor in mora conſtituatur, vt eſt text. ſecundum Bar. & Sal. in l. cum ſoluendæ. ff. de diſtrac. pigno. & in l. ſi ex legati cauſa. ff. de ver. ob. & Bal. in l. creditor qui non idoneum. ver. quæro. ff. ſi cer. pet. & eſt glo. in uer. redigere. l. ii. C. de pigno.

3 Fallit itidem in milite dum ſeruit in armata militia, quia eo tunc nullo modo capi poteſt, vt eſt glo. not. in ver. armata. C. vbi quis de cur. vel cohart. l. ii. & Ang. in l. 1. nu. 2. & 3. C. eo. titu.

4 Fallit in debitore fugiente ad eccleſiam. qui ut ſuſpectus retineri non poteſt, ſecundum Old. conſ. 54. an fugiens. Abb. in c. inter alia. n. 22. de immu. eccle. Ripa in c. 1. nu. 89. de iudi. Dec. in l. vinum. ii. nu. 8. ff. ſi cer. pet. Docto. in l. plerique. ff. de in ius vocan. nu. 25.

Fallit in caſu truffæ, quia fugitiui ẽt in domo ꝓpria detineri põt, et cõmiſsio & retẽtio eo caſu per iudicem fieri põt, & facta per iudicem laudabitur. prout plurics deciſum fuit, & iſti fugitiui, falliti appellan-

5 tur† fraudatores & deceptores, nec ſunt digni excuſatione aliqua ob aduerſam fortunam. ita ſing. Bal. in conſi. 372. nu. 20. in fi. vol. v.

REGVLA IIII.

Fama probata per duos teſtes ſine aliis adminiculis non facit indicium ſufficiens ad torturam. Ita Bar. in l. Milites. ff. de quæſtion. Marſ. in l. de minore. §. plurium quoque. nu. 30. ff. de quæſtio. & ſing. ccv. Abb. conſi. lxxxi. nu. 1. volu. ii. ſed. de ſen. conſi. lxii. Anto. de But. & Doct. in c. veniẽs. il primo. de teſti. Fel. in d. c. n. 14. Bar. cõſ. cxci. d. Paci de Burgo. & idem Marſ. in ſing. xcvii. fama. Bal. & Saly. in l. ea quidem. C. de accuſ. in mat. famæ Bal. nu. in cõſ. 402. quæſtiõ. n. 5. vol. v. & in cõ. 447. n. 12. ubi cõcludit famã ſine adminiculis nõ ſufficere ad cõdẽnãdũ, ſed bene ad iquirẽdũ. vt eo. uol. & ĩ cõ. 78. tex. n. 2. & cõ. x. n. 5. eo. uol. iii. Dec. ĩ d. c. veniẽs. n. 24. uſꝗ 29. ꝗ teſt.

Hanc regulam ponit Pet. Duenua cum quinꝗ limita. vltra duas limita. par eum relatas a Ber. de Luco remittendo ſe ad Hip. Marſi. in d. §. plurium quoque. nu. 27. uſꝗ nu. 58. quod bene nota.

1 Amplia, vt fama comprobata per duos tr. plene probat: ita glo. in c. i. de app. Cy. in l. ſi. C. de teſti. Doct. Cano. in d. c. uenien s. il primo. de teſt. glo. in l. 4. C. de prob. Afflict. deci. cccxxxvii. un. 2. Cæpol. conſi. 70. nu. 14. Bal. in l. cũ ſuper vernts. C. de rei uendic. & hoc in ciuilib. cãis. Deci. cõſ. clxxxix. n. 13. & cõſ. 429. n. 9. & 18. & cõ. 163. n. 12. & cõſi. ccccxxviii. n. 2. & cõſi. 57. n. 3. Alex. cõſi. 4. nu. 4.

vol. 6.

uol.6.conf.5.nu.3.10.uol.1.Idem consi.23.nu.uol.4. & con.54.nu.3 uol.4.cum alijs infinit.

2 Amplia, etiam ut non solum cum adminiculis plene probat. sed producit 7.aut 8.mirabiles effectus, ut Guido Papa q.301 & 416. ꝙ tu solers.nu.3.Alex.conf.14.nu.6.& nu.20.uol.ij.ubi singulariter.

1 Fallit primo quādo fama est coadiuuata cum alijs adminiculis seu præsumptionibus, quia in criminalibus causis facit sufficiens indicium ad torturam. Ita Marf. in d.§.plurium quoque num.57.allegan. Bal.in l.si quis ex argentariis.§.ij.post princ.ff.de edend. Felin.c. ueniens.il primo col.4.n.de testi.all.etiam c.præterea in uerbo auditu de test'ib.in glo.circa fin.Cast.consi.276.uiso processu.

2 Fallit etiam in his,in quibus probationes sunt difficiles, quia tunc fama plene probat, secundum Marf.in d.§.plurium quoque.nu. 63. vsque 67.ff.de quæstion.alleg.Bar.in l.si quidem.C.sol.mat.& in l. continuus.§.cum ita de verb.oblig.nu.4.Bal.in conf.229. uerba nu. 2.ubi dicit ꝙ quæ non possunt plene probari, probantur per argumenta & sacramentum, uol.ij.ita Alex.consi.24.nu.6.& 20. uolu. 2.& Ancha.conf.310.tres domini nu.2.uerf.& iste probatus.Roma. consi.76.nu.5.ubi tenet, ꝙ ratione difficultatis admittitur ea probatio. quæ alias non admitteretur, & Fed. de Sen.consi. 119. nulli dubium.Bar.hoc idem in l.si quando C. unde ui.& in §.pen.l.si quis ex argentariis.ff.de edendo. & communiter doct.

3 Fallit 3.vbi fama publica facit plenam probationem in causa criminali. quando agitur ad finem probandæ iurisdictionis. illius causæ secundum Gemin.in c.si iudex laycus.§.1.in 1.not.nu.2.de sent.excom.in 6.Marf.in d.§.plurium quoque nu.74.ff.de quæstion.

4 Fallit etiam ubi tractatur de probanda consuetudine & mala fide. In primo casu. Abba. in consi.53. In prædicta causa nu.1.vol.ij.De secundo uero fulgo.consi. 158. col. ij. Innocen.in c.cum tu. de usur. Abb. in consi. 81. ex themate.uol.ij. ubi ad probandum, quem esse usurarium sufficit probatio famæ & Raphael fulgos.consi.145. quando plurime Marsi.in d.§.plurium quoque nu.84.ff.de quæstion.cum alijs infinitis & tu not.

5 Fallit itidem in filiatione,quia sola fama publica non probat filiationem. Ita Deci.in c. per tuas.nu.39.de probat.& in consi.54.col. 2.n.Saly.in l.1.col.iii.testib.Fulgo. consi.138.uisis col.ii. Alexan. consi.51.uiso.col.2.uol.1.& ad probandam filiationem communiter fiunt 2.capitula.ut Deci.in d.c.per tuas.

R E G V L A V.

Furnum. In sua parochia quilibet habere tenetur.ex l.dispositio-

1 ne, & antiquissimo † usu huius ciuitatis & omnes tenentur eorum panes decoquere in sua parochia: soluendo furnario solidos 6. per singulo stario farinæ iuxta partem 1530.31. Augusti & quilibet priuatus furnum in hac urbe habere potest, ac præscribere potest, ut in l.fin.ff.de usucap.Ita Guido Papa q. 298.nu.2.

2 Ex quo omnis actio & omne ius spacio annorum 30.† sopitur. & ex

ex l. Senatus 1488. omnibus præbet securitatem. & l. communis uult, & requirit ꝙ nullus posthac molestetur, uel inquietudinem formidare possit annis 30. decursis secundum tex. in l. fin. C. de fund. patrimo. l. xi. ita Neap. decis. 329. nu. 2. & 3.

Quæro insuper an obligatio de pane coquendo per furnarium in suo
3 furno pro tota sua familia sit seruitus. An obligatio personalis † Bal. in l. si pluris. In quarto contrario nu. 12. C. de cond. insertis tene, ꝙ est seruitus innominata quæ debetur a re personis, & ideo annorum 30. spatio perscribitur, Quod tu not.

4 † Fallit hæc regula quando consuetudo esset in contrarium ob aliquam publicam utilitatem. ut puta si in ciuitate parua & Angusta foret aliquod furnum & dubium esset, ne damnum uicinis inferatur in pane coquendo, tunc illud in loco remoto prope menia construi & poni poterit: ex antiqua consuetudine: quæ nullo modo immutari potest l. manifeste. C. de seruit. Flori. in l. si seruus. §. si furnum. ff. ad l. Acquil. cum aliis.

5 † Quæro etiam, insuper: si pactus sum cum furnario de pane coquendo pro me & familia mea per annos decem, in ratione libra. 10. in quo tempore duos tamen habebam filios, & postea plures alii mihi nati sunt & sic aucta fuit familia dubitatur. An furnarius de cetero teneatur panem decoquere pro eodem precio, concludendo
6 dic ꝙ sic, quia dictio familia est nomen † vniuersale ꝙ respicit argum. & diminutionem. ut l. peculium. in princ. ff. de leg. ij. & ita tenet Dyn. & Cyn. in l. non modus. C. de seruit. & l. placet in fin. C. de sac. sanct. eccl. Anch. in c. quanto de cens. & ibi Io. Anna. & Felin. Mars. in rubrica. C. de probat. nu. 410. & nota distinct. Cepol. in tra. de seruit. vrba. prædiorum. In tract. de furno nu. 4. dicentem. An conuentio sit stipulata sub nomine uniuersali, aut sub nomine suo & filiorum: uel sub nomine particulari: & dic in omnibus, ut ibi quod nota.

7 † Fallit in legato annuo, relicto super tali furno libra. x. an diminutis personis: ex aliquo accidenti integra tamen pensio annua debetur secundum Cyn. in l. si quis argentum. nu. 3. C. de donat. & l. Lutius Titius. ff. de alim. & cib. legat. & Guid. Papa quæst. 8. ꝙ not. & tene menti:

R E G V L A V I.

1 † Gabella in contractibus emptionum per emptores solui omnino debet, & hæc est communis opinio, & ita tenet Bal. in rubrica. C. si cert. pet. & de reb. cred. nu. 4. & est tex. in l. debet autem in fin. ff. de edil. edict. & ibi Cepol. in ij. not. d. l. tamen se resoluendo dicit, ꝙ ab vtraque parte solui cōmuniter debet, & vide Rom. in sing. 588. incip. per Italiam, & ita obseruatur in hac magnifica ciuitate Venet.

2 † Vbi dicit, ꝙ ecclesia non tenetur ad gabellas quę soluuntur de contractibus & donationibus lucratiuis, & statuta in contrarium non ualent: ad pręiuditium ecclesiæ, ita tenet Feder. de sen. consil.

117.nos Grifollus.Abb.in consi.xiii.num.2.vol.ii.Ang.in consil. xxiiii. & ibi dicit hãc esse cõem opi.& clem. pñilbus de sensibus.
3 † Fallit hęc regula in clericis, scholaribus, & aliis personis habentibus immunitatem a gabellis & datiis ex priuilegio, quia isti nullo modo tenentur. ut l.illud.C. de anno: & tribut. l. x. in argumentum: qui si fraudem commiserit,ea detecta. Amittit istalis priuilegium.argu.l. qui sub prætextu.C.de sacrosanct. eccl. Bald. in l. sancimus.C.desacrosan.eccle.num. Dec.consi.496.num.2.
4 † Et hoc de consuetudine antiqua quæ semper obseruanda est. ut l. semper.§.legem & ibi gloss. in uersi.legem.ff.de iur. immu. & in l. 1. in uerbo septuagenario.C.qui mor.se excu.l.x.
5 Item gabella non est soluenda de contractu † nullo, ut Alex. in cõsi.ciiii.nu.5.uol.1.Bal.in l.ij.C.de eunuch.& in l.non dubium.C. de legib.& de iis rebus de quibus non est solitum,aut consuetum sol ui secundũ eundem Alex.in cons.ccxii.n.6.uol.6.quod semper not.
6 Item gabella de iure non soluitur de iis rebus † quæ prouictu portantur. ita est tex.in l.Publicanus.§.de rebus.ff.de public.& .l.in l. censoria.ff.de uerbo.sign.all.per Bal.in consi.ccxli.in 1.vol.4.
7 Gabella non soluitur de legato facto pro restitutione male † ablatorum: ratio est,quia non est proprie legatum. sed restitutio male ablatorum, & non pręstat beneficium qui debitum soluit. ita Bal. in l. si seruo per illam l.ff.de hæredibus instit. Tiraquel. in l. si unquam.nu.88.in uers.libertis.C. de reuoc.dona.
8 Gabella si est soluenda de acquisitione dominij † aut de aliqua hęreditate,non comprehendit filium successorem in hæreditate patris, quia non est proprie acquisitio. uel lucrum, sed est continuatio dominij filij in bon:s patris per tex.in l.in suis.ff.de lib.& posth.Deci. consi.cclxii.nu.6.Ang.Imol.& Alber.in d.l.in suis.Capra. in cons. xlii. & si Venatius.glo.no.in c.pastoral.in uerb. quasi de decim.
1 † Geminatio actus maiorem uim habet, & efficatius operatur quã simplex, ita ut actus sit personalis. Ita Bal.& doct.in c.fin. de officio delegat. Deci.consi. cclxxxii. nu.4.ubi exemplificat de dictione solum, & dumtaxat:& de clausula nec aliter,uel alio modo:quæ præcisam habet naturam. secundum Bald.in glo. ibi.in l. si quidem col.ij.de except.& idem Dec.in consi.cccxvi.nu.5.& Cor.consil. xlix.in 1.vol.3.& consi.lxx.nu.6.eo. uol. & est opt.tex.in l. ij.§. furiosus ibi.in omnibus & per omnia.ff.de iur.codic.Barto.in l. cum scimus.C.de agr.& cens.l. x.
2 † Geminatio in uulneribus,habet quid excessus secundum Bar.& Bald.in l.licitatio.§.quod illicite.ff.de public. Dec. in auct.cassa & irrita.nu.16.C.de sacrosanct.eccl.Mar.sing.338. Grammat.uol.17. nu.89.& ideo pluralitas & multitudo uulnerum in corpore interempto † arguit omnimodã uoluntatem delinquentis.pro ut dixi in trac.
3 meo.C.ad nu.70.vsq; 73.in princ.operis,ꝙ nota & stude,& in l. ba lista.Ibi quantacunque pecunia.ff.ad Trebell.& ibi doct.
4 †Geminatio in contractibus geminatis de eadẽ re arguit suspicionis

nis fraudē: ut Bal. in l. emptione. C. plus ual. qđ agitur. Boe. q. 33. n. 5.

5 † Geminatio uerborum in ultima uoluntate ostendit enixam testatoris opinionē, ita Iason in l. cum filiosa. n. 65. ff. de l. primo. alle. tex. in l. cum pater. §. filius matrem. Ibi enixæ uoluntatis preces. ff. de l. ij. & l. balista. ff. ad Trebel. & l. si mulier. la ij. C. ad Velleia. Idem Iaf. in l. Gallus. nu. 27. ff. de lib. & posthu. ubi exemplificat, in uerbo potest & debet quæ verba important necessitatē præcisam, all. cle. ij. In uerbo debeant de statu monach. & in c. 1. ibi possumus & debemus, ut ecclesiast. benef. sin. dim. conf. Ang. in l. fin. ad l. Falcid. ꝙ

6 naturalis obligatio geminata † parit & producit obligationem. & Feli. in c. si cautio nu. de fide instru. dicit ꝙ Geminatio verborū pro latorum arguit & animi & propositi uoluntatem omnimodam.

7 † In sententia apposita similiter Geminata verba arguunt uoluntatem iudicentis. ut si dicatur, uerba in instrō inserta cassentur & irritent. Intelligitur ipso iure absq; alia snīa. ut sing. Bal. in tra. de pace cōstan. in usi. feu. c. 1. §. hoc quod nos. in uerb. & in irritum reducant.

8 † Geminata concessio pontificis arguit certā scientiam & uoluntatem concedentis; & æquipollet motu proprio, ita Franc. Crem. sing. 136. incip. clausula. Bal. in l. nec damnosę. C. de precib. imp. off. Ro. in l. si verbo. §. de uiro all. 31. ff. sol. mat. Alex. in l. iii. in princ. ff. qđ quisque iur. in aliū: & nota ꝙ sub istis uerbis germinatis & uniuersalibus non includitur illud quod est prohibitum de iure naturali & diuino, secundū gl. & Bal. in l. si filius a patre §. pe. ff. de lib. & posth.

REGVLA VI.

1 † Glosæ opinio omnino est sequenda tam in iudicando quam in cōsulendo, ita Bal. in consi. ccli. nu. 2. in fi. vol. 1. Idem cons. cccli. nu. 4. eo. vol. Idem clxix. nu. 3. in vol. 5. & consi. ccxxxvi. Iste maritus. in fine uol. iii. & consi. ccclii. quęritur. nu. 3. ubi dicit, ꝙ in decisionibus standum est glo æ ordinariæ vol. 3. Bar. in conf. v. Saly. in

2 l. traditionibus. C. de pactis † ꝙ l. ij. C. de feni. quæ sine quant. Bal. in l. cum hæreditas. C. de pos. Barba. & Abb. late in c. capellanus. nu. 3. de ferijs. Dec. conf. cxlvi. nu. 7. & in conf. ccccxii. nu. 11. & in c. ad hæc in beato. nu. 71. de post. prælat ubi gl. non creditur nisi legē alle-

3 get. † & idem deci. in c. 1. in prima lec. de const. nu. 94. Abb. conf. 60. col. 9. nu. 2. vol. ij. Guido Papa d. 277. nu. 2. afsl. d. 384. num. 3. Alex. consi. 74. nu. 24. in nu. 2.

4 † Fallit quando glo. plures refert opiniones, & earum una habet rigorem. Alia uero habet equitatem. quia tunc illa præfertur quę habet in se æquitatem. Ita uolu t Aret. in consi. clxiii. diligenter.

5 . Fallit etiam quando glos. multas refert opiniones † ultima uidetur in dubio approbata. glo. not. in l. qui filium. §. Sabinus. ff. ad Trebell. Iaf. in l. si idem §. fin. nu. 3. ff. de iurif. omn. iud. Alexan. consi. lxvii. Franc. col. fin. uol. quinto. Barba. consi. xxviii. uol. 1. Card. consi. 29. iudex col. 5. Aret. in. §. precium. instit. de contrah. empt.

Fallit etiam quando contra communem opinionem est opinio glo.

6 † quia illa præualet communi opinioni secundum Iac. But. in l. 1. C.

qui

qui pro sua iurisd.Bal.in l.cum hæreditas.C. depos. Deci.in cap.1. in prima lect.nu.94.de const.& in cons.23.col.fin.verbo nec obstat ꝙ casus; eo maxime quando opinio glo.fundatur melioribus & ua-
7 lidioribus rationibus † quia illa præualere debet; communi & reiecta opinione prędicta, pro ut concludit Deci.in d.consil.23. Abb. consi.60.vol.ij.Bal.in l.1.in fin.ff.de uulga.& pupp.& in l.j.in fin. C.de sent.quæ sine cert.quant.Ang.consi.188.visis actis in fine.Cuma.consi.44.ab arbitrali post princip.Fulgo.consi.22.nobiles in fi. Ias.in l.ut uim nu.34.ff.de iust.& iur.& in l.re coniuncti.nu.16.ff. de lega.iij.
8 Fallit etiam quando in causa matrimonij esset opinio glos.† quæ staret pro matrimonio, quia illa preferri debet communi opinioni, pro ut tenet Hostien.in c. si uir.de cogn.spirit.& Abb.in cap.fin.in prin.de re. iudica. And. Sic. consi.60.vol.1.& consil. iij. scribitur. cum aliis infinitis.

REGVLA VII.

1 Grauatus filius sub conditione si sine filiis decesserit † non solum legitimam iure naturæ debitam. uerum etiam Trebellianicam detrahere potest. quod est duas quartas. ut l.qualis.C.ad l.Falcid Bald. in l.si a milite.§.fin.ff.de testa.milit.Ias.auct.si qua mulier nu.35. C. de sac.sanct.eccl.Idem in l.filius qui in potestate.nu.xiii.ff.de lib.& posth.Anch.consi.101.nu.3.ex prędicto, & in consi.27.nu.3. non seruato. Alexan. consi. 139.num.2.in.1. vol. Decius in consil.300. nu.3.& 4.& consi.578.nu.1.vol.ii.& consi.202.num.8.vol.1.& est communis. secundum cano. & in c. si pater. de testam.in 6.Bal. consi.219.nu.3.vol.ii.

1 † Fallit primo. In matre uel aliis ascendentibus, pro ut sing.notat Bal. quem omnes sequuntur in d.§.patri eius.quod est.§.fin.ff.de test.milit. ex quo non reperitur aliter lege cautum. dicit Bald. tu cogita. &

2 † Fallit 2. quando Grauatus sentiret commodum hęreditatis mediante legis dispositione.& non immediate. secundum Saly.& Ias. in d.l.quamuis.nu.4.secundum Bar.in l.cum filio.ff.de leg. 1. sed tu vide cano.in c.Rayn.de testamentis.

3 † Fallit 3. quando pater fuisset hæres institutus. & grauatus de emancipando filios. quia tunc non intelligeretur grauatus restituere hæreditatem filiis,quam per seipsum acquirit pro ut Bar.in l.si legatum.ff.de cond.& demonst.Ias.in d.l.quamuis.nu.3.vers.j.limita.

4 † Fallit 4. quando filii fuissent instituti patris contemplatione,quia eo casu perinde esset.ac si pater fuisset hæres institutus & grauatus. ut per secundum Ias.in d.l.quamuis.nu.3.vers.2.limit.C.de fideicom.

5 † Fallit etiam,quando quis ingrederetur monasterium fratrum Minorum, qui omnino sunt incapaces.& testamentum debet illico sortiri effectum.sicut per mortem naturalem.Bar.& doct.in auct.si qua mulier.C.de sacrosanct. eccles. & in tracta. Minoric. in quarta parte,in uerbo isti etiam hæredes,Alex.in l. ex facto §.ex facto.ff.ad Trebel.

Trebel.& idem in consi.11.col.ij.nu.1.vol.iij.& in consi.139.nu.4.vol.ij.& Cor.consi.258.vol.3.nu.10.cum multis alijs.

REGVLA VIII.

Grauatus restituere hæreditatem alicui, post mortem suam intel-
1 ligitur si absque liberis decesserit † tex.est in l.cum acutissimi.C.de fideicom.& l.publicius.§.j.ff.de cond.& demonst.Bald.sing.in consi.cccxci.fictum.nu.2.& 3.vol.iij.de iure nostræ patriæ est l.M.consi.1406.& 1413.29.Decemb.

Amplia quod rogatus restituere hæreditatem alicui sine aliqua præfinitione temporis.Intelligitur semper in tempore suę mortis,secundum Dyn.in l.epistolam.§.mulier.ff.ad Treb.& in l.filios.iuncta glo.ff.de vsuf.leg.& fuit sing.Roma.nu.502.& l.vxorem.§.scęuola.ff.de leg.iij.de consi.Roma.sing.ccccxxxj.

2 Amplia†etiam ut grauatus restituere hæreditatem per fideicom.vniuersale suo debitori succedit, & hæreditate ex Trebelliano restituta,quod vtilis actio hæredi resuscitatur,quidam tenebāt, sed veritas est in contrariū,quia actio confunditur,nec datur primeua actio, sed vti poterit retentione d.bonorum, secundum Dyn. per Glo. ordinariam in l.fi.§.in computatione,C.de iur.delibe.Ita Bal.in cōsi.421.nume.2.vol.xv.

Amplia grauamen appositum hæredi scripto, non videtur iniun-
3 ctum†hæredi hæredis, vt in auct.de resti.fideicom.§.manifestum & l.qui liberis §.hæc verba.ff.de vulga.substitu.& Bal.in consi.272.nume.5.in fine.volu.v.

Vide ad hāc materiam Ias.in l.generaliter.§.cum autē.C.de inst.
4 & subst.qui ponit ibi octo†extēsiones & octo fallentias, vltra duas alias positas per Sonc.in R.& fall.suis.quas not.

Vltra prędictas.Grauatus restituere Meuio hæreditatem & eius
5 hæredibus masculis†non tenetur restituere nepotibus,ex filia, quia testator intellexit de masculis & sic voluit excludere fœminas, & per consequens extraneos hæredes.quæ opinio prout refert Deci.in
6 consi.ccxxxix.nume.5.est communis,& huiusce opinionis†fuit d.Alex.in consi.cv.prospectis.col.2.nu.1.volu.j. Castren.consi.xcv.proponitur.vol.

Fallit etiam quando filij sunt positi in conditione,quia eo tunc cōditio impleri debet in forma specifica et naturali.l.ex facto §.si quis rogatus.ff.ad Treb.ut sup.non veniant adoptiui.Ratio quia appellatione filiorum in conditione positorum non veniunt adoptiui.qui tamen large loquendo filij dicuntur.vt l.filio quem pater.ff.de libe.& posthu.& minus filii naturales:qui vere & proprie filii non sunt.l.filium.ff.de his,qui sunt sui uel alie.iur.Ita Ang.in l.generaliter.§.cū autem.C.de instit.& substit.& licet naturales sint filii naturæ, attamen attenta dispositione legis,filios proprie non est,nisi seruata forma,de qua in d.l.filium.quod tu tamen cogita.

7 Fallit etiam in legitimatis,nam si hæres institutus esset grauatus, restituere hæreditatem,si sine filiis legitimis & naturalibus decederet

ret. An si ipse decederet cum filio legitimo, an excluderet substitutum. tu tene, ꝙ non. secundum Io Cal.consi.1.nu.2.qui filii sint legit.hoc idem Bal.in l.Lucius La.ii.ff.de hęredi.instit.& ibi Imola. idem Bal.in l.si ita quis.§.is cuius.51.& ibi Imol.& Cast.ff.de leg. ij.& Bal.in l.si quis posth.in princ.ff.de lib.& posthu.Anch. cons. ccxli.in princ.& consi.74.nu.2.

8 † Fallit etiam in aliis, casibus particulariter annotatis per Felin. in c.in præsentia.nu.21.de probat.& ibi secundum Ol. & Deci.nu. 108.usque 117.quos tu nota & obserua.& si uis scire stude.

REGVLA IX.

1 Genitiuus proprie semper dominium rei importat † ita tex.in l.si domus.§.fin.ff.de leg.primo glos.not.in c.1.in uers. terram propriã. de post.pręlat.& doct.omnes in rubrica.ff.de oper.no.nunc. Aret.in procem.instit.nu.7.Ange.consi.261.Thema.col.ij.Card.cons.xxx. in hac dubia quęst.col.penul.Abb. consi. 83. unde primo: in primo uersi.uidetur cum uerba statuti.Bar.in consi.xxx. Alexand.consi. xxxv.nume.14.uol.4. Cor. consi.21.col.1.uol.1.& consi.ccciiii.l.t. nu.12.uol.iii.Deci.in c.ad hęc in beato.nu. 60. de postu. prælator. Rom.in consi.clxxx.incip.si admittimus totum in fine nu.2.& l.ij. .§. locum alterius.ff.de relig.& sump.fun.

2 Amplia, ꝙ genitiuus interdum denotat possessionem rei. ut Roma.in d.consi.clxxx.nu.2.& Alex.in l.ij.C.ut nemo priuat. titul. etiam si possessio esset iniusta.Ita Ias.in rubrica.de op.no.nun.post. nu.5.ibi additio adde.

3 † Amplia,ꝙ interdum denotat detentationem,ut in c. pro illorum de prębendis.& Roma.in d.consi.180.nu.2.

4 † Amplia, ꝙ genitiuus intrerdum importat, administrationem. ut in c.pro illorum.cum glo.1.ibi ecclesiarum suarum.de præben.& Abba. in capitu. quia uero. in uersiculo ecclesiarum clerici. & ibi Abb.in iij.not.de iudic.Ias.in d.rubr.de oper.no.nunc.num.4. ample,Cor.consi.304.col.6.vers.& insuper.nu.50.uol.3.

4 Amplia.ꝙ genitiuus aliquando denotat iurisdictionem.ut in c.1. in uersi.regi.& ibi Abba.in 5.col.de post.prælatorum.& Gemi. in c.1.§.fin. in ult.col.de usur.in 6.

5 Amplia.ꝙ genitiuus intelligitur etiam ratione usufruct. ut puta si interdicantur terræ alicuius ciuitatis. Intelligantur etiam interdictę terræ in quibus d.habet usumfructum, cum appellatione Domini usufructuarius contineatur.ut l.ossa.§.penult.ff.de relig.& sump.fun. & l.ii.post.princ.ff.eod.tit.

6 Amplia. etiam ꝙ genitiuus cum dict.ex.significat originem,ut puta si testator substituat proximiores ex prole uel de linea fratris. Veniunt omnes descendentes ex linea fratris; non autem collaterales ex fratre. Ita Bal.in consi.321.in primo uol.Ias.in d. rubrica de oper.no.nu.nu.5.ꝙ.optime not.

1 Fallit hæc regula, quando ex communi usu loci † aliter apparet.& ista est communis doct.conclusio.firmata per scribentes in ru brica

brica de oper.no.nunc.ff.ꝙ ibi.d.Carol.Rui.circa ij.not.Affli.decis. ccxxxix.nu.5.Alex.consi.lxxxiij.col.j.vo.ij.Fel.in c.j.num.4.de summa trinita.vbi disputat an doctor possit per substitutum legere, non obstante ꝙ sit electa industria personæ, & concludendo se resoluit ꝙ si in loco in quo legitur ex communi vsu apparet,ꝙ ita ex casu toleratur ꝙ doctor possit per substitutum seruire, hoc admittitur.Bar.tangit in d.rub.& l.nemo.ff.de duob.reis. Io.And. in rubri. qui per alium.de reg.iur.in vj.

2 Fallit etiam in bonæ fidei † possessore & omni persona cuius interest.vt l.si quis seruo.C.de furt.& l.fi.C. vnde ui.& in l.inter eos. §.recte.ff.de fur. vbi dicitur, ꝙ furtum est contractio rei alienæ inuito domino.nam verbum rei alienæ importat dominium,& tamen actio furti datur omnibus, & non tandem dominis, sed etiam ei,cuius interest cum l.precedenti,& l.sequenti. ff. de fur. & sic vnde dicendum quod vbicunque l. dat domino actionem. ratione interesse implicite,uel explicite,ꝙ non solum domino competat,sed cuicũꝗ etiam cuius interest.licet dominus non sit.vt probatur in l.j.in prin. iuncto.§.non solum.ff.de arbor.ceden.hoc idem Rui.in d.rub. nu.8. & 9.ff.de oper.noui nunc.

REGVLA X.

1 Hæres non conficiens inuentarium bonorum † defuncti dolosam incurrit suspicionem furti rerum hæreditariarum, ita de iure communi præsumente, vt in auct.de hęred.& falcid.§.sancimus, sicut et tutor incidit in suspicionem furti rerum hęreditariarum pupilli,si inuentarium non conficiet.stante hac vehementi pręsumptione,potest 2 tutor.si res hæreditatis non reperiantur torturę † subijci. cum contra se habeat liquidissimam pręsumptionem. Imo probationem secundum Rom.in consi.cxviij.quo ad primum.nu.3.hęres infra tempus trium mensium conficiendi inuentarium,non potest conueniri, nisi in quibusdam casibus,de quibus per Bar.Bal.Ange.Cor. Iaso. Alex.Castr.& Saly.in l.sancimus.§.donec.C.de iur.delibe. & se3 cundum iura patriæ nostræ tenetur in specie in d. 100. † probatur in c.ij. correct. Grimani Ducis; quæ iura loquuntur de commissariis tęstatorum, quæ not.

4 Hæc regula ex mente Soc.habet † fallentias xxj. quas omnino conspice.& not.gloss.in c.in literis.in ver.facultates.de rapto.Fed. de Sen.consi.xxj.& Ancha. consi.ccccij. nu.1. vbi tenet ꝙ hæres 5 non conficiens inuentarium † de iure canonico non tenet vltra vires facultatis ad restituendum vsuras extortas per defunctum.xiiij. q.vj.c.si res.& in c.cum tu manifestos.de vsur. & in c. quanquam. de vsur.in vj.

REGVLA XI.

1 Hæredis appellatione etiam extraneus hæres comprehenditur. vt l.conuentionibus.l.sciendum.& l.hæredis appellatio.ff. de ver. signifi.hanc opinion.tenuit Rom.in sing.cccclvj. Ancha.in consi. cccxciij.visa pertotum,Alc.in l.iiij.§.cato,col.fi.ff.de ver.obli.di-

 stinguit

stinguit Augustinus Boro in c.in præsentia.nu.473.de proba.etiam distinguit quos nota.Bal.not.in consi.cxiiij.quædam moniales. nu.
2 2.vol.j.vbi tenet q̃ et extranei veniunt † per l. viam veritatis. C. loca.per l.fi.C.de hæred.insti.& l.si pactum.C.de proba. & in cõs. cclxxxiij.nu.2.vol.ij. Deci.in consi.ccxcv.nu.1.2.& 4.tenet, q̃ in
3 materia indifferenti appellat † hęredum,et extranei hæredes comprehenduntur.Alex.consi.ix.nu. vol.ij. Imol.in consi.xxj. Castr. consi.cxci.Soc.consi.cclvii.col.iiii.& consi.cclxi.col.fi. Ang.cõs. cccv.& Cuma.consi.cxxv.Guido Pap.decis.ccxxx.inhæret opinioni.d.dec.in materia indifferẽti, q̃ et extranei hæredes veniant,
4 quod not.& vide Tiraq.in ti.de retract.conuentionali.§.i.nu.20.21. & 22.vbi latissime loquitur etiam in iis quæ sunt stricti iuris.
5 Fallit hæc regula in quibusdam casibus specialibus qui ratione quadam priuata ac speciali non transeant ad hæredes nisi de eis specialibus fiat mentio, vt puta in vsufructu.vt per Bar.Bal.& alios in l.Gallus.§.etiam.col.ii.vers.quæro ist is casibus.de libe. & posthu. Bal.in l.vlti.col.ii.in v.opposi.C.de hæred.inst.Ang. consi.ii. præmitto.in prin.Alex.in l.ex facto.§.si quis ita, versi.puto etiam verum.ff.ad Trebellia.
6 Fallit etiam quando prohibitio alienandi facta est hæredi, vt non transeat ad hæredem hæredis, secundum opin.Bal.in consi.cclxxii. nu.5.vol.v.in fi.vt l.qui liberis.§.hęc verba.ff.de vulg. substit. vel quando in dispositione sunt apposita verba demonstrantia personam vt hæredes mei, vel ipsi hęredes.quia eos non egreditur. Ista fuit op. Bal.consi.ccciiii.volum.v.& ita Ias.in .§.diui.ii.lect.ff.de leg.i.& Franc.Ripa nu.3.& Ias. 146.d.§.diui.vbi prohibitio facta filiis, nõ se extendit ad nepotes, quod not.
7 Fallit etiam, in casu statuti nostræ patriæ, vbi appellat hæredũ in immobilibus vrbis nostræ.solum masculi, tantum comprehendũtur.cum agitur de hæreditate, uel legato patris; sed cum de hæreditate, uel legato extranei, hæredum appellatione tam masculi, q̃ fœminę continentur.ut in c.lv.vers.si cum vero.lib. sexto, statutorum nostrorum.
8 Fallit etiam in materia feudali, qui appellatione hæredum intelligitur de descendentibus malis.ut c.i.§.pen.de lege Corrad.Corn. consi.xvi.colum.ii.f.volu.i.& hoc attenta natura feudi. Bal.consi. cccxxx.nume.1.volu.iii.
Fallit etiam quando prohibitio est facta nominatim de hærede:
9 seu residuario suprascripto, vel infrascripto † quia eo casu non se extendit ad hæredem hęredis.l.qui liberis.§.hęc verba. ff. de vulgar. & pupil.quia prohibitio facta hæredi intelligitur de primo, & non
10 de aliis † qui non sunt scripti in testamento. ita Crot. col. xxxv.§. diui.l.filiifam.ff.de legat.j.
Fallit etiam quando prohibitio esset facta hæredi suo, & omni-
11 bus suis hæredibus, vel descendentibus suis † quia eo casu prohibitio non se extenderet vltra quartum gradum, prout elegantet consu-

luit

luit Alex.in cõs.lvi.nu.1.vol.i.& Imol.in c.indicāte.col.vii.vers.
4.quæris.de testa.& Deci.cons.ccccclxx.n.2.& idē in l.fi.in fin.C.
de impub.& ali.substi.& Steph.Bertran.in cons.cclvi. multa sunt,
colum.j.volu.ij.

REGVLA XII.

1 Honor & vita æquiperātur l.iusta cā.ff.de manu.vindict. ibi qui
honore proprio obmisso pp cõpendiū & sicut honestum est defen-
dere vitam propriā.ita & honorē glo.est sing.in.§.suspectus autem.
in vers.ob culpam.insti.de suspe.tut.Pet.Girard.singu.lxxxii.n.7.
Marc.nō est ,pfecta sine honore.c.vi.Matth.xiii.c.mala.ubi est ho
nor meus,& ibi percussit eum Angelus,eo quod non dedisset hono-
2 rem† Deo;actu c.xii.Gramm.d.xcviii.nu.3.dicit, ꝙ honor cunctis
3 rebus est ꝑponendus : † & in tm̄ habendi sunt ꝑcio honor & hone-
stas,vt pari passu cum uita ambulare dignoscatur,& Matth.c.xxi.
vbi Iesus cū introisset in tēplum eiecit honoris cā, oēs ementes &
vendentes,qm̄ domus Dei nihil præposterum,inhonestum,tumultua
rium aut profanum habere debet.xxiiii.sess.c.i.in prin.& d.deci.in
4 c.licet causam†n.14.de prob.ubi all.Archi.col.ii.lib.iii. qui ponit
diffinitionem honoris.& multa ponit de honor. & Ias. in l.placet,
C.de sacros.eccl.l.i.nu.2.& in l.ii.nu.3.vbi dicit ꝙ honor est admi-
5 nistratio†reipub.cum dignitatis gradu,& dicit text.in c.nollo.xii.
6 q.ii.ꝙ is crudelis est qui famam suā spernit†Grāma.cōs.xix.nu.31.
7 rō videtur,quia honor & fama non potest per iudicē reparari† tex.
in arg.in l.Iulianus.ibi, qui honore ,pprio obmisso pp cōpēdiū. ff. si
omiss.cā testa.Pet.Calaph.cons.lxxxviii.in crimin.volu.ii.nu.16.
Cępol.cons.xli. nu.8.ubi tenet & dicit, ꝙ honor nō dēt esse hōini-
bus minus carus,ꝙ̄ uita propria.all.d.l.Iulianus & honores, secun-
dum Bal.Gradatim sunt adipiscendi.ut l.quæ vtiliter.nume.2 .ff.de
nego.gest licet hodiernis tēporibus maximus honor in hoc immor-
8 tali †sęculo consistat in diuitiis habendis,et diminutis facultatibus,
honor pariter diminuitur.Ita Aret.in.§.hoc quoq.insti.p quas pers.
nob.acq.ut iuuenalis sat.5.ibi.O nummi vobis hūc ꝑstat honorem:
9 vos estis fratres,& ab† effectu id clare dignoscitur,quia homines si
pauperes fiunt paruum vel nihil reputantur,prout experiētia docet,
& ob id honor virtutis est præmium & nullo modo indignis tribui
10 non debet,sed virtuosis † & Episcopus non suum,sed ecclesiæ ho-
norem semper apparere debet,ut xcix.dist.c.Ecce.

REGVLA XIII.

1 Immobilia soluto matrimonio per mortem viri illico restitui de-
bent vxori,mobilia vero post annum, si vir eo viuente fundos, vel
prædia vendiderit,& illorum loco mobilia emerit. An hæredes sta-
tim restituere teneantur. Ratio dubitandi videtur,eo quia subrogatū
2 sapit naturam illius,in cuius locum subrogatur, † vt l.eum qui.§.qui
iniuriarum.ff.si quis caut.& l.i.§.hęc actio. ff. si quis testa. iul. Tu
tamen tene quod illico hæredes restituere tenentur . per text. in l.
cum in fundo.§.si fundus,ff.de iure dot.& est singu.Rom.228. inci.

Tu habes, in fine. Licet quidam teneant q subrogatum sapiat na-
3 turam subrogati, vt res empt. ex pecunia patrimoniali ēt ea sit † pa-
trimonialis, vt Benedi. in repet. c. Raynutius. nu. 791. de testam. &
ho. idem voluit Bal. consi. cxij. quæritur. col ij. nu. 5. vol. j. alle. tex.
in l. Imperator. §. fin. cum l. seq. ff. de leg. ij. & l. & si & rem. ff. de pe.
4 hære. & similiter res empta ex pecunia fenebri. † fenebris quoque
reputari potest, secundum Hosti. in titu. de vsuris. §. vlt. col. iiij. versi.
quod si vsurarius, in sua summa. hoc idem voluit Bal. in l. ea demū.
5 C. de colla. & ibi Cyn. Alber. & Dec. ubi dicunt † q pecunia reda-
cta ex venditione rei immobilis, inter immobilia est connumeran-
da, nec res empta ex pecunia dotali dotalis est, vt l. ex pecunia. C.
6 de iur. dot. nec etiam res empta † ex pecnnia pignorata pignoratitia
dicatur. l. idem q. §. vlt. ff. qui po. in pig. hab. nec etiam res empta ex
7 pecunia ecclesiæ, ecclesiastica dicitur. † Lap. alleg. lxxij. in quæ
stione, & minus res empta ex pecunia cōi cōmunis est. Bal. & Sal.
in l. c. qui aliena. si quis alteri, vel sibi. l. si vnus. §. si vnus. ff. pro soc.
& l. si quis societatem.. & l. sed socius. ff. pro socio. & similiter pre-
cium ex rei furtiua redactum non censetur furtiuum, ex quo preciū
8 nunquam succedit loco rei. In iudiciis singularibus † secus vero in
iudiciis vniuersalibus. ita Bal. in l. mater. C. de rei vendi. idem Bal.
consi. liij. circa med. nu. 2. volu. j. & cons. cxij. sup. & Barto. in consil.
cxxxiiij. Alber. in l. qui cum tutoribus. nu. 4. ff. de transact.

REGVLA XIIII.

1 Impensę necessariæ factæ in fundo dotali, soluto matrimonio per
mortem viri nunquam minuant dotem, & an illius hæres possit re-
petere illas expensas factas, tu tene, q sic per tex. in l. vnica. §. sed
nec ob impensas. C. de rei vxo. actio. & in l. quod dicitur, & ibi per
Bar. ff. de Imp. in reb. dot. facti. & l. impensæ. ff. de verb. sig. & vi-
de Ang. Aret. in. §. certe illud in nu. 2. Instit. de rer. diuis. qui distin-
guit circa impensas factas ad perpetuam rei vtilitatem in fundo do-
2 tali, an sint necessariæ, vtiles vel voluntariæ, quod dic vt ibi per eū.
& not. Afflict. decis. ccclix. per totam. Roma. sing. clxxvij. nu. 1.

Amplia, vt malæ fidei possessor etiam illas deducat, secundum Sa
lyce. & Cyn. in l. domum. C. de rei vendic. Alber. in. §. impendia. l.
diuortio. ff. sol. matri. & late Boe. q. xliiij. nu. 7.

1 Fallit hæc regula, nisi in contractu dotis aliter actum esset inter
contrahentes, quia eo casu pacta & conuentiones omnino sunt ob-
seruandæ. vt l. j. ff. de pact. Bar. in l. si creditor. §. fi. ff. de distra. pignc.
Guido Papa decis. dlxvj. nu. 4. & Boe. q. ccviij. nu. 1.

2 Fallit ēt, qn̄ in contractu dotis nihil esset actum de expensis ra-
tio, quia casus omissus in contractu remanet in dispositione iure cōis,
secundum Bar. & Docto. in l. si cum dotem. in prin. ff. solu. mat. quas
fallentias ponit Deci. consi. ccxxxij. nu. 7. vers. cogitando.

3 Fallit etiam quando fundus dotalis esset communis inter virum
& vxorem, quia si expensæ necessariæ essent factæ per virum in
d. fundo, mulier vel illius hrs teneret ad refectionem pro sua quota,
ita

ita Ang.cõſ.ccxlix.& Iaſ.in l.diuortio.§.impenſa.nu.4.ff.ſol.mat.
4 Fallit ẽt quando tractatur de expẽſis factis gratia fructuum quęrendorum colligendorum & conſeruandorum, quia tam bonę fidei, ꝙ malæ fidei poſſeſſor deducit, ſecundũ Flor.in l.ſi a domino.§.fi.ff. de peti.hære.& l.fundus qui.in fi.ff.famil. hercis. & Iaſ. in l.diuortio.§.impendia.ff.ſolut.mat.latiſsime Boe.q.xliiij.nu.2.& Doct.in l.fructus.ff.de rei uendic.& Caſt.conſ.cclxx.in nou.& Bald.conſi. clxxxij.col.ij.nu.5.vol.j.verſ.expenſæ autem pertinentes.
5 De alijs autem expenſis factis in ducenda vxore, in libris in doctoratu emptis, in ſtudio,& alijs cauſis particularibus, uide Bal.cõſ. xxj.nu.1.in vol.j.& conſi.cij.nu.1.vol.j.

REGVLA XV.

Incarceratus debitor, ex debito ciuili, pro vna cauſa, vel ad tem-
1 pus. † An poſsit ad inſtantiam eiuſdem, vel alterius creditoris ſequeſtrari, vel recomendari. Bar.in l.ſed eximẽdi.ff. ne quis eum qui in ius.Bal.in auct.& qui.n.13.Idem in l.legata inutiliter parum poſt princi.ff.de leg.j.& Barto.in l.ij.ff.de cuſto. reo. & idem Bald.in l. quique.in prin.ff.de in ius uoc.tenent intrepide ꝙ ſic.hoc idem tenet Bal.in tract.de carceribus.§.reſtat modo.in prin.
2 Amplia † iſtam regulam, vt etiam debitor captus in domo propria pro debito fiſcali & incarceratus, in carcere publico poterit ẽt pro debito priuato recomẽdari.ſecundum Bar.in l.cum eo. ff.ad leg. Iuli.pecul.hoc idem Bal.in d.tract. de carcerib.§.reſtat modo.nu. 3. all.tex.in l.quoties.C.de exact.tribu.lib.xj.
1 Fallit primo, in carcerato in die ferriata † ex quo eo die recommendatio carcerati nullo modo fieri poteſt, ſecundum Bal.in d.auc. & qui.nu.13.C.de bonis auct.iud.poſsid.& in d.l.legata.ff. de leg.j. vbi dicit, ꝙ ſi captura principalis debitoris non valet. Minus etiam valet recommendatio, vbi etiam plus diligit, ꝙ ſi non valet cõpromiſſum,& minus valet prorogatio. Bar.in l.cum vnus.ff.de bo.auc. iud.poſsid.quod tu not.
2 Fallit etiam in carceratis pro criminibus, quia nullo modo poſſunt recommendari, nec intromitti pro alijs exceſsibus, ex lege Senatus 1514. & minus pro debito ciuili vigore alicuius ſententiæ, ſecundum Bar.in l.i j.ff.de cuſtod.reor.licet alias ex lege 1512.carceratus pro vno delicto poterat, etiam pro alijs criminibus intromitti & placitari ꝗ lex hodie eſt abrogata & correcta per d.l.1514.ꝙuis proclamati ex aliquo caſu, ſi ſe præſentatam in carceribus obtinet fidantiam, vel ſaluumconductum, quo mediante nullo modo moleſtari poſſunt pro alijs exceſsibus, uel criminibus, quia forma ſaluicõductus ſibi obſeruari debet, prout indies praticatur,& hoc vigore ṗdictæ legis 1514. quod tu not.
3 Fallit etiam in caſu quando quis eſt conductus debitor in caſono de frezaria, qui ibidem non poteſt vigore alicuius ſententiæ intromitti, vel recommendari, ex quo locus ille non eſt locus publicus, & nullus poteſt incarcerari, niſi in locis publicis. & in locis cõtet

deputatis, secundum Bal. in d. tracta. de carceribus. in. §. restat modo. nu. 4. vers. restat videre ꝙ not. nisi debitor se contentaret & promitteret stare. in eo loco, secundum Innoc. in c. ex literis, vel rescripto. de iureiurando.

REGVLA XVI.

1 Instantia causæ incipit contradictione & litis contestatione. tex. est in l. properandum. ff. de iudi. per glo. in c. j. de elect. in vj. & clem. sæpe. de verb. signi. Bal. not. in cons. ccxxvj. in prin. quancꝫ. volu. iij. & snia lata per iud. post peremptam instantiā est ipso iure nulla, & nullum habet effectum, secundum Alex. cons. cxxxvj. nu. 1. vol. ij. & cons. clxvj. nu. 1. vol. vi. Bar. in d. l. properandum. in prin. & ibi Doct. de iudi. Paris de Put. in ver. instantia. in tract. syndi.

1 Amplia regulam procedere in causis executiuis, & instrumentis in quibus est executio parata, secundum Roma. in consi. clxxiiij. in prin. Soc. cons. xcv. vol. j. Feli. in c. venerabilis. in fi. de iudi.

2 Amplia etiam vt d. regula locum habeat non solum coram ordinario iudice, sed etiam coram delegato. vt Ias. in d. l. properandum. ibi, sed omnes iudices. nu. 13.

3 Amplia. procedere etiam coram iudice arbitro: nam coram arbitro perit instantia triennio, quando per partes fuit nullum tempus appositum in compromisso. ita Specu. intitu. de arbitr. §. differt. col. fi. vers. item. Ias. in d. l. properandum. nu. 13. & 14.

4 Amplia. vt ēt procedat vnus ex litigatoribus moriatꝰ pendēte lite, quia instantia non extinguitur, sed continuatꝰ vsꝗ ad metā triennij in heredem. tex. in l. heres absens. & l. petitor. & l. is qui Romę. ff. de iudi. & in c. quia. Gu. & ibi Abb. Feli. & Soci. de iudi.

5 Amplia. quia de iure cano. instantia non perit triennio, ita Doct. in d. l. properandū. C. de iudi. & ibi Ias. nu. 27. Rom. con. ccxx. n. 11. & 12. immo est perpetua ratio quia a quocunꝗ actu pōt appellari, & cano. in c. venerabilis. & c. fi. de iud. Alex. cōs. xxiij nu. 2. vol. iij.

6 Amplia non procedere d. reg. quando clarissimi d. Audit. sent. scribunt d. Rectoribus de extra. vt non obstante peremptione: Instantiæ causam vertentem. Iter semp. & 7. audiant fer. seruandis, ius & iustitiam administrent. & hoc ex stylo & consuetudine officii. hactenus obseruata per ipsos clarissimos d. Aud. nouos vt in notis officii clare videri & conspici potest, ꝙ not. perpetuo.

1 Fallit ista regula quando instantia est abbreuiata ex forma statuti, quia tunc decurso tempore a statuto limitato illico, perempta est instantia, & non potest iudex in causa illa procedere, secundum Bal. in d. l. properandum. col. iij. C. de iudi. & ibi Alex. & in consil. xlii. nu. 3. uol. iii. Bal. in auct. clericus. col. ii. versic. deinde quæritur. C. de episcopis & cler.

2 Fallit etiam in casibus fiscalibus, quia nunquam perit instātia & durat vltra triennium, ex quo agitur de tributis & factionibus publicis, secundum l. properandum. in prin. ibi exceptis. C. de iudi. & d. c. venerabilis. col. iiii. de iudit. & ibi Abb. & can.

3 Fallit

3 Fallit etiam in causis ecclesiarum, quia etiam si agatur lis coram iudice sæculari nunquam perit instantia, ita tenet Abb. in v. col. d. c. venerab. adde deci. ccx. const. Neap. nu. 1. in fine.

4 Fallit etiam quando esset litigatum super emergentibus ante litem contestatam; super legitimatione personarum in iudicio contendentium, quia tunc nunquam perit instantia, secundũ Bal. in l. post edictum. §. pen. in fi. ff. de iudi. Ia. s. in d. l. properandum. nu. 6.

5 Fallit in causa, quæ debet Principi consultari. quia donec expectatur responsio a principe, interim non currit instantia in dicta causa. Ista fuit opinio d. Lucæ de Pen. in l. ii. col. viii. C. de nauf. l. xi. Afflict. in consti. hac. l. iii. not. quæ not.

6 Fallit etiam quando per iudicem fuit facta inhibitio, quia ꝑ tẽpore quo durat inhibitio nullo modo currit instantia, & sic post trienniũ põt ferri snĩa. ita Abb. in d. c. venerab. col. iiii. in fi. vers. ex hoc arguo: de iudi. & videtur tex. in l. intra. vtile. ff. de mino.

7 Fallit in causis criminalibus in quibus instantia durat biennio, vt D ct. omnes in d. l. properandum. in prin. de iudi. & Ang. in auct. vt cle. apud per episcopos. §. si tamen. de crim. in fine.

8 Fallit etiam quando partes repeterent acta de communi consensu porrigendo libellum, litem contestando terminos recipiẽdo, quia per talem reproductionem instãtia renouatur. ita tenet Bar. & Alex. in d. l. properandum. iiii. col. circa fi. & Bal. in l. mutari. ff. de procu. idem Felin. in d. c. venerabilis. col. v. vers. iiii. declaratio, nu. 12. Soc. consi. xxxj. col. v. in princ. in j. volu.

REGVLA XVII.

Instrumenta post conclusionem in causa produci non possunt.

1 † tex. est in c. dilectus. de fide instrumen. & ibi Docto. cano. Bart. in l. si mater. §. eam rem. ad fin. ff. de except. rei iudic.

1 Amplia. Regul. vt locum habeat coram arbitro, vel arbitratore, secundum Roma. in l. 1. ff. de arbitr.

2 Amplia 2. etiam si producantur non solum ad probandum, sed &t ad declarandum priores probationes iam factas, secundum eundem Roma. in l. admonendi. ff. de iureiur. & vide Feli. in c. licet causam. in x. limita. extra de probat.

3 Amplia. quoque etiam si illico lata sententia, quis vellet producere, secundum Bal. in c. cum dilectus, de fid. instr. quæ ampliatio mihi non satisfacit, ratio quia quæ incontinenti fiunt videt inesse. l. thais. §. inter cætera. ff. de fideicom. liber. prout dicitur de sententia arbitraria lata, quę incõtinenti mutari & declarari potest, prout infra late dicam, quod tu cogita.

4 Amplia 4. etiam si sit talis probatio facti, quæ post sententiam opponi possit, prout est exceptio falsitatis, quæ etiam laudata sententia opponi omnino põtest, prout quotidie in foro vrbis nostræ practicatur, licet cardi. aliter sentiat, prout in c. licet causam. in pen. quæst. de probationibus.

1 Fallit quando iudex procedit ex officio, si & quatenus viderit

expedire per tex.in c.pastoralis.de causa possess. & propriet. Abb. in c.cum clamor.de test. Antonius de Bu.in c.auditis. de procurat. Roma.in l.i.ff.de arbit. Bal.in l.i.circa fin.C sentent.rescind.no.poss. & Roma.consi.clxxv.istę sunt ad fin.decis. Rotæ in v. deci. informis.incip.si post conclusionem. Specula.in titu.de renunc. & conclu.§.i.vers.quod & scias etc.

2 Fallit quando in causa vertitur periculum animæ, quia tunc potest iudex ex officio recipere probationes etiam post conclusum in cā, quia conclusio in causa non ligat iudicem, secundū Card.in cons. lxxiiii. Titius nunc 18.anni.Hosti.& Io.And. in c. ad petitionem. de cau.poss.& propri.deci. Rot.v.in nou. Bal.in l. cum propria. in fine.C.si quis alteri, uel sibi.Io.And.in c.i.de iur.cal.in vi. ubi dicit. ꝙ iudex post conclusionem in causa potest præstare iuramentum calumniæ si sibi videbitur.ꝙ tu subtilis cogita.

3 Fallit in causis criminalibus, ita Abb.in c.cū dilectus. de fi.instr. Bar.in l.diui fratres.ff.de pœn.& in l.j.§.si quis vltimo.ff. de qō.& ibi Bal.in l.i.vers.quarto quærit.C.de cond.indeb.Roma.in l.i.ff.de arbit.ex quo in causis criminalibus non fit cōclusio, in cā.sed de innocentia rei potest semper deduci usque ad sententiam.Bal.in auct. iubemus.in vlti.col.de iudi.C, Rota deci.xxx.fuit dubitatum.

4 Fallit quando instrumentum recipitur post conclusionem in causa præsentibus partibus, & non contradicentibus, quia tunc ualet receptio, & tunc iudex recipiendo videtur tacite reuocare conclusionem, in causa, Bal.in l.peremptorias.C.sent.resc.non poss.& Card. in clem.ii.nu.3. de testib.

5 Fallit in causa pupilli ecclesiæ vel miserab. personarum quando essent.instrumenta de nouo reperta, quia eo casu etiam non obstante sententia interlocutoria instrumenta produci possunt. Instrumenta de nouo reperta.glo.not.in ver.negotio.in l.Imperatores.ff.de re iudic.& glo.in c.inter monasterium.de re iud.in ver.confirmatio ibi, Item iure minoris.

6 Fallit quando inducuntur instrumenta de nouo fabricata post cōclusionem in causa, quia tunc produci possunt. Ita Roma.in l.admonendi.ff.de iureiur.prout dixit, in consi.clxxvi.nu.9.alleg. text.in l.i.§.vnde quæritur.ff.de ope.no.nunc.

7 Fallit etiam in causis summariis, prout not.glo.in ver. interrogauit.in clem.sæpe.de verbo.signific.idem Roma. in d.consi.clxxvi. Rota decisi.x.In antiquis.& decisi.Rotæ inform.nume.30.rationibus ibi adductis.

8 Fallit quando agitur de probanda excommunicatione, quęvtiꝗ probari potest, non obstante conclusione in causa, ita Specul.in titu. de renunc.& conclu.§.i.uers.& scias.Abb.in c.exceptione. de except. & clemen.vnica.cum gloss.fin.de excep.Specu.in tit. de except.§.nunc uidendum.uers.porro uidendum, ex quo semper imminet periculum animæ, prout in ii.fall.supra alleg.propter excommunicationem, quæ omnia tu subtilis cogita.

9 Fallit

9 Fallit etiam quando immineret aliqua euidens causa, vel ratio propter quam admittenda essent instrumenta, quia eo tunc eorum productioni non obstabit conclusio in causa, quando maxime pars se offeret iurare, quod de nouo reperit d. instrumenta. Ita Roman. in d. l. j. ff. de arbit. bene ad nostram. il iii. de iure iurando. Bal. in l. j. C. quæ desunt aduocat. Ant. de but. in c. dudum. il j. in iiij. nota. de elec. ubi dicit exceptionem notoriam post conclusionem in causa superuenientem posse opponi quod tu subtilis cogita & stude.

10 Fallit quando lata esset sententia in prima instantia; & pars cōtra quam lata esset sententia se appellasset. tunc in causa appellationis poterit producere omnia instrumenta per l. hanc. C. de tempo. appell. & idem tenet Abb. & Antonius in c. cum uenissent de testi. & Card. in d. c. cum dilectus.

11 Fallit in allegationibus iuris & consilia doctorum, quæ etiam post conclusionē in causa produci possunt. prout Card. in consil. 74. Roma. consi. clxxv. in v. col. Bal. in c. fin. in ult. col. de probat. licet in c. pastoralis. Bal. de probat. aliter teneat.

12 Fallit quando per beneficium restitutionis in integrum subueniretur ut puta ecclesię uel minori ut probatur in c. Auditis de restitut. in integ. Card. in cons. xxv. in causa Amaretti. uel simili ex clausula si quis mihi ex iusta causa. ut in c. intimauit. De testibus.

13 Fallit etiam quando ex stilo fori. non aliter fit conclusio in causa, prout fit in hac magnifica ciuitate; per curias pallat. in quibus mādato. d. iudicum fit præceptum. quod partes debeant deducere & p. ducere quicquid uolunt in termino tridui. Aliter et cætera. quia lapso termino nec in prima instantia, nec in appellatione producere possunt, neque ad excelentissima consilia: & ita seruatur ad curias nostras, usque ad ista tempora ex inuete rata fori consuetudine hactenus boseruata.

REGVLA XVIII.

1 Si incendium ocurrit culpa inhabitantium; dubitatur, an incendiarius teneatur ad emendam damni sequuti ob hanc causam tu tene, quod sic. & ita iudicatum fuit secundum decis. Grama. 3. num. 18. per doct. sing. Corset. in uers. forum conscientiæ sing. v. quæ opinio est communis. licet Barba. aliter sentiat. Ita Innoc. in c. sicut dignū de homicid. per l. capitalium. §. incendiarij. ff. de pen. & facit. l. qui edes. ff. de incend. rui. & nauf. Saly. in l. quæ fortuitis. nume. C. de pignor. act. Bal. in l. data opera. C. qui acc. non pos. Ang. in tractat. male. in uers. incendiario. in magna addit. nu. 1. Mars. in l. j. nu. 13

2 ubi plura. ff. de sicca. Et hoc tene quando † incendiarius fuit in lata, leui; aut leuissima culpa si uero in dolo. Tunc tenetur igne cōburi. quia ignis multis mortem præparat. ut experientia docet quæ est rerum omnium magistra. & ita tenet Ang. per l. qui edes. ff. de incend. rui. & naufra. Communiter tenetur, quod ignis proueniat culpa inhabitantium, & ad hoc necesse est probare culpam certæ

3 determinatæ personæ, ut de incendio † quis teneatur: & ideo

quan-

quando incendium habuit originem ab incerto authore . tunc non præsumitur culpa inhabitantium,& ita tenuit Io.de Anna.consil. lxxi.uisis,& diligenter ponderatis. & ideo sentētia condemnato-
4 ria sequi non potest contra conductores † inhabitantes. Ita Bald. etiam in cons.441.n.1.vol.j.& consi.lxxvii.nu.4.in iii.par.uol.cū incendium posfit in domo alicuius ex multis causis oriri, secūdum opin.Bal.ideo est necesse probare immissionem ignis a certa & de-
5 terminata persona † alioquin non probato facto , uel culpa certi hominis,tunc conductores & inhabitantes cōdemnari non possunt iuribus omnibus satis notis,per l.si uendita.ff.de per.& cōmod. rei uend.& per l.quæ fortuitis.C.de pign.act.& l.iii.ff.de offic.pręfe. uig.& ibi doct.mod.
6 Fallit de iure canonico, ex quo incendiarius est ipso iure excommunicatus nec absoluitur priusquam satisfaciat, & iuret nunquam talia facere, & nemo potest ipsum absoluere nisi papa . ut c. tua extra de senten.excommunica.& habetur xxiii.q.viii. cap.si quis membrorum Arimin.in Appost.Ange.in uers. incendiario.in j.uers.adde tamen in hac materia.in trac.Meri. & non absoluitur nisi prius damnū illi cui intulit resarcierit,ut in c.subsequen.c.membrorum.xxiii.q.viii.quod not.
7 Fallit etiā qn̄do aliter & alio modo ex forma statuti cautū reperitur.secundum communiter doc. prout Boe.q.xxvi.nu.17.

R E G V L A   X I X.

1 Iudex potest cogere partes litigantes † ad compromissum faciendum.secūdum leg.fori nostri anni.1555.26.Maij.maxime inter cōiunctos & affines,prę terquam in multis casibus ibi notatis.
1 Amplia.ut etiam locum habeat , quando inter litigantes oriri posset aliquod magnum scandalum ; ex quo respu.turbari posset , tunc iudex posset pro bono publico cogere partes ad compromis. faciendum pro ut late dixi in tra.meo de pace.n.39.& 62.& Cas. & Ias.l.quidam extimauerunt.ff.si cer.pet.nu.4.
2 Amplia istam regulam.in vii.casibus & xviii.limit. positis per D.Pet.Duenas in regul.nu.16.quas obserua & reg. nu. 30. & Felyn.late in rubri.de treuga,& pace.& Blanch.in suo tract. de comprom.necessa.& in aliis multis casibus, de quibus late scripsi in trac.meo de priuileg.pacis.nu.125.
3 Amplia.ut iudex pro bono pacis potest compellere partes ad compromissum faciendum: & ad concordiam & pacem habendam ut Abb.Felyn.& Imol.in rubrica de treuga & pace,& non tam in hac ciuita.quam Paduæ ac tar.ex forma statutorum & prouis. duc. lib.ii.c.lvii.incip.cum potestas.
1 Fallit in rebus prescriptis , quia prescriptio xxx. uel xl. annorū præbet omnibus plenissimam securitatem. ut l.sicut. C.de præscripi.xxx.uel xxxx.anno.affl.decis.cccxxix. nu.1.& ista exceptio præscriptionis dicitur exceptio litis finitæ secūdū Bart.in l. trāsacta.ff.de uer.sig.& l.si.ff.pro suo & l.i.§.fin.ff.ad Tertul.

2 Fallit

2 Fallit etiam in rebus iudicatis.nam res iudicata pro ueritate habetur.Alex.consf.xxii.nu.2.vol.iii.& idem conf.clv.col.ii.nu.4.eod.uol.nam res iudicata habet præsumptionem iuris & de iure.ita affl.decis.xiii.n.14.& doc.in l.sub specie.C.de re iud.cũ aliis.

3 Fallit in & super rebus transactis.quia transactio est inducta ut sit litium finis.ita communiter doc.in l.si quis.cũ aliter.ff.de uerbo.ob.& l.fratris.C.de transac.Bal.in l.ordo.C.de exce.rei iudic.affl.deci.ccxx.nu.4

4 Fallit in causis minorum ann.xv.& pupillorum, quia causæ pupillorum sunt fauorabiles & causæ fiscales a pari procedũt.l.rempublicam. C.de iure reipub.l.xj.Guid. Papa.q.dcxxxj.nu.2.quia ecclesia minor & respublica æquiparantur.l.fin.C.de sac.sanc.ec.Innoc.in c.i.de in integ.restit.& ibi Bal.Felyn.& Abb.

5 Fallit in causis filiarum nobilium & aliorum habitantium in hac ciuitate Venetiarum,quæ per formam.c.xxv.iiij.lib.statuto peterent constitutionem suarum dotium.ratio quia dotis causa semper & ubique pręcipua est & fauorabilis.ut l.i.ff.sol.matr.& dos succedit loco alimentorum,& a pari procedit,ac succedit loco legitime,ita Afflict.decis.cx.nume.decimo cum aliis infinitis.

6 Fallit in actibus ad legem: qui non recipiunt suspensionem ex communi obseruantia fori,& ex ritu palatij.sed debent discuti & disputari coram iudicibus ordinariis palatii,prout quotidie praticatur.ex stilo curiarum, qui semper est obseruandus; & uim legis habet secundum Affl.decis.cxxxv.nume.3.Cyn.& Bal.in l.i.C.quæ sit long.conf.cum aliis.

7 Fallit in clamoribus urbis nostræ; qui fundis & proprietatibus adhærent,quorum edificatio, uel demolitio uidetur opus nouum continere,& aduersus futura quæ nondum facta sunt, ne ullo modo fiant,& dantur propinquis & collateraneis & omnibus habentibus interesse,uel ius in re stabili.expediuntur per d.iudices curię proprii.pro ut in c.xii.xiii.xlv.& lv.lib.iii.stat.& in vi.

8 Fallit etiam in testamentis quæ eleuantur per uiam breuiarii; quę ex antiquissimo usu patriæ nostræ dicantur ad curiam examinatorum & infra anni tempora a die mortis testatoris connumeranda eleuant, & examinatis testibus ac sequutis stridationibus in contrata loci defuncti d.iudices dictæ curię accedunt ad excellẽtissimum consilium de xl.c.i.no.& ponunt partem de releuando, quorum iudicio omnino standum est, & sic pro publico testamento releuatur; de qua materia late dixi.in trac.meo de ordine procedendi in iudiciis super uers.breuiarium quod not.

9 Fallit in bonis conditionatis,& subiectis perpetuo fideicommisso,quoniã causæ testamentorum & ultimarum uoluntatum defunctorum debent iudicari per iudices ordinarios ex lege senatus.Ita disponente, quorum sententię rattari & censurari debent. per excel.consilia urbis nostræ,prout quotidie speculatur.

10 Fallit etiam in contractibus chirographis binis uel tribus testibus

bus subnotatis ac punctis instrumentorum ex quacunque causa loquentibus, quę omnia ad curiam proprij ad legem sententiantur, si causa est inter fratres: si uero est inter extraneos ad curiam mobilium urbis nostrę,

REGVLA XX.

1 Iudex laicus non potest clericum Iudicare † tex. in c. cum non ab homine de Iudic. ratio quia sacerdotes dij appellantur. xi. q. j. c. sacerdos & Ibi Doct. & in c. sanctæ Mariæ nu. 21. de const. & c. xi. de foro compet. ex quo sunt de foro ecclesiæ etiam si essent in Minorib. ordinibus: Ita Dec. Ibi. nu. 21. & hij professione facta & lapso quinquennio nullatenus super eorum pretensionibus audiri possunt. c. xix. sess. xxv.

1 Amplia j. In clericis primæ tonsuræ. quia cantores appellantur; cum sint de foro ecclesiæ Host. in c. cum contingant de ætate & qua. & c. nullis In uers. tonsura de Temp. ord. in vj. Dec. in c. sanctę Mariæ de const. nu. 21. & in c. cum non ab homine in ij. notab. de iudic.

2 Amplia 2. In clericis coniugatis in quibus casibus retinent priuilegium fori ut c. j. de cler. coniug. in vi. ita Dec. in d. c. S. Mariæ nu. 25. lapp. all. cxviij. circa fin.

3 Amplia. 3. in clericis in minorib. ordinib. constitutis. ex quo sunt de foro ecclesiæ ita Dec. in d. c. S. Mariæ. nu. 19. & c. cum non ab homine de iud. & c. clericum. & c. nullus. xi. q. j. & c. xi. de for. cõpetent. & dicit Bal. in c. cum uenisset de eo. qui M. in possess. & statutum de comprom. necess. non ligat clericos in minor. ord. const.

1 Fallit in clerico nõ incedẽte in habitu & tõsura qui si reptus fuerit tpe perpetrati criminis. seu flagitij. & captus fuerit põt per iudi. laycum puniri. ac corripi per ut concludunt canno. in clement. j. de uit. & honest. Cler. in vj. cepo. cons. xi. Gramm. not. xxxiii. nu. 13. soc. cons. xii. uol. j. Boe. q. lxix. nu. xvi. xvii. & xviii.

2 Fallit etiam in actione Reali occasione possessionis. secundum Bal. & cann. in c. xi. de iudit. Io. Fab. in §. fin. uers. Reus col. iii. instit. de satisfat. nu. 8. Bat. in l. obseruant. §. proficisci n. 1. ff. de cleric. offi. per cons. Boe. d. q. lxix. nu. 20. & xxi. & Felyn. in c. si clericus. col. ii. & c. cum sit Generale col. ii. uers. ult. hęc omnia de foro competen. sede. cõnsi. xciii. col. antepen. uers. si uero sit talis. Fel. in c. ii. de probat. & Bal. in c. j. Apud quem contra feudi: col. it. uers. ii.

3 Fallit etiam in accessoriis Annexis. & ex realitate dependentib. ita doc. in Reg. accessorium de Reg. iur. in vj. quia quod pro una & eadem Re. coram diuersis iudicibus. Iudicium tractetur absurdum & inconueniens uideretur: & ita uoluit & tenet Felyn. in c. fin. super Gloss. secunda uers. tertia uero conclusio. de iudit. & ibi communiter Canon. Boe. d. q. lxix. nu. 23. 24. & 25.

4 Fallit etiam in causa possessori: ut putat clericus Alienauit fundum titio demum secuta est euictio. vii. agit contra uenditorẽ. Clericus obtinet inhibitionem, quæritur coram quo iudice causa disputabitur

tabitur tu tene, quod coram iudice layco, secundum, Bald. in consil. xiiii. col. iii. uers. secundo principaliter. uol. I. a ll. l. Venditor. ff. de euict. ex quo est tanquam necessarius deffensor. d. emptoris. Anch. late in reg. & quæ a iudice. q. xvii. de regu. iur. in vi. & in c. fina. de emp. & uend. & late. Boe. d. q. lxix. nu. usque. xxxvi.

5 Fallit iisdem in Clerico. quod ex inualido Matrimonio cũ adultera fidem sibi dederat de ea in uxorem capienda quod clericale priuilegium amittit ac in patibulis suspendendos uenit. prout Host. in c. i. de diuortiis & ibi Ancha. & est tex. in. §. si quis uers. accusatus. de Adult. in auct. ut nulli iudic. collatl. ix. Boe. q. cclxii. nu. 1. & in multis aliis casibus adductis in q. lxix. nu. 13. & 19. & in Gallia decisis. quæ omnia aspicere facile tibi erit.

6 Fallit etiam in Clerico citato coram iudice layco ad Recognoscendum suum chirographum seu manuscriptum qui tenetur coram iudice layco comparere & attestari uel negare si est manu sua uel ne secũdum Bal. in l. acceptam. q. xxiii. nu. 15. C. de usur. Alex. in cons. ciii. nu. 4. uol. v. Imola in c. si diligenti de foro comp. Abb. Ant. de But. in c. constitutus in i. not. de in integ. Restit. Felyn. & deci. in c. cæterum de iudit. col. in. & iiii.

7 Fallit in clerico periuro. ubi iudex laycus potest cognoscere & punire. d. clericum de periurio ex quo crimen est commune. ut in auct. de manda. princip. §. si uero. & Io. And. in c. licet extra de iureiurand. in nouella in vi. & ibi Bald. de pace constan. in glos. super uerbo tam uasalli ibi sed hic quęro. ubi concludit quod iudex secularis potest punire Clericum de periurio: Guido Papa. q. clxxviii. in 1. & in cons. lxxxix. in i. dubio. uers. i. circa primum.

8 Fallit etiam in iii. casib. quos ponit Glos. not. in c. tua la prima de decimis in uers. ac. & etiam fideiussor clerici datus. per fideiussionem per eum præstita potest conueniri corã iudice laico secundum spec. in tit. de compet. iudic. §. i. uers. sed pone clericus & Guid. Papa. q. dlxii. nu. 6. per not.

9 Fallit etiam in materia adulterii: & sacrilegii secundum. Guid Papa. q. clxxviii. nu. 1. & Glos. in c. cum sit generale de foro compet. Et Cyn. & Bal. in l. iurisiurandi. C. de reb. cre. & si cer. per quæ Crimina quinquenuio perscribuntur secundum text. in l. mariti. §. hoc quinquennium. ff. de adulter. C. eo. tit. Boe. q. xxvi. nu. 12.

10 Fallit etiam in multis aliis casibus annotatis per Glos. not. in c. & si princeps. xxiii. q. v. ubi iudex laycus habet iurisdictionem in clericum seu clericos, quos omnino uide & stude continue si uis scire quod not.

REGVLA XXI.

1 Iudicandum non est exemplis sed legib. tex. est in l. nemo. C. de sent. & inter. & l. sed licet. ff. de offi. præsid. & l. singuli. C. de accusat. Abb. & can. in ii. c. de præsump. & dicã infra in reg. legibus.

2 Fallit in exemplis principium a l. approbatis ita Abb. in c. in causis de re iudic. deci. in l. cognitio nu. 5. ff. de off. accesso. & Abb. in c. ii.

in c.ii. de præsump. ratio est quia melius est regi a iusto iudice quam a l. scripta ratio rationis est quia iustus iudex in singulis causis iudicat secundum equitatem, quæ sibi uidetur pro ut Bar. in l. præsenti in i. C. de hiis qui ad eccl. confug. Ias. in l. Marcellus. nu. 20. ff. ad Trebel. Bal. in l. hac l. nu. 7. C. de senten. ex per reit. ubi iudex potest cum consilio sapient. iudicare & ideo Bald. in d. l. nemo dicit quod exempla principum & cons. debent habere fundamentum ueritatis a legibus approbatæ quod perpetuo not. quia officiũ principis est semper uiuere & iudicare secundum iura. & ill. l. digna uox. ff. de legib. cum aliis infinit. & nota quod.

Exemplum est alicuius dicti aut facti propositio cum certi auctoris nomine ut causa Manifestior fiat secundum Iulia. ut l. prætor. §. uideamus. ff. de collat. bonorum.

2 Fallit in exẽplis rationabilib. quibus constituitur lex. & omnis sana ratio exemplis proponitur secundum. c. sana. q. destinet.

3 Fallit in exemplis sanctorum tam in scriptis: quã in factis quia perspicaciter sunt recordanda: quia sanctis uiris emmauerunt. xx. dist. c. de quibus & xxiii. q. v. c. vides.

4 Fallit in exemplis maiorum quia sunt documenta & incitamenta uirtuti; superiores. n. inferioribus exemplum bonum dare tenentur secundum. c. qualis. viii. q. i. & c. nullo. xii. q. i. & terentius ibi aspicere tanquam in speculo uitas hominum & Seneca epistola. v. ad Lucillum cum iis uersare qui te meliorem facturi sunt.

5 Fallit etiam in exemplis peritorum & poetarum quibus omnino standum est donec de cõtraria & inconuincibili liqueat ratione ut l. in tantum. in fin. ff. de rerum diuis. & l. sepi mo mense. ff. de statu ho. & l. si pater. ff. de solut.

6 Fallit etiam in exemplis sanctorum qui post canones eorum exempla sunt sequenda & allegãda ad posterorum memoriam, secundum c. submittetur. xxi. dist. c. de quibus cum aliis ut in gloss.

7 Fallit etiam in exemplis bonorum doctorũ in curiis praticantiũ secundum v. ff. de manu. uindic. quando plus est in ueritate quam in opinione ut in gl. j. ibi.

R E G V L A XXII.

1 Incestuosus Regulariter non legitimatur tex. est in. §. fin. instit. de nup. l. eum quis, C. de nat. lib. & c. tanta qui f. sint leg. Bald. in c. & si contra. C. de nup. l. i. §. si qua. ff. de concubi. Bar. in l. pen. ff. sed titulo Ang. in d. §. f. Inst. de nup. in glos. interdictum ubi tenet quod

2 concubina conuicta cognatione uel affinitate † si filios suscipiat ex ea nati non legitimantur Cur. senior in consi. lxxiii. in lii. dubia. nu. 18. Mar. sing. cxxi. ibi scias. Alex. con. lxx. Magnif. col. i. nu. 6. uol. vi. Bar. in l. eum qui. ff. de stat. hominum. & l. uulgo. in gl. de statu ho. Cæpo. in consi. ultimo. consili. Ciuil. all. Bal. in §. naturales. c. i. prin. si de feu. fuer. con. int. d. & agn. uer. ultimo scias quod per matrimonium ex dispensatione Papæ contractum non legiti-

3 mantur † incestuosi nisi de eis fiat specialis Mentio in gratia Ab. in d. c.

in d.c.tanta nu.t?.qui fil.sint leg.ubi tenet quod si parentes propter aliquod impedimentum iuris diuini uel cano.non poterant contrahere matrimonium tempore conceptionis uel natiuitatis. tunc filij
4 iam nati non legitimantur per subsequēs matrimonium cast.† cōs. ccxxiiii in j.uol. Ant.de Bur.in c.per uenerabilem col. xxiiii.qui filii sint legitim.& Cyn.in l.Paulus.ff.de statu ho. qui ponit q. de ubal.ex quo incæstuosi sunt plurimum odiosi ut in auct. ex complexu.C.de incest.nupt.Crotus.in l. Gallus.§. & quid si tantum. nu.170.ff.de lib.& post.Ant.de Rosel.in suo trac.legit.Boe.q.127. nu.5.& 6.

1 Amplia.i.etiam si comes haberet potestatem legitimandi spuriū uel incestuosum de per se.quia non posset legitimare spurium & incestuosum simul secundum opp.doct.in d.§.& si tantum.ff.de lib. & post.Cæpo.cons.lxvi.nu.8.in fin.ibi ego uero consil.Ciuil.

2 Amplia.ii.etiā si esset legitimatus a papa.quia non censetur legitimati ad temporalia.de quę.q.uide doct.in c.per uenerab. qui.f. s.legit.& ibi Innoc.host.& fel.& Bart.in l.cunctos populos.C.de sum.Trinita.& f.cath.Gui.Papa decis.ccccl xxxii.n.1.& in cons. xiiii.n.1.uers.ad primum dubium & decis.dlxxx.nu.3.ad fin.

3 Amplia.iii.ut d.legitimatus admittatur ad beneficium recuperandi rem uenditam a patre ex iure congrui & prælationis.Ita tenet. benedic.in Repp.c.Raynutius num.181.& uide petrum duen. Reg.cccl.ampl.xi.in qua reg.facit.xx.ampl.& xiiii. limita.quas omnino uide.Tiraquel.in l.si unquam.C.de reuoc.dona.in uersic. susceperit.num. 98.& uide etiam Bal.consi.ciiii.considerand. paulo ante.fin.uol.iiii.

REGVLA XXIII.

1 Infans in utero † pro iam nato habetur.l.qui in utero la j.ff. de stat.homi.& l.intelligendus.ff.de uerb.signif.& Barto.in l.illud.§. ult.& ibi Glos.& doc.ff.de bo.pos.cont.tabu.ubi infans qui in utero est aperit edictum scripto hęredi ad cōtratabulla.& Bal.in l.si pater.C.de instttu.& substi.opp.q.uentri etiam competit in integrum restitutio.l.etiam si.ff.de minorib. & ob id tenetur mater
2 pregnans petere curatorem uentri † & si non fecerit eque punitur ac si non petiisset tutorem filio iam nato.l.ii.§.si mater & .§. quod si cum prægnans.ff.ad Tertul.Bar.cons.xxii.homo.colum.ult.& cons.xxx.in nomine domini uers.hiis ergo duobus Bal.consil.cclxxxviii.in 1.n.1.uol.ii.& consi.ccccxxxii.iste casus n.1.eo.uol. & cons.ccxcvii.uers.ad tertium nu.4.uol.iii.& hii qui nascuntur
3 post mortē parētū equaliter cū suprauiuētibus succedunt † ut Bal.in l.ult.ff.de iis qui sunt sui uel alien.iur.& in parte senatus.1518.licet alibi dicat ꝙ posthumus si nō nascatur & in lucem proferratur ni-
4 hil est † ut l.ult.C.de post.heredibus inst.Bal.in l.1.colum. ix.uer. circa secundū c.C.qui admit.Ias.i cōs.ccxxxix.col.iiii.uer.confirmat & cōs.xxii.uers.cōfirmat & ob id in iis q̄ sunt stricti iuris pe-
5 stitumi † non admittuntur text.est in l.prægnans.& l.si uaccę.ff. de euict.

de euict.& Alber.post Oldr.in d.l.qui in vtero.ff.de sta.hom.& in hiis terminis consuluit d.deci.consi.ccxxii.col.i.nu.3.quod ante na tiuitatem non dicitur quis habere filium uel agnatum.l. fina.ff. de colla.bonorum, & denuntiatio nondum nato fieri non potuit, & ta lis requisitio præsupponit extare personam,cui fieri debeat, si ergo
6 persona non est, ergo fieri requisitio non potuit,quia qualitas† sine subiecto esse non potest,vt l.qui in prouincia.ff.si certum peta.& sic concludit filium nondum natum non posse habere beneficium præla tionis super venditione bonorum paternorum alienatorum, quæ opi nio salua semper reuerentia tanti viri,vera non est, immo in hac ci uitate & in aliis iudicatum & decisum fuit beneficium ex iure con
7 grui competere filio nondum nato † vt late dixi in tract.meo de iu re prothom.in.§.iiii.nu.27.& 62.& Tiraquel.de retract.consangui. glo.ix.nu.78.79.& 80.fol.49.& ita pluries in hac ciuitate, iam in iudiciis curiarum:quam per excel. consi.;& decisum & iudicatum fuit,& nota, & si vis scire,stude.

1 Amplia i.istam regulam vt filius qui in vtero relictus est, præbet matri occasionem reuocandi donationem iam factam & percipien di fructus bonorum donatorum ab eo tempore quo sciuit filium, uel filios esse natos donatori.ita tenuit Tiraquel.in l.si vnquam,in uer. susceperit.nu.144.& in ver.reuertantur.nume.173.iuribus per eum adductis, quod uide.

2 Amplia.ii.quia infans non natus non est in potestate patris, do nec ad lucem proueniat per tex.est in l.fin.de colla.bonorum, & ita Bal.in l.si pater.ix.opposi.C.de insti.& substit. & Ias. plene. in l.posthumo.C.de bono.posse.cont.tabulas.& idem Bal.in auct. ex causa col.ii.uers.iiii.præmisso.C.de l b.præteri.& sic inter iam natos & posthumos.hoc interest. quod illi iniustum testamentū dicunt; isti uero.rumpunt. isti uero semper.ii. uero,ita demum si nascantur,& non aliter nec alio modo,& Bal.consi.cxcv.laudare col.ii.uers.sed quidquid nu.2.uol.ii.Castren.in l. cum posthumus ff.de libe.& posth.& Ias.in l.iii.§.possunt in fi.eo.ti.

3 Amplia etiam ui dum infans in utero est pro pupillo non ha betur uulg.l.non est,ff.de uerbo.signifi.nec equidem homo est, ut Alb.q.cxxxiii.in prima parte stat. Dec.consi.dxxxv.requisitus col.i.nu.2.ubi dicit quod pœna mortis,quæ a statuto requiritur, in casu homicidii non habet locum in partu,quia infans antequam nasca tur nō est homo.all.Bal.in l.cū inter ueteres.C.de fideic.libertatis.

REGVLA XXI.

1 Impensa funebris est adeo priuilegiata † vt in multis creditori bus hæreditariis anteponatur,& hoc ob publicam vtilitatem,ne ca dauera inhumata iaceant,l.funi personæ,& l.nec corpora. ff. de re lig.& sumpt fune.quia non minus Reipubli. interest cadauera mor
2 tuorum humari,quam viuentes tueri,& conseruari. † ita sing. Bal in l. fin.col.ii.uu. C.de neg.gest.& de expensis factis in hæreditate statur,simplici iuramento hæredis tutorum,seu administratorum,uel commissa-

commissariorum defuncti sine alia probatione. vt voluit Glo.not.in l.nulli.in vers.licentiam.in fin.C.de episcop.& cleric. & in l. si quis pro redempt.C.de donat.& ibi Glo.& Docto.
3 Et prędictis expensę fieri debent † pro modo facultatis & qualitate & dignitate illius qui funeratus est, vt l.at si quis.§.hæc actio. in vers.equum autem.ff.de relig. & sumpt.fune. quia maior impensa fieri debet, in nobili quam in ignobili & ad conditionnm temporis, quia plus expenditur in hyeme, quam in ęstate. vt in d.§.hæc actio. in glo.in vers.ex tempore.
4 Et hæc actio competit contra† hæredem bonorum vel possessorem ac reliquos successores defuncti, ut d.l.at si quis.§.datur.ff.de relig.& sumpt.fune.nec datur modo aliquo contra illum qui non succedit defuncto, præterquam in clerico successore, in beneficiis.secūdū Abba.& Barba.in c.ex pręsentium.de pignore.
Actio hæc funeraria competit consanguineis presbyteri defuncti,
5 †qui succedunt clerico in suis bonis.& ij tenentur ad expensas funeris, sed si nihil habent, tunc successor in beneficio tenebitur ad illas, secundum Abba.in d.c.præsentium ,& ibi Barba, Steph. Bertran.in consi.cccix.nu.2.vol.j.primæ impresionis, ꝙ not.
6 Impeditus funere domestico prohibetur venire ad iuditium , † sed datur ei exceptio.l.sed & si quis.§.pręterea.ff.si quis caut. & l.ij. ff. de in ius vocando.xiij.q.ij.c.quia alij.vbi ad 9, dies vel 40. non potest in ius vocari.
Item creditor pro impensa funeris præfertur omnibus creditori-
7 bus† hæreditariis, licet sit posterior.vt l.impensa.ff.de reli.& sumpt. fune.Bar.& Docto.in l.j.ff.solu.matri.Fanciscus de Ripa in tract.de peste.nu.135.Negu.de Fano.in tract.de pignore. in ij.memb.v.par. nu.28.fall.xiij.& hoc ratione publicæ vtilitatis.
8 Maritus tenetur sepelire vxorem, ēt ꝙ dotem non habeat,& ecō uerso cum causa funeraria sit pia , & honestas coniugalis id suadeet vt alter eorum insepultus non iaceat; facit text, in l.quod si nulla,ff. de relig.& sumpt.fune.Roma.consi.cccxvij.

R E G V L A XXV.

1 Impedimentum an probatione, vel iuramento probari posit, † tu superfluis omissis tene, ꝙ per solum iuramentum probandum sit , & hoc est decisum per communes Docto.opinion.Rota.decisi.xxxij. in antiquis.Neap.in decisi.lxxix.in causa.uu.2.all.Fed.de Sen.cōs. ccx.Fel.in c.ex parte ij.col.pen.de rescri.& de hoc vide Bar.Rom. Alexan.& Ias.in l.ij.§.quod diximus.ff.si quis caut. Abb. Deci.& Barba.in c.cum sit Romana. & c.ex ratione.de appellation.nu.53. & nu.45 & vide c.statutum.§.cum vers.de rescrip.in vj. in gloss.in
2 vers.proprio iuramento, vbi † iuramentum dicitur euidens probatio, nam si quis citatur in aliquo iudicio, & ille vi fluminis tempestatis.aut ex aliqua rationabili causa non potuit illo se transferre , & non potest hæc probare , vtique stabitur, & credendum erit suo
3 proprio iuramento, text, est in l.scire oportet †.§. cum quis. ff. de

excusat.tuto.ibi cuius fidem,& ibi glos. & Deci. in consi.cccclxiii. nu.6.vbi allegans impedimentum.tenetur illud probare,quando maxime est cā immediata.Guido Papa q.lxvij. num.2.vbi optime.& Bar.in l.qui commeatus,ff.de re milit.& l.pses. C.de appel.versicu.
4 Et aduerte†& vide Bal.in con.ccclx viso instro,vbi dicit ꝙ si conductor ob impedimentum superioris non potest vti re conducta non
5 tenetur ad solutionem affictus,nisi pro rata temporis:†de quo impedimento omnino constare oportet.Roma.consi.ccclij.nu.9.ubi not. distinguit quod not.Tu in hac materia considera tria adducta per d. Alex.in d.§.quod diximus,num.2.primo considera impedimentum, inspecta paruitate vel grauitate præiudicij arbitrio iudicis,vel inspecto loco;videlicet si impedimentum fuerit in loco longinquo vel so-
6 litario,†vel ratione personæ impeditæ, si est bonæ conditionis & famæ.Iudex omnibus prædictis optime cōsideratis arbitrabitur.An iuramentum sit sufficiens probatio uel ne.per tex.in l.fi.de bon.aut.
7 iud.possid.quem tex.†Roma.in rub.ff.de arbit.dicit esse not. & ꝙ impeditus non auditur ultra quam semel.& ita probat tex.in d.l.fin. & l.scire oportet §.cum quis.ff.de excus.tut. & ita Ange. attestatur in l.veluti.§.hæc vox.ff.de edendo, & duplex est impedimentum, iuris & facti.

1 Limita j.vt impeditus teneatur protestari de impedimento facti occurso secundum Ant.de But.consi.xxviij.Rom.d.consi,ccclij.& Francisc.de Aret.consi.cliij.Imol.in c.fi.de appel.

2 Limita ij.si non posset haberi copia illius contra quem esset protestandum,quia tunc sufficiet protestari secundum formam c. pastoralis.§.fi.de offic.ordin.& c.iustus metus, de appel.& l.j.§. dies. ff. quando appellandum sit.

1 Fallit in impedimento iuris quod impedit præscriptionem tantum currere secundum Doct.in l.j §.fi.C.de ann.excep. & l. quoties.C. de præcip.im p.offeren.Boe,q.xl.nu.3

2 Fallit etiam in impedimento facti quod non currit tempore hostilitatis,immo inchoatam facit dormire præscript. secundum c.transmissa.de præscuip.& Bar.in l.naturaliter.ff.de vsucap.Guido Papa q.lxiiij.nu,2.Bar.in l.præses.C.de appella.& idem Guido Papa.q. ccccxvj.nu.13.vers.quæro vlterius,vbi in terminis.

3 Fallit etiam quando impedimentum prouenit factosuperioris, secundum Bal.consi.ccclx.vol. eo. quia eo casu conductor tenetur ad solutionem mercedis,nisi pro rata temporis suæ conductionis,prout in dicto subtili.consil.rationibus ibi adductis quod not.

4 Fallit etiam quando impeditus potest remouere impedimentum, quia non dicitur impeditus qui de facili potest impedire impedimentum c.fi.de elect.c.cum sit Romana.de appella.Bal.in l.quibus diebus.ff.de cond.& demon.Old.consi.ccxlvij.circa medi. Deci. in c. In nomine domini.nu.9.& 19.de testibus.

REGVLA XXVI.

1 Instrumenta quanuis sint clara & autentica non tamen habent execu-

executionem paratam. l. minor 25. annis. cui. ff. de minor. & ibi Bar. Ange. Alber. & moder. docto. Castr. & Alex. in l. ait prætor. §. si iudex. ff. de re iudic.

1 Fallit de instrumentis guarentigiatis, quia illa ex forma statutorum habent executionem paratam. Guarantigia. n. secundum Ang. nil aliud est nisi quodam præceptum quod fit per notarium de rogitu instrumenti parti roganti, ut contenta in instrumento illico exequantur realiter & quandoque personaliter, qui rogitus ex forma partis excellentissimi consi.[?] rogat. 1560. omnino est abolitus in hac ciuitate Venetiarum.

2 Fallit etiam in instrumento publico depositi, quod habet executionem paratam, & nullo modo impediri potest secundum tex. in l. pen. ff. depositi ibi illico reddere modis omnibus compellatur, & ibi Bal. Bar. Ang. & Castr. & ibi quam celerrime, & ibi quam citius, quæ omnia locum habent. In deposito vero secus in ficto, secundum Ang. in l. si deposita. C. eo. ti. & Bar. in l. iii. in iiij. q. prin. C. de pigno.

3 Fallit etiam quando debitor per formam instrumenti stipulatus esset instrumentum iudicis mandato exequi posse in bonis & terris debitoris volentis & ita cõtentantis, secundum Bal. in d. l. minor 25. annis, ratio iudicio meo, quia volenti non fit iniuria. & late Boe. in l. consentaneum. C. quomo. & quando iud.

4 Fallit etiam quando in instrumento interuenit iuramentum, secundum Bar. in l. ij. ff. de iure iurand. quia stante instrumento, ac iuramẽto executio instrumenti impediri nullo modo potest per iudicem: nisi petatur nullitas dicti instrumenti per viam carcerationis, cum dispẽsatione a iuramento ad finem agendi seruatis seruandis coram suo iudice competenti.

5 Fallit insuper in casu dotis, quando reperitur scriptura soceris trino teste notata cum aliquo pacto post mortem iugalium de aliquid lucrando, quia eo casu talis scriptura potest ad curiam mobilium sententiari ad legem punctum scripturæ, & illico exequi seruatis de iure seruandis secundum loci & fori consuetum.

6 Fallit quando instrumentum positum est ad publicas stridas in locis solitis & consuetis, super quibus nullus extitit legitimus contraditor, tunc arbitror executionem instrumenti prædicti nullo modo impediri posse. Immo omnino exequendum fore sine alicuius iudicis obstaculo, secundum Bal. in l. filiusfa. §. veterani. nu. 4. ff. de procurat. & Roma. sing. cclxxxj. collegium.

REGVLA XXVII.

Ingrediens monasterium pure bona regulariter monasterio acquiruntur. auct. si qua mulier. C. de sacrosan. eccle. Anch. consi. lxix. cõtra donationem. nu. 7. nam quæ religiosis adhęrent religiosa sunt. vt l. quæ religiosis. de rei vendi. & c. religioso. de sen. excom. in vj. imo bona decedentis infra annum professionis remanent penes monasterium. secundum Iacob. Ray. Pet. & Cin. in auct. ingressi. C. de sacrosanct. ecclesi. cum alijs ibi.

1 Fallit in bonis feudalibus ingredientis, quia ad eum non pertinet qui officium gerere non debet. vt c.i.de vasal.milit.qui arm.belli.de. pos.& c.i.si de feu.fue.cont.inter domi.& vasall.Bal.in l.finita.§.si. col.iii.ff.de euict.Alex.consi.x.col.ii.nu.viii.volu.v. & Bald. in l. Deo nobis.col.v.vers.iiii.nota.C.de episco.& cleri. & idem in l.si quis.in princi.C.eo.titu.

2 Fallit etiã si esset tale seruitium quod a monasterio præstari posset, vt puta si annua pensio in pecunia vel furmento præstetur, aut in tali seruitio personali, quod honeste præstari posset ab ingrediente p se, vel per alium, secundum Cyn.in d.auct.ingressi. Io.And.Abb.& Deci. in c.in præsentia.nu.ccxc.de proba.Spec.de stat.monach.§.i. vers.44.Bal.in d.l.si quis,in princi.C.de episcop.& cleric. Alex.d. consi.x.col.iiii.Calde.consi.ii.an clericus.

3 Fallit in feudo de quo fœmina est inuestita, quia eo ipso q fœmina est habilitata, potest per substitutum seruire.Specu. in titu.de feu. vers.xxi.§.quoniam.& ibi Io.And.in addit.ad Spec.& late Alex. d.consi.x.col.iiii.uol.v.quod tu nota.

4 Fallit etiam qñ esset feudum francum.i.liberum, quia eo tunc trãsit in monasterium, ita Bal.in l.si plures.col.ii.C.de condi.insert. & idem in auct.nisi.col.pen.versi.cæterum.ad Trebell.Oldr.consi.ccxxiiii.factum est tale.Bal.in proœm.feud.Idem Old.consi.iii.omne datum.Afflict.decis.cclxv.nu.37.. Idem decis.cccxx.nu.2. alle. Bal.in d.|auct.nisi. & Alex.d.consi.x.col.iiii.nu.9.volu.v.Gram. decis.ciii.nu.134.& 135.Boe.q.cxiiii.nume.12.vbi tenet q feuda n. Gallia ex generali consuetu-dine possunt alienari, ex quo sunt ad instar bonorum patrimonia-lium.

REGVLA XXVIII.

Iudex non impartitur officium suum irrequisitus. l.4.§. hoc iuditium.ff.de dam.infect.& l.i.§.postulare.ff.de postul.

1 Amplia j. vt nullo modo sententia pro reo ferri possit: neq citatio nisi petatur.l.ad peremptorium,& l.post edictum.ff.de iud.Rom. singu.dlxx.non potest.

2 Amplia ij.vt iudex non possit etiã inquirere, nec inquisitionem formare ex officio super iuribus et rebus ecclesiœ, secundum Rom. singu.dxxv.incip.Innoc.

3 Amplia 3.vt possit restituere in integrum minorem, prout etiam nemine petente potest dare aduocatos parti, per text. in l. ne quicquam. §.aduocatos.ff.de officio proconsu.Roma. singu.ccccl xii.incip.quod iudex.

1 Fallit j.in causis fiscalibus vbi iudex ex officio nemine petente potest ferre sententiam.l.ii.§.senatus.ff.de iure fisci. Alex. in l.4.§. hoc iuditium.nu.25.de dam.infect.

2 Fallit 2. in causis piis, vbi nemine petente potest iudex officium suum impartiri, vt l.ne quicquam.§.vlti.vers.plerumque.ff.de offic. proconf.& ibi Bar.& d.§.hoc iudicium.opp.4.

3 Fallit 3.cum agitur de restitut.vsurarum, ita text. in l.vsurarius.ff. de

de vsur.maxime cum tractetur de periculo animæ, vt Cano.in c.cũ nobis olim.de elect.hoc idem voluit Tiraq. in priuil. piæ causæ.nu. 152.in prin.& prope finem.

4 Fallit in criminalibus vbi iudex tenetur defendere reum etiam nemine instante.l.& si non defendantur.ff.de pen.Bar.in l.fi.col.iii. ff.de fer.Io.de Ana.consi.lix.nu.1.Aret.in cõs.147. col.3.in fi.Bart. in l.i.§.si quis vltro.ff.de quæstion.Dec.consi.clxxxix.nu.10.vers. sii.respondetur, vbi dicit ꝙ officium iudicis est laborare pro innocentia inquisiti.all.Bar.Veronen.consi.29.nu.21.& cõs.48.nu.3.

5 Fallit etiam in reo carcerato ex delicto alibi commisso, qua iudex requisitus tenetur reum remittere ad locũ sui iudicis de necessitate, secundum tex.in l.i.C.vbi de crimine agi opor.& in auct.vt nulli iudicum.col.9.§.si quis.vers.comprehensorum, & ibi Ang.& Iaco.de Beluis.Boe.late multa accumul.in q.xxix.num.2.& 3. aliter iudex punietur in l.iii.& pro tali coactione ad superiorem habebitur recursus. nam & Pilatus sponte remisit Christum ad hærodem, vt Lucę.c.xxiii.pro quo Cępol.consi.lix.quod not.& stude.

6 Fallit in delicto extra territorium commisso, quia iudex domicilii seu originis non potest ex officio, seu per viam inquisitionis procedere contra delinquentem extra suum territorium.vt l. fi. ff. de iurisdi.omnium iudi.Alex.consi.cxi.col.xii.vers.fortius. nu.1.vol.i. Marf.d.l.fi.nu.133.& consi.cx.n.xv.Bar.in l.hæres absens.§.proinde.ff.de iudi.& l.ii.C.vbi senat.vel clarif.Boe.q.270.nu.4.

REGVLA XXIX.

1 In integrum restitutione lapso quadriennio † iudex regulariter alicui concedere non potest, vt c.i.& ii.de in integ.restitu.in vi.glo.est etiam in c.i.de in integ.rest.& in clem.i.de in integ.rest.a die læsionis secutæ, vt Roma. singu.272.inci.ita ecclesia.Deci.con.dxxvi. col.ii.in fin.Rota decisi.dlvii.in antiquis.

1 Amplia i. vt nec ecclesia, vel minor lapso cursu quadriennii admittatur vllo modo, secundum opin.Roma.& Sozi.ac Alex. vt cõs. cxxiii.nu.5.consi.266.col.xii.volu.ii.Alex.consi.xxx.col.ii.vol. v.Deci.consi.cccclxxiiii.nu.xiii.& consi.cccxxvi. nu.v.

2 Amplia secundo.etiam si filius peteret restitutionem in integrum aduersus patrem via actionis..tex.est in l.si superstite.C.de dolo.& l.cum apud veteres.& ibi Barto.Bald.& Alberic.C.qui & aduers. quos.

3 Amplia.in illo qui in vtero est & non nascitur, licet non sit maior, nec minor, nec absens, & tamen ei datur in integrum restitutio, ratio quia spes reputata.multum operatur.l.nup.vers. sufficiat & n. C. de nat.libe.& Boe.q.clxxii.nu.8.

1 Fallit nisi læsio sequuta esset enormissima, quia tunc agentes pro ecclesia omnino audiri debent, vt Rom.d.consi.nu.5.Deci.in cons. cccclxxiiii.nu.2.& 13.& quæ probanda sint ibi vide Roma. sing. cclxxii.ita quod not

2 Fallit in casu c.ij.de præscrip.in vj. ex quo contra illam præscriptionem non datur in integrum restitutio, ibi non esse vlterius molestandos,& in l.fi.C.in quib.casi.in integr. restitutio non est necess. qui tex.vt asserit glo.sunt casus speciales secundum Abba. in c.cum nobis.iiij.col.5.Ego dico de præscrip.

3 Fallit 3.qñ ignorantia est iusta,& non crassa vel supina.secundum Roma.in consi.cxxvij.in fi.nu.2.dicens, ꝙ non excusat ignorantia actus quem quis publice exercuit.facit l.cum lex.ff.de edil.edic.ubi non prodest ignorantia dissoluta,& Areti.consi.xv.in fine,dicit, ꝙ ille qui fundat ius suum in iuribus suis antiquis, puta instrumentis vel testamentis,quæ continue habet penes se & in suo arbitrio, non est credendum, ꝙ is possit allegare iustam ignorantiam, quæ faciat vt tempus petendi restitutionem in integrum non sit decursum.

4 Fallit nisi petens hanc restitutionem ex capite ignorantiæ intendat prosequi crimen alterius, super cuius cognitione erat præscriptū ex forma statuti, secundum Angel. in l.fina.ff.si quis testa. lib. esse iuss.fuer.& Felin.in capi.vigilanti.colum.iij.nu.4.vers. limita quarto, quod not.

5 Fallit in eo qui ignorat contra se præscribi, & rem suam possideri a præscribente,sed bene scire rem suam esse,vt l.fin.C. de præscrip. long.tempo.quia eo tunc datur in integrum restitutio,prout late Fel. in d.c.vigilanti.nu.4.limi.v.quod tu not.

6 Fallit vj. quando esset statutum in ciuitate ꝙ præscribens, vel hæres non possit molestari, vel turbari directe, vel indirecte a quauis persona,quia tunc in integrum restitutio peti nullo modo potest, vt late Francis.Aret.consi.cv.col.ij. loquente de statuto Ferrariæ, ex quo statuta debent ad vnguem,& ad literam obseruari.Ita Bar.in l. Cæsar.nu.26.ff.de publica.

7 Fallit quando ille contra quem præscribitur amiserit possessionem ciuilem naturali retenta, & sola possesso naturalis, vel detentio non inducit possessionem necessariam ad præscriptionem,de qua in regula fine possessione,de reg.iur.in vj.& ibi Anch.& Feli.in c.uigilanti.de præscript.nu.7.quod not.

REGVLA XXX.

Iudex si assignat terminum parti ad exhibendum librum chirographum vel instrumentum † seu testamentum, an pars teneatur

1 totum præsentare, vel partem de qua lis est:tu tene ꝙ partem & non totum.lex est in l.ex conuentione,ibi:vt pars instri. C. de transact. & ibi Bal.Ang.Saly.& moder.& tex.& glo.in l.argentarius.§.edi.

2 ibi, sed ea sola pars rationum quæ ad instruendum iudicem † pertineat.ff.de eden.& ibi omnes doctores antiqui.& moder.& Bartol.in rubri.ff.de oper.no.nunc.Ange.in l.si duobus.ff.quemadmo.testam. aperi.Deci.late in c.epistolæ.de probat.nu.256.Ange.consi.cxiiij. super facto.Bal.in l.fi.C.de precib.imp.offerendi,ubi optime.

3 Limita,quando capitula instrumenti, seu testamenti sunt separata & materiam separatam continent, secus vero si sunt connexa,quia tunc

tunc totum edi debet, quia sequentia declarant, vel corrigunt præcedentia. Bar. in l. qui filiabus. in prin. ff. de leg. j. Bald. in l. in ciuile. ff. de legib. Abb. in c. contingit. de fid. instru. Alber. in d. §. edi. Castr. in d. l. fin. de precib. imp. offeren.

REGVLA XXXI.

1 Iudex si non videt probationes rei, † potest sententiam latam ad fauorem actoris cassare. Guido Papa decisi. ccclxviii. glos. not. in c. fraternitatis, in ver. per errorē. de frig. & malef. Corsei. singu. sententia vj. Anto. de But. in c. ab excōi. ij. col. de rescript. Deci. in c. ex epistolę. nu. 164. Inno. in c. plerisque. de immu. eccle. Bal. in auth. ad hæc. col. x. de vsur. Abb. in c. inter cęteras. de re iudic.

1 Amplia j. hanc regulam locum habere in arbitro qui incontinenti potest sententiam suam mutare. Ita Specu. in titu. de arbitro. sequitur nu. 62. quod secus est in sententia ordinarij. Ratio quia lata sententia: ius est quæsitum parti, & sic mutari nullo modo potest, vt l. iudex. ff. de re iudic.

2 Amplia ij. si incontinenti visis probationibus rei liquido sibi constat de iniquitate sententiæ quo casu potest sententiam ad fauorem actoris reuocare & cassare & incontinenti fieri dicitur quando fit

3 infra † triduum. tex. est in l. fina. C. de errore aduocat. & Bal. in l. j. C. de bon. que lib. vbi declar. An & quando dicatur fieri incontinenti. & in c. j. col. ij. ver. pacem, de pace tenen. in vsib. feud. & Docto. in l. diuortio. ff. solu. mat.

REGVLA XXXII.

1 Iudex regulariter non potest iudicare in causa famuli, & sui familiaris. Bal. in c. cūmque. de of. deleg. & in c. cum in iure peritus. eo. tit.

1 Amplia. hoc idem in arbitro. tex. est in l. penul. ff. de arbit. secus vero in arbitratore. vt l. si libertus. ff. de oper. liberti. cum aliis.

2 Fallit j. in voluntaria submissione, quia volenti non fit iniuria. vt l. qui iurisdictioni. ff. de iurisdict. om. iudi. & ibi Roma. ad fin. Archidi. per Glo. ibi, in c. omnes. xxx. q. j. vbi sacerdos potest absoluere propriam concubinam. & Bal. in l. si consul. in iiii. q. ff. de adop. vbi dicit quod comes palatinus potest legitimare filium suum naturalem coram se ipso, & ut ibi.

2 Fallit in crimine notorio, vt singu. Bar. in l. nulli. C. quorum appel. non recip. & ibi Ang. Saly. & d. Alexād. in d. l. qui iurisdict. ff. de iurisdi. omn. iudic.

3 Fallit etiam in causis breuissimis. vt l. senatus. ff. de offi. præsid. in ver. parcissime, & Fulgo. & Ange. in d. l. qui iurisdictioni. ff. de iurisd. omn. iudic.

4 Fallit etiam quando filius conueniretur coram patre, quia tunc non potest recusari l. ille a quo §. penul. ff. ad senatu consult. Trebel. & gloss. in d. qui iurisdictioni, Felyn. in c. causam quæ. de offic. deleg. nume. 2. vbi a.

5 Fallit etiam quando quis esset dominus actoris & rei. vt glos.magna.in c.postremo.de appell.ad finem.ratio, quia par affectio remouet suspicionem.Glo.iij.q.v. c.j. & l. non solum.§.demonstratio. ff. de ritu nupt.

6 Fallit quando in iudice esset aliqua sanctimonia, quia tunc nullo modo recusari posset propter vitę conditionem.Ita Specu. in titu.de delegato.§.superest.ij.col.vers.sed quid si non est consang. Felin.in d.c.causam quę.nu.2.vers.vj.q tu curiosus nota & obserua.

7 Fallit etiam quando partes contenderent, vel litigarent, & nō opponerent, quia posset esse iudex.Glo.not.in c.j.iiij.q.v. & Castr.in d.l.qui iurisdictione.ff.de iurisdi.om. iud.

8 Fallit etiam in eo qui fuit olim dominus & nunc non est. & Doct. in d.c.causam quę.de of.deleg.alleg.Bal.in l.etiam.C.de testi.ubi in repellendo testem domesticum intelligitur de eo, qui nunc tempore depositionis est familiaris, & non de eo qui olim. Ita Ange.consil.j. & Bar.in l.j.C.de testi.Fel.in c.in literis. nu.2. vers.ij.de testibus.

REGVLA XXXIII.

Iudex non potest procedere contra tertium possessorem nisi prius

1 excusso principali debitore † & illius fideiussore, Docto. omnes in l.persecutione.C.de agric.& censi.l.ij.Alex.consi.lxvij.col.ij.nu.3. & 6.volu.iij.Bart.in l.fi.& auct.præsente.C. de fideic. Guido Papa decisi.ccccxxxij.supra per totam, vbi multa discurrit. Alex.consil. lviij.in fi.nu.7.vol.v.Afflict.decisi.cxxxix.nu.1.4.& 7.

1 Fallit j.q tertius possessor non potest molestari ab aliquo si post alienationem factam ipse rem alienatam præscripserit spatio annorū 30.quia tunc tutus erit, stante titulo, & possessione annorum 30. secundum iura alleg.in d.decisi.Neap.139

2 Fallit ij.in casu, quando lite iam incepta contra debitorem, rem de qua agebatur, debitor alienauit.quo casu quanuis litigiosi vitium non contrahatur quo adomnia, In hoc tamen contrahitur, vt possessor ipse causam habens a debitore posit conueniri, antequam debitor cōueniatur, & fuit de mente Bar.in d.l. persecutione.C. de pign.

REGVLA XXXIIII.

1 Si vnus ex tribus iudicibus delegatis appellationi detulerit, & alij non admiserint: an causa ad sedem apostolicam deuoluta erit. tu indubitanter tene q sic, ob ipsius sedis reuerentiam, & ita Domini de Rota decisi.ccxxij.incip.nota quod si vnus in antiquis, in hāc sententiam inclinauere, & in Clem.j.ibi, liceat ipsis vel maiori parti. de appellation.& ibi Cardi.& Imol.q.xxvi.licet aliqui.vt Bal. in auct.hodie.vers.sed si qui.appellauit.C. de appellat. & Perusi. in c.fina.quæsti.vij.de constit.dicant contrarium. & hanc esse communem; attamen inhęreas opinioni supradictę tanquam verisimæ, & not. glo.in dicta clemen.i. in ver. maiori; & an & quando intelligatur delatum appellationi. Dic per termini assignationem, vel per admissionem si & inquantum.ut Deci.in c.oblatę nu.1.& 2. de appella, Ange.consi.ccxxvii.col.v.Feder.consi.clxxii. & cōsi. xxviii.

viiii.ad fin.Roth.decis.xvi.

1 Amplia i.procedere in causis etiam breuioribus,ut Bal.in l.& si maioribus in fine.C.de appella.& quæ dicantur causæ breuiores, uide doc.in auc.nisi breuiores.C.de sent.ex peric.recit.

2 Amplia ii.d.reg.locum habere tam in sententiis diffinitiuis quã interlocutoriis : & a quocunque alio grauamine,parti præiudicium inferente dummodo causa inferatur.Ita Gemin. in c. Romana.§.si autem de appella.in vi. deci.in c.cum speciali.§.porro.col. iii. nu. decimosexto.uers.ex prædictis de appellationib.Roman.cõs. ccc. xxiiii.nu.56.cum aliis in fin.

1 Fallit in notoriis ubi appellatio non admittitur,secũdũ communẽ opin.per tex.in c.cum sit Romana,in fine.c.consuluit. & c. peruenit de appella.& c.Romana.§.sin autem de appel.in vi.Ratio ponit Old.consi.cccxxiiii.uers.viii.non obstat & idem consi.xviii. uers.Ad quartum quo quæritur,dicendo,quod in notoriis , iudicis pronuntiatio non est proprie sententia,sed est executio, secundum Innoc.in c.ex parte.il primo de uerbo.significa. & ab executione nõ appellatur c.nouit de appellat.ergo secundo in notoriis delictũ redditur alternantium ex tribus.ex rei euidẽtia,ex cõfessione,aut ex legitima ꝓbatione,ut Deci.in c.cũ speciali.§.porro.de appell. & Azo.in summa.C.ad l.aquil.& in rubri.C.de proba.

REGVLA XXXV.

1 Iudex interponendo decretum actibus ad suam † iurisdictionem spectantibus omnino sedere debet.l.naturali .§. si quæratur. ibi & pro tribunali decretum interpositum sit.ff.de conf. tuto. Corn. Perusi.consi.xcviii.nu.4:uol.i.& l.iii.§.pen.ff.de bono.poss.ibi causa cognita pro tribunali.Roma.consi.ccccliiii.nu.1.Barba.in c.ex parte de foro cõpet.& in c.cum dilecti.de emp. & uendit.& sym. de peru.in consi.xlix.nu.5.consilior.Cri.ubi dicit quod nunquam

2 põt deueniri ad interpositionẽ 2.† decreti nisi citato possessore,l.si finita.§.Iulianus.ff.de dam.inf.nec dẽt iudex habere salarium per interpositionem decreti ut l.fin.in fin.C.de prædiis cur. l.xi.

3 Amplia.i.ut decreti interpositio requirat causæ cognitionem!ita Doc.in l.nequicquam.§.ubi decretum.ff.de offic.proconf.& l.si finita.§.Iulianus.col.ult.ff.de dam.infec.Alexand.consili. lxxxiii. nume.8.uol.iii.decis.consi.dlvi.nu.6.nec in hoc standum erit assertioni notarii Roma.conf.cccxxi.in prin.& consil.cccclliii.num.1. 12.14.& 16.affl.dec.87.nu.4.

4 Amplia ii.ut decreti interpositio potest interponi ẽt die feriata in honorẽ Dei,ubi immineret necessitas actus & requireret cãę executionẽ.l.ii.in fi.ff.de feriis.Ita Guid.Papa decis.ccxv.nu.9.in fin.

5 Amplia.iii.qnando timor est.ñe debitor dilapidet, uel ne committatur aliqua falsitas uel actio sit peritura dilatione tẽporis Abb. in c.fin.in fin.de iudic.uel quando res,seu actus celerem expeditionem desideraret,ut gl.not.in d.l.ii.ff.de feriis.& l.Imperatores. de appel.& l.i.ff.eo.tit.& ibi doc.antiqui.

Fallit

1 Fallit j.quando ex ui consuetudinis & ex stilo fori aliter prouideretur, quia consuetudo, & stilus fori loci habet uim specialis priuilegii principis, ut Abb.in c.super quibusdam .§. præterea. de uerb.sig.cum multis aliis infinitis.

2 Fallit ii.in iudice delegato, qui cum non habet locum certum potest in sua camera ius dicere, ut Bald.in l.cum sententiam. C. de senten.nu.2.& l.pen.l.ij.in fin.nu.6.ff.de iust.& iure, quod intelligo de delegato ad unam causam & non ad uniuersitatem causa-
3 rum, † ut doct.in l.si locus.ff.de iudic.uel in arbitro.qui potest sibi ad suum arbitrium eligere locum honestum.secundum Bal.in d.l. pen.nu.6.ff.de iust.& iu.

REGVLA XXXVI.

1 Iudex sedens pro tribunali, an possit monere, uel citare partes, quod tali die coram se compareant.tex. est in l.cessante,& ibi Bal.col.j.nu.7.C.quomodo & quando.iud.dic quod sic, quia maiorem uim atque efficaciam habet monitio iudicis, quam citatio
2 nuntij, † quia d.monitio habet uim trinę citationis, idest peremptoriæ citationis.glo.in cap.consuluit de officio delega.Dec.in c. ecclesia S.Mariæ de const.nu.78

1 Amplia j.ut etiam in causis summariis potest iudex admonere uel citare partes, doct.omnes in d.c.consuluit de officio delega.super uerbo peremptatiæ,& ibi Felyn.Gemi.in c.ii.de dolo & cōtuma.in vi.

2 Amplia ij.in monitione facta per iudicem, seu per nuncium pręsente iudice, quia satis sufficit dictam admonitionem apparere notatam.in actis de mandato iudicis Bal.in l.ii.C.quomodo,& quādo iudex.Roma.in l.i.ff.de arbit.Mar.Soci.in trac.de cita, n.27. in q.vii.in prin.Saly.in d.l.ii.nu.5.

3 Amplia.iii.quando iudex conspiceret instantiam perire.quia tūc potest iudex admonere partem, ex officio ad sententiam audiendam, ad primam diem iuris mensis augusti, pro ut dicit Barto.in l. Seius & augerius.ff.ad l.falcid.Fel.in c.i.col.ii.de appella. & Deci.in c.ex ratione.nu.19.de appellat.

1 Fallit i.quando in aliqua ciuitate esset statutum, quod quis debeat aliter citari, quia tunc una non sufficeret pro omnibus quia forma statuti debet ad unguem obseruari, ut Bal.in l.cessante.col. fi.ibi non pro omnibus.C.quomodo.& quādo iudex.& idem Bal. in c.i.col.ii.de milit.vas.qui cont.& Alex.consi.cxxxvii.in causa & lite.col.iiii.uol.ii.

2 Fallit ii.quando statutum dicit, quod contumax habeatur pro confesso ut Bal.in l.receptitia col.fin.uers.sed pone statuto. C. de const.pecu.& ex quo tractatur de magno præiudicio quod contumax habeatur pro confesso,& est contra ius commune. Ideo debet stricte interpretari ut Bal.in c.nullus de præsum. Ang.consili. clxxxvi.col.j.nimirum si iudicis monitio non potest habere uim peremptorij,& quod una citatio pro omnibus habeatur, maxime

ubi

ubi agitur de penna meræ contumatię, secundum formam, & iuris ordinem, quod not.

3 Fallit etiam quia admonitio iudicis debet continere causam expressam & specificam ad audiendam sententiam, aliter admonitio non ualeret, secundum Fely. in c. consuluit. col. vj. de offic. delegat. & Io. de Ana. in c. inquisitionis. vi. ad petionem. de accusa. & Gcmi. in c. ii. col. pen. de dolo & cont. in vj.

REGVLA XXXVII.

1 Iudex lata santentia non potest illam emendare, corrigere, uel mutare. l. postquam iudex. ff. de re iudic. l. mortis. §. iste ferre. ff. de penn. & Bar. in l. i. in prin. i ij. col. ff. ad Turpill. Bar10. & docto. in l. actorum. ff. de re iudica. ratio est, quia lata sententia illico ius est quæsitum parti in cuius quidem fauorem lata est sententia, adeo

2 quod † eam mutare non potest, ad eius præiudiium. Alex. consil. 119. nu. 12. uol. iii. & in prin. uol. consi. xcviii. incip. ferre omnis, numero. 1. 3. & 5.

1 Amplia. i. etiam si sententia haberet multa capita seu capitula, quia sententia est corpus indiuiduum, & lata non potest in aliqua sui parte corrigi. Roma. consi. cxcv. in fi. Bar. Bal. Ang. Cyn. in l. ii. C. de re iudic. glo. in c. si quis pluribus. in uers. quædam. ii. q. vi. Card. consil. 74. & Tiraquel. de utroque retract. ad fin. nume. 142. fol. 316.

2 Amplia. ii. etiam super annexis, connexis, & depēdentiis, quia idem debet esse inditium. c. j. de post. prælatorum, & Abb. in c. penult. de senten. excommun. quod est quando ratio unius non potest discerni sine alio, secundum Felyn. & Butr. in c. cum inter. nume. 7. uersi. & dicunt hic, & doc. in l. paulus. Il primo de re iudic. Alex. consi. 119. ii. col. iii. nol. uersi. non obstat. & in hoc iudicio. ff. famil. hercis.

1 Fallit in sententia arbitri, qui potest incontinenti illam mutare, ita specu. in tit. de arbitro. §. sequitur. nu. 61. licet Bal. in l. quia arbit. ii. lect. nu. 1. ff. de arbit. al:ter sentiat, sed pond. tex. in l. ii. C. de sententiis ex peric. recit. quia paria sunt aliquid tempore sententiæ fieri uel incontinenti fieri. Ias. in l. is apud. col. iii. C. de edend. quia quę incont nenti fiunt uidentur inesse. ut l. lecta. ff. si cer. peta. & l. petens. C. de pact. Affl. decis. 73. nu. 2. & Bal. in. l. i. in ult. col. C. de oper. liberto. Saly. in l. si societatem. nu. 5. ff. pro soc. Innoc. in c. literis de offic. delegat. Tiraquel. in tractat. de utro. retract. §. viii. gl. vii. nu. 7. fict.

2 Fallit in tribus casibus, de quibus in gl. d. l. il. de sentent. experteit. quos uide & considera.

3 Fallit etiam circa accessoria, quia iudex lata sententia potest eadem die supplere circa accessoria c. cum appellat. friuol is de appellat. in vi. glo. in uers. eadem die, & Roma. sing. 592. inci. dicit Pau. Aret. in. §. omnium, nu. 2. insti. de actionib. ubi plura allegat. quæ intra uide,

4 Fallit

4 Fallit etiam in iiii.casibus a notatis per d.Dec.in c.in literis,de offic.deleg.nu.14.usque nu 27.quas tu pro more tuo solito uidebis.

R E G V L A XXXVIII.

1 Iudex si assignauit terminum partibus dierum.15.ad probandũ & probatum habendum. An ante terminum probatio fieri debeat. Tu tene quod sic,quia lapso termino dierũ.15.censetur conclusum in causa.ista fuit opinio Abba.Innoc.& aliorum doc.in c.licet causam de proba.& ibi Deci.in d.c.nu.139.Innoc.in c.super eo il j. de appellatio.Ita quod instrumenta post terminum produci nullo modo possunt partes,pro ut Bal.in c.pastoralis.col.ii.uersi.& not. de causa possess.& propriet.Bal.singul.in l.ii.col.ii.uers.item facit. C.ut lit.pend.idem in l.si quando.in vj.q.C.de testt.dom.in c.fin. de elect.in vj.& xx.distinc.c.si Romanorum.l.j.§.& generaliter. ff.de leg.præstand.

1 Amplia.j.etiam si assignatus fuisset † terminus ad probandum, & probatum habendum per omne genus probationis.Ita quod decurso termino nullæ aliæ probationes admitterrentur.Ita Abb.Felyn.Bal.& Dec.in d.c.licet causam.nu.140.& Ant.de But.de pro-bat.quod not.& tene menti.

1 Fallit.j.quando una ex partibus uellet constare per † confessio-
2 nem extraiudicialem factam præsente parte cum causa , quia tunc etiam post assignationem termini posset pars admitti ad talem probationem faciendam·Ita afflict.decis.cv.nume.4.l.cum de indebito.§.fin.ff.de probat.glos.magna.c.testes.iii.quæst.ix.& doct. in c.licet causam de probat.& ibi Deci.n.141.Bal.in rubri.C.de probat.col.iiii.Ego aliter probo.Marant.in rubric.de confess.num.23. de ordi.præceden.glo.not.in c.j.de confess.in vj.in uers.aduersarij, ubi admittitur probatio per confessionem partis post conclusum in causa,secundum Cardin. in Clem.i.xciii.q.de causa poss.& propriet.Alex.consi.xxxiiii.col.ii.circa medium.iii.uol.uox.scriptura nomen sacrum,confessio uisus,probationem facit ut Bal. in rub. C.de prob.nu.5. in hac difficultate.an post assignationem termini. seu conclus.in causa possit iudex admittere partem ad proban. uide,d.Dec.in c.de quo uult Deo.nu.42.de iudic.& not.

R E G V L A XXXIX.

1 Iudex habens consimilem causam,cum illa in qua uult iudicare potest de iure recusari.glo.est,& ibi Abb.in c.causamque. Il secũdo de iudic.Ratio est,quia præsumitur taliter iudicare in causa illa proui uellet in sua causa iudicari,& ob id ut suspectus recusari potest.Ita Marant.in trac.de ord.procede.in uers.de appellat. nu. 46. & iure nostro est.l.in hac materia.Bal.conf.xxvj.nu. 6. uol.j. ubi all.l.Iulianus.la ii.ff.de indit.& c.suborta.§.fin.de re iudi.& l.pen. ff.de arbit.Fely.in c.personas.nu.1.de testib.

1 Fallit quando similitudo causę non est ad omnia consimilis,& simile dicitur quod est.Idem formaliter,& in eo de quo agitur : secundum subt.Decium in c.translato.nu.25.de constit.& c. ex epi-

stolæ.

stolæ.nu.125.de probat.& quod causa iudicanda sit eiusdem iuris & conditionis.& termini illius causæ sint pares & equales aliter non erit similis.secundum Deci.in d.c.translato,nu.24.& 25.alle. Bal.in l.qui liberis,in prin.ff.de uulg.& pup.& Inn.i c.dilectus.de cape.monac.i prin.& doc.i l.q̄ nerua.ff.depo. quod tu tene menti.

REGVLA XL.

1 Iudex in sententia an tenatur exprimere causam.tu tene quod non.per c.sicut.& c.cum Bertoldus de re iudic.Imol.in l. si is ad quem.ff.de acqui hæred.Soz.reg.ccxliiii.ubi ponit xvi. fallent. Ratio quia aperit uiam suæ impugnādæ sententiæ,nisi addiciat di-ctionē maxime.secundum Panor.in c.ex parte de conf.præbendæ.

1 Amplia.d.regulam ut non solum iudex non tenetur exprimere causam in sentētia diffinitiua,sed nec etiam in interlocutoria,quia quo ad hoc censetur esse idem iudicium.

1 Fallit quando ex sententia producerentur diuersi effectus: tunc iudex debet causam exprimere ad hoc ut nō noceat sententia nisi quo ad effectum quem iudex producere intendit.ita Soz.in l. si a te.nu.3.ff.de rei iudic.

2 Fallit quando iudex in iudicando recedit a iuris dispositione, quia tunc causam exprimere tenetur,secūdum Old.consi.cccxxv. & Roma.consi.cccclxxxiii.dubitatur.col.pen.Bal.in repe.l.quid ergo.§.pœna grauior.col.ii.Deci.in c.consuluit col.ii.num. xiii.& xiiii.de appella.consi.viii.in princip.& idem Roma.consil. ccccxcix.in præmissa consult.col.j.

3 Fallit etiam quando iudicaretur super aliquo notorio, quia tunc esset necessarium causam exprimere.secundum Felyn.in c. i. de re iudic.Innoc.& But.in c.ult.col.ult.de libel.obla.Corset.singul.in uers.sententia.la vii.in sing.suis.

4 Fallit quando sententia fertur uigore contumaciæ,quia condemnatus in absentia præsumitur condemnatus propter contumaciam.l. si ideo.ff.de euic.& sic Bal.in l.pen.col.pen.C.de const.pecu. & in auct.qui semel.col.penul. C.quomodo & quando iudex tenet, quod absentia habetur pro causa in condēnationibus per contumaciā seu sententiisis latis, q̄ tu not.& tene menti.

REGVLA XLI.

5 Iudex ex cā pōt pœnā minuere,mutare & remittere.ut est tex. cum glo.in l.si seuerior.ibi certis causis. C.ex quibus causis infa. Bar.&Doe. in l.hodie.ff.de pœn Bal.consi.xxxiiii.nu.2.in fi.uo. 1.& can.in c.quoniam frequenter §.ult.ut lit.non contest.& l.quid ergo.§.pena grauior.ff.de ijs qui not.infa.& ibi Bar.& Bal.& glo. Rom.consi.ccccxxix.incip.considero in proposita consultatione.

6 Amplia d.reg.ut ut non solum in pœnis a lege.sed etiam a consuetudine quoq; introductis,ut scilicet ab illis liceat ex causa recedere.ut gl.not.in d.l.hodie in uers.rationem.ff.de pœn.Panor.in c. de causis,in fi.& ibi.Deci.col.pen.nu.95.de offi.deleg. Fely. in c. inquisitionis,col.v.super uers.alioqnin de accusat.

8 Fallit

1 Fallit quando statuta sunt intelligenda ad literam, prout iacent, quia sunt intelligenda secundum opinionem uulgarem, & consuetudinem, secundum Bal in consi.ccxciiij.ad euidentiam.nume. 2.uol.j.Pa.de Cast.cõ.cccxxv.co.ii.uol.ii.Alex.con.uisa col. ii. uol.ii.& consi.cxliiii.col.ii.uersi.non obstat quod statutum.in fine. uol.ii.Barba.consil.lxxxi.uol.iiii. quia eo casu uerba statuti ad literam sint intelligenda.& pœna remitti non potest.ut Bal.in l. fin. in fi.C.de sacr.sanc.eccl.

R E G V L A XLII.

1 Iudex si dixerit in sententia uiso libello,uisa litis contestatione concessione,ac testibus examinatis non ei creditur nisi aliter probetur.secundum Abba.in consi.vii.tria circa primum.ii.col.& cõsil.xviii.in causa.& quæstione.in j & ii.col.uol.ii.Barba. in c. cũ in iure col.xxviii.de off.deleg.Innoc.in c.quoniam contra de ꝓbat.Dec.in l.is apud quem.nu.34.C.de edend.

2 Amplia.ut nec etiam notario credatur asserenti, titium testem iurasse,nisi aliter constet de iuramento.Ita Old.cons.cccxxiii. circa primum,& Federic. de sen. consil. cxciii.& Flor.in l.lege Iulia.ff.de testibus.

1 Fallit in sententia Pontificis qui assertioni & dicto suo creditur absque alia probatione.ut clem.j.de probat.& in c.cum a nobis de testibus,& Anch.consi.cccj.uiso diligentur.nu.2.

2 Fallit ii.in cardinali,ita est tex.in c.nobilissimus. lxii. distincti. & ibi gl. Ang.in l.quæcunque.§.si.ff.de publi.

3 Fallit iii.in bono uiro,& in persona legalissima.ita probat text. in d.c.nobilissimus.lxii.distinct.quod tu nota. Deci. in l. si quis in conscribendo.nu.10.C.de pact.Felyn.in c.iiii.de præsump.

4 Fallit iiij.in iudice asserente rem notoriam, cum notorium releuat quem ab onere probandi,licet non ab onere proponendi, & ita secundum gl.in clem.appellanti,in uers.alias de appell.

5 Fallit v.in allegante iuris præsumptionem, cum iuris præsumptio sit liquidissima probatio. adeo quod transfert onus probandi in aduersarium,ita dicit gl.no.in l. si tutor petitus.C. de pericul.tut. Cæpo.cons.xxxiii.incip.multa possent.in col.iii.

6 Fallit.vi.in iis quę concernunt euidentem utilitatem,& commoditatem iusdicentis,scilicet Papæ, Imperatoris,& aliorum principum.coram quibus non seruantur iuris regulæ,secundum Benedic. in repet.c.Rayn.col.iii.ante fin.uersicu.unde restat de testam.Bo. q.xlii.uu.19.Bal.consi.ccccxviii.col.ii.uers.& ideo uol.iii.& not. quod iudex ordinarius nullo modo potest esse arbiter inter litigã-

7 tes,sed bene arbitrator † secundum communiter doctõ.& præsertim Saly.in l.si qui ex consensu.C.de episcopi andient.& ibi Bald. Cyn.& Odof.& Bartol.in l.sed si in seruum.§.si quis.ff.de arbit.& Guid.Papa.q.69.in princ.Blanch.in suo trac.de compromi.neces. q.ii.nume.41.ubi hanc difficultatem examinat.late ad partes, quæ omnia tu uide obserua.

REGVLA

REGVLA XLIII.

Iudex super eo, quod non est intentatum sententiam ferre nō po-
1 test. Ratio est, quia sententia debet esse conformis † libello. l. ut fundus. ff. communi diuid. c. licet Fely. extra de simon. Cæpol. in l. bouem. §. aliquando. ff. de edilic. edic. nu. 8. & iudex non imparti-
2 tur officium suum nisi † petenti. ut l. iiii. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. inf. cum simil.

1 Fallit i. in causa expensarum ubi iudex potest condemnare uictum uictori in expensis sine petitione ut Cyn. in l. properandum. §. sin autem alterutra. C. de iudic. Dic id procedere, quia emergit post litem contestatam. & si uult hoc facere potest. sed si non uult id sibi imputari non debet. per d. §. hoc autem iudic. uide Cæpol. in l. ediles. §. item sciendum. nu. 14. ff. de edil. edic. & not. distin. notab. quam habebis a Guid. de Suza.

2 Fallit etiam quando proceditur summarie, & de plano, quia sententia sine libelli productione profertur, & non potest dici, quod nō fuit attentatum, ex quo in iudiciis summariis res non disceptatur uia libelli, sed summarie & ideo sententia non dicitur claudicare & esse conformis libello, cum nō fuerit præsentatum, sed bene erit conformis intentioni summarie productæ.

REGVLA XLIIII.

1 Iudex an ex uehementi & infallibili conscientia † possit sine indi ciis reum torquere, tu tene quod non. ratio quia iudex debet pro-
2 cedere ex apparentibus actis, & non ex suo capite † & sua conscientia. secundum Bal. in l. ampliorem. nu. 9. C. de appellat. Alex. in l. fin. in iii. apost. ff. de quæstion. & l. illicitas. §. ueritas. ff. de offi. præsid. nu. 3. Alex. consi. lxv. col. iiii. uol. i. Dec. in c. tertio loco. in fin. nu. 73. de probat. specul. in tit. de sententia. §. qualiter. in prin. ubi dicit, quod iudex non debet procedere ex motiuis animi sui, sed ex allegatis & probatis quod not.

1 Fallit j. ut si reus legitimis indiciis præcedentibus ad torturam positus fuerit pro uno casu poterit postea super alio casu sine aliis indiciis interrogari & torqueri. Ita Deci in d. c. tertio loco de probat. nu. 73. & fuit dictum d. Gandi. in suo trac. C. in rubrica de quæstio. & tormmentis nu. 19. & 41. & Guido papa. q. cccxxxix. & Ioan. pet. de Ferra. in sua practi. criminal. in forma inquisit. in gloss. i. col. viii.

2 Fallit etiam quod iudex non potest pro aliquo delicto commisso, uel secuto proclamari facere reos flagitij ad carceres non præcedentibus legitimi s indictis, uel legitimis probationibus. pro ut in parte. 1524. excellentissimi cons. Rogat. & per tex. in l. certum & ibi Bal. col. iiii. uers. uiso & c. nu. 15. C. unde cognat. ubi dicit ꝙ in omni casu in quo aduersarij sunt incerti potest fieri citatio per proclama. præcedentibus prius legitimis inditiis, prout iuris est, & citantur in genere iuxta. l. i. §. denunciari. ff. de uent. in possessione. mittend.

4 Fallit

4 Fallit etiam quando crimen est notorium, & iudex ex necessitate officii reum ad torturam ponit, quia necessitas officii eum excusat ne de calumnia arguatur. l. ii. C. qui accus. non poss. & inculpabile est quod necessitas infert, 30. q. i. c. ad limina quemadmodum etiam an periurio necessitas excusat, c. ego de iureiur. & l. fin. ff. qui satisd. cogan.

REGVLA XLV.

1 Infantes & pupilli si delinquunt, an poena ordinaria puniri debeant. tu conclude, quod non in c. i. de delic. puer. Hypol. l. de minore. §. pen. & fin. de quaestio. & hoc propter imperfectionem consilii. Ita Bal. in l. & si feuerior. col. ii. nu. 10. uersi. ex praedictis. C. in quibus causis infam. irrogatur. & l. auxilium. §. in delictis. ff. de minorib. Bal. in l. si. ff. de in integ. restit. & Clementi. i. de homicid. Cuma. consil. xcv. Ange. Aret. consil. ciiii. & Bal. in l. in contractibus. C. de non num. pec. iii. not. l. si adulterium. §. fratres. ff. de adulter. quod not.

1 Fallit. in doli capace, ut Clem. i. de homicid. Deci. in l. ferre. ff. de rer. iur. & proximo pubertati, quia eo casu non excusatur a delicto, ita doc. can. in d. c. i. de delic. puer.

2 Fallit. ii. propter sceleris immanitatem, minores & puppilli puniuntur. secundum tex. in. §. item paruulos. i. q. iiii. & late Lucas de penna. in l. fine colū. v. C. de exact. & tribut. lib. xii. Tiraquel. in trac. de poenis. causa. xlix. nu. 45. quod not. perpetuo.

REGVLA XLVI.

1 Interusurium medii temporis potest ab eo peti, qui consuetus est negotiari. tex. est in l. ii. §. fin. ff. de eo quod cert. loc. & l. si constante. §. quotiens. ff. sol. mat. & Soc. & Cagnol. in l. unica. C. de senten. quae pro eo quod inter.

1 Fallit i. in uenatore, piscatore, & aucupatore, ii enim respectu harum artium non possunt petere, interesse lucri cessantis, text. est in l. quemadmodum uers. Item labeo. ff. ad l. aquili. Ratio quia incertum est an pisces uolucres seu Aues capi possint, ut Iaso. in l. j. col. xi. C. de sac. sanc. eccl.

2 Fallit in interusurio dotali, quod est interesse damni & lucri cessantis. quod utique peti potest ex quo consistit inquisitorum amissione & in lucri cessatione. & hoc propter onera matrimonii, quę in dies maritus supportat secundum Corne. consi. ccxii. per totum. uol. iii. & idem in cons. ccxl. per totum. eo. uol.

3 Fallit etiam quando debitor constituitur in mora, quia interesse medij temporis potest peti. ut l. lecta. & ibi doc. ff. si cer. pet. Guido. Papa. q. ccccxxx. nu. 2. in fin.

REGVLA XLVII.

1 Iudex qui commisit alicui de sua familia, quod aliquem torqueat in casu illicito, si tortus moriatur. an mandatarii teneantur. Tu tene quod non, quia necessitas officii ipsos excusat. ita Bald. in l. liberorum. §. excusatur qui iussu, & ibi Ang. ff. de his qui not. infam.

fam.Din.in reg. si quis mandatum, de reg.iur.l.tutorem.in j. respon. ff.de iis quib.vt indign.& l.si pignora.ff.de euict.Grammat.decisi. xxvj.nume.83.vsque 88.℘ not.

1 Fallit hæc regula in iis quæ a iure fieri prohibentur, quia tunc is non tenetur obedire iudici,ita est text.in authen.sed nouo iure.in fine.ibi, obedientes.C.de custod.reorum.Ita Guido Papa.q.cccxl. incip.non debet.

2 Fallit etiam quando superior deuiat a iustitia & honestate; tunc officialis non habet necesse parere,quoniam & non semper est obediendum literis & superiorum mandatis maxime contra leges & canones; scriptis & impetratis,secundum Deci. in c.si quando.nu. 2.3.& 4.de rescrip.alleg. Ancha.consi.ccxlj.& consi.cccxiiij.Bal. consi.xxxix.nu.3.vol.iij.& Dec.in c.ad hæc. nu.3. de appell.

3 Fallit etiam quando superior mandat subdito inhonesta & contra iura,quia prælato nullo modo est parendum, sed rescribendum, & supersedendum,secundũ c.non semper.xj.q.iij.Inn.in c.inquisita.de sent.excom.Abb.& Fely.in c.si quando.nu.2.de rescript.

REGVLA XLVIII.

1 Iudex saluumconductum bannito ex causa ad tempus dare & concedere potest.Ita Bal.in l.reos.nu.43.C.de accusat. Bart.in l.is qui reus.ff.de publ.iudi.Bal.in l.j.ff.de dolo.Iaco.de Beluis.in auth. de mand.princip. §.sed neque. Inferior autem iudex saluumconductum imperpetuum sine principis licentia dare vel concedere non potest.Ita Bar.in l.relegati.nu.4.ff.de pœnis.Roma.in l. si vero.§. de viro.fallen.xxxj.ff.solut.matri.Deci.consi.lj. & pro tenui facultate per totum.Afflict.deci.iiij.Bart.in l.non omnes.§.fina.ff.de re milit.Bal.in c.j.§.sacramenta.in fi.vers.quæro.de pac. iura.firman. Ias.in l.conuentionum.nu.4.ff. de pact.

1 Amplia,vt saluusconductus datus alicui intelligitur tam in eundo q̃ in redeundo,secundũ Alex.in consi.xlvj.in j.vol.ij.ponderatis,per tex.in l.j.C.de nauic.li.xj.Guid.Pap.consi.418.nu.4.

2 Amplia ij. quod datus per principem uel per alterũ iusdicentem alicui omnino seruari debet. Aliter incidit in pœnam l. Iuliæ maiestatis.tex.in l.j.vers. vel aduers.securitatem.ff.ad leg.Iuli.maiest. Guid.Pap.consi.ccccxviij.nu.3.Castr.consi.ccccxxiij. col.vj.iij. vol.Ita Ange.in l.vtimur.ff.de sepul.viol.Boe.decis.clxxix.nu.2. & c.noli.xxiij.q.j.& glo.in c.offerebat.xxxij.q.vij.versic. apud Barbaras,& Guid.Pap.q.ccccxviij.nu.5.& 6.& per Cy.& Doct. in l.denunciamus.C.de iis qui ad eccle.confugi.

3 Amplia iij.vt securitas data viro intelligitur concessa vxori,per tex.in l.sj.§.fi.C.de episcop.& cleric.quia vxor gaudet priuilegio mariti.vt l.j.C.de vxo.milit. & ideo saluusconductus datus & cõcessus uiro ac uxore,cum bonis suis cõprehẽdit accessoria.Ita sing. Bal.consi.ccccxiiij.concessus fuit saluusconductus per totũ.vol.v.

4 Amplia iiij. ℘ saluusconductus concessus debitori: ℘ per quinquennium nõ molestetur ab vllis creditoribus. Intelligitur ℘ & a

creditore ratione delicti molestari non possit:ita Roma.singu. 182. incip.quid sit Titius. Alex.& Rip.in l.j.ff.si cer.peta.& ibi Rom.

5 Amplia 5.ꝙ iudex potest dare bannito securitatem eundi vel redeundi pro veritate habenda in aliquo casu, & hoc ad tempus, ita Saly.in l.cum indulgentia.nu.4.& 5.C.de senten.pass.& Alber.in 4.par.stat.q.39.vbi disputat ad partes.

6 Amplia vj. ꝙ saluusconductus datus pro maioribus criminibus etiam extenditur ad leuia & minora.Ita Bal.consi.cccc.vol.j.Ratio est,quia in maiori summa inest minor.l. in eo, quod plus est. ff. de regu.iur.& glo.ibi not.in fine.

7 Vide de hac materia Bar.in l.j.ff.ad l.Iul.maiest.Guid.de Cun. in tractatu secur.circa finem.& idem Bario. in l.iij.§.transfugas.ff. de sicca.Guid.Pap.consi.ccccxviij.per totum.& Boe.consi.clxxix. nume. 6. & 7. & 8.

Et vide multas alias ampliationes & limitationes quas plene.In hac materia suo loco in verbo saluusconductus,vel fidantia,quibus in casibus dari possit;& omnia studiose obseruabis.

REGVLA XLIX.

1 Iudex an debeat iudicare secundum conscientiam, vel allegata & probata.Tu tene intrepide secundum allegata & probata.glo.est in c.j.in ver.contra.de re iudica.in vj.Bar.in l.illicitas.§.j. de off. proconf.Cyn.in l.j.C.vt quæ desuut aduoc.Io.Pet.Sen. consi.lix. in fin.consi.criminal. Ias.in l.siue nostrum.nu.9.ff.de in lit. iurand. Deci.in rubrica de indic.nu. 15. vbi dicit ꝙ iudex debet adhibere fidem, testibus & instrumentis, & secundum allegata & probata iudicare,quod not.perpetuo.Bald.in c.j.§.sacramentum, in fine. de consuet.recti feudi.vbi tenet,ꝙ episcopus debet iudicare secundum allegata & probata,& non secundum propriam conscientiam quæ fallitur,& decipi potest secundumGlo.in c.j.de re iudic.Thom.de Aquino.ij.quęsti.lxvij.artic.ij. quæ est communis Theol. cano.& leg.Alexand.consi.ccxxv.nu.19.volum.vj.Lucas de Penna in l. quicunque.nu.16.C.de tabular.scribis.l.x.

1 Fallit quando super iudicandis iudex habet probabilem dubitationem,quia eo casu potest illam committere consi.iurisperiti delegandi per ordinarium,secundum Deci.in c.antimasti.nu.5. & 6.de appell.Ang.in l.ij.C.de sent.ex pericul.recitand.Bal.in l.non fine. in prin.C.de bonis quę liber.& ibi Cyn.

2 Fallit ēt quando iudex ex causa vult committere cām consi.sapientis quia illam etiam inuitis partibus committere potest, & tenet commissio,secundum Inno.in c.super quæstionum.de off.deleg. Ang.in l.ij.C.de senten.ex pericul.rec.Deci.in c.vt debitus honor. nu.55.de appellati.

3 Fallit etiam quando homo habet timorem conscientiæ suæ, in conspectu Dei.qui enim in non iudicando contra conscientiam timet dominum, is iustum inueniet iudicium, & quasi lumen accendet, & hic est timor filialis & castus,& non erat,vt xxiij.q.vj.in

 fine.

fine, vnde bonarum mentium est timere culpam, vbi culpa minime reperitur. c. consilium. de obser. ieiun.

4 Fallit etiam quando iudex iudicat non tanquam ipse, sed tanquã lex, quia iudex obsequitur legi. sequens merita probatorum, quæ in nullo repugnare videtur meritis conscientiæ suæ, nec peccat si facit contra conscientiam suam, quia id facit non tanquam ipse, sed tãquam aliis. ij. q. iij. c. custodi.

5 Fallit itidem in causa criminali, quia iudex debet sequi conscientiam suam. secundum Inno. in c. pastoral. §. quia vero, in glo. in ver. tenetur, & ibi d. Abb. de off. deleg. Ang. in l. a diuo pio. ff. de re iud. Anch. in c. j. de sent. & re iudic. in vj. & late Felyn. in d. §. quia vero, vt supra. alleg. cum aliis limit. quas tu not.

REGVLA L.

1 Iuramentum licitum, vel illicitum proficuum, vel nociuum episcopus dispensare, vel remittere potest secundum communiter Docto. cano. in c. ex administrationis. de iureiur. Innoc. in c. debitores. eo. titu. Beat. Thom. 2. ij. q. 88. art. 9. Inno. Ant. Abb. & Imol. in c. ad aures. extra ꝙ met. cau. Io. And in c. cum quidam. eo. titu. de iureiur. Lauren. in tract. de vsur. q. cxxij. quod nota.

2 Amplia, etiam in iuramento ꝙ seruari potest sine interitu salutis æternæ, sed est periculosum exemplo: Attamen potest per ipsum episcopum relaxari. Anch. in c. venerabilem. ad fin. de electio. hoc idem Spec. in titu. de legato. §. nunc ostendendum. vers. xxiiij. vbi dicit ꝙ episcopus potest interpretari an iuramentum indigeat absolutione vel non. Ita Card. consi. xxxviij. quidam habens filium. in ij. dub. Fed. consi. xiiij. incip. monachus. iiij. col. & consi. 272. In nomine domini. & Matth. sing. 50. Rom. sing. suis 425. & 426. Anch. consi. 18. in qõne quæ vertitur. nu. 6. vers. quarto præsupposito. vbi dicit ꝙ episcopus non debet se difficilem reddere in relaxatione iuramenti, ex quo aduersario nullum ius deperit, sed submoto obstaculo, persona habilitatur ad actum quod tu nota.

1 Fallit quando per absolutionem habilitatur persona quæ iurauit nullo modo conuenire, sed ad finem vt possit dicere de iuribus suis, vel de enormi læsione. nec in hoc requiritur aliqua citatio partis. Ita Old. consi. cxx. ad duplicem finem. & Anchar. consi. 18. nu. 6. & Castr. consi. 17. circa primum quæsitum, & Fede. de Senis consi. ccc. factum tale.

2 Fallit etiam quando ex facto recipientis notorie constaret de turpitudine ex parte sua, & in facto constaret nullam defensionem sibi competere, secundum d. Abba, & Felyn. in d. c. ex administrationis, de iureiur. nume. 25. versicu. limita. & nota Barto. in l. ii. §. quod frumentaria. ff. de administrat. rerum ad ciuit. pertin. & Abb. in c. tuas. de vsur. vbi ponit intellect. ad c. debitores. de iureiurand. quod nota & vide in his terminis eleg. consi. Cald. vij. an episcopus possit procedere, & concludit, quod si certum est absenti nullam competere defensionem potest episcopus iuridice relaxare iuramentum,

vel declarare ad ceutelam iuramenti eum nullo modo teneri, ꝙ tu subtilis vide & nota.

3 Fallit etiam quando constaret quod nemini competit actio: vel aliquod ius ex tali iuramento, secundum Cardina. consil. xxxvii. quidam habens, & Io. And. in rub. de iureiur. vbi dicit, ꝙ si iuramentum est temerarium, etiam ex parte iurantis non requiritur partis citatio, sed fieri debet relaxatio a iuramento, cum multis aliis, quod nota.

4 Fallit itidem quando iurans petit absolutionem, per quam habilitetur ad finem agendi corã iudice ordinario. vt tenet Inn. & Imo. in d. c. administrationis, quia episcopus debet relaxare iuramentũ absq; scrupulo suæ conscientiæ ad finem agendi de iuribus suis coram ordinario, ꝙ tu legista obserua & nota.

5 Fallit etiam in sortilegio ac etiam in periurio, vbi episcopus legitime dispensare potest, secundum Card. consi. xxxv. col. fin. & in c. j. de sortileg. & Specu. in titu. de dispens. §. nunc de episcoporum, & late Deci. in c. at si clerici. §. de adulterio. nu. 44. & 45. de iudic. late Fely. in c. ij. de sponsal. nu. 25. vsq; nu. 28. ꝙ not.

6 Fallit etiam antequam iurans incidat in periurium, quia postquã incidit non potest petere relaxationem, quia frustra legis beneficiũ inuocat, qui in legem committit. Ita Fed. de Sen. consi. ccc. ex quo periurus non potest agere, nec in iudicio esse. l. si quis maior. C. de transact. sed Innoc. in c. dilecto. de præben. dicit, quod periuro bene denegantur spiritualia, sed temporalia conceduntur. Ita quod ex vna causa sibi denegatur beneficium, sed non ex alia causa repellitur, secundum Roma. singu. ccccxcix. tu scis. Alexã. consil. xvij. ponderatis. colum. j. volu. iij.

REGVLA LI.

1 Ius agendi ad supplementum legitimæ filij quanto tempore præscribatur. Bald. & Saly. in l. si quis filium. C. de inof. testa. dixerunt, ꝙ durat annis xxx. sicut & aliæ actiones personales. hoc idẽ Ang. in l. Papinianus. la ii. §. si conditione. ff. de inoff. testa. Bart. vero tenet, ꝙ præscribatur quinquennio. Itaq; lapso quinquennio obstructus est os agendi ad supplementum legitimæ, & vide Bart. consi. xvii. & consi. 181. vbi se fundat in l. si quis filium. in fin. C. de inoff. testa. Franc. Crem. sing. cxxix. antiqua, & ista opinio de quinquennio non seruatur in Gallia. Ita Guid. Pap. consi. lxxxij. in v. decis.

1 Fallit quando ex forma legis municipalis esset limitatum tempus annorum x. vel 20. ad petendum supplementum legitime, secũdum Inno. in c. i. de consti. Bal. in l. si seuerior. ff. de iis quæ not. inf. Ancha. consi. 439. col. iii. vers. venio ad tertium. Bal. in l. illud. nu. 2.

2 ff. quod cuiusque vniuer. vbi dicit † ꝙ lex municipalis est obseruanda & omnino exequenda, quia lex cum sit benigna mater calumniari non debet. l. benignius nu. 2. ff. de legib. & senat.

3 Fallit lapso quinquennio per text. in l. si quis filium. in fine. C. de inoff. testa. nam ius petendi supplementum legitime subrogatur lo-

eo querelæ. vt l. nuper & omnimodo. & l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testam. si ergo querela tollitur lapso quinquennio. l. contra maiores, & l. si quis filium. in fi. C. de inoff. testa. si ergo ius petendi supplementum legitime sit subrogatum in locum querelæ, ergo assumit naturam querelæ de inoff. ergo necessario per lapsum quinquennii tollitur, cum subrogatum sapit naturam illius in cuius loco subrogatur. vt l. i. §. hæc actio. ff. si quis test. liber esse iussus fuerit, cum aliis concordan.

4 Fallit quando filius, vel filia renuntiasset omni iure sibi debiti iure naturę, vel quacunque alia ratione, vel causa quæ imaginari posset, promittens non contrauenire, etiam cum iuramento excluditur filius, vel filia a legitima & supplemento stantibus instrumentis, vt late per Alex. in consi. clxxx. nu. 1. 2. 3. volu. v. & vide Bald. in l. quamuis. C. de fideicommis. & vide Alex. in consi. subsequi. nu. 181. nu. 3. vol. v. eo. ꝙ nota perpetuo.

REGVLA LII.

1 Ius dicendi testamentum nullum quanto tempore præscribatur. Docto. omnes tenent, ꝙ lapsis annis 30. non potest quis impugnare testamentum, per l. sicut. & l. omnes. C. de præscri. anno. 30. vel 40. in fin. ibi, post hanc: & illi datur beneficium impugnandi testamētum qui habet ius legitimæ. ita Alex. consi. clxxx. visis duobus. nu. 3. volu. v. & l. licet. C. de iur. delibe. ꝙ exclusus ex testamento 30. annorum taciturnitate poterit is talis ab intestato infra alios 30. dies venire. l. quandiu. ff. de acquir. hæred. Bal. conf. 410, vol. 4. vbi ius dicendi testamentum nullum terminatur annis 30. ꝙ not. secundum Guid. Pap. consi. 426.

1 Fallit quando visis verbis testamenti, illud filius approbasset & vigore prealleg. testamenti petiisset se mitti ad possessionem bonorum defuncti virtute l. fi. de edict. diui Adri. tollen. Abb. & Imol. in c. cum venerabilis. iij. opposi. de except. quia quod semel est approbatum: impugnari postea non potest, prout Docto. in c. accipimus. de æta. & qualita. Ancha. in clemen. i. in 4. opposi. de concess. præbendæ, cum infinitis aliis.

2 Fallit etiam quando ex superuenienti causa approbasset, quia etiam poterit reprobari. Docto. in l. vt gradatim. §. reprobari. ff. de munerib. & honorib. Mar. Laud. in tracta. de officio princip. §. i. nu. 35. & l. sed reprobari. in princi. ff. de excusat. tuto. & ibi Bal. & Alber. quod not.

3 Fallit etiam quando filius egisset & tentasset actionem virtute testamenti, cōfecti iam annis 30. qui acquieuit taciturnitate, vel alio respectu, & vellet postea venire in iudicio & aliam tentare actionem & audiri nullo modo admitteretur. secundum Bald. & Corn. in l. antequam. C. communia de successionib. Boe. late q. 33. numero 20. quod not.

4 Fallit etiam in sententia quæ vsque ad annos 30. potest retractari & de nullitate dici. Ita Cardin. in clem. prima. q. 14. de re iudic.

& Saly.in l.præses.nu.6.C.quomodo & quando, iudex.& d.Dec. in c.dilecto.nu. .col.3.versicu.v.de appellat.Bald.in l.data opera. colum xv. versicu.sed quid si bannitus.C. qui accus. non possunt, Corn.consi.349.vers.& Pet.de Anchar.ibi F.il ij.volu.j.Ange.in .§.appellatur.nume.49. de except.

5 Fallit in hypotheca, quæ sine distinctione personæ præscribitur annis 30.vel.40.per text.in l.sicut.C. de præscriptio.xxx.vel xl. Ang.& Bal.in consi.231.actioni de dote.nu.1.vol.4. & in consi.3. nu.3.quidam.vol.3.& secundum eundem Bal.in consi.cccxvj.quædam.col.ii.in fi.nu.3.vers.vltimo.ibi & hęc est veritas.vol 3.Ang. consi.dij.in quæstione.Docto.in c.peruenit.de empt.& vend.Abb. consi.xiiij.volu.ii.& Castr.consi.lxxxi.vol.no.Boe.q.318.nume. 4.Guido Papa singu.dclxiij.quod nota.

REGVLA LIII.

1 Ius legitimæ & Trebellianicæ, an ad hæredes extraneos transmittatur.Ancha.in consi.cccxxiii.nu.3.Ange.in consi.ccxlii. punctus.& l.quanquam.& ibi Glo.& Cy.C.ad leg. Falcid. tenent, ꝙ transmittatur. Ita Ange.consi.cxviii.& alleg.l.Papinianus. quarta ff.de inoff.testamen.& hoc idem firmat in consi. nota 224. solus d. Dalmatii.col.vlt.vers.ad secundum. & sic duas quartas deducendi ex hæreditate ad hæredes tenet.Corn.consi.116.col.6.volu.2. nu. 5.ibi & maxime.& Castr.consi.172.volum.antiquo,& consi.418. & idem Borth.Soc.consi.j.col.8.vers.postea posito. vol.ij.

2 Fallit qunndo filia renuntiasset & sic exclusa fuisset,quia tunc ad tales liberos post mortem patris de cuius successione agitur conceptos nullo modo transmitteret,vt voluit Castr. in d.consi.418. col. vlti.& Bald.in l.si quando.§.illud.C.de inoff.testa.quia ex persona matris venire non possunt ob renuntiationem factam per eam, & ideo omnino exclusi intellignntur. & ita sentit Corne. consil. 116. col.iij.volu.ij.quod nota.

3 Fallit etiam quando in institutione fit mentio de masculo,appellatione hæredis non porrigitur ad extraneos.Bart.in l.Gallus.§.et. ff.de libe.& posthu.c.si clerici.§.ii.de feud.alie.Guid.Papa.quęsti. ccccclxxxv.nume.3.

3 Fallit etiam quando dispositio prouidet in masculis, & est limitata ad masculos,quia censetur esse prohibita in fœminis,quia quod vni applicatur cæteris videtur esse denegatum.l quod in rerum.§.si quis post.ibi,quod alii destinatum est, cęteris ademptum esse vř.ff. de leg.j.& l.fideicom.§.cum esset.ff.de leg.iij.

REGVLA LIIII.

Laicus non admittitur ad accusandnm, vel denuuciandum cle-

1 ricum ciuiliter de crimine† quia laicus non debet se intromittere de clericis.cap.Osius, extra de elect.c.si,in si.29.distin. nisi suam vel suorum iniuriam prosequatur,de quo infra.

1 Fallit j. nisi laicus sit patronus vel parochianus. quia ipsius interest,& potest crimen clerici denuntiare,Io.de Anna,in cap.illa.de accus.

accus.16.q.i.cap.constitutum.& c.filiis.17.q.& iiij.c.venerabili.de offi.deleg.& ideo contra prælatum electum, possunt layci quorum interest excipere vel opponere de crimine vel defectu, secundum gloss.in capitulo vt circa.in versicu.aliqui.de electiom. in sexto. & ibi Domin.in princip.ii.colum.nu.4. Innoc. & Antonius in c.cum Bertoldus.de re iudic.

2 Fallit in crimine de quo si clericus a layco denunciaretur reddere suam institutionem nullam ipso iure,secundum Anto.de But.& secundum Felinum in c.ex parte.nu.9.de testib.& Anch.in clemen. abusionibus.de pœn. & remiss.

3 Fallit quando agitur de dilapidatione bonorum ecclesiæ, quia in subsidium clericorum admittitur quilibet laicus ad denunciandum, Feli.in d.c.ex parte.nu.10.de tem.

4 Fallit etiam quando agitur de crimine famoso & scandaloso,quia laicus potest clericum denuntiare, quia inferior potest arguere superiorem,quando ex malo exemplo timetur scandalum.2.q.7.c.Paulus.in fi. Ita Bald.in d.c.ex parte.de testib. & ibi Felin.qui mouetur tribus mediis,seu rationibus notab.

5 Fallit etiam quando procedit monitio fraterna, & hoc ad excitandum iudicis officium ad inquirendum de obiectis contra clericum,secundum opin.Bal.in d.c.ex parte,de testibus, & ibi Felyn. parum post.nume.2.quod tu nota & obserua.

6 Fallit etiam in omnibus illis casibus, in quibus laicus potest accusare clericum de crimine criminaliter, vt puta si suam vel suorũ iniuriam prosequatur, vt de crimine hæresis, vel simoniæ, quę consistit tam in dando quam in remittendo,secundum Abba.in capi.veniens.il primo.ij.not.de testib.& ibi Felin.Sand.ac etiam potest cõsistere in sacramentorum necessariis.vt Fely.in c.dilectus.il secundo.de simon.quando sacramenta spiritualia gratis non administraret,sed aliquid ex pacto acciperet,quia presbyter debet omnia subministrare infirmo,nec aliquid ex pacto capere.Felyn.in cap.suam not.ij.de simon.

REGVLA LV.

1 Legatarius non tenetur stare colono.glos.est in l. qui fundum, in vers.qui fundum.& l.si merces.§.i. ff.locat.

1 Fallit hæc regula quando conductor habet omnia bona defuncti obligata pro obseruantia contractus, vt Bar.in l.emptore. nu.2. C.locat.Guid.Papa decisi.480.incip.locaui.& Castr.& Salyce.in d.l.qui fundum.nu.3.ff.loca.& Roma.in l.cum filiosa.in.§. si vir in quinquennium.nu.13.& Alex.nu.4.ibi.ff.solut.matri. & Ias.in l.filiusfam.§.diui.nu.92.in rep.primæ lectu.ff.de legat.i. Castr. in l.nihil.§.vltimo.ff.eod.titu.

2 Fallit secundo quando colonus haberet ius in re, vel ratione melioramentorum, vel ex aliquo alio prætenso iure, vel interesse. ut l. in venditione.§.si quis fructus.ff.de bon.auct.iud.possid,Guido Papa decisi.480.nume.2.& consi.219.processus.

3 Fallit 3. nisi ex forma legum, vel consuetudinis aliter se haberet. vt Petr. de Vbal. in tract. de duobus fratribus. vj. par. nu. 15. versic. xiiij. quæro. Ratio est, quia ea quæ deducta sunt in consuetudine videntur deducta in conuentione. l. circa. C. locat. & l. quod si nolit. §. quia assidua. ff. de ędil. edict.

REGVLA LVI.

1 Legatum annuum potest præstari pro annis futuris, per text. in l. i. de fideicommiss. & pro præteritis peti etiam potest, in eadem specie in qua debetur, iuxta text. in l. si certis annis. C. de pact. & ibi Ange. in sua repet. & Barto. in l. i. C. de sacrosanct. eccles. Ita Guido Papa q. dlxxvii. nume. 5. 6. ratio est, quia aliud pro alio inuito creditore solui non debet.

1 Fallit hæc regula in annona specierum in annis præteritis exigenda, quia præstatio rerum speciariæ pro annis præteritis potest peti in pecunia numerata, tex. est in l. nulli. C. de errog. mil. anno. l. xii. quod nota.

2 Fallit etiam quando res est legata, vt ex ea recipiatur annus reditus, quia eo tunc videtur res ipsa legata & non redditus. l. si fundum per fideicom. nu. 23. ff. de leg. i.

3 Fallit itidem si non potest consequi ab hęrede. & per eum non stetit. Ita notab. Ias. in l. fideicommissum. nu. 3. ff. de leg. i. & ibi Bal. in d. l. & l. si non remunerandi. §. fin. ff. mandat. cum aliis ibi alleg.

REGVLA LVII.

1 Legatum factum per maritum vxori de omnibus vestibus quas habet domi, an veniant vestes existentes penes sutorem. Tu tene, quod sic. Ratio, quia destinatione mariti non erat, vt perfectę domum reducerentur ad beneficium vxoris. Ita respondit Barto. in l. ex facto. §. rerum. nu. 2. ff. de hęred. instit. Crem. sing. lxiiij.

1 Fallit i. quando vestes essent prohibitę portari. ex forma statuti, vel ex decreto principis. Ita Bar. in l. quanuis. n. 3. ff. de aur. & arg. leg. licet Bal. teneat quod extimatio debeatur. in l. cum te. nu. 6. C. de dona. ante nupt. & in rubri. C. de cond. furti.

2 Fallit etiam quādo vestimentis legatis, ornamēta super eis essent prohibita, quia cum separari non possint vtique vestes in legato venirent. Ita sing. Bal. in d. l. cum te. nu. 6. ad fin. C. de donatio. ante nupt. & vide Cano. in c. indicantem de testib.

REGVLA LVIII.

1 Legatarius in bonis testatoris habet tacitam hypothecam. vt l. i. C. commu. de lega. ibi non ab re etiam nobis visum sit hypothecariam donare actionem. hoc idem tenet Bald. ibi. colum. 4. versicu. quæro si testator pro legato. Ripa in l. i. in fin. ff. de leg. i. Negusa. in tracta. de pignore. quarto membro. ii. par. princip. xv. cas. ii. ampli. Roma. singu. 598.

1 Fallit quando legatum rei alienæ est factum coniunctæ personæ, quia nullam habet hypothecam in re legata, sed hæres tenetur

netur præstare extimationem rei legatæ. secundum text.in l. cum alienam.C.de legat.& l.prædia cum sequen. C.de fideicom. Bald. not. in cons.lxxxiiii.testamentum.uol.ii.quod noi.

2 Fallit etiam quando legatum consistit in bonis immobilibus, quia tunc legatario competunt.iii.actiones.uidelicet actio ex testamento rei uendicatio, & hypothecaria ad legatum consequendū. sed interdum petitur missio in possessionem rei legatæ cum litteris Duca.d.suprag.uel rectorum de extra.prout quotidie fit.& ita practicatur,licet aliqui teneant,quod legata debent capi de manu hæredis.& quod talis missio debet reuocari per text.in l.j. C.cōmunia delegat.ibi in rem quidem missionem aboleti.Guido.Papa quæstio.cccclxxxiii.

REGVLA LIX.

1 Legatum reuocatur propter inimicitiam emergentē inter testat. & legatarium.tex.est in l.iii.§.fin.ff.de adim.leg.

1 Fallit.i.quando legatarius ignoranter incidisset in inimicitiam cum testatore,quia tunc legato non priuaretur.Ita Bal.in c.i.uersi. pone quod uasallus,quib.mod.feud.amit.ubi si uasallus insultat dominium quem ignorat esse dominum suum feudo non priuatur quia error & ignorantia excusat. l.res.C.de crimin. expillat. hæredit. & uide quę dixi in trac.meo ad def.in causis capit.fol.14.num.50. in uers.error ubi multa accumulaui.

2 Fallit etiam.ii.quando inimicitiæ processissent culpa & defectu testatoris ita tenet Bar.in l. cum tabulis §.r.ff.quib.ut indig.Ias. in l.si filiam tuam in princip.num.2.C.de inoffi.testa.Pet. Gerard. in sing.nu.5.quod not.

3 Fallit etiam si legatarius occideret testatorem repertum in actu uenereo cum uxore legatarij,quia tunc non priuatur legato ut Pet. Gir.in d.sing.nu.5.quod not.

REGVLA LX.

1 Legatis bonis alicui mulieri,quæ sui usus ea pręparata sunt.non censentur legata ea quę sunt parata causa communis cum altero.Ita tex.in.l.legatis.ff.de leg.ii.& l.in l.censoria.ff.de uerb.sig.Roma. sing.dcxxxviii.Legans uxori,& uide Bal.in l.Pomponius.§.sed & is.ff.de procura. & Pet.Gerar.sing.xliiii.fol.cccxxiiii.

1 Fallit in uxore quia bonis sibi legatis etiam ea ueniunt quæ parata sunt gratia communis.ut sing.in l.cum quæreretur.§.lana.ff.de legat.iii.ut puta in lana & lino quę spectant mulieri, secus in iis rebus quę sunt in promiscuo usu.ut in glo.d.§.lana.quę nota & obserua.& ita tenent Bar.Bal.& doct.in d.l.legatis.de leg.ii.ut bonis legatis,ea uenire dicuntur quæ sunt propria testatoris, tantum & non quæ sunt communia cum aliis, & est communis, & hoc ideo Bal.in d.§.sed & is.ff.de procurat.ponit casum de sententia; quem diligenter considera.& tu considera text.in l.si quis seruos. ff. de legat.secundo,ubi serui legati etiam commmunes continētur quem tu considera.

REGVLA

REGVLA LXI.

1 Legatum annuum, an mortuo legatario transmittatur ad hæredes suos. ut puta relinquo staria decem furmenti omni anno Sempronio an eo defuncto heredes sempronij possint petere d. annuum legatū ab hæredibus testatoris. Bar. in l. generali. §. hæredis. ff. de usufruct. leg. Roma. in sing. lxxi. ad finem. tenet quod non in legato annuo, nisi pro annis præteritis & decursis ante mortem legatarii. tex. est in l. in singulos. ff. de annu. leg. secus in usufructu.

1 Fallit 1. secundum Rom. in annuo legato facto super prædio seu fundo testatoris de stariis decem furmenti relictis Titio, quia tunc porrigitur ad hæredes p tex. in l. gñali. §. hæredis. ff. de usufr. legat.

2 Fallit etiam quando relinquitur sempronio staria xx. furmenti usq; ad tempus xxv. annorum, quod intelligitur non de ætate annorum. xxv. legatarij sed da annis. xxv. post mortē testatoris. Ita Ias. in l. si cui legetur §. hoc autem. nu. 3. ff. de leg. 1.

REGVLA LXII.

1 Legatum factum Titio q. Sempronii cum duo sint Titij in ciuitate, quæro cui eorum debeatur. Tu tene quod referendum est ad eum Titium, ad quem testator maiorem censetur habuisse affectionem, & amicitiam. Ita Rom. con. cccc viii. n. 8. & Bal. in l. uoluntatis. C. de fideicom nu. 11. facit in argumento. tex. in l. si quis. Ita. §. si quis cum ignoraret. ff. de testa. tuto. ubi decisum est dationem tutoris testamento a patre filii, generaliter factam ad eos solos extendi, quos pater se habere sciebat. non autem ad eos quos ignorabat, quia de illis sensisse non censetur, quia sibi incognitos nulla prosequebatur dilectione.

Et in iis terminis secutus fuit casus, in hac fœlicissima ciuitate ad curiam proprij. Inter illos de cha Bembo, uidelicet. d. Dauid Bembo. q. Io. Matth. & d. Dauid Bembo. q. S. Aloy. qui casus deductus in excellentissimo cons. de xl. C. ueteri, sententia lata ad fauorem. d. Dauid. q. S. Aloy. Bembo laudata remansit usque sub die xvi. Oct. 1562 de suffrag. 1 2. quæ sententia lata fuit de iure, secundum tex. in l. qui habebat. ff. de reb. dub. & Bal. in l. uoluntatis, in lectu. antiqua. C. de fideicom. nu. 11.

REGVLA LXIII.

1 Legatum factum per testatorem liberis, seu filiis suis. an comprehendat filios natos post mortem testatoris, tu tene quod non secūdum Rom. conf. ccxxxi. n. 1. 2. & 3. rationibus & iuribus, per eum adductis, & præsertim, quia ad non natos nulla cadit affectio. l. cum uir uxore. ff. de conditio. & demonstrat. & ibi Soc. ubi dicit, quod conditio liberorū ꝓlata a testatore in testamento intelligitur de liberis proferentis, & sic uerba quantuncunque generalia restringūtur, ex uerisimili mente testantis. Ita Soci. in d. l. nu. 2. nam si maritus haberet filios cum duabus mulieribus, utique legatum factum uxori in tempus liberorum intelligeretur de liberis susceptis ex se, & non ab uxore ex alio matrimonio.

Fallit hęc regula nisi testator in testamento apponeret dictionem omnibus, quia tunc ex uerisimili mente testantis credibile, est uelle omnes beneficiare, propter dictionem omnibus, ut doc. in l. j. ff. de le. j. & indefinita equipolet uniuersali, ut Bar. in l. pluribus, ff. de l. ii. & Soc. in l. nominatim. nu. 1. ff. de lib. & posthu.

REGVLA LXIIII.

1 Legatum factum uxori per testatorem, donec ipsa steterit in domo cum filiis. An legatum per mortem filiorum sit intelligatur esse extinctum. Tu conclude quod sic & quod uxor legatum petere nullo modo possit. per tex. in l. legatum. C. de condict. insert. Deci. consi. dcxx. casus. nu. 1. ratio quia conditio Morandi cum aliquo intelligitur eo uiuo sed post eius mortem testator non censetur uoluisse conditionem apponere. Ideo dispositio remanet pura simplex & sine conditione, ratio rationis est quia quatenus conditio nuptiarum pendet ex insidiis fortunæ fortuna potest obesse. sed si pendet ex facto alterius. Alteri per alterum iniqua conditio afferri non debet. Ita Bal. in d. l. legatum. & l. 1. C. de legatis.

1 Fallit hæc regula in causa alimentorũ, quia conditio mixta deficiens per casum, non facit deficere legatum alimentorũ. Ita Bal. in l. i. C. de legatis, quia causa alimentorum est causa pia per text. in l. mella. ff. de alim. & cib. leg. ibi pietatis intuitu, quod not.

REGVLA LXV.

1 Legata debentur uenientibus ab intestato. licet hæreditas non fuerit adita, ut l. i. & l. fin. C. de codicil. Tiraquel. in tract. de pœnis causa xxij. nu. 29. & uide Bar. in l. qui filio. §. j. ff. de hęr. inst. & Iaso, in l. nemo. nu. 18. ff. de leg. j.

1 Amplia. ut etiam locum habeat. in amicis testatoris. Ita quod legata etiam ipsis debeantur, licet hęreditas non fuerit adita, ita Tiraquel. d. cã. nu. 29. alleg. glo. sing. in l. eam quam in uersic. traditur circa medium. ibi decimo propter pietatem, & affectionem. C. de fideicom. & ibi Bal. in rep. d. l. eam quam. & l. i. col. 14. nu. 78. uersi. super ix. q. dicit prędictus doctor, C. de sac. eccl.

2 Amplia. etiam ut si legata essent relicta in codicillis. Ita Ias. in l. fin. col. fin. C. de codicill. ubi dicit ꝙ libertas directo in codicillis dari non potest confirmatis in testamento licet secus ab intestato, ita Pet. Duennas regula xv. j. ampliat. fol. 17.

1 Fallit in relictis ad pias causas ex testamento, uel ab intestato, nam illa confirmatur morte testatoris. secundũ Bart. in l. i. col. ij. C. de sac. sanc. eccl. & late Matth. Mathes. sing. clxii. nu. 4. Cast. cõs. ccclxxxix. Boe. q. 41. nu. 3. quod not.

2 Fallit etiam nisi aliter per statuta ciuitatis prouideatur secũdum appostillat. in uers. legata circa medi. d. sing. 162. ꝙ perpetuo not. sed uide mod. in l. eam quam. C. de fideicom. xi. lim. & doct. in l. nemo potest. ff. de leg. i. Cast. conf. ccclxxxix. uol. i. cum aliis.

3 Fallit quando filius est institutus hæres qui licet abstineat. Attamen propter existentiam suitatis sicut sustinetur libertas ;

eodem

eodem modo sustinentur relicta ad pias causas proinde ac si hæreditas fuisset adita. Ita Bal. in auc. hoc amplius ij. col. de fideicom. Ias. in d. l. eam quam. nu. 20. eo. tit.

4 Fallit quando legatum concernit sepulturam testatoris, uel substentationem infirmorum, quia tunc non requiritur aditio ex quo res non recipit dilationem, secundum Bal. in d. l. eam quam in ni. col. Ias. ibi in iii. limi. de fideicom. C.

5 Fallit in donationibus factis per testamentum in mortis articulo, seu ob causam mortis ut est glo. not. in l. filiæ in uersic. filiæ. in fine. C. famil. hercisc. ubi non requiritur additio hæreditatis. secundum. Ang. in l. ii. §. fin. ff. de usucapio. quod not.

6 Fallit etiam in multis aliis casibus, positis per Bal. Ang. Alber. Bar. & Ias. in d. l. eam quam. C. de fideicom.

REGVLA LXVI.

1 Legatum per rei legatæ alienationem extinguitur tex. est in l. fideicommissa. §. si rem. ff. de leg. iii. §. sed & si rem inst. de leg. & ibi Ang. Alex. cons. clvii. nu. 1. vol. vii.

2 Amplia d. reg. etiam si testator rem legatam pignorauerit facto & ad instantiam legatarii. Ratio quia eo tunc res transit cum cômodo & incômodo. l. cum onere & honore. ut l. cum pater. §. mense. ff. de legat. ii. quod secus est. si pignorasset. pro facto alieno, quia hæres teneretur rem obligatam luere & legatario præstare ut d. §. si rem. & ibi Bar. & doc. omnes. & Ang. in d. §. sed si rem. instit. de legat. nu. 2. & no. Bar. in l. si tibi homo in princ. ff. de leg. j.

1 Fallit hæc reg. in ii. fallen. quas ponit Soc. in reg. cclxxvi.

2 Fallit etiam ultra prædictas fallen. quando appareret de firma & manifesta uoluntate testatoris, declarantis suam intentionem, postea transcursi essent anni xx. quia tunc excursu decennii. cum declaratione testatoris arguitur animus & uoluntas testatoris: ita Bal. cons. xxxix. & xl. uol. ii.

REGVLA LXVII.

1 Legatum accipiens non potest petere incisionem testamenti. Ratio quia quod approbo, improbare non debeo, ita tenet Rom. sin. ccccclxxxii. accipiens, & Bal. in consi. cxl. nu. 2. uol. iii.

1 Amplia. hoc idem in donatione causa mortis tex. est in l. si uero uersiculo sed si mortis. ff. de bon. lib. ubi si libertus causa mortis donationem fecerit patrono. & ille legatum agnouerit, utique repellitur a bon. possessione contra tabul. Ratio est, quia patronus acceptando post mortem liberti donationem causa mortis utique arbitrabitur, quod erit etiam grauatus in testamento.

1 Fallit nisi legatarius legatũ agnosceret, præmissa protestatione quod legatum accidit sine præiudicio iurium suorum circa incisionẽ testamẽti, ita de muliere, quæ absente marito ꝓtestatꝰ, ꝙ nõ uult assentire alienatione fundi dotalis: si postea assentit talis ꝓtestatio sibi iuuat. not. in c. cũ matrimonij. de offi. de leg. doct. in l. de pupillo. §. si quis ipsi. ff. de ope. no. nunc. Pet. Girard. singul. lxxxi.

REGVLA

REGVLA LXVIII.

1 Legatum factum alicui sub conditione si remanet caducum, utiq; remanet apud hæredem sine onere, tex. est in l. quidam non referūt ff. de iur. codicilli. & l. unica. §. cum triplici. & §. in princip. itaque. C. de cad. tollend.

1 Fallit in relictis ad pias causas. ut uoluit Bar. & Flor. ac Soc. in l. pater seuerinam. ff. de cond. & demonst. Anch. in Clem. ii. de reli. domi. Tiraq. de priuileg. pię causæ. q. xxxviij. nu. 1. in princ.

2 Fallit etiam quando hæres est grauatus cum onere quia res semper transit cum onere suo. affl. decis. xvii. nu. 5. Deci. consil. dclvi. nu. 5. & minus dicitur res illa ualere ratione oneris iuiuncti & annexi. ita Deci. consi. clxvii. nume. 2. Abb. in c. in aliquibus de decim. in ii. notab. quod not.

3 Fallit etiā quando testator dixisset, quod ad quencunq; transiret dicta res legata quod transiret cum tali onere, quia uoluntas testatoris pro lege est seruanda. ut. §. disponat auc. de nup. Ang. cons. ccxliiii. incip. Philippus, Corn. cons. cclxiiii. nu. 2. uol. iiii.

REGVLA LXIX.

1 Legata repudiata hæreditate nullo iure peti possunt. l. si quis omissa. ff. si quis omiss. causa. & l. eam quam. C. de fideic. & l. i. C. si quis omiss. causa testa. cum aliis.

1 Fallit hæc regula in relictis ad pias causas priuil. xxxiii. tract. priuileg. pię causę d. And. Tiraquel. Bal. consi. ccxlviii. An cęcbus uers. sed secus est in legatis. uol. v. & consi. cccclvii. uiso testamento. uol. i. nu. 2. & cons. clxvii. Thema. nu. 5. uersicu. Item uoluntas. uol. ii. & cons. clxviii. nu. 2. allegatis. uol. iiii. & consi. cclxxxvii. nu. 5. ad fin. dicta mulier domum nume. 5. eo. iiii. uol. ubi in terminis tenet hanc communem opin.

2 Fallit etiam in ii. casibus positis per Iasonem in d. l. eam quam. C. de fideicom. & Bal. in l. i. C. si quis omissa causa testam. quos uide, & obserua. Saly. in l. j. q. xiii. C. de sacrosanc. eccles. cum multis aliis ibi adductis & allegatis.

REGVLA LXX.

1 Legatum factum ad pias causas in unum usum, non potest sine licentia papæ. in alium usum conuerti. ut in Clemen. quia contingit. de relig. domib. & ibi Imol. & Paul. de Leazar. Bar. in l. legatum ff. de usufr. legato. nu. 4. Marf. sing. dcciiii. uers. quod licet, episcopus Roma. consi. clxxvii. licet ipsi not. nu. 2. uers. quo ad tertium. & l. i. ff. de cond. instit. & ibi Bal. & Ang.

1 Fallit hæc regula si relictum tendit ad usum illicitum, qui non potest celebrari, & tunc potest peruerti in alium usum. secundum Bar. in d. l. legatum. nume. 4. de usu & usufr. legato. & uide Gui. Papa. q. dlvi. nu. 1. & 2.

2 Fallit etiam quando relinquitur ad usum licitum, qui potest celebrari sed pecunia relicta non sufficit ad perfectionem operis & eo tunc ad alium usum peruerti potest.

3 Fallit

3 Fallit etiam quando non est opus ecclesię illud fieri quia eo tũc potest per episcopum in alium pium usum conuerti. Ita uoluit Bar. in l. fi. ff. de oper. publi. secundũ Rom. sing. ccccłxxxi. ad fi. ꝙ not.

4 Fallit etiã in stabilibus huius urbis, quę proprietates nullo modo possunt per aliquem in testamento relinqui nisi per duos annos tantum quibus decursis bona prædicta uendi & transferri debent plus offerenti uigore legis senatus in 1371. ix. Aprilis. & 1536. ult. Decembris, quæ omnia not.

5 Fallit in pontifice, qui omnia potest de potestate absoluta, secus uero de potestate ordinaria. secundum Ang. de Peru. in l. si testamentum. C. de testam. qui dicit quod Papa non potest per suas litteras in alium usum conuertere pia legata, de potestate ordinaria nisi iusta causa subesset, puta quia usus deputatus non posset perfici. secundum Bar. in d. l. legatum. ff. de usufr. leg.

6 Fallit itidem quando testator ordinauit opus fieri in aliquo loco in quo sine difficultate fieri non potest, tunc episcopus poterit cõmutare in alium usum pium Ita Felyn. in c. ecclesia S. Mariæ de constitu. nu. 6. uers. confirmari potest. Pet. de Perus. in sua canonica de portione episcopi allegand. c. nos quidem de testa. Ant. de But. in capit. uerum de conditio. appost. & tu subtilis uide canon. Clem. quia contingit de relig. domib. distinctionem tradentes non obsonam a iure.

REGVLA LXXI.

1 Legata omnia de manu hæredis capienda sunt, & licet legatarius non possit authoritate propria legatum accidere. & aliter teneretur hæredi restituere prout uoluit tex. in l. unica. C. quorũ leg. Id tamen in quibusdam casibus locum non habet. prout Capra cõsil. iii. circa hoc plura in fine.

2 Limita. ꝙ legatum libertatis dicitur pium, quando fit pro anima uel amore Dei, alias secus. Ita Bar. in l. 3. C. de sac. sanc. eccl. & ibi Ias. in utraque lect. uers. not. istam pulch. lim. Tiraq. in trac. pię cãæ in præfactione fol. xvii. uers. limita. quod d. legatum.

3 Fallit hæc regula in legatis ad pias causas, quæ authoritate proprij legatarij capere possunt, & rem uendicant, ut tenet Corn. Perus. conf. cxl. circa hanc consult. col. fin. l. c. uol. i. & Capra consili. cccii. punctus in iiii. dub. quod not.

2 Fallit etiã in legato libertatis, quia dispositia in libertate locum habẽt ad alias pias causas. spe. in tit. de instr. edi. §. nunc aliqua uersi. & scias Bal. in l. ii. & l. pen. C. de fideic. lib. late Tiraq. in tracta. pię causę nu. 2. fo. xv. uers. item legatum libert. in præfac.

REGVLA LXXII.

Legatũ reddituum ex aliquo fundo, si ad manus tertię personæ fundus peruenerit, cẽsetur obligatus ad illos redditus, & ad illũ agi poterit hypothecaria tex. est cum gl. in l. Gaius. d. de ann. lega. & l. Lucius. ff. de alim. & cib. leg. Rom. conf. ccclxxxviii. in casu ꝓpositi, nu. 5. & idem sing. ccccxxxii. & Bal. in l. liberis. §. Lucius. ff. de

ff.de alim.leg.& late Tiraq.lxiii.p.de priuilegiis piç causæ.fo.97.
1 Amplia. id locum habere in legatis ad pias causas.pro ut Tiraquel.in d.p.lxiii.in prin.quod nor.
1 Fallit in fundo,seu proprietate urbis uenetiarum, quia stabilia urbis nostræ si alienarentur per aliquem tertiæ personç semper intelligitur ex lege senatus saluo iure communis.ut in parte M.consil.1257.die iiii.Febr.etiam si daretur alicui monasterio ecclesiæ, uel personæ religiosç.per testamentum,per certam uel per alium modum,nisi salua ratione communis,talis datio nullius esset momenti roboris,uel uigoris.Ita quod de ea solui debeant imprætita & alia de iure soluenda,quia quçlibet res transire debet cum onere & honore suo.ut l.quicquid.ff.com.prædiorum.

REGVLA LXXIII.

1 Legatum factum fratri per testatorem an intelligatur de carnali Abb,Bal.& Card.in c.licet de offi.delegat.referunt Bal.intelligere de carnali, quia ita se habet cōis usus loquendi, ratio quia verba debent intelligi in potiori significatu,ut.§.quotiens inst.de iur.na.gent.Item ubi concurrit ueritas & fictio, ueritas præualet fictioni.l.filio.ff.de lib.& posthu,& ratio naturalis uincit accidentalem..l.qui habebat.ff.de tutel.& c.requirente.de testa.& fratres octo modis dicuntur.ut.Deci.in.c.causamq; nu.4.de iudic.Corne.cons.lvii.col.v.in prin.uol.ii.
1 Amplia.etiam ut omnes religiosi & monachi fratres proprie dicuntur de iure,sed aliter de communi usu loquendo : secundū Abba.& Dec.in d.c.causamq;.nu.6.de iudic.
2 Amplia.etiam ut omnes christiani fratres dicantur, quia propter lauacrum generationis habent unum patrem.Ideo fratres dicuntur xi.q.iii.c.ad mensam.& ideo Io.And.tenet.in c.Io. de reg. quod fraternitas dicitur octo modis.
1 Fallit in materia odiosa,appellatione.n.fratrum non ueniūt.monachi.c.ex litteris de spon.c.quanquam.xi.q.vi.Abb.in c.fane de foro comp.cum aliis.& minus soror.Dec.cons.ccxxx.nu.4.Bal.cons.ccccclx.col.ii.uol.i.Anch.in c.t.de consti.

REGVLA LXXIIII.

1 Legatum factum ecclesiç,aliter non specificando nomen intelligitur de parochiali.secundum Barto.in l.quæ conditio.§.cum ita.ff.de conditio.& demonst.Cyn.in l.ult.& ibi Saly.C.de sac.sanc.eccl.col.iii.Ias.in l.qui insulam.ff.de uerb.oblig.Tiraq.priuil.lvi.in trac.p.piæ causæ.
1 Fallit hæc regula ubi i ciuitate sunt plures ecclesiæ,quia tūc de principali ecclesia diocesis,uel ciuitatis intelligitur. Ita uoluit & sentit Io.Fab.& Aret.in.§.sed ius quidē inst.de iu.na.gen.Hos.& Io.And.in c.indicāte.de test.Ancha. & Imo.in c.indicante.l.quæ cond.tio.§.cum.ita.ff.de cond.& demonstra.nu.5.& Ancha. consil.ccxiiii.Franciscus col.penul.uers.octaua ratio.ubi relictum factum pauperibus intelligitur de pauperibus domicilij.

2 Fallit

2 Fallit etiam si testator esset in duabus parochiis, quia eo tūc spectandum esset tempus testamenti & non tempus mortis testatoris, prout subtiliter & eleganter tenuit Soc. in d §. cum ita num. 5. ff. de condit. & demonst. arg. l. si ita. ff. de aur. & arg. leg. & not. tex. in d. l. quae condicio. §. fin. & ibi Bar. ubi legatum factum ecclesiae, aliter non nominando ecclesiam intelligitur de ecclesia domicilij. Ita Fely. in c. si. nu. 25. uers. & ad haec uide tex. de foro cumpe.

REGVLA LXXV.

Legatus Papae de latere, potest absoluere ab omni excommunicatione etiam reseruata Papae secundum Felyn. in c. ad eminentiam de sententia excommu. iuncto. c. si quis suadente. xvii. q. iiii. Deci. in c. cum tu. nu. 3. de off. ord. ex quo reputatur ordinarius iudex in loco suae legationis.

1 Fallit i. nisi alias fuisset excommunicatus propter casum arduū, ut Lapp. in c. si abbatē de elec. in vj. in uers. translationē. in glo. ubi dicit, quod legatus potest omnia, nisi sine sibi specialiter prohibita dico in loco suę legationis. ut Dec. in d. c. cum tu supra.

2 Fallit etiam quando in constitutione diceretur dummodo, uel duntaxat a papa. Ita text. in clem. Grauis de senten. excommu. & ibi Cardin. in ult. col. in ult. q. & uide gl. in clem. i. in uersi. tantummodo de cler. aegrot. in vj. cum multis aliis infinitis. quod not.

3 Fallit etiam quando legatus ipse fuisset percussus, quia eo casu non poterit suum percussorem absoluere. Ita text. in cap. Felicis de pen. in vi. Imo. & Antonius in c. excommunicatus de offic. legat. gl. no. xciii. distinc. c. si quis autem.

4 Fallit etiam nisi ille talis esset excommunicatus a papa uiua uoce. Ita Speculat. tenet in tit. de leg. §. nunc dicamus. uersic. ecclesia autem &c.

5 Fallit itidem quando papa intellexisset illum tale esse a iure excommunicatum, & dixisset reseruamus excommunicationem illius talis a nobis fore absoluendum, ita Lappus & dom. in d. c. si Abbatem. de elec. in vi. quod tu not.

6 Fallit etiam nisi quis esset excommunicatus a statuto alicuius inferioris iudicis, quod postea esset a papa confirmatum. Ita gloss. not. in c. ex frequentibus de instit. ibi Abb. & Ioann. Andreę in ult. colum.

7 Fallit similiter quando esset excommunicatus a legato papae, quia eo tunc solus papa potest illum absoluere, mortuo delegato. Ita not. Speculat. in tit. de delegat. §. nunc ostendēdum. uers. xxvi. & d. Ioan. And. & Antonius de Bui. in c. prudentiam. §. vi. in co. v. de offic. deleg.

REGVLA LXXVI.

1 Legibus & non exemplis est iudicandum. l. nemo. C. de senten. & interlocu. om. iud. & l. singult. C. de accusa.

1 Fallit in tribus casibus annotatis per Soc. in regu. cclxxx. quos considera, & obserua.

2 Fallit

2 Fallit etiam in casibus obseruatis per Abba.Felin.& Cano.in c. ij.de præsumpt.

3 Fallit in casibus decisis per excellentissima consilia vrbis Venetiarum, ex quorum decisionibus pendet reip.authoritas, quæ iis temporibus amplissima est.

4 Fallit in exemplis sanctorum quæ post sacros canones sequenda sunt.vt c.submittitur.xxi.dist.& c.de quibus.xx.distin. & Luc.de Pen.in l.exempto. C.de decur.l.x.nume.2.3.& 4. quæ si inhærent authoritate vet.vel noui testamenti illa præfertur,decisione papali, secundum Glo.in c.de libellis.xxj.distinct.

5 Fallit in exemplis principum, quæ quando faciant legem & sint sequenda.vide glo.in l.ij.in fin.versicu.relegauit.ff. de his qui sunt sui, vel alieni iuris.

6 Fallit ēt in exemplis superiorum, qui tenentur dare inferioribus bonum exēplum.viij.q.v.c.qualis.xij.q.j.nolo:sicut ēt vita pastorum debet esse exemplum discipulis.vt ij.q.vij.c.pastoralis.

7 Fallit etiam in exemplis sanctorum, quæ tam in scriptis quam in factis perspicaciter sunt obseruanda.vt xx.distincti.cap.de quibus. & vigesimatertia, quæsti.septima.c.vides:huiusmodi enim exempla sunt fomenta ad futuram gloriam: maxime quando sunt munita authoritate noui vel veteris testamenti, glos.est in c. de libellis. vers.illorum.xx.distinct.

8 Fallit ēt in exemplis Doctorum, & poetarum, vel aliorum peritorum qui in arte sua probant. Feli.in c.proposuisti.de probat.nu.7. Saly. in l.comparationes.de fid.instr.donec de contraria & inconuincibili ratione liqueat.ff.de rer.diuis.l.intantum.in fi.& ff.de statu homi.& l.septimo mense.& ff.de solut.l.si pater meus.

9 Fallit similiter in exemplis diuinis,quæ obseruanda omnino sunt & non posterganda:& qui aliter faciunt, ruinam & laqueum præparant animæ suæ,prout in die iuditij conspicient, quod tu subtilis cogita, quia auctoritas diuinæ scripturæ potest allegari tanquam lex.Ita Fel.in c.ex parte.nu.16.de rescript.

REGVLA LXVII.

1 Lex est donum Dei.& primis nostris parentibus data est. Gen. in c.ij.Ibi,in quacunq; enim die comederis ex eo, morte morieris. postea data fuit Moysi in monte Sinai,quæ consistit in decem præceptis.c.Moyses.vij.dist.& c.ac deinceps.Exodi capi.xxxiiij. & xxxv.ad beneficium populi Hebrǽi,& Dauid seruo suo,cui dedit Deus prudentiā & sensum,vt regere possit Israel,& custodire legē Dei viuentis,vt c.xxij.paral.& homo sensatus credit legi Dei, & lex illi fidelis.vt c.xxxiij.in prin.eccle.cūq; filij Dei in terra multiplicassent & oīs caro ad malum ,pna esset.Malitiaq; creuisset sup

2 terram,superuenit † lex ciuilis quæ cunctis nationibus data fuit,& vnaquæque ciuitas sibi regem eligebat, cui populus omnimodam sibi præstabat obedientiam, ad hoc vt quiete quilibet viuere posset,nam si sine legibus viueret nihil a feris atrocissimis discrepa-

rent, quo fit vt Lycurgus Lacedæmonis legem dedit. Zoroaster
5 Persis, Trimegistius Egypriis, † Minos Cretensibus, Carundas Cartaginensibus, Solon Ateniensibus, Mahometus Arabibus, Zamolexus Syhtis, Socrates, Pitagora, & Plato, Magnesiis & Siculis, Carundas Italis, Rex Foroneus Græcis, vnde locus iudicij dictus est forus a Rege Foroneo prędicto, & Numa Pompilius Rex populo Romano, leges dedit, procedēte deinde tempore eorum loco Imperatores posteris eas leges attulerunt, quas hominibus constitutum iri volebant & tempore Iesu Christi primus Imperator fuit Octauianus, & postea Constantinus. licet aliqui teneant ꝙ Iulius Cæsar fuit primus Imperator. secundum Glo. in l. j. ff. de adult. Corn. consi. j. col. iiij. vol. iij. nume. 6. A quibus leges ciuiles processerunt, & postea superueniente tēpore gratiæ quo tempore IESVS Christus venit in mundum, tres leges prodierunt in sęculo, pro indigentiis hominum, videlicet euangelica, apostolica & canonica. Nouissimis vero temporibus cum diuinæ placuit bonitati sapientes viros religionem & æquitatem sectantes sęcula edidere, qui sacras ciuiles & canonicas populis leges attulerunt. A quibus postea vna quæque ciuitas pro eorum indigentiis proprias & pecu-
6 liares leges instituit, quas aliqui † vocant statuta, constitutiones patriæ prouisiones. Aliqui vero ius Longobardorum, & Franchorum: constitutio regni Neapolis, decis. Rothæ vrbis Romæ. Etiam præter alias fœlicissima hæc nostra ciuitas proprias sibi leges constituit, quę statuta vocantur quibus aliæ ciuitates huic imperio subiectæ obsequuntur, & inseruiunt, & illis deficientibus loci consuetudo spectanda, quia in iuditiis quod consuetum est fieri obseruatur, propter actuum frequentiam. Ita Deci. in c. canonum statuta. nu. 81. de constitu. Afflict. decis. cccxxj. nume. 17. Guido Papa q. xxiij. nu. 3. Guiel. de Ludo. singu. xxxvij. auct. de iudic. §. illo. custod. Docto. in c. ij. de consu. l. de quibus. & l. minime. ff. de legib. Bal. cōs. cclxxxv. casus. nume. 4. vol. ij. & in consi. ccccxlj. nu. 8. volum. v.
7 vbi statuta & consuetudo etiam minores † ligant. & est in volu. j. consi. cxlviij. nu. 8. & in consi. lviij. nu. 8. volu. ij. incipi. in restit. & consi. xlviij. num. 1. volu. iij. incip. super vnitate. in fin. vbi dicit ꝙ consuetudo est interpretatiua statutorum allegando. l. secularij. §. sunt quidam. ff. de extraord. crim.

REGVLA LXXVIII.

1 Legitima est quota bonorum. & debetur fratri ac sorori in bonis testatoris turpi persona instituta, tex. est cum Glos. in l. fratris. & l. fratres. C. de inoff. testa. & ibi glo. Afflict. deci. cxxv. num. 2. & debetur sine aliquo onere. l. qm̄ nouella, & quoniam in prioribus. C. de inoff. testa. deducto semper ere alieno & funeris impensa, secundum Deci. consi. lxxxix. viso puncto. nu. 5. in fin. vol. j.
2 Fallit nisi turpis persona instituta hæreditatem repudiat, nec in illa se immisceat, quia eo casu querela non nascitur, secundum Bal. in d. l. fratres. numero septimo. ex quo repudiando non intendit habere

bere beneficium dictæ hæreditatis, quia in bonis sibi præiudicat iuri vulga.

2 Fallit etiam quando statutum aut loci consuetudo prohibet filiam vel sororem dotatam posse petere vltra, id quod est eidem relictum a patre, vel fratre, quia eo casu nullo modo agere poterit ad supplementum legitimæ, secundum Roma. in consi. xvj. nu. 5. & 6. Boer. q. clxxxviij. nu. 7. & Castr. consi. cxcvj. in antiquis. col. ij. vers. secundo vero inspecto, cum aliis infinitis.

REGVLA LXXIX.

1 Libri seu scriptura priuata cuiusuis personæ quantuncunque antiquissima plenam fidem non facit præsumptionem tamen inducit, quæ arbitrio iudicis relinquitur. Io. And. in c. causamque. de proba. Docto. omnes in l. instrumenta domestica. C. de proba.

1 Fallit vbi ex forma statuti, vel constitutionum, aut Duc. prouisionum aliter prouisum foret.

2 Fallit etiam in duobus casibus annotatis per Soc. in reg. ccxciiij. quos vide & obserua.

3 Fallit etiam in libris rationum confectis a sociis, vel ab vno alio commisso ab eis, secundum Bald. in rubrica de fide instrumento. & Barto. in l. eandem. ff. de duobus reis, & Alexand. late in consilio clxxxvj. visis. nume. 1.

4 Fallit etiam in libris massarij villarum, quibus credendum est, quando sunt subscripti manu publici not. Ita Bald. in l. Imperator. ad finem. ff. de stat. homi.

5 Fallit in scriptura mercatoris, quæ continet data & accepta tam pro se quam contra se, quia semiplene probat. Bar. in l. admonendi, in vj. col. vers. circa secundum, de iuretur. Felin. in c. ij. vers. quarto limita. de fide instrum.

6 Fallit etiam quando in priuata scriptura partes solemni conuentione promiserunt stare d. scripturæ, quia tunc probat, secundum Felin. in d. c. ij. nu. 13. vers. fallit sexto. de fide instru.

7 Fallit etiã in multis aliis casibus annotatis per Fel. in d. c. ij. quas tu more solito considerabis, & studendo videbis. in dies.

REGVLA LXXX.

1 Literis ordinarij iudicis credendum est, & illis fides omnino est præstanda, licet testes in eis non sint subscripti, & hoc propter eius authoritatem. c. j. & c. quoniam. de probationi. dist. lxx. c. non det. Doct. in c. post cessionem. de probat.

1 Fallit j. quando literæ non sunt sigillatæ, secundum Io. de Imol. in c. post cessionem, de proba. & glo. not. in l. si procuratorem. in ver. intelligendum. ff. de procurat. & Dom. decisi. ccxlviij. incipi. Item quod voluerunt.

2 Fallit etiam quando consuetudo loci & stylus curiæ aliter suaderet, quia stilus & consuetudo est obseruanda. Innoc. in c. j. de procurat. Ange. consi. lij. Alex. cons. cxix. nu. 10. volum. vj. immo dicit Alex. quod plus operatur consuetudo, quam statutum quod not.

B 2 Fallit

3 Fallit etiam quando tractaretur de maximo præiudicio scribenti, quia nulla sibi fides esset præstanda propter suspitionem, & ad præiudicium alterius. Ita Deci. in d. c. post cessionem. nume. 27. & 3. max. in iudicialibus.

4 Fallit etiam quando cōtra iudicem scribentem esset suspitio fraudis. Ita Deci. in d. c. nu. 35. de qua suspitione maxima & fidelis fieri debet indagatio, secundum can. in c. j. de procurat. & Dom. de Rotha, decisi. x.

REGVLA LXXXI.

1 Locutio indefinita regulariter ad futura porrigitur. l. fina. C. quæ res pign. obl. poss. Bar. in l. si ita. ff. de aur. & arg. legat. c. quia circa. de priuileg.

2 Fallit in iuramento quia quamuis sit generale, non tamen se extendit ad futura, & hoc propter periculum periurij, & quia est etiam stricti iuris, secundum Hosti. in c. penulti. de iureiur. & ibi Abb. & Barba. & Cal. in c. cum contingat. de iureiur.

3 Fallit etiam in fauorabilibus secus vero in odiosis. secundum Bal. in l. si ex toto. §. j. ff. de leg. j. vbi si quis promittit non offuscare domum alicuius intelligitur de præsentibus, & non de futuris.

5 Fallit in pactis vbi indefinita non se extendit ad futura. Ita Dec. in c. cum omnes. nu. 1. de consti. & in consi. xxx. nu. 4. & cōs. xxxiij. nu. 4. & Bal. consi. ccclxxxiiij. statuto. nu. 4. vol. v. & idē Bal. consi. cccccxcviij. de detractione. n. 5. in fi. vol. j. vbi prohibitio alienandi facta Titio, nō se extendit ad filios nascituros, quia hēt cām prohibitionis personalē. Ideo ad futuram prolem non se extendit.

REGVLA LXXXII.

1 Libri Docto. & scholarium ac eorum vestimenta non veniunt in generali obligatione bonorum suorum, vt Docto. in l. obligatione generali. cum l. seq. ff. de pignorib.

2 Fallit hæc regula nisi in conuentione dicatur, ꝙ omnia bona sua obligat, & ea præsertim quæ specialem mentionem exigit, ac requirit. Ista fuit secura recordatio ad limitationē d. l. obligatione generali. ff. de pign. prout eleg. Matth. Matth. in singu. cxxxvj. not. vnum. nu. 2. & 3. & in hoc vide Negusa. in tracta. de pignor. in iij. membro ij. partis. nu. 37.

2 Fallit etiam quando quis habet specialem obligationem, quia specialis non derogat generali, secundum Bald. in l. si generali. C. quæ res obliga. poss. quando maxime per eam est sibi ius quæsitum, vt not. ibi Bald.

3 Fallit etiam in fisco, quia omnibus creditoribus anteponitur, secundum Bald. in d. l. si generali. circa medium, ꝙ not. quia pacta inter contrahentes non nocet fisco, secundum Odof. & Doct. in l. j. C. de fund. pat. nu. 1.

REGVLA LXXXIII.

1 Libellus non exhibetur in iudiciis datiariorum. Ita Bal. in cōsi. ccxxxviij. in princip. volu. j. ratio est, quia si conductores datiorum

tum inquietarentur iuris mediis.nullus vtique reperiretur, qui datia conduceret.sed ipsi procedunt &offerunt capturam:carceres,& rerum retentionem,prout Bal.in loco præallega. ꝙ not. quia coram iudicibus datiariorum non proceditur via ordinaria, sed summarie via prędicta.

1 Fallit hæc regula nisi aliter ex forma statuti, seu prouisionis localis prouisum esset,quia statuta sunt obseruanda, & fiscus semper est deterioris conditionis quam priuatus: vt not. Odof. in l.p.C.de fund.patrimo.nu.2.quod tu nota.

2 Fallit etiam lapso quinquennio,quia facta denuntiatione per creditores hæreditarios fiscus non potest molestare,vel inquietare debitores.secundum Bar.in l.omnibus.ff.de diuer. & temp. pręscript. & vide Egid.Boss.in titu.de fisco & priuileg.eius. numero 51. vbi late.

REGVLA LXXXIIII.

1 Locator an possit recedere a contractu, si conductor petit remissionem fieri ob damnum incursum in frugibus. Bal. qui nil ignorauit in l.licet.C.locat. tenet ꝙ si conductor vult esse colonus partiarius,locator non potest inquietare conductores, & ita sentit Egid. Boss.in titu.de remiss.merced.conduct.nu.49.fol.313.

1 Fallit hæc regula si ex forma statuti, vel constitutionis, vel pragmaticæ sanctionis,prouisum esset conductoribus terrarum,molendinorum,aut inquilinis circa damnum occursum vi fluminis,vel iudicio Dei.in rebus conductis.prout considerat Corn. Perusinus cōcordando opin.Docto.in consi.cxxviij.videtur primo aspectu.col. v.nu.9.volu.ij.quod not.

2 Fallit etiam quando communis hominum opinio iudicat annum de quo agitur non esse sterilem, vel quando fructus qui supersunt nō ascendunt ad valorem medietatis pretij, quod soluit ipse conductor pro afflictu,seu mercede petita.secundum Corn.consi.cxx viii.nu.9. colum.v. volu.ij.

REGVLA LXXXV.

Locare rem suam quilibet potest cui voluerit,nec primus conductor potest impedire secundum iux.tex.in l.ne cui. C. locat.& ibi Bald.Ange.Saly.Bar.& Alber.

1 Fallit j. in rebus & bonis fiscalibus,in quibus primus conductor omnibus aliis anteponitur cōductoribus,si tm̄ dare voluerit quantū alij posteriores conductores dare obtulerint.secundum tex.in l.congruit ęquitati.C.de pręd.fiscal.l.x.& de locat.præd.ciuil.l.xj.& c. ex rescripto.de locat.& conduct.& ibi Inno. & Host.

2 Fallit ij. in domibus locandis magistris & scholaribus qui cæteris paribus,omnibus aliis scolaribus anteponuntur,prout per Doct. in d.c.ex rescripto.extra locat.& conduct.

3 Fallit etiam nisi via & medio pacti cautum foret,quod non liceat domino alij locare, quandiu ipse conductor rem conductam habere vellet & tantum dare, quantum alius dare se offert. vulg. l. ne

cui.ibi.nisi forte pacta.& ibi glo.C.locat.& Bald.& Saly.& Bal. in l.contractus ff. de reg.iur.

4 Fallit etiam quando in loco & regione cautum reperiretur, ex vi consuetudinis, ꝙ dominus teneatur reconfirmare rem locatam primo inquilino & cõductori, & nota ꝙ aliud est relocare,& aliud in contractu antiquo persistere.l.certæ.ff.de præcario,pro eo pretio & pensioue,quod a nouo reperit,dimittere.iuxta d.l.congruit æquitati cum aliis similibus quod not. quia quod potest per pactum stipulari potest etiam per consuetudinem introduci.l.non impossibile. ff.de pact.Anto.de But.in d.c.ex rescripto.locat. & conduct.

5 Fallit etiam quando vsus domus locandæ est exceptus, quia eo tunc non licet domino alteri locare per tex.in.§.j.inst.t.de vsu, & habit.& l.si quis binas edes.ff.de vsuf. & ibi Ang.& Afflict.decis. ccccj.& Flor.in d.l.qui binas edes. ex quo est electa industria personæ,& ideo non põt alteri locare.vulg.l.inter artifices.ff.de solut.

6 Fallit itidem quãdo vult locare domum alteri æque idoneo, quia eo casu potest.l.apud Iulianum.§.si quis alicui.ff. de legat.j. & ibi Bald. late Felin.in c.causam. columna 11.5.declaratione, extra de rescript.& idem in consilio tertio. ideo Bald. legebat papiæ & in lectionibus filium suum substituebat,prout Roman.singu.670.ille nume.2.

REGVLA LXXXVI.

Loca si sunt expressa in instrumento, vel aliquo contractu in quo fieri debeat solutio per debitorem, & postea subiiciatur claulula generalis. An intelligatur de locis non multum distantibus ab expressis,tu tene ꝙ vniuersale, seu generale restringitur secundum species præcedentes.vt l.si ex pluribus.ff.de solut.& ibi Bar.& in l.sub prætextu.C.de transact.& Abb.in consi.cxiiij.nume.4.& 5. volu.11.Ita Feli.in c.i.vers.ii.declara.nu.7.de iudic. Rom.consi.cclxxi.vis tota.Bal.in l.quotiens.C.famil.hærcis. vbi tenent ꝙ verba generalia indefinita recipiunt intellectum a specialibus præcedẽtibus.Bar.in l.i.C.de hęre.&act.vend.in fi.vbi dicit ꝙ verba generalia debent generaliter intelligi,nisi limitentur per præcedentia, ꝙ tu subtilis nota & stude, si vis scire.

1 Amplia regulam,vt si quis promitrit soluere debitum Florẽtiæ, & Senis, & vbique locorum,ista clausula intelligitur de locis existentibus sub iurisditione locorum præcedentium eiusdem iudicis, quia illa generalitas recipit intellectum a specialibus præcedentibus,secundum opinio.d.Deci.in c.i.nu.157.de iudic. alleg. in argumentum c.sedes.de rescript.& Roma.consi.clxxx. si admittimus. in fine,nume.11.

1 Fallit quando in contractu,vel instrumento diceretur,ꝙ debitor possit conueniri & astringi ad instantiam creditoris in omni loco, & territorio non expressis aliquibus locis, quia tunc in omni loco poterit debitor conueniri,ne promissio reddatur delusoria, & propter generalitatem promissio non vitiatur,vt singu. Barto.in l. Titium.

sium.§.tutores.ff.de administr. tuto.Bar.etiam in l.penul.C.de pac. Alex.in l.si conuenerit.in x.fall.ff.de iurisdi.omni.iudi.ex quo cre ditor habet eligere locum vbi velit sibi solui.vt not. Bald. in rubri. C.de consti.pecu.ii. col. vers.modo venio ad locum,in fine, & ista est magis communis opin.vt Dec.d.c.i.nu.154.de iudic.Alex.cons. iii.in causa & lite.col. pen.volu.j.

Alias plures fallentias videre poteris in cap.j.per d.Deci. Felin. Imol.& Barba.ac etiam in d.l.si conuenerit.ff.de iurisd.om.iud.per D.Alex.Imol.& Moder.quas studendo considerabis, ꝙ not.

REGVLA LXXXVII.

1 Mandatum re integra expirat morte mandantis.§.recte. institu. mandat.c.relatum.de off.deleg.& l.mandatam.C. mandat. & l. si quidem.C.de actio.& oblig.

1 Fallit in mandato ad pias causas, nam si mandaui Sempronio ꝙ dotaret ecclesiam,vtique eo mortuo hoc mandatum non expirat.c. exiit.§.in eo vero casu,de verb.signi.Bal. in auct. si qua mulier. in vltima colum.nu.20.C.de sacrosanct.eccle. Roma. auct. similiter. C.ad leg.falc.in xvij.priuil.

2 Fallit in libertate,nam si mandatur Titio ꝙ liberet seruum Sempronii. defuncto Titio mandatum non expirat. l. pater filio. ff. de manu.vindict.in glo.fauore.Ang.in l.traditionibus. C. de pact. & in l.quæsitum.§.fi.ff.qui & a quib.manu.ꝙ not.

3 Fallit etiam fauore dotis,quia mandatum factum fauore dotis nō expirat morte mandantis. Ita Bald.in cap.cum venissent, extra de testib.& in l.si ego.ff.de iure dot.& Roma.in l.1.ff.solu.matr.Item Bal.in l.sicut.in p.col.C.de actio.& oblig.nu.6.& in l.mandatum. C.manda.nume.6.& 7.

4 Fallit itidem in mandato facto fauore mandatarii, vt si mando vni,ꝙ accipiat possessionem & tenutam alicuius fundi qui sit suus, vtique mandatum morte non extinguitur.Innoc.in cap.causis, post medi.vers.ad hoc sic rñdeo.de elect.& in c.cōstitutus.de cōces.pb. & facit l.si cum fundum.ff.de pact.& c.si cui nulla.de præb.in vj.

5 Fallit etiam in mandato post mortem , vt puta in mandato concernente sepulturam, quod vtique est extensibile post mortem . vt est tex.in l.si vero non remunerandi.§.fin.ff.manda.Bal.in l.mandatum.nu.5.& 6.C.mandat.

6 Fallit quoque quando in mandato expresse fit mentio . ꝙ extēdatur,seu durare habeat post mortem.vt sic dico facio te procuratorem meum post mortem.vt voluit Bald.in l.id quod pauperibus.C. de episcop.& cleri.& in l.quotiens.C.de fideicom.Innoc.in c.cum olim.Abb.de off.deleg.& in c.in nostra.de procur.& glos.not.in c. j.in vers.procurator,de procurat.in vj. Domi.de Rota decis.cccc. xiiii.quæ incipit si aliquis tibi , ꝙ nota.

REGVLA LXXXVIII.

1 Mala fides auctoris nocet successori in materia præscriptionum, secundum Glo.& Docto.in c.fin.& c.si diligenti,de præscript.cum

secundum iura ciuilia & canonica. titulus & bona fides omnino requiritur, secundum d.c.fi.& Guido Papa decis.ccccxvj.nu.10.
1 Fallit in prescriptione longissimi temporis annorum xxx.& xl. secundum Rom.in sing.ccccl vij.tu scis.all.glos.in c. placuit.§.quod si ab eo.vers.continuare.in fin.xvj.q.iij.& c.possessiones.16.q.4. & c.de quarta.de praescrip.Guid.Pap.d.416.nu.10.& Dyn.in reg. possessor.de reg.iur.& Io.de Grass.in d.c.si diligenter.
2 Fallit etiam in personis particularibus, secus vero in successoribus vniuersalibus, cum illi teneantur exonerare conscientiam defuncti.vt c.fi.de sepult.& ibi Anto.de But.
3 Fallit et qñ cũ prescriptione annorum xxx. concurrit authoritas stridarum cũ visum sit maioribus nr̃is illis silẽtiũ imponere qui tãto tẽpore tacuit.Ita Guid.Pap.deci.supra.nu.15.qđ tu semper nota.

REGVLA LXXXIX.

1 Mandatum speciale requiritur in compromisso faciendo,text.est in c.per tuas.de arbitris.Deci.in l.transactionis.nu.3.C.de transact. Guid.Pap.deci.lxix.n.3.prout in solut.facienda,secundum Rom. singu.227.iij.incip.& illam.l.& ad causas spirituales.Roma.singu. 619.& ad pacem faciendam.ut Roma.466.& in aliis multis casibus requiritur speciale,& non sufficit generale.
1 Fallit qñ interueniens vult promittere de rato.secundum Marsi. in singu.218.agens.Castr.in l.mutus.§.is qui.ff. de procurat. Socin. cons.66.viso.co.2.vol.4.quia eo casu mandatum procur.nõ est obseruandum cum suffic at cautio de rato,quę mandato aequiperatur. l.si quis offerenti.ff.de solut.& tacitum mandatũ expresso aequiperatur.l.qui patitur.ff.manda.Inno.in c.ex parte Decani.de rescript. Deci.in c.epistolae.de probat.nu.110.quod nota.
Quae promissio de rato operatur vt plene sit consultum quo ad commodum pecuniarum actoris,sed si tractaretur de honore et fama
2 alicuius,tunc promissio † de rato non sufficeret.Ita sing. Ias. in l. iusiurandum.§.procurator.nu.6.ff.de interiur.all.glo.in l.iusta.ff.de manu.vindict.glo.in c.suam.de poenis qđ not.

REGVLA XC.

1 Masculinum concipit foemininum. Bald.in l.in multis.ff.de statu homi.& l.ait praetor.ff.de nego.gest.l.si quis.ff.de verbo.signifi.ex mente legislatoris & non quantum ad verba.secundum opin.gloss. Ita in l.qui duos mulos.ff.de leg.iij.& l.legatis seruis.ff.eo.titu. & late.Deci.in l.foeminae.ff.de reg.iur.Alex.in cõs.135.circa primum dub.nu.4.vol.j.Bal.consi.6.nu.6.in vol.v.Deci.consi.391.nu.4.
1 Amplia,id locum habere in materia indifferenti, vt Ias.de Aren. Cyn.Alber.& Docto.in l.si ita scriptum sit.ff.de leg.ij.Rom. cõsi. 35.nu.3.Docto.in l.si quis,id quod.ff.de iurisd.omn.iudic.& ibi Ias. nu.14.& l.quicunque.ff.de seru.fugi.
2 Amplia hoc idem in materia fauorabili.vt Bald. in consi.226.in p̃missis.nu.4.vol.v.Cuma.cons.166.Anch.cons.120.un.3.& consi. 46.& Bar.in l.iura.in fi.ff.de legi. Corn. Perus.cons.13.l.9.volu.ij.
Fallit

3 Amplia.etiam ultimis uoluntatibus & testantium dispositionibus.ut l.qui duos mulios &l.legatis seruis.ff.de leg.iij.Corn.consf. cxxxviii.d.uol.ii.Deci.in l.fœminæ.nu.120.ff.de reg.iur.Bal.cõsil.xxi.nu.1.in iij.uol.

4 Amplia.d.reg.ut masculinum concipiat fœmininum ubi est eadem ratio in utroque.Ita Dec.in c.cum in cunctis.nu.51.de rescrip. Bal.consi.cci.nu.3.uol.j.& consi.xlvii.nu.1.uol.v.

5 Amplia hoc idem in dispositioue legali ubi si lex loquitur in eo: etiam locum habet in ea,l.i.§.i.ff.de consti.pecu.& l.iii.in princi. ff.de neg.gest.Alber.in l.si quis id quod.ff.de iur.om.iud.Ang.cõsil.cclxxxix.& l.si quis..ff.de uerbo.signif.& l.si quis In tantam. C.unde ui.

6 Amplia.hoc etiam in priuilegiis secũdum Bal.in c.ad audientiã. Il primo col.fin.de rescrip.Signorol.consi.clxxx.Old.consil.clii. factum in prin.Deci.in consi.ccccxliii.nu.1.& viii.uol. ii.Corne. consi.clxxvii.h.uol.iiii.domin.in c.Generali.col.iii.uers.tertio casu.Abb.& Io.And.in c.fin.de symon.& dom.in c.quamuis. Il ii. de præbend.

7 Amplia.etiam in rescriptis,ut sub masculino etiam fœmininum includatur.ut c.significauit,& ibi Io.And.Flor.Imol.de rescript. Philipp.Franch.in c.cum in multis.Il ij.de rescrip.Tiraq.in tract. de utroque retrac.§.l.gl.ix.nu.204.ubi plura accumulat.quod uide.

1 Fallit hæc regula in materia differenti, quia masculinum non complectitur fœminum.Bar.in l.i.ff.de uerbo.sign.& l.i.in fin. ff. de pecul.Bal.in l.seruus.C.communia de suc.nu.1. & l.in multis. de stat.ho.Bal.cõ.cci.nu.3.uol.i.& late dixi in tracta.de iure prothom.§.i.nu.28.Corn.consi.cclxxv.K.uol.iiii.ubi multa allegat.

2 Fallit in contractibus ut masc.non concipit fœmininum.Guido. de suza.in l.ueterib.ff.de pac.Cuma.in consi.clxvi.Roma.consil. cxlv.Dec.in d.reg.fœmininę.nu.104.de reg.iur.Anch.cõs.cxxv. nu.7.uers.cum igitur Alex.consi.lxxx.nu.11.uers.approbat. uo.j.

3 Fallit in materia correctoria,quia masculinum non concpit fœmininum.Alex.in l.Gallus.ff.de lib.& posth.nu.10.Ias.ibi.nu.60. & 61.Deci.in d.l.fœminæ.nu.111.

4 Fallit hęc regula in statutis,maxime odiosis Ale.cõs.cxxxv. nu.4.uol.i.Cor.conf.14.l.v.& vii.uol.ii.Bal.conf.vi.nu.6.uol.v. Alex.consi.xxiiii.nu.xiii.& xxxiii.uol.ii.Corne.consil. xcv.in prin.vi.uol.ii.Bal.in l.i.C.qui admit.Anch.c.i.de const.Alex.cõsil.ccxxiiii.col.ii.nu.5.& ix.uol.vi.

5 Fallit etiam in sententia,& uerbis iudicis ex quo sunt stricti iuris.Ita Imol.in l.si ita scriptum.ff.de l.ii.Alex.in consi.i.num. 16. uol.v.Bar.in l.Iulianus.col.iiii.ff.de cond.ind.Dec.consi. xliiii.in fin.& l.fœminæ.nu.115.ff.de reg.iur.

6 Fallit etiam in officiis.Bal.in c.ad audientiam.Il primo circa fin. de rescrip.Deci.in d.l.fœminæ.nu.116. Ias. in l.si quis.id quod.nu. 14.ff.de iuris.om.iud.Deci.consi.cccxlviii.nu.6.all.Bar.in d.l.Iu-

lianus

lianus Soc.consi.cxxxiiii.uol.i.

7 Fallit quoque in dictis testium, ut masculinum non amplectitur fœmininum, cum eorum uerba prolata contra testificantem & producentem semper sint interpretanda. Ita gl. in c. in præsentia extra de proba. in uers. dubium Alex. consi. clxxix. uiso processu. co. ult. nu. 15. uol. 5. Tiraq. in d §. & glo. uu. 185.

8 Fallit etiam in feudis quia fœmina regulariter non succedit in feudis Bal. consi. cccci. in prin. uolu. v. & consi. ccxxxij. in princ. volum. iii. idem in prælud. feudorum. col. vi. uerf. natura feudorum. Deci. consi. cccxc. nu. 1. & 2.

REGVLA XCI.

1 Mandatum generale cum libera tam in contractibus, quam in iudiciis equipollet speciali. gl. est no. in l. nam & nocere. ff. de pac. & ibi Bal. & Ias. in l. iusiurandum. §. ult. in glos. in uerf. uniuersorū. ff. de iureiu. n. 4. 9. 10. & 11. & 12. hoc uerum in mandato uniuersitatis secus in particulari secundum Bal & Moder. in l. præses. C. de transactio. & Glo. in l. mandato generali in uers. exercendis. ff. de procuratorib.

1 Fallit in materia donandi quia in mandato quantuncunque uniuersali cum libera nunquam censetur quis habere libertatem donandi. l. contra iuris. §. i. ibi donandi ius non habere sequitur. ff. de pac. & l. filiusfa. ff. de donat.

2 Fallit etiam in remittendo, ut puta, si quis haberet mandatum cum libera administratione non posset debitum gratis remittere. Ita in specie consuluit Feder. de Senis. consi. ii. Bald. in l. procurator. C. de procurat.

3 Fallit quoque in delictis nam si quis habet generale mandatum nunquam sibi uidetur commissum quod faciat quid illicitum. ut l. si procurator post medium. ibi quoniam nil de hoc mandasse uidetur. de cond. indebit. & ibi docto. facit. l. creditor. §. lucius. ff. mandati.

4 Fallit etiam quando casus requireret in indiuiduo speciale mandatum, quia non sufficeret mandatum cum libera. Ita Angel. Aret. in §. præterea. il ii. col. xix. nu. 32. uerf. ad unum institut. de except. & qui sunt casus qui requirunt speciale mandatum. uide Ancha. in c. qui ad agendum de procur. in vj. & Barto. in l. filiusfa. in princi. ult. col. de dona. ff.

5 Fallit etiam in delatione iuramenti, quia & si procurat. habet generale mandatum cum libera non tamen habet libertatem deferendi iuramentum actori, quia in hoc requiritur speciale mandatum Ita Ias. in d. §. procurator. nu. 5. alleg. glo. in d. c. ad agendum de procur. in vi. cum multis infinitis, quę ibi uide.

REGVLA XCII.

Assertioni matris in articulo mortis factæ, asserentis in d. tempore filium ex adulterio. uel damnato coytu generale. An ei credēdum sit, tu tene, quod non, regulariter. secundum Cyn. in l. si uicinis C. de nup. Boe. q. ccxcix. nume. 4. 7. & 9. Alexan. consil. lv. uol. i.

Angel.

Ange.in l.septimo mense.ff.de stat.hom.Alex.consi.clvii.in ii.dubio.nu.2.uol.v.ratio est,quia sola assertio non sufficit, ubi ueritas requiritur.secundum Anch.consi.ccii.nu.e.tex.in l. fin.§.fin. ff. de probat.& ibi Flor.Bal.& Iacobus de S.Georgio.Marf.in l.j.§.ad quæstionem.ff.de quęstion.nu.3.& hoc fauore matrimonij, quia filius in domo natus præsumitur esse patris,& attenta tali pręsumptione,quę est pro filio matri nullo modo est credendum, esto etiã quod cum alio commertium haberet.Ita in c.illud de præsempt.& c.tanta.qui filij sint legit.& ibi communiter doc.sed late Boer. q. ccxcix.nu.7.& 8.Deci.in c.per tuas de probat. ubi considerat in simul cohabitationem,nominationem,& tractatum.& ob id assertio patris, uel matris nullo modo præiudicat filio in contrarium. Ita Alex.in l.neque professio.C.de testa.Abb.in d.c. per tuas glo. in l.si posthumus.§.fin.in uers.probetur.ff.de lib.& posthu.Bal.in l.non nudis.C.de probati.cum aliis.Bal.consi.clxxx.nu.3.uol.iii. idem consi.ccxix.nu.3.uol.ii.

1 Fallit i.quando pater confiteretur illum non esse suum filium & notoriæ constaret in loco patrem esse inhabilem & impotentem ad generandum & procreandum propter indispositionem uitæ & Fulgof.consi.ccxii.quædam mulier.Deci.in c.per tuas. nu. 40. de probat.& Bal.conf.ccccxxxvii.nu.6.uol.eo.

2 Fallit ii.quando pater constare uellet de annali absentia & de reuersione facta illico mater puerum peperit & ideo cohabitatio pręcedens.nil sibi in hoc opitulatur.ut l.filium.ff.de iis qui sunt sui uel alien.iur.Abbas in c.intelleximus col.pen.de adult.

3 Fallit iii.quando in uicinia loci,uaria est opinio gentium de natiuitate filij. scientibus uicinis,& de educatione in domo patris putatiui, ex quo alimentatio magis appropinquat.& accedit naturali caritati quam nominatio & tractatus, unde probatio filiationis & consanguinitatis per solam famam probatur. vt in capi.xij. lib.j.statut.Venet.& in.

REGVLA XCIII.

1 Mutus & surdus a natura testari non potest.tex.est in l. discretis. C.qui testa.fac. non poss. Ratio est, quia impedimentum hoc naturale consensum excludit.l.cum prætor.§.pen.ff.de iudit. immo pupillo æquiperatur.l.seruo.§.cum prætor.ff.ad Trebell.

1 Fallit j.in testamento ad pias causas, nam mutus & surdus a natura potest testari ad pias causas,& testamentum pro valido habetur. secundum Corn.Roma.Bald.Barto.& omnes Docto.in d.l. discretis.C.qui testa. fac.poss.

2 Fallit etiam quando princeps dispensaret, quod mutus & surdus a natura posset testari,secundum Cyn.Bal.Alex.& Roma. in d.l. discretis.C.qui testa.face.poss.

3 Fallit etiam in muto & surdo a natura qui constat intelligere & testari velle ex signis & inditiis,prout voluerunt Io. Fab. in.§.quinimo,insti.de milit.testa.& Saly.Corn.Alex.& Ias.in d.l.discretis, secus

fecus de eo qui nil prorsus inteligit. secundum Bar. in l. j. ff. de uerbo. oblig. quod not.

REGVLA XCIIII.

1 Mandatum factum per aliquod collegium, seu commune contra omnes personas, uel aduersus omnes homines. An se extendat cōtra commune, uel uniuersitatem. tu tene indubitanter quod sic secūdum Bal. in l. sed si hac. §. qui manumittitur. ff. de in ius uocand. & c. cum in multis de resrip. in vi. & uide Corn. not. in consil. cexiii. uiso tenore. nu. e. uol. iiii Io. Monach. in c. generali de reg. iur. Ratio quia mandatum contra omnes homines potest adaptari in uniuerso & in particulari. ut singuli homines. Ita tex. in l. in tantum. §. uniuersitatis. ff. de rerum diuis. & Bald. in c. i. §. conuenticulas. n. g. de pace iur. firman. tenet quod appellatione persone non continetur uniuersitas. Rom. consi. cxcv. nu. 3. etiam tenet quod appellatione personæ. continetur uniuersitas largo sumpto uocabulo, & improprie, quod not.

1 Fallit quando mandatum non esset factum seu celebratum legitimo modo ac solemniter congregatis syndicis d. communis ac duæ partes. d. uniuersitatis secundum tex. in l. actuarios. C. de nume. & actu. l. xii. & l. ii. C. de decur. l. 10. ibi solenniter in curia conuocatis tunc non se extenderet contra uniuersitatem & hoc ratione illegitimi mandati non solenniter ordinati ex causis prædictis. secundum Corn. consi. clxxvii. e. uol. ii.

REGVLA XCV.

1 Maritus ob reuerentiam habet beneficium ne conueniatur, nec condemnetur nisi in id quod facere potest deducto semper ne egeat. Ita Bal. Alex. Iacob. de Aren. & Ang. in l. si maritus. ff. sol. matri. & Imol. ibi & l. maritum. ff. eo. tit.

1 Limita. vi. modis. ut per Bar. in d. l. si maritus, quas uide & considera.

2 Limita nō procedere in marito putatiuo. secundum Io. Andr. & doc. in c. i. in uers. totam. de dona. int. uir. & uxo. Paul. de Cast. in l. diuortio. §. impedita. & ibi. Imol. ff. sol. mat.

3 Limita. etiam si maritus sciens non posse reddere dotem illā cōfessus est accepisse, quia ex hoc dolus argui non potest. cum se pauperem non ignoraret, quia sordentibus egestas e uita supplicium est mors uero solatium. ut l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Corne. consili. ccccxi. nu. 3.

4 Limita. similiter quādo res dotalis extat apud maritum, l. in bonæ fidei. ff. de pecul. Bal. in c. i. in princip. de notis feud. Alex. in d. l. maritum. i. col.

5 Limita. etiam quando maior dilatio sibi concessa fuisset in dote restituenda, quam habere debet a iure quia tempore decurso non habet, postea beneficium legis secundum Roma. in d. l. maritum. & Alex. ibi uers. xiiii. not.

6 Limita non habere hoc beneficium quando maritus uel eius fi.

iij sunt artifices de artificio uiuere possunt, ut docto. in l. maritus. in id. ff. sol. mat.

7 Limita. etiam quando dos per fiscum esset cōfiscata propter delictum mulieris, quoniam maritus a fisco conuentus potest uti dicto beneficio, quia mutatione personæ non amittit maritus hoc beneficium. Bal. in l. quod nomine. cum l. sequen. ff. de cond. ind. Alexā. in xxii. fall. d. l. mulierem quod not.

8 Limita. etiam quando maritus conueniretur constante matri. ad assecurationem dotis. Ratio quia assecuratio non aufert beneficiū marito quo minus uxor filii & ipse de dote commodum sentiant. secundum Cyn. in l. ubi. C. de iure dot. & has limitationes ponit Bal. ante Alex. in d. l. quod nomine supra.

REGVLA XCVI.

1 Mulier præsumitur acquirere ex bonis uiri, per l. quintus. ff. de donat. inter uirum & uxo. & l. etiam. C. eo. tit. & ibi Ang. Bal. Alber. & Cast. & Saly. & non de suo. causa euitandæ suspitionis turpis quæstus. Ita Boer. q. lxxxi. nu. 1. & 2.

1 Fallit i. quando mulier constare uellet ante matrimonium habuisse pecuniam, & illam marito non consignasse secundum Bald. in l. fin. C. de pignore. nu. 3. & l. si uxor uers. denuo quæro col. ii. n. 4. C. de cond. insert. & Alex. consi. xlii. nu. 2. vol. v.

2 Fallit etiam quando constante matrimonio appareret, ex aliquo titulo. Illa bona sibi euenisse ab aliquo attinente suo ex qua pecuniam; fecit, & illam inuestiuisse in fundo, ut Bald. in d. l. si uxor. co. ii. uers. cæterum si uxor doceret. C. de cond. insert.

3 Fallit iii. quando mulier haberet aliquam artem extendi telam; obstetricis, seu chirurgiam, uel si manibus propriis faceret aliquod aliud exercitiū, cuius cā; pecuniam acquisiuisset. ex dictis operibus quia tunc nectaret omnis mala suspicio, & mulier ad præceptum uiri non tenetur negotiari, neque operari, nisi in obsequialibus, & reuerentialibus, secūdum Bal. in d. l. si uxor & Gitar. de Pet. Sant. sing. xcix. & Imo. in c. i. de donat. int. uir. & uxo.

REGVLA XCVII.

1 Mulier adultera propter adulterium perdit dotem, donationem propter nuptias & bona paraphrenalia. Si marito illam accusauerit & pro se sententiam obtinuerit. iux. tex. in l. consensu. C. de repudiis. l. Lucius. & l. cum mulier. ff. sol. mat. & c. plerunque. & ibi gloss. de donatio. int. uir. & uxo. & in auc. ut liceat matr. & auie. §. quia uero pluries. & Rom. in sing. cccxiii. & Ias. in l. fideic. C. de fideicommiss.

1 Fallit i. quando mulier adulterium commisisset de uoluntate & consensu mariti d. l. cum mulier. & l. quoniam. C. de adulte. & ibi Saly. & Alex. quoniam uolenti non fit iniuria.

2 Fallit etiā qn̄ uir cum alia muliere adulterium commisisset, quoniā mutua delicta paria cōpēsatione tollūtur. ut l. uiro atque uxore. ff. sol. mat. & Bar. & moder. in l. is qui reus. ff. de pub. iud.

3 Fallit

3 Fallit quando uir cũ ea recõciliauerit & eius mores approbauerit secundũ.tex.in d.l.lucius.ff.sol.mat.&d. c.plerunque de dona. int.uir.& uxor.Roma.conf.cclxxxvi. Bald.consi.ccciii.uolu.iii. nu.5.& consi.cccx.nu.5.uol.i.

4 Fallit etiam si filia habet patrem, quia pater non debet perdere dotem propter adulterium filiæ secundum Cyn.Bal.Ang.& Saly. in l.si cum dotem.C.de iure doc.& in l.ii.§.si uoluntate.ff.sol.mat. & ibi Ias.Cast.Imol.Alber.Bar.& Alex.Ang.& Io.de Imo.in l. si filiusfa.ff.de dam.infec.Boe.in q.cccxxxviii.nu.5.& 6.

5 Fallit etiam si hẽt liberos ex primo mrĩmonio, quia tunc non applicabitur secundo uiro, prout dicunt Abb.sic: Anto.de But. in c. 1.ut lit.pendent.& Bal.in l.hac edictali.col.ii.de secund. nupt. & Franciscus Crem.in sing.lxxxvi.

6 Fallit etiam quando maritus non facit debitum erga uxorem ab ea requisitũ, quia tunc uxor nullo modo punitur per tex. in c. si tu abstines xxvii.q.ii.ratio quia qui occasionem damni dat.damnum dedisse uidetur uulg.l.qui occidit.§.in hac.ff.ad l. Aquil.& ibi Flo. Zabba.in clem.in c.cum ex eo.in prin.uerf.oppo.post Guiel. de monte de sent.excommu.& dicit ibi Bal.August.si tu abstines sine uxoris uoluntate tribuis ei fornicandi licentiam & peccatum illius tuæ imputabitur abstinentiæ, sed illa debet omnnia mala pati potius quam peccati uitio consentire.& uide Bal.consi.vi. num. 7. uol.v.Alex.in consi.clvii.in fi.uol.v.Fulgo.cõf.136.in cã.crimin.

REGVLA XCVIII.

1 Mulier regulariter non succedit in feudo, nec ex † ea descendens.in bonis & rebus feudalibus.ut c.i.de success. feud. & c.i.de gradibus succed.in feud.

1 Amplia, ut nec etiam filii naturales legitimari. ut capi. naturales.si de feudo fuer.contro.& glo.in c.i.de nat.succed.feud. Cyn. auc.sed & si quis.C.de secund.nup.Guid.Papa.q.lix.nu.1.

2 Fallit nisi hoc pacto feudum fuerit acquisitum.ut etiam filiæ deficientibus masculis in feudnm succedant.ut c.j.§.& quia uidimus de grad.success.& de iis qui feud.dare possunt.& ibi Bal.

3 Fallit etiam quando mulier est nominata in instrumento inuestiture, quia tunc ratione denominationis suę personæ est capax bonorum feudalium.secundum Henr.Boyc.in c. per uenerabilem. qui filii sint legit.Host.in summa de feud.§.apud quem,& late Ias. Bal.& Aluar.in c.i.de success.feud.& in Gallia feudum est ad instar patrimonii,& alienari potest secundum Boe.q.ccii.nu.3.& q. cxiiii.nu.12.& 13.

4 Fallit etiã quando in inuestitura facta de bonis feudalibus dictũ fuit pro se & hæredibus suis utriusque sexus, quia tunc tam Mares, quam fœminæ sunt capaces. d. bonorum feudalium. secundum Corne.consi.cxcix.ubi Rom.uol.ii.col.xiii.Afflic. decis.cccv.nu.15.16.& 17.quia ex conuentione feudum acquiritur secundum Affl.& Bal.

REGV-

REGVLA XCIX.

1 Mulier uxorata tenetur operari marito, & eo uita functo tenetur operari eorum hæredibus, si ab eis alimenta recipit: sicut & filius si operatur patri, uictum habere debet Corn. sing. in uers. uxor. licet fuerit dictum Bal. in l. si uxorem nu. 6. C. de cond. infert. & in auc. ex testamento. C. de collat.

2 Fallit si transit ad secunda uota, quia eo tunc tenetur operari illi uiro. cui adheret & a quo habitationem uestes & alimenta recipit & cui etiam parere necesse habet & ideo perdit tutelam filiorum, & excluditur a spe successionis filiorum, secundum Corn. consili. 113. e. col. ii. uol. iiii. & cōtristatur anima primi mariti p trāsitū ad 2. uota. in auc. de nup §. quæ uero Rom. sin. 25 i. incip. tu scis nume. 2.

3 Fallit quando mulier constaret acquisiuisse ex sua industria. & ex suis iustis laboribus, ut qui a esset nutrix chirurgica obstetrix uel Baylla, seu lanifica, quia quicquid acquirit ex istis operibus. sibi & non uiro dicitur acquirere. & ad præceptum uiri negotiari nō tenetur, præterquā in obsequialibus & reuerentialibus secūdū Alc. cō. 133. uol. 4. inc. uere crudelis, n. 4. & Boe. late. q. 81. n. 4. & 5.

REGVLA C.

1 Maritus laycus ad decimas per perscriptionem acquirere possit. aut alia spiritualia, tu tene indubitanter quod non. Ita tenet Ioā. and. in c. ii. de prębend. in vi. ratio quia in istis spiritualibus non pscribitur. etiam per tantum tempus de cuius initio non sit memoria in contrarium, quia spiritualia posside ri nō possunt per laicos Abba. in c. quanto. i. not. de consu. Ant. de But. in c. peruenit de censibus. col. vi. Bal. in l. omnes in fi. nu. 3. C. de prescrip. xxx. annorū & consequenter prescribi nullo modo possunt Ita Fely. in c. causam nu. 2. uers. limita. ii. de perscrip.

2 Fallit quando laycus est in possessione spiritualium per tantum tempus de cuius initio non extat memoria in contrarium, quia diuturna possessio, cum fama, inducit formam priuilegij, ita quod retinendo & possidendo spiritualia, inducitur non solum prescriptio. sed pręsumptio priuilegii probata ex longa fama. Ita Card. Bald. & Imol. in c. cum apostolicę, de iis quæ fiunt a prælat. col. ix. uersic. non obstat. Gemin. in c. ii. §. sane de decimis. in vi. Old. consili. ccxcvj. de iure d. Cardin. in clem. i. in princ. cc. q. de neglig. pręlat. Ancha. consili. clvii. in quæ eccl. ad fin. quod not.

3 Fallit etiam quando laycus est inuestitus de decimis ante concilium, quia si laycus potest eas contra ipsum præscribere, ex quo de illis erat inuestitus, & poterat de illis pacisci, potest etiam ius earum communi prescriptione amittere. Ita Card. cōs. cxlvi. & Felyn. in d. c. causam. nu. 4. de prescrip. quod tu nota.

4 Fallit etiam quando layci habent inuestituram de decimis, & stante titulo cum perscriptione xl. annorum. Tunc super eis molestari non poterunt. Ita Feder. cons. cl. & Felyn. & doct. in d. c. causam, nu. 1. de prescrip. cum aliis &c.

REGVLA CI.

1 Mixtum au comprehendatur sub simplici†tu conclude quod nõ in materia odiosa.glo.est not.in c.nullus.in uerbo homini. de temporibus ord.in vi.ubi dicitur quod appellatione hominis non uenit clericus, sed purus laycus, & hoc in materia odiosa, & ibi dominic.quam regulam examinat late Roma.in l.ii.in princip.ff.de uerbo.oblig.secus uero in materia fauorabili.ita doc.in l.si ita scriptum.ff.de lib.& posthum.

1 Fallit quando pœnam tenderet ad salutem animæ: ita Anto. in c.omnes.in iiij.col.de pœn.& remissi.& Fely.in c.mandato de symon. Abb.in c.uniuersitatis in ult.col.de seni.excom.

2 Fallit etiam.quando in mixtura una pars, plus incalesceret alteri.ex quo mixtum attribui debet ei extremo, in quo plus incalescit, uulgata.l quæritur.ff.de statu homi. Matth.sing.xxxix.nu.2. incip.not.quod & uide Roma.in d.l.ii.ff.de uerb.ob.

3 Fallit quoque in hermafrodito, qui si possit esse testis in testamento, uel in feudo succedere.stabitur suo dicto cum iuramento, secundum Bal.in d.l.quæritur, ff.de statu homin.& illa qualitas, quæ erit potentior alteri prævalebit.uulg.l.maiore parte, ff.de uerb.sig.

4 Fallit etiam secundum legem diuinam, quia masculinum etiam concipit fœmininum.ut in prole secundum Deci. in consil. DLXX. nu.12.& Ancha.in consi.incip.pro ampliori.339.nu.4.nam illi de prole intelliguntur tam ex parte patris, quam ex parte matris, secundum Borih.Cæpol.consi.lxii per totum. & c.fin. de cond.appofit.& doct.in l.j.ff.de uerb.sig.& in prouision. Duc.Tar.1441. 13.augusti, quod not,

REGVLA CII.

1 Necessitas legem non habet c. sicut de const.distinct.i.glos. not. in l.i.uers.expedire.ff.de offi.consu.glo.in l.item quamuis in uers. necessitatem.ff.com.diuid.& alibi quod non est licitum facit.c. quod non est de reg.iur.in vj.& alibi inculpabile est iudicandum, quod necessitas intulit. xxv.q.i.c.ad limina.& March.c. ii. ibi panes propositionis comedit Dauid, & l.i.ff.de offic.consu.cum aliis infinitis, & not.quod triplex.est necessitas casualis seu fatalis necessaria & data opera.Boe.q.xliiij.nu.27.

1 Amplia.ut layco licitum est confiteri & absoluere, ac si esset sacerdos, secundum glo.in c. pastoralis.in uersic.mortis de offic. ordinarii.

2 Amplia.ut in die festiuo licet piscari, pro uictu.c.licet de ferr. & consilia facere.possunt docto.in casu alicuius forensis recedere uolentis, & aliter non; ut Io. Andr.& alii.in c.i.de ferr.& Ias.in l. diuus Traianus.nu.3.ff.de ferr.

3 Amplia.ut liceat cuilibet forori pro uictu.ut c.iii.de fur. Angel.in l.ii.§.cum in ea.ff.ad l.Rod.de iactu ac armigeris licitum est depredari pro uictu instante necessitate, cano.in c. i. de emp.& uend. & de conse.dist.v.c.discipulos.

4 Amplia

4 Amplia.etiam vt in casu necessitatis,quis ieiunare non tenetur. Ang.consi.xii.& consi.cclxxviii. colum.iii. & Bald.in l.causas princ.not.C.de testamen.vbi iuris dispositio propter necessitatem suspenditur.

5 Amplia. vt pater ex causa necessitatis filium vendere potest.l. ij.C.de pat.qui filios distrax.

6 Amplia. vt debitor fugitiuus in die ferriata detineri facile pōt. glo.in c.veniens de transact.& c.ij.de obser.ieiun.

7 Amplia.vt alienari prohibita ex causa necessitatis alienari possunt.l.alienationes.ff.famil.hercisc.Barba.in rub. de rebus eccle. nō alienan.nu.62.

8 Amplia. vt bona ecclesiæ prælatus inconsulto Romano Pontifice potest alienare.c.super de reb.eccl.non alien.

9 Amplia. vt relictum annuum tempore necessitatis, debetur eo tempore quo inest necessitas. Ita Roma.sing.601. Aliud.l. nec semel.§.si inhibi.C.quando dies.l.cædit.

10 Amplia. etiam vt prius propinquo, quam alieno subueniendum est & prius iusto quam peccatis pleno.distinct.lxxxvj.c.in ipsa & c.non satis Innoc.in c.quanto de consuet.

11 Amplia.qooque ꝙ patri,matri, ac alijs in necessitate baptizare conceditur. Ratio quia necessitas aliena propria facit, quia in necessitatibus omnia sunt communia cap. sicut in fine distinct. xlvij. Luc.de Pen.l.curiales.nu.7.de decur.lib.x.de conse. dist.iiij.c.hi qui.& c.in necessitate.

12 Amplia. itidem vt necessitas a periurio excusat.l.fi.ff.qui satisd. cog.c.ego extra de iureiur. Luc.de Pen.l.monente nu.8. C.de delat.lib.x.cum multis per eum alleg.ibi ꝙ not.

13 Amplia. vt grauis necessitas omnibus dominetur, & ne Deos quidem resistere aduocat.Tiraquel.in .§.xxvj.gl.nu.20.de vtroq; retract.& omnia in seruitutē redigit secundum Menandrum.

14 Amplia. etiam vt liceat domino alienare vassallum vrgente necessitate.l.patronus.& l.medicus.ff.de oper.lib. licet alias non promittatur.secundum c. p.§.præterea ducatus. de prohib. feud.alien. per Fed.& Tiraquel.nu.75.d.glo.& .§.

15 Amplia. etiam vt consanguineus potest ius prælationis cedere creditori insolutum pro computo sui debiti,ita instante necessitate. vt Castr.consi.j.in fin.vol.ij.quod comprobat Tiraquel.d.§.xxvj. glo.j.nu.10.& 11.de vtroque retract.

1 Fallit in filio presbytero, quem pater in casu summę necessitatis vendere non potest.Ita Host.in c.Iudæorum de ætat. & qualit. & in l.j.C.de par. qui filios distrax.& ibi.doct.

2 Fallit etiam in vassallo qui tempore necessitatis non compellitur præstare collectas,vel angarias domino suo.Bald.singula. in l. penult.C.de bonisque lib.nume.6.& dominus rem subditi sui alienare non potest.

3 Fallit etiam in hebræo qui factus est Christianus ex necessita-

dine ægritudinis non potest esse clericus, nisi prin. in ciuitate illa non essent clerici. secundo si sanctitas vitæ id suadeat. Rom. singu. ccccxxi. An factum Deci. c. eam te vlt. not. nu. 30. de rescrip.

4 Fallit in officialibus rectorum exercentibus officium eis iniunctum ex necessitate, quibus præmium nullatenus debetur. Ita Bal. in l. ij. not. ij. C. de oper. lib. & l. ab hostibus. II secundo. C. de capt. & l. si quis. §. vtrum. ff. ad senat. consi. Silian.

5 Fallit etiam in reo conuento, qui si non potest satisdare in loco iudicii. Remittetur in loco domicilii pro fideiussionis præstatione, quia magis est ei subueniendum, qui ex necessitate facit, quam ex voluntate. secundum Afflict. deci. cxxxvii. nu. 5.

REGVLA CIII.

1 Noui operis nunciatio locum non habet cōtra facientem fossam vt mortuus sepeliatur, & hoc propter publicam vtilitatem ne cadauera insepulta iaceant. arg. tex. in l. de pupillo. §. si quis riuos. ff. de no. oper. nunc. & Ripa in tract. de pesti. in c. de præseruat. remed. nu. 138. & nu. 70. quia non minus reipub. expedit mortuos sepeliri, quā viuētes cōseruare l. fi. & ibi Bal. col. ii. ff. de negot. gest.

2 Fallit etiam quando mora est periculum allatura, secundū Alex. in d. l. de pupillo. §. si quis Riuos. ff. eo. tit. ꝙ not. contra fugitiuos & de fuga suspectos qui retineri possunt etiā in diebus feriatis ex quo mora est periculum allatura.

3 Fallit etiam quando quis edificat in fundo ab alio possesso videlicet ecclesiam vel hospitale, quia tunc solum cędit edificatio contra iuris regulas, sed hoc est speciale fauore religionis. secundum Alex. in l. 1. §. nunciatio nu. 5. ff. de oper. no. nunc. alleg. glo. not. in c. apostolic. xii. q. ii. in ver. construxisse.

REGVLA CIIII.

1 Negligens in suo officio puniri debet, & priuatur officio. Abb. & Deci. in c. dilecti. viii. not. nu. 18. de appel. & ibi Bald. xc. distin. c. prelatum, & Bal. in l. congruit. ff. de off. præsid. §. furioso. nume. 2. & negligentia probatur per lapsum termini secundum Bart. consi. cii. carissime. col. ii. Deci. in c. si autem col. ii. nume. 16. de rescript. Alex. consi. lxxxi. nu. 5. vol. 4. Card. consi. lv. Bal. in l. solam col. fi. de testib. And. Sicul. consi. lxiiii. col. pen. & in iudice negligente iustitiam facere peccatum est glo. est not. in c. ea quæ de offi. ordi. & alia est magna. alia vero lata. vt l. magna. ff. de verb. signi. Guid. Papa. q. 473. vbi multa. & Lucas de Pen. in l. si quis nu. 21. vsque 47. de nauf. C. l. xi. quod not.

2 Limita. quod officiali negligenti in officio suo salarium etiam sibi minuitur. secundum Abb. in cap. ea quæ colum. j. de statu monacho. Bart. in l. iudices. C. de bon. vacant. lib. x. & Bald. in l. mancipia. C. de seruis fug. Deci. in cap. dilecti. nume. 20. & 21. de appel. Bal. in consi. cxciii. in fine dicit, quod negligens ex temporis cursu non leditur, ꝙ intellige de parua & non de magna. pro vt supra dictum fuit.

REGV-

REGVLA CV.

1 Notitia alicuius rei est duplex, alia per conuersationem, alia vero per famam, secundum Bal. in consi. ccccxlvii. nu. 16. volu. v. & ideo notitia debet esse clara & aperta, ne quis circunueniatur in negotiis sæculi. secundum Cæpo. in l. aiunt ædiles nu. 6. ii. not. ff. de edil. edict. & ob id quando celebrantur venditiones alicuius fundi, non sufficit agnato vel lateraneo scire tale prędium fuisse venditum ad excludendum eum a iure prçlationis, vel protbomiseos, sed debet scire alienationem fundi in tali loco eo infra tales confines, tali precio, quia ille dicitur habere notitiam de aliqua re quando habet perfectam notitiā de effectu, proprietate ac qualitate eius quod agitur. Ita not. Deci. in c. nam concupiscentia. nu. 27. & 28. de const. & late dixi. in §. vii. nu. 11. de iure prothom. tract. meo, & ideo si testes deponunt, de bona vel mala fama & nesciat declarare, quid sit fama, non probat. Ita Dec. in d. c. nu. 28. Alex. consi. cl. nume. 18. versi. super decimo cap. volu. v. Corn. consi. cl ii. l. e. vol. 4. Item si mulier renūciat beneficio velleiani, & nesciat quid sit velleiani beneficium non valet renuncia. Ita Decius & alii. in l. i. in ver. varios nu. 11. ff. si cert. pet.

REGVLA CVI.

1 Nobilis genere a natiuitate an prçferatur nobilitati scientię & sic an nobilis a natura, præferatur nobili ex accidenti. Tu in hoc dic quod nobilis tripliciter dicitur. secundum Bald. in l. nobiliores. C. de commer. & merca. vbi dicit quod aliqui fuit nob. stirpe, aliqui virtute, aliqui vero diuitiis, & ideo nobilis scientia prçfertur nobili genere sap. 7. omnibus nobilibus nobilior est sapientia, & cęteris est præponenda. secundum Luc. de Pen. in l. mulieres. nu. 5. de dignitati. C. l. xii. vbi multa coaceruat & vide Cyn. in l. prouidendum. C. de postul. quod ille qui ex propria virtute nob. acquisiuit est magis nob. quam ille qui est nob genere. & Iac. Aluar. in cap. i. col. antepen. tit. qui dicatur Dux vel March.

1 Fallit 1. qui artem mechanicam exercet, aut vile officium, vt not. glo. in c. qui contra ecclesiæ pacem xxiiii. q. i. Gut. Papa q. 392. sed quid de nob.

2 Fallit 2. qui periurium aut falsum testimonium committit, secundum c. i. de purg. cano. Luc. de Pen. d. l. mulieres. nu. 18. C. de digni. Guid. Papa q. cxcvi. in princ. nam priuilegium nobilitatis amittit, clericus qui sæcularibus negotiis se immiscet. vt c. fi. de vita & honest. cler. ita nobiles viciosi gaudere non debent immunitate nobilium de qua in l. tri. §. i. ff. de muner. & honor. & peccatis perditur nobilitas & genus c. vt Christus de conse. distinct. i. & sic propter vitia perditur nobilitas.

3 Fallit 3. in muliere nobili, quæ si nubit plebeo ipsa desinit esse nobilis tex. est in l. i. C. de dignitat. & l. fœminę. ff. de senat.

REGVLA CVII.

1 Nuncio seu prçconi soli sine testibus fides præstatur, in iis quæ

suum officium concernunt. Abb. Bald. & Dec. in c. quoniam contra nu. 83. de probat. idem c. cum parati de appel. nu. 37. & nume. 47. & Bart. in tract. ad reprimendum in versi. per nuncium. nu. 5. late Tiraquel. de vtroque retract. glo. ix. §. viii. nu. 1. vsque nume. 36. multa coaceruans & est communis doct. opinio. Aret. in tract. maleficiorũ. in versi. Petro publico & iure nuncio nu. 15. Bar. in l. j. §. cura carnis. ff. de off. praef. vrb. Saly. in l. tres. denunciat. C. quomodo, & qñ iudex Aret. in §. quadrupli instit. de act. nu. 22. Feder. consi. cxliij. col. pen. Alber. in l. j. §. quies. ff. de offic. praef. vrbis. Bal. in l. vt perfectius. col. vlt. versi. xi. dicit id obseruari in omni loco ex generali consuetudine.

1 Fallit nisi sit infamis, uel persona suspecta, quia põt reprobari, secundum Ang. in d. l. vt perfectus. ver. sed nunquid remissio.

2 Fallit etiam in citatione reali. j. in captura personae, quae causae cognitionem requirit, & tunc iudicis commissio praecedere debet. secundum Roman. consil. ccccxcvij. nume. 8. all. l. neminem. C. de exhibend. reis.

3 Fallit 3. quando aduersarius vellet constare contrarium per testes, vel aliter. secundum Luc. de Pen. in l. curiosi. nu. 6. & 7. de cur. & stat. C. l. xii. ꝙ not.

REGVLA CVIII.

1 Noctis tempore omnia commode fieri possunt quae specialiter non sunt prohibita. Ita Deci. in cap. consuluit. nu. 14. de off. deleg. Anto. de Bui. in c. j. not. ii. de treug. & pace. vbi infert ad locantem operas, quia intelligitur lucente sole, ꝙ not.

1 Fallit in sententia iudicis ordinarii, quia lata noctis tempore nõ valet, nisi partibus contentantibus, auct. de iudicibus. §. sedebunt. Bald. in l. in eos. §. fina. nu. 10. de appel. Rom. & Ias. in l. more Romano nu. 12. ff. de feri. & doct. in l. non minorem. C. de transact. & ibi Alex. & riminal.

2 Fallit etiam in sententia arbitri in omnibus, vt supradictum est. Soc. reg. 445. in v. fall. sp. in tit. de arbitro. & arbit. §. differt. Feli. in c. consuluit Iaso. & alii in d. l. non minorem. C. de transact. & Pet. Duenas ii. limit. reg. lviij.

3 Fallit etiam in sententiis latis in regno. secundum stilum curiae. Ita Ioan. Andr. ad sp. in tit. de sententia. §. iusta. versi. sed nunquid, quia scripturae semper factae de notae dedita opera per notarios redolent & sunt suspectae. secundum Bald. in c. i. col. ii. versi. Item ait extra de fide instru.

REGVLA CIX.

1 Nouitates in locis, & ciuitatibus semper pariunt discordias, ideò odiosae & nunquam eis est fauendum, vt c. cum consuetudinis, extra de consuet. glo. in versi. vel nouas. vbi dicit, ꝙ nouitates sine causa non sunt introducendae. Ancha. in consi. clvii. nu. 4. vbi dicit, ꝙ

2 nouitates semper discordias pariunt, & infert ad quodam decretũ concessum committi de faciendo statuta, quod intelligitur super ra

licita

licita & non derogantia antiquissimæ vetustati, nec personis ex-
traneis, quæ eorum legibus non sunt subiectæ, & ob id omnis noui-
3 tas semper præsumitur mala, & induci non debet. vt Ias. in l. rebus.
nu. 1. de constitu. princip. & d. Cathal. consi. xlv. nu. 9. & dicit Bal.
in l. iii. in princ. ff. de const. princi. ꝙ faciens nouitatem contra pa-
cificum statum ciuitatis debet acerrimis pœnis puniri, & nouita-
tes propter scandala debent euitari c. quod dilecto de consang. &
affinit. in fin. & Cathal. de bonap. consi. lv. nu. 10. xi. distinct. c. quis
nesciat. & c. hęc scripsimus xxx. distin. & notabiliter. Bal. in cōsi.
5 cclxiii. tres sententiæ. volu. ii. dicit ꝙ vetus & nouum sunt opposi-
ta & omnia præsumuntur vetera, & qui vult dicere id esse nouum
ei competit onus probandi. secundum glo. in c. constitutus de rescri.
vbi Deci. nume. 3. dicit ꝙ semper præsumitur pro actu facto. & si
quis dixerit aliquid esse nouiter celebratum. id tenetur ostendere,
vel testes probare ꝙ no. & Bal. in l. de pupillo. §. qui remissionem.
6 nume. 1. ff. de oper. no. nunc. quod protestantibus non sunt faciendæ
nouitates cum ipsi possideant. Et ideo casus noui dicuntur insoliti.
secundum Bal. in l. fundum. §. frumenta in addit. vbi not. illum §. ꝑ
statuto quo datur arbitriū super nouis casibus. i. insolitis ꝙ not.

R E G V L A CX.

1 Notarius tenetur apponere signum suum solitum, aliter instru-
mentum redditur suspectum. Bar. & Bal. in prohemio. ff. & in l. ad
testium. §. si quis. ff. de testamen. & ibi Bal. & in l. fideicommissa.
§. quoties. ff. de leg. iij. & idem Bald. in l. Lutius. ff. de testamen. mi
lit. & Innoc. in c. i. & ii. de fide instrumen. & in c. causam de proba.
Anch. consi. ccccxxxii. Deci. in c. scripturam nu. 17. de fide instr.
& absque signo non valet instrumentum not. ex consuetudine ha-
ctenus & vsque ad hæc tempora obseruata. Bald. in auct. quod sine
de testam. C. Ang. consi. ccxx. Alex. cōsi. cli. i. videtur prima con-
side. vol. ii. per totum. Corn. cōsi. ccxxvi. l. c. vol. iii. Cæp. in l. aiūt.
ediles. §. si intelligatur. nu. 12. ff. de edilit. edict. Bald. in l. tribunus.
C. de testa. milit. Io. And. in c. ad audientiam extra de crimin. fals.
idem in c. quamuis de proba. in vi. in nouella gl. & doct. in c. signifi
cauit de appella. Bar. & doct. in l. prohibitum. C. de iur. fisci. lib. x.
Bal. in rub. C. de fid. instru. nu. 40. idem in c. i. §. i. col. ii. de contro-
uer. inuest. in versi. in breui testato. Ang. in l. consentaneum. C. quō
& quando. Iudex Spec. in tit. de instru. edit. §. breuiter. in fin. Ang.
in d. cōsi. ccxx. probantē per auct. diuinæ scripturæ hyer. c. xxxii.
ibi emi agrū, qui est anathot. & apendi ei argentum septem stathe-
2 res & decem argenteos † & scripsi in libro & signaui & adhibui te
stes. Bald. in consi. 508. tenor nu. 1. volu. eo. Barb. in rep. rubricę de
fide instr. col. iiii. versi. sed an requiratur signum not. Corn. Perusi.
consi. vii. nu. 1. volu. iiii. & cxviii. D. eod. vol. Cyn. in l. cōtractus.
in fin. C. de fide instrum. Alex. consi. lxxxiiij. vol. v. & Boe. deci.
xxxvij. nu. 10. vbi multa accumulat. quam omnino. vide Bald. in
rubrica, de fide instru, colum, ix, versi, sed hic quæro, vbi dicit, ꝙ

5 quicquid reperitur scriptum in libro mercatorum existente apud eum: præsumitur de eius voluntate annotatum, hoc idem Deci.c. iij.loco nu.4.5.8.& 9.de proba.

1 Amplia.hoc quod clerici falsificantes literas regias, post verbalem degradationem, sibi carather in fronte imprimitur, et postea in exilium mittitur, secundum c.ad audientiam de falsis. Boe.q.82.nu me.3.& ibi doct.permulti quod no.

1 Fallit in falsificante litteras Papę, Imperatoris, vel excellentissimi consi. Decem vrbis Vener. quia tunc est pœna mortis. secundū Saly.in l.maiorem.C.de fals.

2 Notarius a partibus debet rogari, aliter instrumentum confectū non valet. secundum Abb.in c.j.in v.col.ver.xiij.& ibi Felin.nu. 21.versi.item requiritur quod nota, de fi.instru. ex quo instrumentum dependet a voluntate partium. secundum Feli.in c.1.in ver.& debet notarius.nu.31.de fi.instr.

2 Notarius non potest in instrumentis rogatis corrigere errorem suum, maxime in pertinentibus ad partes, & ad substantiam contractus. Bar.in l.librarius.ff.de reg.iu.in verb.quandoque est erratū. Feli.in c.ex literis.in verb.secunda conclusio.nu.2.de fi.instru.& hoc nisi interueniat auctoritas iudicis. Feli.in c. ex literis.nu.6.de fi.instr. Card.in cle.j. vel quando error notarij esset notorius, quia iudicis auctoritas in notorijs non requiritur. Cy.in l.j.C. de legib. Feli.in d.c.ex literis.nu.8.& 9.de fi.instr.

3 Notarius papæ non potest conficere instrumenta in terris, & castris imperij, & econtra imperialis non potest conficere instrumēta in terris ecclesiæ. Host.& Abb.in c.sicut.ne clerici, vel monach. Felin. Imola.& Butri.in d.c.cum p. tabel.de fi.instrum. nume. 17. quod nota.

4 Notarij forinsesci ex forma statutornm huius vrbis non possunt conficere in hac ciuitate testamenta, vel instrumenta. secundum c. j.staria v.lib.4.& c.45.in libro sexto, nisi modis & forma, vt in d.c.& in parte maioris consi.1376.& 1404. quod nota perpetuo, & tene menti.

5 Notarijs asserentibus amisisse instrumentum, vel protocollum non creditur, nec sibi fides præstatur, ex quo de eis debent habere curam, & vti omni diligentia in illis custodiendis. secundum Bartol.in l. si quis ex argentarijs.§.fina.ff.de edendo, & ibi d. Deci. Bald.in l.si creditor.C. de pignor. Felin.in c.fina.nu.1. de probat. cum alijs quod no.

6 Notarius si fecit in instrumento aliquem errorem interlineando vel abradendo debet de hoc facere vnam notam, vel additionem cum die ac millesimo, de ipso errore aliter instrumentum esset nullum vel suspectam redderetur. secundum Bart.in l.prima.§.& ideo ff.de ijs quæ in testamen.delent.idem in l.si vnus in fine.C. de test. & ibi Alexan.Felin.in c.ex litteris,nu.10.ver.quinta decla. de fi. instru. Archi.in §.j.35.q.9.quod no.

REGVLA CXI.

1 Nominari in testamento plures collectiue, vel sub nomine familiæ omnes gradatim censentur inuitari, textus, est in l. finali. C. de verborum significationib. Corne. consilio lv. pro decisione. L. M. volumine primo, quando enim dispositio alicuius confertur in pluries, sub nomine collectiuo, inter quos cadit ordinata prælatio dispositio, accipit ordinem successiuum, vt qui priores sunt in gra du primitus admittantur, alijs exclusis. text. est in l. peto. §. fratre. ff. de legat. secundo. & l. cum, ita legatur. §. in fideicommiss. ff. de lega. secundo. Ratio, quia verisimile est testatorem velle seruare inter filios ius successionis ab intestato. vt l. penult. C. de impub. & alijs substi. & Cor. consi. 146. in hac consult. M. vol. 2. idem Corne. & in consi. 193. eo. vol.

2 Amplia. vt d. regula locum habeat etiam in contractibus. secundum Cornel. in consi. lxxiiij. f. de duobus. volu. j. allega. Bald. in l. liberti libertæque. C. de ope. lib. & l. j. C. per quas pers. nob. acqui. Ange. & Pau. de Cast. in l. apud Iulianum. §. idem Iulian. ff. de lega. primo.

1 Fallit hęc regula, quando aliter ex forma statuti prouisum foret. secundum Corn. consi. 145. vol. ij. per totum.

2 Fallit etiam quando plures sunt vocati sub nomine collectiuo, & alius sit specialiter nominatus, quia tūc illi plures sub illa dictione collectiua comprehensi pro vna tantum parte admittuntur, & specialiter nominatus pro alia parte admittitur. secundum Roma. consi. 99. viso propositæ, in princip. num. 1. Bal. in auct. causa, quæ fit cum monacho. C. de episcop. & cle. vbi dicit, ꝙ causa commissa capitulo & prioribus, capitulum pro vna voce, priores. vero ꝓ reliqua admitti debent. Abb. consi. lvij. nu. 2. Deci. in consi. 133. idem Deci. in c. pastor. col. vlt. nu. 28.

REGVLA CXII.

1 Notarij ex l. tenentur dare copiam actorum partibus † & si denegant cogi possunt. Bal. in l. præcipimus. §. in his C. de appell. & in l. ij. ver. deinde. C. vt lit. pend. c. quoniam contra d. proba. & ibi canonistæ.

1 Amplia 1. vt regula non solum locum habeat in ciuilibus, sed etiam in criminalibus. Ita Bald. in l. j. C. de eden. alleg. c. qualiter, & quando il. ij. §. debet de accusa. Barto. in l. fin. col. fin. ff. de quæst. versicu. quæro vtrum. Idem consilio 95. Alex. 65. habita. col. j. numero 1. volu. p. Bartho. Veron. consi. 65. decreuit. nu. 2. Deci. d. l. j. nu. 14. C. de eden.

2 Amplia. ꝙ non solum editio fit partibus, sed etiam omnib. aliis, quorum interest. vt Bar. in l. ij. §. editiones. col. j. ver. ego puto. ff. e. ti. Deci. c. j col. 29. nu. 248. de proba. & Bar. in l. ij. §. diuus. il j. vers. Ego reassumo. ff. de iu. fis. Idem Bar. in l. in fraudem. §. neque instrumenta. ff. eo. tit. Anch. cle. j. §. j. de vsur.

3 Amplia, etiam, vt acta edi debeant totiens, quotiens petun-

tur.vt Ang. & Castren.vt l.si quis ex argentarijs §.fi.ff.eod.tit.ꝙ secus est in instrumentis, & rationibus,ꝙ exhiberi non debent si ne causa.vt d.l.si quis §.fi.nisi instrumenta essent communia,quia eo tunc edi deberent.vt c.g.proprius de fi.instru. quæ quidem acta edi debent totiens quotiens a iudice mandatum fuerit.ex quo a iudice facta sunt a partibus tributa videntur,ꝙ tu subtilis no.

4 Amplia.etiam vt inqualibet parte iudicij acta edi debent, secundum gloss.inc.j.ver.requisitus, de sent.excomm. in vj.quod secus est instrumentis.secundum Alex.in d.l.j.C.de eden.

5 Amplia.quinto vt etiam a tertio editio actorum peti potest ac etiam instrumenta, si sua interest & iutauerit in manibus aduocatorum,de suo particulari interesse,prout quotidie practicatur in officio aduocariæ, vt Alex.consi.58.circa primum. col.2.nu.4.vol. j.Bal.in l.quędam.§.nihil.ff.eo.ti.ꝙ tu nota.

1 Fallit 1.hæc regula in interrogatorijs quę fiunt testibus.quia illorum copia parti producenti testes,nõ dantur.gl.no.in c.ij.in ver. interrogatorijs de testibus,in vj.hoc idē Bal.in l. data opera. col. xj.versi.nota tamen ꝙ in ciuili.nu.53.C.qui accu.non pos.Inno.in c.per tuas.in prin.de testib.quæ solum dantur interrogatoria,ad informationem examinatoris.specu.in tit.de testi.versicu.iam de interrog.in princ.ꝙ tu no.

2 Fallit 2.in allegatiõibus iuris,quarum copia aduersario dari nõ debet.vt Rom.sing. 262.fuit interrogatus ex quo dantur ad instructionem iudicis,vt Inn.in d.c.per tuas. Rom.& Alex.in l.j.§.edēda.ff.eo.& in l.iubemus de iudi.C.& ibi Alex. secus,vero si eēnt, in actis producta,& essent allegationes,in facto consistentes,quia tunc parti.dari debent.secundum Deci.in d.l.j.num.10. ad fi.ꝙ tu no.& tene menti,quia sunt productæ & in actis. ergo communes, ꝙ tu subtilis considera,& nota.

3 Fallit in indicijs habitis ante inquisitionem, quia iudici dantur pro informatione curiæ d.potestatis, de quibus alicui dari non debent.vt Ang.in l.quæstionis.ff.de quęstion.& Bar.in l.fi.eo tit.& ibi etiam Salyce.in fi.Alexan.in consi.180. in causa angelorum. col.iij.vol.ij.nu.8.Corn.consi.68.aliquandiu.vol.ij.versi. coadiuuatur nume.10.

4 Fallit in positionibus consistentibus in facto proprio,quarum copia aduersario non datur.sed illico respondere tenetur.vt sing.Bal. in l.ij.C.vt lite penden.in vltimo nota.ij.colum.& Deci.in l.j.numero 22.C.de eden.

5 Fallit in fisco, contra quem non fit editio, actorum vt l. in fraudem.§.neque.ff.de iure fisci,& ibi gloss.magna. circa finem.& domi.Alexand.& Deci.in d.l.prima nume.23.C.de edendo.& fiscus non est priuilegiatus, nisi quatenus de iure reperitur expressum. vt Deci.in l.iustum numero 2.C.de edendo.glo.nota.in l. Item veniunt.§.in priuatorum.in versicu.publica.ff.de petitio.hæreditate. quod nota.

Regula

REGVLA CXIII.

Notoria probatione non indigent, secundum Bald. in consi. 229. nu. 5. vol. j. Alex. consi. 145. iij. col. nu. 12. vol. vj. Are. in cōsi. 164. volu. 4. Barbarius. ff. de off. prætor. & l. j. C. qui & aduer. quos max. in notorio actus permanentis. Inno. c. per tuas de test.

1 Fallit in notorio extra locum, quia illud probari debet. vt Saly. in l. ea quidem de accu. C. nu. 90. & c. pudendo. xxiiij. q. j. & c. præsentium 17. q. iiij. nam iudex in vniuerso populo non potest fine sinistra suspitione iudicare. vt l. si vicinis. C. de nup.

2 Fallit etiam in notorio actis transeuntis, quia illud probari conuenit. secundum opin. Saly. in d. l. ea quidem. nu. 77. C. de accu. glo. in c. ad nostram noueris de iureiu. & late dixi in tract. meo crimi. in prin. nu. 32. ver. & no. φ longa.

3 Fallit etiam in notorio facti interpollati, vt doct. in c. diocesi. in glo. in ver. manifestos. de vsu. & ij. q. iij. c. eorum in fi. & Salyc. in d. l. ea quidem. nu. 79.

4 Fallit etiam quando dubium est, an sit notorium, vel ne, quia in re ambigua debemus accipere partem tutiorem. vulg. l. semper. in obscuris. ff. de reg. iu. glo. ij. in c. j. de offi. deleg. in vi. Mars. in rubr. C. de probat. nume. 240. & pars in notorijs citari deber, & notoriū pluribus modis probatur, per instrumentum per rei euidentiā, per duos testes, per confessionem, per sententiam per aspectum iudicis sedentis pro tribunali. secundum Bart. in l. scriptas. ff. de relig. & sumpt. fun. Deci. in consi. 423. nu. 13. Abb. in c. cum olim de censib. Deci. in c. at si clerici. nu. 141. de iudi. pro vt late dixi in trac. meo crimin. ad offensam. nu. 34. in prin.

5 Fallit etiam in crimine notorio, vbi absque alia sententia procedi potest ad executionem pœnæ secundum Deci. in c. at si clerici. nu. 142. de iudi. tex. cum gl. in l. actus fustium. ff. de ijs qui no. infa. & c. vestra de cōhab. cler.

6 Fallit etiam in facto mere negatiuo, vbi notorietas non cadit, secundum Bar. in l. si constante. ff. solu. matr. licet aliqui doct. teneant id contra Bar. vt Ias. ibi nu. 151. & Albe. Cast. & alij. vt puta talem non esse soluendo. talem nihil habere, vel talem esse inhabilē ad aliquod officium, aut esse inopem, contrarium esset probandum, cum per rerum naturam negantis factum nulla sit directa ꝓbatio, vulg. l. actor. C. de proba. cum multis infinitis.

REGVLA CXIIII.

1 Nocendi animum habens, si peruenit ad actum exteriorem, licet effectus non fuerit sequutus. An pœna ordinaria puniri debeat. Legistæ examinant hanc difficultatem in l. is qui cum telo. ff. de sicca. & si quis non dicam. C. de epis. & cle. cano. in c. sicut noxius de præsump. Abb. in c. j. de eo qui mit. in posses. & ibi etiam d. Car. hoc est, an conatus puniatur non sequuto effectu, hæc notab. regula multas patitur limitationes, quas no.

1 Fallit 1. quando conatus cum actu propinquo non deuenit ad cōsummationem.

summationẽ. ex quo penituit. vt l. qui ea mente & ibi glo. ff. de fur. vt puta si quis vult furari, & postea penituit an ex hoc solo at tentatu quis puniri debeat, Bar. in d. l. qui ea mente. & Ange. in l. j. ff. de in ius voc. Marf. in l. is qui cum telo. nu. 69. tenent quod in attrocioribus affectus puniatur pro delicto consumato quando de uenit ad aliquem actum proximum delicto, aliter secus.

2 Fallit etiam quando conatus alicuius rei prohibitæ nemini nocet. vt puta quando falsitas committitur circa id quod nemini nocet, & præiudicat. Ita tenet Io. de Anna. in c. j. infra de fals. reprobata gl. secundum opi. Bal. & Saly. in l. Damus. C. de fal. & docto. in rub. de fide instru.

3 Fallit quando affectus non habuit actum exteriorem, sed stetit in sola voluntate deliberata, quia non punitur l. cogitationis. ff. de pœn. & singu. Bald. in l. non ideo minus. C. de accusa. ꝙ solus tractatus & sola ordinatio in atrocissimis non punitur, nisi ꝓcedatur ad aliquem actum proximum facto nu. 16. ver. & si dicas.

4 Fallit vbi a lege imponitur pena ipso facto, quia ad eam incurrendam non sufficit affectus, qualiscunque fuerit: vt in c. cũ in cunctis. §. pe. de ele. & c. perpetuæ eo. tit. in vj. & ita tenet Io. Andr. & Domi. in d. c. perpetuæ. Bal. in l. si quis nõ dicã rapere. C. de epi. & cle. Io. de Anna. in c. j. in iij. not. de adult.

5 Fallit etiam in delictis non attrocioribus, quia conatus non habetur pro effectu. secundum Bal. in d. l. si quis non dicam. in j. solutione, quam dat. ad l. j. in fi. ff. quod quisque iur. Bar. in l. j. ff. de parrici. Card. in c. j. de eo qui mit. in possess. doct. in c. pro humani. §. fi. col. penul. de homicid. in vi.

6 Fallit in excommunicatione & aliis pœnis ecclesiasticis, quia ad illas incurrendas requiritur factum consumatum. Ita Cardin. in c. præterea. il secundo de appel. & glo. & docto. in c. in audientia de sent. excommu. cum multis & alijs similibus.

7 Fallit in statutis punientibus delicta, quia semper intelligitur de delictis consumatis. secundum Bar. in l. j. ff. de sica. & Imo. in d. c. sicut noxius, quia statuta requirũt casum verũ, et nõ fictũ. Cast. ĩ l. j. ff. ꝙ quisꝙ iu. Imo. in l. j. ff. de pub. iud. Abb. ĩ c. mulieres de sent. excõ. Sal. in l. cũ ꝓponas. C. de nau. fœnore, cũ multis alijs ĩfinitis.

REGVLA CXV.

1 Nouale est terra præcisa, q̃ anno cessat aliis afferentib. et qñ Syl ua arboribus extirpatis ad cultũ redigitur nouale dr. c. j. & c. quid ꝑ nouale, de ver. sign. & Car. in c. j. nu. 8. de decimis. vbi dicit, ꝙ illa terra q̃ fuit nemus. vel q̃ ais fuit sp̃ inculta, et talis de qua eccl̃ia parroch. de lignis et frugib. vel alijs, nullos vel nõ magnos ꝓuẽtos habet talis dicit̃ nouale. si semel excolit̃. Ita Abb. cõs. 71. nu. 2. vol. 2.

1 Fallit in pratis, quia prata dicuntur ĩ terræ arabiles & non dicitur locus sterilis, nec proprie incultus. Ita Cardi. Zabarel. in c. j. nu. 8. & 9. de decimis, eo quia sunt parata præstare omni anno vtilitatem domino, prout dixi in tract. de iure protho. text. in

l. syluam

l.syluam in fi.cum l.sequenti.ff.de verb.signifi.

2 Fallit in modica quantitate terræ, illi adhærenti, quia plus, & minus non constituit differentiam, & illa modica non debet diuerso iure censeri. cum maior pars culta soluat decimam.vt c. cum in tua.de decimis.& c.cognouimus.12. q.2.

REGVLA CXVI.

1 Nominatus prior in legato, vel scriptura descriptus dignior † & maior iudicari debet de primo si annis singulis relinqueretur vsufructus Titio,& Sempronio.primo Titio deinde Sempronio præstandū esset,& sic si staria 5.furmenti ex forma vnius manuscripti danda essent Caio, & successiue Antonio vtique prior nominatus consequi debet staria 5.& postea Antonius, quia prior nominatus & dignior,& antiquior præsumitur cōiter cano. in c. Auaritiæ de præb.& ibi late Deci.nu.4.insti.de iure nat.gen.& ciui.§.fi. vers. ignorentur.Bal.consi.400.col.v.versi.2.vol.5.& l.j.ff.de albo scribend.Bal.in l.cum quidem.C.de verb.signifi.in iij.oppo. vbi dicit quod prior nominatus maior cæteris præsumitur. & idem Deci. in c.sedes.nu.22.de rescrip.& si instrumentum loquitur de Titio, ille præsumitur, qui producit instrumentum.c. si iudex laycus de sent. excommu.in vj.Et ideo si reperiantur duo instrumenta eadem die confecta,& dubitatur,quod factum fuerit prius,Ratione prælationis in pignore & hypotheca.In quo præfertur qui prior est tempo

2 re.secundum text. † in l.si fundum.C.qui potio.in pignore habeātur. Id considerabitur ex ordine scripturæ appositæ in prothoco-

3 lo notarij, quod etiam locum habebit in duobus testamentis † eadem die confectis, secundum Alber.in l.j.§.quibus versicu. primis quidem.C.de nouo.C.faciend.& in l.fin.C.de edict.diui Adri.tollen.& prior nominatus.An & quando alijs preferri debeat, vide Ias.in l.si quis testamento.§.apud Iulianum.nu.4.ff.de leg.j.

1 Fallit in beneficijs collatis monachis, qui tanquam in institutione antiquiores, & perfectiores alijs canonicis preferrentur. & maxime Romæ in processionibus alior præcedunt. secundū Deci. in c.auaritię.nu.10.vsque 14.de præb.

2 Fallit ēt in tēpore vbi prioritas horę etiā consideratur. secundū Bar.in l.Imperator.II j.ff.de sta.hom.ac etiam puncti. vt Bal. in l. in rebus.C.de don.ante nup.vbi dicit ꝙ prioritas horę vel puncti attenditur & consideratur. Abb. in c.dilecto de præbē.Deci.in c. pastora.nu.16.de rescrip.500.consi.67.vol.3.

3 Fallit etiam in his quæ momēto aguntur,quia in illis non attenditur prioritas neꝙ posterioritas.Ias.in l.ij.§.lib.nu.3.ff.de condi. causa da. & idem in l.illud.nu.3.ff.ꝙ cuiusꝙ vniuersi.

4 Fallit etiam in ætate currente secundum ordinē debitum, & naturaliter & non secundum fictionem, ne imagine naturæ veritas obumbretur,nā prior in tempore, & ætate alijs posterioribus est anteponendus,secundum ordinem naturę arg.l.si viua matre,C.de bo.mat.& l.cum ita legata §.fi.ff.de leg.ij.

REGVLA CXVII.

Obligatio personalis non sequitur singularem, nec fundi posses-
1 sessorem l.ea lege.C.de conditio. ob causam † Iaf.in consil.88.in
praesenti.vol.iij. Alex.cõsi.xij.nu.6.vol.iiij.l.iij.§.opus.ff.de alie.
iud.mut.causa facta.Bar.in l.fi.in fi.ff.de contrah.emp.& Affl.de-
ci.62.nume.5.quia obligatio personalis,non dicitur alienatio.secũ-
dum Alex.consi.18.nu.4.vol.5.Cep.consi.13.nu.1.in cõsi. ciuilib.
2 Fallit in iure consequendi legitimam, quae actio est personalis
ex lege,& non realis.vt l.actionum.ff.de act.& obl. & datur filio
super omnibus bonis haereditarijs, quia est quota bonorum.vt l.Pa
pinianus.§.quarta.ff.de inoff. testa.Bart.in l.generaliter.§.in ijs C.
de secund.nupt.ergo sequitur obligatio personalis bona haeredita-
ria ita itaque cogita.
3 Fallit in tribus casibus positis a Soci.in regula 336.quas limita-
tiones considera,quia subtiles sunt.
Fallit etiam quando sine determinatione quantitatis conceditur
alicui posse cedere lapides in fundo, quia non est obligatio ꝓprie,
4 sed censetur seruitus vsus,& ita intelligitur tex. in l.Mela.§.†fin.
ff.de alim. & cib.leg.& ita Cy.in rub.C.de vsufr.

REGVLA CXVIII.

1 Obligatio facta per artificem alicui ratione industriae personae
extincta persona cessat,& ad haeredes non se extendit.l.inter arti-
fices.ff.de sol.l. nemo est qui nesciat.ff.de duob.re.Bar.in l.si sit sti
pulatus in fi.ff.de ver.obl.Rom.sing.670.Fel.in c.qm.§.is autem.
nu.5.de offi.delega.
2 Fallit haec regula nisi heredes promittentis essent eiusdem arti-
ficij, quia licet sit electa industria personae, attamen transit ad il-
lius heredes. Ita Alber.in l.inter artifices.ff.de sol. Pet. Duen. &
reg.178.limit.2.
3 Fallit etiam quando haeres promittentis esset eiusdem conditio-
nis,& virtutis.vt doct.quando potest obligatus seruire per substitu
tum aequalis conditionis.prout voluit Bar.in l.j.C.de praepo.agẽ.
in rebus.l.xij.vt c.fi.& c.is cui de offi. deleg.in 6.Roma. in l.j.ff.
de in ius voc.& sing.

REGVLA CXIX.

1 Obligare quis non potest vnum ex suis haeredibus, ad vniuer-
sum debitum in contractibus.vt l.continuus.§.fi. & l. eum qui ita.
§.j.ff.de ver. obli.vt puta si T. promittit dare Sempronio ducat.
100.ad libitum obligans se, & omnia bona sua, & haeredes suos,
vtique eo functo debito non soluto, haeredes si plures sunt, omnes
pro rata tenebuntur. vt l.pro haereditarijs.C.de haered. actionibus
& l.tale pactum.§.fi.ff.de pact.cum alijs infinitis.
2 Fallit haec regula in vltimis voluntatibus ad effectum,vt haeres
grauatus potest cohaeredes,vel ex testamento,vel iuditio familiae
herciscundae,ad vniuersum debitum compellere exsoluendũ. Iux-
ta l.pacto successorum,C.de pact.& l.seruo legato.§.si testator. ff.
de leg.

de leg.j.Bal.in d.l.ij.C.de hęre.act.nu.6.Bar.in l.iij. in prin.ff.de libere legata.& l.ij.eo.tit.

2 Fallit quando debitum est indiuiduum, quoniam hæredes tenentur insolidum.vt in l.in executionibus.§.ij.ff.de ver.ob. hoc idem in omni seruitute.vt dicit gl. in versi.secunda.d.§.ij.

3 Fallit quando relinquitur aliquod pro forma.& forma est quid perfectum ex omnibus suis partibus, alias non est forma.secundū Bal. in d.l.ij.nu.4.C.de heredit.act.

4 Fallit si res quæ debet restitui ab vno, ille teneatur insolidum.l. si duo.ff.de posit.& l.iij.§.si heres.ff.commoda.& hoc quando dolus committitur,& ista materia tractatur ample in l. stipulationes non diuiduntur.ff.de verb.obl.& ibi Bar.& Moder.

5 Fallit 5. quādo pollicitatio est facta ad honorem, apud gentes pro republica.vt l.j.ff.de pollici.§.si quis.& l.ex pollicitatione.ff.e.ti.

6 Fallit 6.in materia alimentorum, quæ vel volūtate defuncti vel iudicis authoritate petuntur.secundum opinionem gl. in d.l.pro hęreditarijs.C.de hered.act.& l. iij.in prin.& §.j.ff.de alimē.& hoc propter facilitatem exactionis.l.solent.ff.de annu.leg.

7 Fallit 7.in actione funeraria quæ contra hæredes bonorum uel possessores, cæterosque successores datur insolidum & intentatur, Deci.consi.clvij.nu.2.& l.at si quis §.si.ff.de relig.& sump.fun.

8 Fallit propter rerum connexitatem, nam mādatum generale est ad omnia connexum & non potest pro parte reuocari.l. cum duo. ff.de in diem adiect.& l.j.ff.de proc.

9 Fallit in seruitutibus quæ diuisionem non recipiunt, ex quo pro portionabilis vtilitas, ad quam sunt inuentæ a iure in parte assignari non possunt.Bal.in d.l.ii.nu.3.de hæred.act.

10 Fallit in vsu, quia est inuentus ad sustentationem vitæ qui si minuitur, corrumpit subiectum,& cibaria non secundum naturam ex habita, corrodunt subiectum,& sic vsus aquæ personalis est, & ad hæredes non transit, de primo est text.in l.vsus pars. ff. de vsu & habit.de secundo est tex.in l.vsus aquæ.ff.eo.tit.

11 Fallit ratione possessionis insolidum constitutæ, apud vnum, nā illę insolidum tenetur, quia tota obligatio discurrit in vnum , ac si vnus solus esset hęres , quia velut debitor indiuiduus tenetur ex affe.l.iij.§.hæres.ff.commoda.

12 Fallit fauore dotis & vltimæ voluntatis.vt l. cum qui ab vno. ff.de leg.ii.vbi consensus creditoris ad vnum inducit obligationē ad alios.vt puta.sicut inter viuos possum delegare vnum promisso rem creditori meo.Ita in vltima voluntate, secundum Bal.in d.l.ii. nu.6.C.de hęre.act.

13 Fallit etiam quando intentatur actio, quæ non scinditur per partes.vt l.in executione.§.pro parte.ff.de verb.obl.

14 Fallit ratione euitandæ absurditatis.vt l.si non sortem.§.si centum.ff.de condi.indeb.& l.fundus ille.ff.de contrahen. empt. quia non fit compensatio de specie ad quantitatē. scdm §.si centū & no.

15 Fallit

15 Fallit ratione rei incertæ, vel propter rei incertitudinem, vt l. si non fortem. §. si. ff. de condit. indeb. Bal. no. in d. l. ij. num. 5. versicu. Titio.

16 Fallit quando actio personalis est vnita cum actione reali, quia tunc sequitur possessorem fundi, vt doct. in l. eadem. §. Cato. ff. de verbo. oblig.

17 Fallit quando hæreditaria portio est incerta, & in pendenti, & creditores re indiuisa non possunt actiones sibi competentes experiri. pro ut in l. controuersia. ff. de transa.

18 Fallit etiam ratione repellendæ varietatis. vt l. neminem. ff. de leg. ij. & l. legatarius. ii. respon. ff. de leg. i. quia legatarius non potest in parte legatum acceptare rei insolidum legatæ & in partem repudiare.

REGVLA CXX.

1 Obligatio inserta in instrumento publico est probatio probata & non requiritur aliqua alia probatio, & eo stante debitor tenetur ad debiti solutionem & satisfactionem secundum Io. Gall. De ci. q. iiii. & Boe. q. 154. nu. 9. Roman. sing. 679. & in consi. 446. & Marsi. in l. pen. nu. 170. ff. de quest.

1 Fallit 1. quando in d. instrumento nulla esset inserta causa. l. non nudis. C. de probat. & c. cum venissent circa med. ibi faceret quod sibi placeret de institu. vbi concludunt ibi doct. ꝙ obligationes & promissiones gñales de lo ben faremo non obligant. Boe. qõ. cliii. nu. 37. tex. in l. ii. §. circa. ff. de dol. mal. except. & ibi glo. vbi loquitur de stipula. & promiss. sine causa. quod nõ.

2 Fallit quando instrumentũ est fictũ & simulatũ & nõ factũ scd̃m stilũ & consuetudinẽ regionis. l. vẽditores. C. locati. l. ii. C. de pact. inter empt. & vẽdi. Bar. & Bal. in l. ii. C. de rescin. vend. late. Cæp. in suo tract. de contract. simulat. nu. 15. Gui. Papa. q. 516. nu. 2. Boe. q. 183. nu. 16. all. Ias. in l. pacta nouissima. C. de pact. & Bal. in l. per retẽtionẽ nu. 2. C. de vsur. Alex. cõsi. 122. col. i. in fi. ver. iõ prima facie. vol. ii. Barb. cõsi. v. ĩ princ. vol. i. 5 l. not. in l. gñali. C. de tab. l. x.

3 Fallit ẽt qñ in instrumẽto appareret de errore manifesto apposito per notariũ sicut ẽt error adiectus in sentẽtia impedit executionem sententiæ vbi incontinẽti ex actis apparere põt de ipso errore. Ita Ioã. de Imol. in c. cũ bertae xtra de re iudi. Guid. Papa q. 50. nu. 2. ver. maxime qñ nullitas, ita ẽt inficit instrũm, vt ex eo nullã mereтur executionẽ, quia vbi error est. ibi consensus non adest. vulgat l. cõsensui. §. si. ibi non videтur consentire, qui errant. ff. de reg. iur.

REGVLA CXXI.

1 Obligatio facta de oibus bonis suis, intelligitur ẽt de alienis bonis, aĩe bona fide possess. Bal. ĩ l. certi iuris, in fi. nu. 13. C. locati. Ro. sing. 636. nu. 1. all. tex. in l. si ab eo. ff. de pign. & Bal. in l. & quę nõdũ. ff. eo. iii. quia qui bona fide possidet hr̃ pro vero dño, & fructus lucratur. scd̃m Rom. sing. 534. & hoc pp dictionẽ suis, qui bona ad se pleno iure pertineant, scd̃m Luc. de Pen. in l. omnes. nu. 23. C. de decur.

decur.li.x.pronomina.n.meum, tuum, suum. Denotant ꝙ res ad se pleno iure pertineant quo ad proprietatem & vsumfructum. secundum tex.in l.seruos.in prin.ff.de leg.iij.quā perpetuo obserua.

1 Amplia.vt si possideat bona fide cum titulo iudicis decreto quia eo tunc dicitur verus dominus.Ita Bald. in l. si finita.§. non autē. nu. 4.ff.de dam.infec.ꝙ no.

2 Amplia.vt hoc pronomen meum,tuum, & suum denotat rem de qua agitur pleno iure ad se spectare, & quo ad dominium. i. proprietatem,& vsumfructum.l.seruos,in prin.ff.de l.iii. Interdum denotat rem communem,interdum dicitur esse alicuius quo ad protectionem,tantum aliquando significat ꝙ is talis habeat directum do.interdum vtilem,do.interdum sit feudalis,vel emphyteota,vel similes de quibus plene in l.p. C.de thesaur.li.x. & vide Lucas de Pen.in l.omnes.C.de decur.li.x.nu.13.

3 Amplia.etiam vt hoc pronomen meum dicitur,largo sumpto vocabulo quod est.mihi debitum.secundum Roma.in consi.cclix.nu me.1.alleg.tex. in l.si me & Titium.ff.si cer.pet.& l.si pecuniam C.de neg.gest.& in l.1.ff.quod cum eo:cum aliis infinitis.

REGVLA CXXII.

1 Obligationibus facti succedit obligatio ad interesse, ita Bart.in l.stipulationes non diuiduntur.in prin.in decimo contrario. & in q.ix.ff.de ver.obl.& Pont.in l.hæreditatem.ff.de donat.Cor.consil.cclvj.primus A.& B.volu.iiij.Soc.in l.qui Romæ.§. Flauius hermes.nu.3.ff.de verb.ob.Soc.in Regu.337.qui ponit tres fallentias,quas omnino,vide & consideras infrascriptas.

1 Fallit de iure cano.vbi si in obligatione facti interuenit iuramentum.iurans præcise tenetur ad factum.Ita Ant.de But.in c.fin.extra ne prælati. V.suas.& Cor.d.consi.cclvi.l.vi.vol.iiij.ꝙ not.

2 Fallit etiam fauore libertatis Ita Soc.in d.§.flauius . nume . 3.ff. de verb.oblig.alle.tex.in l.liber homo.§.decem,ll secundo . ff.de verbo.obli.

3 Fallit quoque quando quis per eam obligationem a statuto introductam obligaretur ad aliquod merum factum , quia cum statuta sint stricti iuris.vtique tenetur præcise ad obseruantiam d. obligationis ꝙ no.Dec.consi.DCXLV.nu.6.ij.vol.2. Aret.cōsi.xiiii. co.3.

4 Fallit quando quis habet modum facultatem & commoditatem tradendi,quia eo casu potest cogi ad tradendum præcise. Ita Bar. & glo.in l.j.ff.de act.emp.& l.exempto.in prin.ff.eo.tit. Bald.in l.fi.C.de pac.Ang.Aret.consi.xxviii.col.i.versi.plus dicit Bald. Deci.no.consi.DI j.nu.2.vol.ii.quod no.

5 Fallit 5.quando quis est obligatus vigore testamēti ad aliquod factum,quia obligatus ex dispositione testatoris,ad factum præcise.eo tunc astringi potest.tex.est in l.fideicommissa.§.fi.ff.de leg. iij.Deci.d.consi.nu.2.versi.iij.ex alio capite,Deci.consi.274.nu. 6.ꝙ no.tene menti.

6 Fallit 6.quando quis tenetur ad factū ex dispositione legis.tunc præcise

præcise ad illud cogi potest. Bar. in l. hoc autem edicto. col. ii. ff. de ope. no. nun. Bal. in l. nec patronus. ad fi. n. C. de oper. libert. Dec. d. consi. cclxxiiij. nu. 6. vol. j.

REGVLA CXXIII.

Obligans omnia bona sua præsentia & futura nõ cẽsetur ea obligare bona, quorum causa veniret puniendus. glo. est sing. in auct. de restit. in versi. si vero contigerit. Ita Bal. in l. voluntas in fi. verbis. vbi dicit ꝙ in generali sermone non continentur prohibita. & in c. i §. imperialem. in j. versi. sed nunquid si contrahit. de prohib. feu. alien. Alex. consi. clviii. nu. 6. vol. ii. Barba. in c. Raynal. de testa. fo. 40. 6. & Bal. in l. i. ad fi. ff. de re. diu.

1 Amplia. vt nec ea quidem, quæ quis in specie non esset obligaturus. l. obligatione generali. ff. de pignore. cum alijs si.

2 Amplia. 2. ꝙ seruo pignori dato, non venit eius peculium. vt l. j. §. 1. ff. de pignore, & ibi Bal.

3 Amplia. vt in generali etiam donatione non veniunt suppellectilia. secundum Corne. consil. clxxvj. d. volu. ii. Mat. Matth. singu. cxxxvj. nu. 3.

1 Fallit hæc regula, quando quis non haberet nisi vnicam rem tantum quia eo casu censetur etiam illam obligare ad hoc vt obligatio non efficiatur inutilis, & frustratoria. Ita Bal. in l. liberti. circa me. pe. col. C. de op. libert. vbi si filia nullum ius hẽt in bonis patris & nullum ius habet nisi dotis. cẽsetur illud ius dotis cedere, ne cessio redatur inutilis. Ita Pet. Gerar. sing. 35.

REGVLA CXXIIII.

Obligatio dicitur alienatio secundum communiter doct. in l. fi. C. de reb. alien. non alien. & l. qui post. C. de legat. Alex. consi. clxix. nu. 5. volu. vi. ubi prædio legato si testator post testamentum prædium obligaret. vtique testamentum quo ad prędia legata. robur et integras vires retinet, quia pignoratio æquipollet alienationi, vt l. j. §. eam rem. ff. quæ res pign.

1 Fallit hæc regula in statutis quæ restringi debẽt & nomine alienationis non venit pignus. secundum Aret. eximię dominę ii. col. consi. cxxv. Soci. consi. lxxv. col. ii. circa præsentem Bal., in c. 1. §. aut si libellario in fin. vbi dicit ꝙ obligatio bonorum impropriissime dicitur alienatio. & merito non habet locum in statutis, secundum Aret. in consil. xiii. colum. iii. incip. viso, quia regula locum habet de iure communi secundum Decl. consil. 645. nu. 0. & 9. & & ꝓhibita alienatione videtur etiam prohibita hypotheca d. cõsi. nu. 5, & prohibitus extra familiam alienare non potest extra familiam hæredem facere. Deci. consi. 481. nu. 2. ꝙ no.

Sed tu vide ea quæ late scripsi in tract. meo de ordin. præcedendi in versi alienari. nu. 51. & de iure prothom. in. §. j. num. 199. vsque 213. ꝙ not.

REGVLA CXXV.

1 Obligatio ad antidora soluti repetitionem impedit. glo. est not. in l. ex

l.ex hoc iure.in ver.obligatione, ad finem.ff.de iust. & iure. Soc.in l.si non fortem.§.libertus.ff.de cond.indeb. nam qui recipit seruitiũ ab aliquo, tenetur remunerare, quia benefacienti est benefaciendũ & si solut non repetit.l.sed si lege.§.consuluit.ff.de pet.hæred. Ita Affl.deci.cccvij.nu.13. & 14. & illa ad agendum non est efficax. secundũ Bar.in l.ambitiosa.col.j.ff.de Dec.ab ordin.fac.

1 Fallit quando obligatio ad antidora obligat in genere ad remunerationẽ, quia eo casu non impedit soluti repetitionem.vt Soc.in d.§.libertus.not.ij.vbi alleg.glo.& doct.in d.l.ex hoc iure. Tu vide Franc. Aret.in l.laudabile.C.de aduoc.di.iudi.Fel.in c.ad nostram in fin.versi.extra glo.de probat.

2 Fallit etiam quando per eam efficeretur locupletior, pro vt faciunt Cardinales, qui plerunque symoniam committunt, quando conferunt beneficia vt ab illa obligatione se eximant & liberentur. secundum Deci. in cap. ad nostram. nume. 18. 19. & 20. de probatio.

R E G V L A CXXVI.

1 Obligare non potest clericus futuros redditus sui beneficii saluo quantũ sit.pro tertia parte sibi de iure tangẽte, & deducto eo ꝙ sit pro sustentatione & Alimẽto suæ vitæ. Ita Innoc.& Mod. in cap. peruenit de fideiusſ.in ver.redditibus in glo.Bal.in l.spem eorũ præmiorum.C.quæ res pign.oblig.poss.& Bal.& Alber.in l. stipẽdia. C.de execu.rei iudic.& ibi Bal.Ang.& Saly.Deci.in c.reprehensibilis.nu.28.de appel.

1 Fallit 1.quando obligatio tendit ad beneficiũ & subsidiũ suæ ecclesię vel commodis reipublicæ.Ita ꝙ seruire possit indigẽtiis suæ patriæ, vel commodis suæ ecclesiæ, quia in supradictis casibus, bene potest clericus redditus sui beneficii, obligare & hypothecare, secundum Boe.q.ccxxvi.nu.2.

2 Fallit etiam quando obuentiones & fructus beneficii obligantur layco.vel sæculari,& non personæ ecclesiasticæ, pro vt in c.xvii. sessio.xxiii.& l.fi.C.quæ res pigno.oblig.possunt. Bal. consi.320. magnifica.nu.2.vol.iii.Boe.q.ccxxiiii.nu.3.

3 Fallit etiam quando sunt detenti aliqua infirmitate, vel corporali necessitate vt in c.vnico.de cleri.non resid.in vi.& doct.in c.cũ non deceat de elect.eo.tit.Old.consi.cxvii.& Bald.in l.si ea.C.de cond.insert.Bar.& doct.in l.quęsitum.ff.de leg.iii.Bald.in l.i.C.de iis quibus vt indig.Boe.q.xvij.nu.5.6.& 7.

4 Fallit etiam in seruitoribus Papę qui licet sint absentes percipiũt tamen fructus suorũ beneficiorũ, quos ipsi possunt obligare ꝓ suis vrgentibus necessitatibus, scd̃m Boe.d.q.xvii.nu.8. all. text.in c. bonæ de postul.prælat.& Abb.Io.And.& Ant.de But.in c. cũ dilectus de cler. non resid. & possunt assignari creditoribus, ex quo fructus beneficiorum sunt temporales.secundum Boe. qõ. ccxxvi. nu.3.ad fin.d.quæst.

5 Fallit quãdo imponeretur aliqua gabella vel taxa in cõi pro re-

G fectione

fectione pontium vel viarum, quę percurrus. & plaustra destrountur. tūc clericus poterit obligare partem suorum redd.tuum agentibus pro communi pro publico beneficio tuendo. secundum Dec. in c. sanctæ Mariæ. nu. 272. de const. Bal. in l. ad instructionem. C. de sac. sanct. eccle. Feder. de sen. consi. ccvij. nos.

REGVLA CXXVII.

1 Omnia inuecta & illata in domo conducta censentur esse obligata domino domus pro pensionibus currentibus. doct. in l. certi iuris. C. locati Rom. sing. cxcj. Soc. regula cxcij. fall. vj. neg. in tract. de pignore 4. membro ij. par. princip. xij. casu ij. modo in dubium reuocatur an executio facta in bonis depositatis, vel accommodatis in domo alicuius, pro pensione, seu affictu ad instantiam proprietarij, seu d. domus valeat aut teneat, tu omissis ambagibus tene ꝙ sic. ex stilo & vsu patriæ nostræ. pro vt iudicatum fuit, & eam plene discussi & examinaui in c. xxvj. nu. 16. & 17. in tract. meo de ordine procedendi in iudic. & Afflict. in decis. clxxxiiij. nobilis quidā & communiter doct. in d. l. certi iuris. C. locat. & similiter in fructibus natis in terris domini, & per conductorem laboratis ipse oībus anteponitur, & conductor tenetur potius vendere fructus domino quam alicui alteri pro iusto precio, quæ res in se habet æquitatem pro vt Bart. Ang. & Luc. de Pen. in l. j. C. de metal. & metal. l. xj. Cast. consi. iiij. ver. præterea si dictis volum.

2 Fallit 1. hæc regula quando bona vt supra inducta non sunt apposita in ea domo eo animo vt perpetuo ibi permaneant secundum Paul. de Cast. in l. item quia. ff. de pact. Afflict. deci. 184. & Io. Fab. in §. Item seruiana inst. de act. Quod tamen secus est, in hac ciuitate Veneta ob antiquissimam consuetudinem, hactenus obseruatam quod not.

2 Fallit hęc regula in illis bonis, quæ ex forma legum pro pignore nullo modo accipi possunt. vt puta animalia bouina, & instrumenta rusticana, bona per dominum nostrum alicui ex gratia donata, & alia bona de quibus in regula cxliij. pro pignore accipi nō possunt, vt l. pignorū. C. quæ res pro pig. oblig. non poss. l. sancimus nemini. C. de sac. sanct. eccl. monumenta etiam pro pignore accipi non possunt. vt l. inuito. C. de relig. & sumpt. & l. iii. C. quę res pigno. obliga. ac de quibus in regula. cxliii. & in parte Senatus. 1398. & 1271.

REGVLA CXXVIII.

1 Occidēs hominem tenetur ad expensas medicorum, & ad expensas operarum interfecti. i. habita ratione ad tempus quo occisor viuere potuisset. l. fina. ff. de his quæ deiec. vel effud. & ad extimationem operarum, & ad artem, quam exercere solitus erat. secundū formam. l. hæreditatium. ff. ad l. falcid. Ita Spec. in tit. de iniur. & damno dato. §. sequitur versi. sed nunquid cum seque prout in crimine falsi. vt l. qui nomine. ff. de fals. & hoc quando proceditur ciuiliter secus vero quando criminaliter virtute. l. Corneliæ de siccar. quia

vna

vna tendit ad vindictam, altera vero ad persecutionem rei familiaris. Ita Cyn. in l. si non conuicij. quęst. xv. C. de iniur. Soc. consi. cxlvj. col. pen. & fin. vol. i.

1 Fallit regula in ijs quæ eueniunt in pura rixa, quę casualiter euenit, nā si occiditur vnus & constat postea de vulnere illato per vnū ex pluribus ibidem astantibus, non tenentur alii, secundum consi. Saly. & Anch. in consi. ccxvi. nos. nu. 5. & Cassa. consi. lviii. licet pro parte & Grammat. deci. xxv. nu. 5. & 6.

2 Fallit in homicidio commisso ad necessariam defensam, quia naturale quippe est, vt in crimine, quis se defendat vulg. l. vt vim. ff. de iust. & iure. Flor. in l. scientiam §. qui cum aliter. ff. ad l. acquil. etiā per fas & nefas. quia natura viuendi ratio, dulcedo est. a g. l. qui cum maior. §. v. ff. de bonis libert. & huic defensioni nec Papa, vel Imperator derogare potest. secundum clemen. pastoralis, de re iudi. & aduersus pericula ratio naturalis permittit se defendere, quia arma & manus sunt instrumenta apta, & generata ad tutelam corporis, pro vt sunt vngues & rostra auium ad subsidium naturæ & ad defensam corporis pariter & in homine. pro vt late dixi in trac. meo ad defensam in caulis criminalibus, in princ.

3 Fallit etiam in omnibus delictis casu, & non ex proposito commissis, pro vt doct. omnes in dicto. §. qui cum aliter. ff. ad legem acquil. & ibi Florian. & Angel. in versi. & dictus tracta. se defend. nume. 2. & 7. in suo tractat. C. & in pract. mea. C. ad defens. numero 105.

REGVLA CXXIX.

Opem præstare dicitur qui stat armatus, tempore quo maleficium committitur, etiam si arma non moueat † ita Bald. in l. data opera. colum. secunda versi. Item notando. nume. 1. C. qui accusa. non poss. Ioan. And. in cap. perfodiens de homicid. Bart. in l. iii. §. Armis nume. 1. ff. de vi & vi. Armat. Anch. consi. cxii. nos Barth. nume. 4. Felin. in cap. sicut nume. 5. versic. & adde, ꝙ illud dicitur præstare, de homic.

1 Fallit quando quis esset pręsens, & assistit alicui simpliciter, quia tunc aliquo modo opem ferre non dicitur, vt sing. Bar. in l. i. §. si in eo. ff. ad syllan. & aliis vt ibi quod not.

2 Fallit etiam quando quis assisteret maleficio post delictum commissum, quia non dicitur opem pręstare. Ita Bart. in l. non solum. §. si mandato & l. si quis in graui. §. fina. ff. ad syllan. & l. furti. §. opem. ff. de fur. nu. 6.

3 Fallit itidem quando tractatur de crimine hæresis, vbi præstans opem punitur etiam post actum commissum, vt cap. excommunicamus. §. credentes extra de hæret. nam appellatione fauoris etiam comprehenditur qui post actum fauorem præstat, vt Abb. in clemē. j. col. ii. de pen. & quod dicitur de hæresi. Idem videtur in aliis atrocissimis delictis, pro ut in raptu, crimine legis maiestatis. in crimine imprimendæ, vel formandæ monetæ, vt l. prima. C. de iis qui la-

tro occult. vel dicamus, quod in dictis casibus, ita fit per leges expressum ꝙ not.

4 Fallit ēt in casu pacis ruptæ, esto etiam ꝙ ignorauerit pacem ruptam. & hoc ob pacis priuilegium. ratio quia in excessibus dans operam rei illicitæ tenetur ēt vltra intētionē, vt not. Bar. in l. diuus. ff. de sicca. & c. fi. de homic. in vj. & Ang. in. §. fi. in auct. de eccl. tit. vbi instruit formare inquisitionem contra auxilianiē, vt dicatur, quod præstitit auxilium scienter. quod not. Rom. consi. xxvii. præmissa in princ. ꝙ tu not.

5 Fallit itidem, quādo cooperans mittit manū delicto faciendo aliquem actum, secus vero si nihil egit. vt in c. sicut dignum. §. illi etiā iuncto. §. præcedenti. de homic. & fuit opinio Dini relata per Saly. in l. j C. de rapt. virg. colum. xiiii. Ang. in l. is qui opem & l. furti. §. ope. ff. de furt. Anch. consi. cxvii. & Bart. in l. si quis rem la ij. §. si titium. ff. de furt.

6 Fallit quoque qñ verba legis, vel statuti sunt scripta in personā, vt si dicatur si quis fecerit, vel percusserit, nā præstans opem non dicitur proprie delictum committere, vt Ang. Bar. & Marsi. in d. l. is qui opem. ff. de furt. Ang. in ver. astitit. ver. ii. in suo tract. C. Alex. consi. cxl. videtur. col. iii. volu. ii. Bar. in l. hæc verba. ff. de adult. & in l. vt qui aliter. §. fi. ff. quod vi. aut clam.

7 Fallit etiam quando l. aliter disponit de persona delinquentis & aliter de præbente auxiliū, quia a dispositione legis non est aliquo modo recedendum, vt doct. in d. l. is qui opem. & l. j. in fi. C. de nili agg. non rumpen. Felin. in c. sicut dignum de homici. Hypp. consi. xxiiii. nu. 18. & late Ang. in l. j. col. pen. C. de nil. ager. non rump. & consi. clxxii. quod not.

REGVLA CXXX.

1 Papa diem functo, an potestas data conseruatoribus expiret. Tutene ꝙ sic, quo ad negotia nondum cepta. tex. est in c. hac constitutione officiorum. de officio delegat. in vt. & ibi Ancha. in ix. not. & Ioan. Fab. in. §. item si adhuc inst. mandat. nu. 1. & Guid. Papa. q. ccxlvii. in princ.

1 Fallit si conseruator esset delegatus ad vniuersitatem causarum vel legatus de latere, vt c. quamuis extra de offi. deleg. & ibi Deci. nu. 1. & idem in legato de latere qui proconsuli æquiperatur. vt c. ij. de offi. legat. in vj. sed legati proconsulum iudices dare possunt, ergo subdelegare etiam possunt vt l. legatus. ff. de offi. procons. & ibi Bar. & Bal. in terminis hoc tenet. in l. A iudice in princ. C. de iudi. & ibi Alber. & late Deci. in c. si pro debilitate. nume. 18. de offic. deleg. quod not.

2 Fallit ēt in inquisitoribus hæreticæ prauitatis, qui videtur habere ordinariam potestatem, & Papa defuncto non expirat eius iurisdictio & hoc fauore fidei, nam in ordinarijs regulariter non expirat officium per mortem superioris, vt in c. ii. de offi. leg. in vj. Ita Dec. c. in causam matrimonij. nu. 42. de off. deleg.

Fallit

3 Fallit etiã si causa fuit commissa sub noie appellatiuo, quia per mortẽ pontificis transit ad successorem. secundum Deci. in c. quoniã Abb. nu. 13. versi. tertio de off. deleg. & maxime quando in delegatione causæ dictum fuisset ad beneplacitum sedis apostolicæ, quia per obitum Papæ non expirat commissio per cap. si gratiosæ de rescrip. in vj. & ita not. & tene menti.

4 Fallit etiam in executore super gratia dato a Papa nam eo defuncto non expirat eius iurisdictio exequendi per obitum superioris. Ita tex. in c. si cui. & c. si super gratia, de offic. deleg. in vi. & d. Deci. in c. relatum. nu. 21. de offic. deleg.

R E G V L A CXXXI.

1 Pars vna, an possit cogere alteram † partem ad concludendum in causa. tu absolute tene quod sic, quia redditur in inuitum secundũ Guid. Papa in q. 587. in prin. c. auditis de procur. & c. quoniam cõtra de probat. & ibi Bald. Abb. & Felin. ac Dec. nu. 119. & 229. & auct. iubemus & ibi Cyn. & Saly. de iudi.

1 Amplia. vt etiam coram arbitro conclusio fieri debeat pro vt ẽt fit coram iudice ordinario, secundum Cyn. in l. si quis ex consensu. C. de episcop. Aud. glo. & Roma. in l. j. in iij. col. ver. vlterius. ff. de arbit. Feli. in c. cum dilectus de fid. instr. in j. col. effectus autem conclusionis est, vt nil postea tam iuris. quam facti per partes produci possunt, secundum Rom. in d. l. j. nisi adsit aliqua iusta causa quæ iudicem moueat, vt Felin. in d. c. dilectus. Marsi. sing. lv. doctrina ac conclusio communis.

1 Fallit in causis criminalibus vbi non attenditur, neque obseruatur conclusio in causa. Ita Ias. in repe. l. admonendi. nu. 50. ff. de iure iuran. glo. no. in. §. quia ver. multi in glo. in ver. concludet. i. auct. de testib. & Bal. in d. auct. iubemus, de iudi. C.

2 Fallit 2. vt in dubijs earum rerum, quæ ante conclusionem in causa acta sunt. secus vero si iudex vellet quærere, vel interrogare de alijs secutis post, quia non posset. secundum Innocẽ. in c. cum Ioan. de fide instru. & ibi Fel. & not.

R E G V L A CXXXII.

1 Pater an conferre possit in filium titu. donationis rem stabilem, seu prædium pro bona summa. tu absolute conclude quod sic, dummodo patri remaneat tantum, quod alius filius vel filij non possint excludi a querela. secundum tex. in l. ij. C. de inoffic. donat. Bald. in l. fina. C. de vsucapion. Guid. Papa consi. xx. viso facto. nu. 3. & consi. 104. nu. 3.

1 Amplia. vt donatio inter patrem & filium valet & tenet, dummodo iuramento firmetur. secundum doct. & pręser. Bal. in d. l. fin. de vsucap. Guid. Papa consil. cclxiij. incip. honesta mulier. nume. 2. ver. j. quia dicta donatio. Bal. in l. ij. col. iij. ver. contra primam partem. C. de inoff. donat. nu. 6.

2 Amplia. vt donatio facta filio in potestate constituto intuitu & contemplatione matrimonij valet & tenet. Guid. Papa consi. cxij.

ex facti narratione.nu.1.& q.145.nu.2 ,Bal.in l.ij.C.de inoff.dona.& ibi glo.& Guid.Papa q.146.in princip.& consi.20. viso facto nu.3.versi.& si forte.&c.

1 Fallit etiam in donatione remuneratoria,seu ob causam ,secundum tex.in l.si pater §.j.ff.de dona.& Bal.Sal.in l.cum post diuortium §.patrona.ff.de iu.do.& ibi Bar.Bal.& Iac. de S.Georg.& Boer.q.26.in prin.

2 Fallit etiam in donat. propter nup.l.fi.C.communia vtriusq; iudi.& l.ij.C.de bonisque lib.& l.Illam.C.de colla.& Gui. pap.q.145.nu.5.ver.sed iuxta praemissa.& q.274.nu.1.& in auct.sed quę nihil.C.de pact.conuen.

REGVLA CXXXIII.

1 Pater tenetur dotare filiam ea dote quae non sit minus legitima, habito respectu ad quantitatem patrimonij, consuetudinem regionis si honestas , & qualitas personarum & numerus liberorum id suadeat.Soc.consi.150.vol.1.Corn.consi.77.vol.2.in prin.& Soci.in consi.163.ver.vnde concludendum est.Alex.consil.134.nu.30.& 31.in 6.vol. & in consi.83.viso statuto.vol.4. ubi dicit ꝙ legitima est debita de iure naturali,& censetur quasi es alienum , & in consil.7.volu.2. vbi tenet quod dos non debet esse minus legitima,quia succedit loco alimentorum.l.mater.C. de iure dot. & ibi Bal.& idem in l.fin.C.de dot.prom.Bald.consilio 323.nu.3. volu.3.& consi.451.in primo volu.statuto.& Saly.in consi.453.eo.vol.& late Gramm.decis.101.nu.19.vsque 50.Boer.decis.62.nu.6.& deci.104.nu.11.Bal.consi.179.inci.1358.vol.eo.Deci.cōsi.171.nu.5.& consi.27.nu.2.Io.de Arno.sing.35.Sal.in auct. res quae in 2.no.C.communia deleg.

1 Fallit nisi per statuta circa legitimam aliter disponeretur , quia sicut ex iusta causa legitima per statutū potest limitari. Ita et dos pariter potest ad certam quantitatem reduci. Ita Deci.consil.106.nu.1.versic.10.& vltimo.cum dos sit quid vniuersale , eo quia a se potest recipere augmentum & diminutionem,secundum Corn.cōsi.47.b.volu.& consi.77.c.eo.vol.2.Matth.Mat.sing.120.& Cāpeg.in tract.de dote.in j.par.q.4.

2 Fallit etiam in dote data filiae,quę si vsque ad mortem facultates sunt auctae etiam dos augeri potest secundum Filipp. Franch.in c.quamuis pactum,col.3.ver.3.limita.de pact.in 6. quia dos succedit loco legitimae.vt l.quoniam nouella.C.de inoff.test.Pau. de Cas.consi.206.alias consi.211.Boer.q.62.nu.6 Bald.in l.pactum oppo.6.C.de colla.

REGVLA CXXXIIII.

1 Parafrenalia bona sunt ea quae maritus administrat tacitae , vel expresse de voluntate vxoris.secundum Ias. in l.maritus. num.11.C.de procu. & soluto matrimonio per mortem mariti si bona sunt attrita.haeredes mariti nō tenentur.sed debent restituere talia qualia reperiuntur.secundum Bal.sing.in l.de his.C.de dona.inter vi-

tum & vxo.& facit l.plerunque in prin.ff.de iu.do.& dicuntur parafrenalia a para,ꝙ est iuxta dotem, secundum Azo.C.de iu. dot. in summa Deci.consi.621.nu.2.

1 Fallit hæc regula nisi inter maritum & vxorem aliter conuentum esset in instrumento compositionis,quia pacta, & conuentiones regulantur secundum intentionem et propositum contrahentiũ, secundum Afflic. decis.80.nu.1.

2 Fallit etiam quando esset statutum, prouisio, seu decretum quod mulier constante matrimonio non posset contrahere,vel distrahere ad præiuditium suæ dotis, vel aliorum bonorum quæ peruenissent in potestate viri sui,secundum prouis. Duc. Tar.in lib.6.c. 18. fol.30.ratio quia bonorum paraph. dominium est in libera dispos. vxo.sed eorundem administratio est viri, vxore non prohibente, Ita Deci.consi.521.nu.4.& 6.Bal.in l.viua matre.C. de bo.mat.

REGVLA CXXXV.

1 Pater in aduentitijs habet vsumfructum.l.j.C.de bon. mater. & l.si viua eo.ti.Old.consi.214.factum,Ro.sing.309.pr.& sing.547. scis.l.cum oportet.§.pen.C.de bonisque lib.&.§.j.institu.per quas perso.nob.acqui.

1 Fallit si filius est emancipatus, quia quæritur patri vsufructus ,p virili,id est,pro medietate,si vnus est filius tex.est in l.si viua matre.C.de bo.mat.Rom.sing.547.scis Old.cõsi.214.factũ, quia pater habet vsumfructum,& legitimam administrationem in bo. mater.vt l. j.C.de bon.ma.Cor.consi.j.f.vol.2.

2 Fallit etiam si pater efficiatur monachus,quia in totum perdit vsumfructum.Sal.in auc.ingressi.nu.7.& 9.C.de sacr.san.eccl. Abb. sic.in c.in præsentia.col.17.in fi.ver.sed circa hoc de proba. & ibi Deci.nu.255.& 256.Boer.deci.197.nu.10.

3 Fallit etiam in bonis feudalibus , in quibus pater nullum habet vsumfructum. Bald.in l.si vxorem.in vlt.q.C.de cõdi.inferi.Boe. decis.199.nu.2.& 3.ratio est,quia feudum est seruitus . & daretur seruitus seruituti,quod est impossibile.vt l.j.ff.de vsufr.leg.

REGVLA CXXXVI.

1 Pater non succedit filio spurio,nec econtra vt Bal.in auc. licet.C.de nat.lib.quia inter eos nullum est ius agnatiõis vel cogn. in l.hac parte.& l.spurius.ff. vnde cogna. idem Bal.in l.j.nu.4.C. de epi.& cle. Affl.deci.96.Boe.deci.127.nu.j. Ias.in.§.pœnales. nu. 61.insti.de act.Bal.in auct.ex complexu.C.de ince.& innup.nup. Albe.q.49.inj.par.stat.Soc.in l.j.ff so.ma.nu.45.

1 Amplia d. regulã ꝙ pater etiam post ipsius mortem non posset. cõmittere executus testamenti ad distribuendum bona inter pauperes,& eligere filium spurium pro paupere.Ita sing.Bal.in cõs.162. quædam Franciscus.nu.5.vol.6.Boer.deci.127.nu.14.

2 Amplia.d.regulam vt nec spurijs , vel incestuosis pater aliquo iure succedit,secundũ gl. in l.vulgo,ff.de statu homic. Bal. in c.in præsentia de ꝓbatiõe & ibi decis.nu.113.Boer.deci.127.nu.6. Ias.

consi.16.nu.3.& 4.vol.j.B.Aug.c.77.super leuit.dicit,quæcunq; nati sunt ex incestuoso coitu,nec filij reputentur, nec parentibus succedant. Io.de Ana.consi.95.in fi.Et d.regula non solum procedit de iure ciuili,sed etiam de iure populi. secundum canon.vt in c. non omnis 32.q.2.& c.dicat aliquis 32.q.4.& Gene.c.21.& Apostolus ad Gal.c.4.

8 Amplia, etiam ꝙ pater non tenetur emendare damnum factum pro filio spurio,stante statuto, ꝙ pater teneatur pro filio,secundũ Alber.in prima parte stat.q.49.& Boer. quæst.127. nume.1.ratio quia tales filij non habent partem in bonis patris.Bal.in l.vulgo. ff.de stat.hom.glo.in l.j.in versi.naturales.ff.de bon.pos. contrata-bu.cum alijs concord.

1 Fallit hæc regula quando non superest,proles legitima,quia pater Agnatis non extantibus,potest tota suam substantiam in testamento,aut aliter relinquere filijs naturalibus,secundum auct. licet C.de nat.lib.& hoc de iure ciui.secus vero de iure cano. per doct. in d.c.cum haberet.

2 Fallit etiam quando agnati, & cognati renunciassent bonis paternis cum iuramento,quia tunc pater posset,vel inter viuos, vel in vltima voluntate bona sua relinquere filijs suis spurijs, vel vulgo quæsitis.secundum Roman.in d.consi.43.num.4.& 5, Matth. Math.sing.146.& addi.

3 Fallit etiam quando pater eos vel eorum aliquos legitimasset, quia eo tunc ipsi haberent ius successionis in bonis paternis,secũdum communiter docto.in d.auct.ex complexu.C.de incest. nupt. Roma.d.consi.43.in fine.

4 Fallit quoque quando pater in testamento vel aliter reliquisset bona sua d.filijs suis pro eis alimentandis,& dotandis,vel alijs pijs causis de quibus in tractatu piæ causæ d.Andreę Tiraqu. quæ sunt causæ 15.in eccl.

REGVLA CXXXVII.

1 Pater si dissipat bona sua potest ei interdici administratio & alimenta filio decerni,tex. est cum glo. in l. cum filio.ff.de lega.j.licet doct.5.Saly.Bald.& Pau.de Cast.dicant,quod aut pater dissipat bona sua propria,& libera.& possunt filij petere,quod assignẽtur tot bona libera, ex quibus viuere possint. secundum.l.fina.C. de senten.pass.si vero dissipat bona fideicommisso subiecta.Tunc sibi bonorum aufertur possesio, & datur filijs. vt pater inde alatur vt l.imperator.ff.ad Trebell.Quamuis Bal.teneat.in l.non potest.ff.de adopt. quod eis dentur tantum pecuniæ pro alimentis de mense in mensem,vt viuere possint, & hoc in principio cuiuslibet mensis per l.fina.ff.de lib.agnoscen.Tu vide Ias.in l.si costante.q.7.ij.par.in fi.ff.sol.matrim.& Boer.decisi.61. nu.15.16.17.& 18.quod no.& no.G.de Lud.si.76.& Bal.in l.filius.ff.de proc. nu. 1.vbi tenet,ꝙ si patris vita est deformis filio,ius concedit habenas administrationis filio,& Bal.in l.quamuis.C.de fideicomm.nu.5. dicit,

dicit, ꝙ si pater est dilapidator bonorum filij priuatur administratione, & potest filius agere contra patrē & Soc. in consi. 34. col. 9. vol. j. versi. 3. conclusio, ꝙ not.

1 Fallit hæc regula nisi pater dilapidaret facultatem intuitu, & cōtemplatione filij, quia eo casu filius contra patrem agere non posset, & quotidie videmus parentes magis cruciari de incommoditatibus filiorum, quam de suis proprijs. prout docet experientia, & alibi Bal. in l. Papinianus. nu. 1. ff. de inoff. testa. dicit ꝙ pater magis tenetur filio, quam imperatori, & tueri filium quam seipsum ob nimiam affectionē quam gerit erga filium. vt quotidie videtur.

REGVLA CXXXVIII.

1 Pactum factum in contractu nuptiali, ꝙ soluto matrimonio duæ partes dotis restituatur hæredibus mulieris defunctæ. Tertia retēta an de iure sit validum. Tu indubitanter tene, quod sic, quia ita l. Senatus 1420. cautum reperitur, & minime sunt mutanda quę certam semper interpretationem habuere l. minime. ff. de lega. & est tex. in l. ij. C. de iure dot. & l. quamuis. C. de pact. conuen. & Bart. in consi. 126. & l. debitor. §. fin. ff. ad Trebe. & maxime stante generali cōsuetudine in hac ciuitate vsq; ad hęc tempora obseruatissima virtute d. legis 1420.

1 Fallit hæc regula in vidua, vt in fine d. l. 1420. & hactenus ita ex consuetudine obseruatur in hac mag. ciuitate prout omnibus notum est.

2 Fallit etiam quando tale pactum initium est inter contrahentes de tota dote restituēda in casu soluti matrimonij per mortē coniugum, quia contractus ex conuentiōe partiū legē accipiunt, & contractus matrimonij in dubio intelligitur factus, secundū loci cōsuetudinem mariti. Ita Affl. deci. 126. nu. 1. & 10. ꝙ tu. no.

3 Fallit etiam quando in ciuitate esset statutum de tertiam partem dotis lucrando. prout est in multis locis Italiæ, vt in specie consul. Bal. in consi. 102. volu. 4. & idem Bal. consi. 124. qō. eod. volu. per totum. quod no.

4 Fallit quoque quando maritus non supportat onera realia matrimonij, prout faciunt & facere debent iuri sustinentes onera matrimonij, & fructibus dotis. prout Bal. in consi. 55. quædam d. Richabella. nu. 2. vol. 5. & doct. in l. si ab hostibus. §. si vir. ff. so. ma.

5 Fallit itidem quando maritus occidit vxorem deprehensam in adulterio, prout Rom. sing. 315. incip. propter adulterium, & Petr. Gerar. sing. 40. Marsi. sing. 234. paria delicta. & late in practi. crimi §. 6. nu. 149. Boer. decisi. 338. in princ. Ias. in l. fideicommissum. C. de fideicom. nu. 4. Quæ supradicta locum non habent, in 3. casibus, vt infra dicam si mulier adulterium committit de consensu, & voluntate viri, secundo si vir viuente vxore concubinas retinet, quia paria delicta. Tertio si post commissum adulterium cum ea se reconciliauerit mores approbando, vt l. viro atque vxori. ff. so. ma tri. gl. ibi & doct. ꝙ no.

Regula

REGVLA CXXXIX.

1 Pater de iure tenetur alimentare filios suos.l.necare.l.si quis ex liberis.§.si quis ex iis.ff.de libe. agno.& filias dotare l. fina. C.de dot. promiss.cum infinitis.

2 Amplia. ut non alimentare, sed etiam tenetur ad indumenta,quibus humanum corpus tetigitur:tuetur & conseruatur secundum glo.not.in d.§. si quis ex iis.in versic.non tamen onera,& l. verbo.cum l.seq.ff.de verbo. signi.

3 Amplia dictam regulam, vt non solum filiam dotare tenetur, sed etiam si vidua remanserit pater potest etiam compelli ad dandam eandem dotem secundo viro. Ita Roma. sing. DCCLXXXVIII. auth. & refert.Ioan. And. in titu.qui filii sint legitimi.§.in hoc in additio.ad Specula.in versi. Martinus de Fano.& Bald.nouell. in tracta.de dot.parte j.colum.ii.& parte vi. priuileg.xvj.Iason. in .§.fuerat col.pen.de act.

1 Fallit quando pater non habet introitus pro se alimentãdo, quia non tenetur eo tunc ad alimenta pro filijs glo.no.in l.si quis a liberis.§.fina.in versic.liberto.ff.de libe.agno.quia debet magis sibi prospicere,quam alijs,cum prima caritas incipiat a seipso. secundum Bal.in l.i.C.de inoffi.dot.l.Iulianus.ff. si quis omiss. causa testa.Ita Afflict.deci.ccxcix.nu.9.

2 Fallit quoque quando filius habet conueniens officium seu exercitium,quia tali casu pater non tenetur alimentare filium, seu ad præstationem alimentorum. Ita Dec.in. cap. Episcopus. nume. 10. de præbendis.Barto. in l.si quis.§.ij. versicu. sed si filius. in versi. vt operis. ff.de lib.agnos.uel quando manibus propriis potest sibi victum quærere,quia eo tunc pater non tenetur vt Deci. ibi nu.10.quod no.

3 Fallit quando filia preter consensum patris matrimonium contraxerit,quia eo tunc pater non tenetur. Ita Boe.deci.cxxx. nu. 8.citando Barto. Ang.& doct. in auct.in l.obligamur.§. lege. ff. de actio.& obliga. & doct.in authen.res quæ. C. communia de legat.Bald. nouellus in suo tracta. de dote,circa med.versi.in fratre tamen eam alere tenetur. & Bald.in l.fi. C. de iur.do.& in hac ciuitate pluries iudicatum fuit ad curiam examinat, ad fauorem parentum contra filias & nouissime ad instantiam domi.Baptistæ Aromat. ad insigne ballantiarum de anno M. D. LXII.in mense Octob.

4 Fallit etiam quando filia esset hæretica, quia parentes eam dotare non tenentur, secundum Alex.post Bal.in l.ij.C. cõia delegat.& glo.in l.mater.C.de iure dot.in uersi. mater. & l. cognouimus. C.de hæret.Alex.in l.prima,nu.21.ff.solut.matr. & Carre. in tracta.de heret.nu.148.

REGVLA CXL.

1 Pauper nobilis habens domum ruinosam, si propter indigen-

tiam

tiam non potest eam reficere, ne ciuitas eius destructione deturpe tur. vt l. fina. ff. ne quid in loco publ. f. & l. secunda. C. de edif. pri ua. pôt compelli ad illam vendêdum tex. est in argumento. l. fin. C. quib. ex causis ser. prem. lib. accip. & l. in lege. ff. ad Syllan. in prin. & fuit docto. Specu. in titu. de satisda. §. est quoque. versic. circa hoc quæritur Fel. in c. nonnulli. col. xxij. de resc. Rom. sing. 713. & sin. 784. pauper & est pars M. consi. in hac ciuitate 1546. 4. Sept. in hac materia.

1 Ampliatur d. regula vt habeat locum in proprietatibus huius inclitæ ciuitatis. Ruinosis ex authoritate data clarissimis Prouis. cômunis de vendendis, alienandis, vel liuellandis proprietatibus modis. & forma partis. vt in ea, quam vide, facta de anno 1546. iiij. Sept. in M. consi.

2 Fallit quando esset imposita seruitus oneris ferendi in domo rui nosa, quia tunc si potest tenetur eam reficere sumptibus suis adhoc vt possit onera sustinere, aliter dominus alterius patris tenetur eã re ficere seu restaurare, secundum Cæp. in c. lix. in princi. de seruitu. vrba. prædio. uu. 1. ꝙ not.

REGVLA CXLI.

1 Pater itaque si vult potest in testamento relinquere filiæ spuriæ non solum alimenta, sed etiam dotem. Ita Barto. in l. si. ff de iis qui bus vt indign. & hoc de iure cano. per dis. cap. cum haberet, de eo qui dux. in mat. & fuit sing. Matth. Mat. 146. not. & idẽ Bart. in l. Meuius. §. duobus. iii. quæstio. nume. 23. ff. de legatis. secundo. & l. vxorem. § pater naturalis. ff. de leg. iij. Bald. in lege Mater. C. de iure doc. Abb. consi. xv. videtur princi. nu. 5. vol. ij. vbi tenet ꝙ dos succedit loco alimentorum, & si potest alimentari filia spu ria a partem multo magis potest dotari. vt concl. doct. in auchen. ex complexu. C. de incest. & innup. nupt. Bald. in consi. ccccl vj. nu. 7. 8. & ix. vol. eo. & Abb. consi. l. eo. vol. ii. Boer. deci. cxxvii. in prin. Deci. c. per tuas de prob. nu. 1. & 2. & Anch. cõsi. ccxxv. col. pen. versi. super alio dubio, & dos a patre profecta, ad patrem re dire debet non iure successionis. sed iure reuertionis, secundũ Abb. in d. consi. l. nu. 4.

2 Amplia. vt non solum spuriæ, sed etiam incestuosæ filie pater in testamento potest relinquere aliquid filiæ dummodo dicat, ꝙ ex causa alimentorum, vel pro ea dotanda secundum Guido Pap. q. 280. in qua refert fuisse iudicatum de anno 1419. & ita tenet Rom. consi. xliii. nu. 4. alle. auc. licet. iii. C. de nat. lib.

REGVLA CXLII.

1 Princeps dum procedit de plenitudine potestatis nunquã citatio necessaria est. secundum communiter doc. prout Bald. in l. nec causas. nu. 4. C. de appella. Bal. in l. ti. de temp. app. & idem Bald. in l.

in l.j.in prin.C.quomodo & quando iudex, & idem in l. executorem.versi.præterea.C.de execu.rei iudi. & Panor.in c.inter quatuor.de maio.& obed.Soci.consi.57.versic.capio sextam volu.iij. Alber.Brun.consi.19.versi.quarto moueor.Gramma. decis.65.nu.50. vsque 63.& c.sicut in iure,in fine,de excess.prælato. Tiraq.in tract.res inter alios acta limi.7.vbi ad solitum multa coaceruat, & accumulat,& Socin.in consilio 59.in causa nobilium, versic.6.& vlti.volu.3.licet in hoc multi teneant citationem esse necessariam, prout Ias. & alij infiniti in l.Gallus §. & quid si tantum in vtraq; lectu.ff.de liber.& posthum.Abba.& Ant.in c. cum olim de re iudic.& cano.in c.nostra de procura.& c.inter quatuor de maior.& obed.Soci.consi.20.Memini.volu.3.Bar.in extrauag. in ver. fine figura,& in d.c.1.de causa poss.& proprie.Bal.& cano.in c.in præsentia de probat.& idem in consi.186.col.vlti.volu.5. & in repeti.rubri.ff.de arbit.& in l.fina.C.de legibus,& ibi Bald.vbi tenet. Citatio in sententia principibus fore necessariam, & Bartol.in l.j. C.de condit.institu.l.ij.vbi tenet q̃ princeps in causis debet obseruare iuris ordinem & ibi Luc.de Pen. quia licet sit legib. solutus attamen secundum leges viuere debet.Deci.consi.463.ad fi.& secundum eius bonam conscientiam.vt Bald.in l.iij.4.no.C.de fidei com.& Bar.in l.j.C.vt quæ def.aduoc.in fin.& Bal.in l.fi.in principio.C.de iure deliberan. & quamuis dicatur principem esse dominum legum,non tamen est dominus morum.secundum gl.in clement.j.de Baptis.

1 Amplia. quando princeps procedit per viam extraiuditialem, quia tunc non est necessaria.citatio secundum Roma.consi.369.circa primum in 5.dubio & Deci.consi.191.nu.6.& Bal.in l.nam ita diuus.ff.de adopt.

1 Fallit in contractibus,quia princeps non potest tollere de plenitudine potestatis ius alicui quæsitum ex contractu. Ita Bal. in l.fin. col.pen.versi.dicas etiam.C.sententia rescin.non poss. & c.1.§.ad hæc.versi.Item no.ex glo.de pac.iur.firman. sed agere possunt ad interesse,Car.consi.136.col.fi.& Anch.consi.188.nu.4.Deci.cõs. 410.num.22,& 23.& Anch.in consi.427.nu.3.alleg.c. quamuis & c.si pro te de rescrip.in 6.& Io. And. in mercur.in c.sine culpa de regulis iur.in 6.

2 Fallit etiam in legitimatiõe,quia principis potestas latissima est in submouendo maxime impedimenta, eo quia per suum indultum potest tollere omnes actus inhabilitationis ad hæreditatem secundum l.imperialis.C.de imperiali.ibi nam omni macula penitus delecta, & suis quasi natalibus redditis, & Ancha.in consi.303. nu. 2.& 3. & Brunus consilio primo,& tertio. & Deci. consilio 360. colum.quinta, & sexta. numero quarto. & Bald. in l.cum filius.ff. de testamen.milit.& Bal.late in l.rescripta.colum.ij.C.de rescrip. imperat.offerend.

Regula

REGVLA CXLIII.

1 Pallor & trepidatio in præsentatis & carceratis est inditium fallax, & debile, sed iudici arbitrarium, quia sæpe videmus, q̃ homines de proprio honore soliciti, dum se in carceribus conspiciunt, nil aliud cogitant, nisi quam labem sit ex ipsarum incarceratione allatura & quæ futura sit hominum opinio, sed quandoque extra ꝓpositum obliquuntur, & perditis fere sensibus delirant, et semistulti fiunt, & tamen tanquam innoxij liberantur, ex carceribus, & ob id discretus iudex debet animaduertere & esse multum circunspectus secundum Bal. in l. presbyteri. col. ii. C. de episco. & cler. nu. 2. quia dicit Lucas de pen. in l. quotiens. nu. 42. de digni. l. xij. q̃ erubescere, pallere & inconstanter loqui sunt signa male conscientię, & secundum Ouid. O quam difficile est crimen non prodere vultu, & vide Gram. vot. 10. nu. 4. & 5. & idem Lucas in l. eui. nu. 12. C. de cur. publi. l. xii.

2 Fallit hæc regula in homine a natura pallido, quia palliditas cũ sit a natura est, inuariabilis & immutabilis, nisi vltra palliditatem eueniret accidentia signa & inditia proxima delicto obiecto, quia tunc esset aliud præsumendum secundum ea de quibus in l. fi. ff. de act. et obl. in fi. considerando tempora causas, & personas.

REGVLA CXLIIII.

1 Princeps in confessionibus nunquam intendit inferre iniuriam terti o tex. est & ibi gl. not. in versi. generali. C. si cont. ius uel pub. vtilita. & l. i. §. merito. & §. si quis a principe. ff. ne quid in loco pu bli. fin. Rot. decisi. cccxxxi. in no. & Bal. in l. rescripta. col. ii. C. de precib. impe. offerendis.

2 Fallit in iiij. casibus enumeratis & annotatis in gl. d. l. fin. & ibi Ias. in vj. limitationibus, quas omnes, vide & considera.

2 Fallit in concessionibus factis viduis & pupillis, & licet illud met concedatur alicui tertio cum clausula non obstante, attamen nullo modo censetur derogatum, nisi fiat specialis mentio de dictis viduis & pupillis, secundum Albe. in l. i. C. quãdo impe. inter pup. Feli. in c. accedentes de præsump. Gramma. deci. xx. nu. 1. Ias. in l. 1. colum. iii. de constitu. princi. vbi princeps non intendit mutare contractus prędecessoris, & Deci. in re. nemo potest mutare. ff. de regulis iuris.

3 Fallit etiam quando princeps procedit de plenitudine potestatis vbi imperator sine causa potest tollere nobis dominium rerum, & qui aliter dicunt mentiuntur pro vt Angelus in l. ij. C. de quadr. præscrip. & l. item si verberatum §. j. ad fin. ff. de rei vendi. & late Deci. in c. quæ in ecclesiarum nu. 103. vsque 112. de constit. late Barb. consi. xxiiij. vol. ij. & consi. lxii. col. antepe. volu. iiii.

REGVLA CXLV.

1 Pręsumitur ignorantia vbi non probatur scientia, text. est in c. præsumitur de reg. iur. in vj. Gramma. deci. xxxvi. nu. 16. & not. quod ignorantia est triplex, bona mala & indifferens, & alia est iu

tis

tris, alia vero facti iuris ignorantia multiplex facti vero certi, vel incerti de qua vide Luc. de pen. in l. generali. C. de tabul. l. x. num. 6. 7. 8. & 9.

1 . Fallit in notoriis, quia illud publice scitur, quod publice est notorium, quia eo tunc præsumitur scientia vbi non probatur ignorãtia gl. est ord. in l. si tutor petitus. C. de peric. tut. Bald. in l. p. C. de de recep. & l. i. C. qui aduer. quos Bar. in d. l. si tutor. doct. in c. quoniam contra. §. j. vt lit. non contest. gl. in cle. j. de sepul. in versi. publice. Idem Bal. in l. iudicia. C. de rei ven. & Gram. cop. in d. deci. xxxvi. nu. 17. 18. 19. & 20.

2 Fallit etiam in ignorantia probabili quæ omnino excusat, quãdo maxime est sine culpa, prout Abb. & Deci. in c. ii. de const. nu. 21. & facit tex. in l. i. ff. de recep. in versi. latrones. Abb. consi. 35. nu. 3. & Ro. cõs. ccccclxxiij. nu. 1. & 2. Cæpo. cõs. xxi. nu. 31. et. 32. Pet. Gera. sing. nu. 2. Rom. cõs. 186. nu. 5. et 6. Dec. consi. 440. nu. 2.

REGVLA CXLVI.

1 Proles verbum ex forma pro vis, duc. se extendit vsque ad iiij. gradũ, at qui dicantur de prole dic ꝙ filij, nepotes ac alii inferiores descendentes vsq; ad d. gradũ vt l. humanitatis. ibi nec alia ꝓles. C. de impub. & ali. sub. & in c. tũ perhiben. de cland. despons. ibi §. si quis versi. ꝓles legitima & c. nuper ibi decesserit sine prole de don. inter vir. & vxo. & l. officiales. i bi aut si proles de fuerit. C. de epi. & cle. & l. liberorũ. in fi. ff. de verb. signif. & in c. l. de grad. suc. in vsi. feu. & Cæpol. consi. lxii. 1. 2. 7. Deci. consi. 258. nu. 1. & 496. nu. 5. Albe. in suo dict. in ver. proles. Cæpo. consi. 62. nu. 1. & 2. in consi. ciuil. Bal. consi. 334. nu. 8. vol. 3. ꝙ not. Francis. Cur. cõs. 3. Soc. consi. 96. nu. 26. vol. 4. Boe. deci. vlt. 356. in prin. Anch. consi. 95. iii. col. nu. 6.

1 Amplia. vt proles dicatur tam ex parte patris quam ex parte matris dummodo sint de familia & stipite patris. vt puta de filia & sorore venditoris, quæ personæ sunt de sanguine & iis datur beneficium prælationis ex iure ꝓthomiseos, prout in stat. vrbis Venet. Paduæ, ac Tar. & ad alias feminas non se extendit hoc beneficiũ cũ non sint de sanguine & familia uenditorum. vt l. pronuntiatio in fi. ibi mulier autem familiæ caput & finis est. ff. de verb. signifi. & l. familiæ appellationi. §. fœminarũ liberos in familia earũ non esse palam est quia est ff. eo. tit.

1 Fallit in filiis filiarum, quia non sunt proprie de agnatione et cõsanguinitate patris filiarũ, sed bene de alia familia. & agnatione ꝓut in l. familiæ appellatione. §. fœminarum, ibi in familia earũ non esse palã est. ff. de verbo. sig. & l. pronunciatio in fine. ff. de verbo. signifi. ꝓut et dr de ꝓgenie. scdm Cor. cõs. 317. colum. ii. uolu. iiij. licet Bal. consi. 334. in quęstione nu. 4. & 5. dicat quod appellatione propinquorum etiam feminæ compræhenduntur, quando materia de qua agitur est indifferens ad matrem & fœminam cum fœminæ sint capaces beneficio pręlationis, vt Bald. in d. consi.

&

& Tiraquel.in.§.j.glo.ix.nu.299.quia filia est de domo patris.ibi qui ex eadem domo genitæ proditæ sunt d.l.pronunciatio. in fi.ff. de verb. sign.

2 Fallit etiam in nepote, qui est de prole & de cognatione patris secundum Bar.in l.liberorum.versi.pone statuto.ff.de verbo. sign. Bal.consi.lxxvi.& consi.cclxii.vol.iiij.Boe.late.q.clv.nu.3. & 4.Deci.in consi.cccclxiii.nu.9.Pau.de Ca.consi.clxii.col.v. vers. vlterius pro dicto nepote.vol.Corne.consi.xcix.c.vol.iii.& consi.lj.c.& d.eo.vol.iij.& in consi.xcvi.l.eo.vol.vbi tenet ꝙ nepos est de cippo & agnatione domus & iura agnatorum habet, secundum Ias.in l.qui se patris.nu.50.C. vnde liber.

REGVLA CXLVII.

Priuilegium datum filiis an se extendat ad nepotes, tu tene ꝙ sic cum sit communis apud doct.ratio, quia agnationis semper debet esse salua dignitas, immo magis per nepotem generatio augetur & agnationis memoria conseruatur.secundum Roma.in consi. 123.licet magna in fine.Fulg.consil.73.supposito. Bart.in l.liberorum col.v.versi.ijs præmissis.ff.de verb.sign. Franciscus de Curte consi.80.Bal.in l.ij.C.de in ius voc.Ange.in.§.j.num.25.insti.de iu.nat.gent.& ciuili.Ias.in l.de quibus.col.4.ff.de legibus. Anch. consi.423.viso puncto. col.fi.& 347.nu.2. vbi liberorum appellatione. Veniunt nepotes propter identitatem rationis, ꝙ no.

1 Fallit hæc regula quando in priuilegio dictum fuisset, concedimus tibi,& filijs tuis tantum, quia dictio tantum excludit omnes alias personas.secundum Bal.consi.304.vol.5.Ias.in l.filiusfam.§. diui in 2.lect.col.penul.vers.pro ampliatione.Deci.consi.128.sup. Anch.consi.55.nu.5.versi.viso de illo verbo.col.3.Steph.Ber.consi.184.vidi casum.in 2.dubio vol.j.

2 Fallit etiam quando esset statutum, ꝙ stantibus filijs, nepotes nõ admitterentur, quia eo casu non daretur extentio propter claram statuentium dispositionem, quia vbi est casus legis, non debemus aliam inuestigare rationẽ.secundum Deci.consi.563.nu.7.

3 Fallit etiam quando esset statutum, quod stantibus filiis masculis fœminæ non admittantur, quia nepos ex filio excluderetur a masculo.secundum Angel.Aret.in.§.i.nume.34.insti.de iure nat.gent. & ciui.& Bar.in l.liberorum.§.1.ff.de verb.signi.& d.Bal.in l.pe. C.de summa Trinit.& fide cath.ver. subsequẽter quæritur dicit statutum.nu.40.& 41.

4 Fallit etiam quando esset aliud statutum, quod verba non interpretentur, neque glosentur, sed ad litteram vulgariter intelligantur, quia eo tunc non extenderetur ad nepotem prout voluit Aretin.in dicto.§.primo. de iure nat.& ciui. instit.nume.27.28.& 29. quod vide.

5 Fallit itidem quando persona fuit causa priuilegii, quia videtur eo tunc concessum personæ ob eorum fidem,& industriam,& ideo intuenda sunt verba priuilegii secundum Ancha. in regula priui-

legium

legium colum.ii.versicu.tertio casu de regul.iur.in vj. & Deci. in l.in omnibus.nu.3.ff.de reg.iu.Ang.consi.cxvii.col.i. ver.praeterea.ista canonica.

R E G V L A CXLVIII.

1 Periti in arte sua quando debent deponere in aliquo casu de tali quo actu suae peritiae, an plures vel ad minus duo esse debent. doc. tenent quod ad minus duo in conformitate secundum Bar.in prohe. ff.j.coll.Saly. in l.comparationes.C.de fide instru.Fel.in c. propo suisti.nu.7.versi.secunda conclusio de proba.Fel. in c. significasti. nu.6.& 7.de homicid.& tenetur iurare de credulitate tantum vt Barto.in dicto prohem.ff.in versic.sed aduerte. Bald. in c. proposuisti de proba.

1 Fallit quando peritus esset salariatus a populo, quia is solus sufficit.Ita Bar.in l.j.C.de pond.& auricul.lib.x.Fel.& C al.in c. pro posuisti.de prob.nu.7.& 9. ꝙ not.

2 Fallit etiam quando partes consentarentur de vno, secundũ Ro. in l.i.§.fi.ff.de verb obli.& Feli.in d.c.proposuisti. & Barto. in d. prohem.ff.uet.in i.col.

3 Fallit etiam quando vnus solus peritus esset in loco castri, vt Bar.in l.i.in fi.ff.de verb.obl.& in l.si in rixa.ff.de sicca.Abb. in d.c.proposuisti.in ii.col.versi.nunc discutiamus de proba.

4 Fallit etiam quando tractatur de re multum ardua & ponderosa, quia plures esse debent.vt c. praeterea de testibus, & in hoc resident Ang.Abb.& Deci.in d.c.proposuisti.nu.23.de prob. Alex. cõsi.xxx.visa scriptura.in fi.vlt.col.vol.j.& Bar.in l.iuris ignorãtia.in ij.q.C. qui admitti vbi inquit ꝙ ille qui ignorat iura debet consulere plures peritiores.quando fuit plures in loco, & si sunt plures periti electio fieri debet de peritioribus.vt Ange.in l.qui luminibus in princ.ff.de serui.vrb.praediorum ꝙ not.

R E G V L A CXLIX.

1 Pacta inter virum & vxorem de inuicem succedẽdo, valet text. est in l. licet inter priuatos.C.de pact.& in auct.sed hodie in fine. ibi pactis instrumentorum in omni casu seruandis.C.de adul. doc. in l.si pater puellae.C.de inoffi.test. Ias.in l.ex hoc iure. nu. 51.ff. de iustitia.& iure.Bald.consi.xxix.nu.1.vol.v.dicit pactum vim l.habere. l.Caesar.ff. de publica.& l.penult.C. de dona. inter vir. & vxo.Deci.consi.ccii.nu.5.Old. consi.cxxxix. ad habendam. col.i.versi.ad secundum.

1 Amplia.vt d.regula habeat locum appositis pactis in donatione reciproca secundum Cast.in d.l.pater puella, & ibi Bald. & Ias. nu.6.Roma sing.dccccxx.prohibiti.Old.consi.cxxxix.col.j.pro ut etiam de donatione remuneratoria quę insinuatione non indiget Rom.consi.xxvi.nu.3.

1 Fallit in vi.casibus positis per Cassaneum in consi. Brug. rubr. iiij.§.vii.fol.199.quos omnino vide.

2 Fallit etiam in locis maritimis vbi datur beneficium ex forma

statut.

statut.viro & vxo.succedendi inuicem a fra & suor ex inueterata consuetudine quæ vim pacti habet secundum Bal. consi.clxxxij. nu.5.vol.j.& Deci.consi.586.nu.6.ꝙ not.

REGVLA CL.

1 Pactum redimendi seu de retrouēdendo perscribitur annis xxx. Ita vol.Io.Fab.in l.cum notissimi.C.de perscr.ann.xxx. Paul.de Cast.consi.429.in prin.Ias.late in l.petens nu.10.col.iij.versi.circa ista.C.de pact.Boer.deci.ccclj.nu.6.Angel.consi.lv.Anch. consi. cccxxxj.visis col.ij.ver.tertio est aduertendum Boer.q.clxxxiij. nu.5.vbi multa accumulat.

2 Fallit quando in contractu posita esset dictio imperpetuum, vel quandocunque, secundum docto. tenentes ꝙ dictio quandocunque arguit tempus in infinitum.Fulg.consi.clvj.stante statuto Lucanæ, Corn.consi.cxcix.h.volumi.ij.Bald.Ias.& Saly.in l.petens.C.de pact.Tiraquel.in glo.x.de retract.consue,fol.73.nume,34.vbi multa accumulat.

3 Fallit etiam quando dictio quandocunque semper vel imperpetuum esset apposita ad vitam alicuius T.vel A.tantum , quia eatenus vita illorum se extenderet, vniuersalis prædicta restrictionem pateretur.Ita Stephan. Ber.consi.clxxxiiij.vidi casum in ij.dubio vol.j.de iure respondit,Bar.in l.j.ff.si quis iusd.non obtemp.tex.in l.non solum.§.tale.ff.de lib,leg. Tiraquel.in.§.j.glo. vj. nu.2.& 3. de retr act.conuent.

4 Fallit etiam quando in pacto redimendi apposita essent illa verba ꝙ ille talis tantum posset redimere infra annos x. quia ad alias personas & tempus vltra præfixum non se extenderet.Ita no.Bal. in consi.ccciiii.nobilis.vol.v.& Ias.in rep.§.diui.col.pen. ver.pro ampliatione nu.97.ff.de leg.iij.& Rip.nu.3.late Tiraq.in.§.j.gl.vi. nu.24.& 25.de retract.couētionali, vbi multa cōgregat,& accum.

REGVLA CLI.

1 Pactum de futura successione inter fratres reciprocū de iure est validum.tex.est in l.licet.C.de pact. Alexā.consi.lxxxiii. nu.15. volu.ij.l.certi conditio.§.quoniam.ff.si cert.pet.& consi.xx. nu.3. vol.iij.& consi.xxviij.nu.8.vol.iij.in terminis , & licet aliqui teneant ꝙ illa lex loquatur in militibus attamen communis opinio est,ꝙ tale pactum valet. Ita tenet Boer.dec.cciiii.nu.15.& 16.& not.glo.notab.in c.quamuis de pact.in vj.in ver.improbet. & l.pactum quod dotali.C.de pact.Deci.consi.613.nu.2.& consi.ccxxv. nu.1.& 2.ꝙ not.Old.consi.cxxvii.viso instrumento pacti, vbi cōcludit valere,sed periculosum fore omnibus.

2 Amplia. d.regulam vt si promissio de futura successione fieret post mortem contrahentium, quia eo casu esset donatio facta causa mortis,quæ valeret,secundum Alexan.in consi.xxviij,ponderatis nu.viij.vol.iii.& est communis opin.doct.in l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verb,oblig.& Bar.Ang.& Saly. in l. pactum quod dot.C,de pact,

1 Fallit fauore matrimonii maxime quando adest consuetudo, vt Ioan. And. Anto.de But.in cap.i.vt lite non contesta. Deci.consi. ccxxv.nu.1.Bal.in c.j.§.filii nati.col.j.si de feud.fuer.contro. inter do.& agn.Guido Papa q.cclxvij.pactum vbi in terminis: Bellam.consi.xvij.in fin.

2 Fallit in pacto de succedendo in parte hæreditatis, quia de alia parte poterit testari & sic non impeditur libera voluntas testantis secundum Bal.in l.fin.col.fi.ver.sed quid si donat.C.de pact.Alex. consi.xxix.col.v.nu.10.vol.v.Deci.consi. ccxxv.nu.1.

3 Fallit in testamento secus in contractu cum sit contra bonos mores,attamen cum iuramento valet & tenet iuxta dicta dispositionē c.quamuis de pact.in vi.& Alex.d.cōsi.xxviii.nu.8.vol.iij.ꝙ no.

4 Fallit etiam in pacto facto ad piam causam secundū Deci.in l.licet nu.4.C.de pact.all.Bal.in l.fi.ver. vento ad secundam quæstionem.C.eo.tit.Anch.consi.xxxix.propter clariorem,ꝙ not.

REGVLA CLII.

1 Pactum in societate appositum quod lucrum & damnum inequaliter diuidatur non est improbabile,secundū Corn.consi.ccxxxiij. viso diligenter col.j.vbi a, quoniā maxime alter immittit in societate plus altero.Ita Nic.de Matthare.& Bald.in l.j.qō.iiij.C. pro Soci. Deci.in l.si pascenda pecora nu.5.C.de pact.quia contractus ex conuentione legem accipiunt.j.§.si conuenerit.ff.depoſi.& similiter quod lucrū & damnum ęqualiter diuidatur. licet plusquā alter vnus immiserit,in societate.Ita Deci. in d.l. si pascenda nu.7. C. de pact.all.Corn.consi.clxxxvii.col.pen.vbi eo.volu.iij.quia habet instar fraternitatis secundum naturam societatis,si omnia hinc idem communicantur l.si societatem vniuersorum cum l.seq.ff.pro Soci. quæ supradicta locum non habent,quando vnus plus contulit altero in societate & alter conuentum non est,secundum Corn.in cōsi. lxxxv.vbi ix.in fi.vol.iii.quod not.

2 Amplia.regulam vt quādo alter ex sociis ponit in societate plus pecuniæ,siue operarum vel rei maioris existimationis debet proportionabiliter & correspectiue plus lucri percipere secundū Cor. consi.clii.ad euidentiam vol.iii.& consi.ccxiii.b.eo.volu. Bald.in auth.ex testamento.C.de collat.Angel.& Cast.in l.cum oporteat. C.de bonisque lib.in princ.

1 Fallit regula quando capitalæ positum in societate est æquale secundum Corn.consi.cccxj.vbi b.vol.iij.& instit.pro Soc.§.j.Angel.consi.cxiij.quid autem si fuerit, quia equale debet esse & lucrū iuribus prędictis.

2 Fallit etiam quando contrahitur societas, vel vniuersorum bonorum vel rerum cum aliquo quia dotes vxorum contrahentium nullo modo includuntur,secundum Barth.Soc.in consi.xli.nume. 8.in consi.ciuilibus.

3 Fallit etiam cum saracenis, hæreticis & hostibus, cum quibus nulla cum nobiscum nobis potest esse societas seu participatio lucri

eri secundum doct.& maxime Innoc. in c.quod super ijs de voto. Deci.consi.lj.nu.3.& Bal.consi.ccccxxviii.nu.11.vol.vi. Feli. in c.Ego enim de iureiur.& vide decis.Boer.nu.179.nu.7. sunt enim leges,& decreta,quæ prohibent eorumcommertium, & eis deferri aliquas res pro vt in c.ad liberandam.c.significauit & c.quod olim de Iudæis.& l.ij.C.quæ res expor.non debent.

REGVLA CLIII.

1 Pactum de retrouendendo quandocunque appositum in cōtractu emptionis & uenditionis alijs concurrentibus facit præsumi d.con tractum simulatum vsuraticum & fœneratitium.tex.cum glo.in c. adnostram extra de empt.& vend.c.illo vos de pign. & ibi doct. in summa Ber.Innoc.Host.& Goff. de pignore in fin. communiter tenent quod paruitas precij,pactum de retrouendendo & quod emptores in soliti fenerari,facit præsumi contractum feneratitium. Ita Cæpol.in tract.de simul.cont.nu.105.Roman.consi.ccccxxiii.pro pleniori per totum Corn.consi.cxvii.Cast.cōsi.cccxxxvi. col.ii. & idem in eod.consi.v.col.in princ.& doct.in l.emptione. C. plus valere,quod agitur quam quod sim.Archid.c.plerique xiiii.q.iii.& doct.in c.conquestus de vsur.Deci.consi.692.nu.2.& consi.cccix. nu.5.Abb.consi.lxxvi.col.i.in p.vol.nu.2.Imol.consi.lv. & cōsi. xcix.in q.v.Alex.consi.cix.nu.17.vol.iiii.Bal.in c.i.in princ. de feud.dat.in vim.l.com.col.ii.in fin.vbi not.

2 Amplia d.reg.vt locum habeat si pactū apponitur tempore emptionis & vēditionis,& sic tempore dictę conuentionis secus si ex interuallo,pro vt elegāter consuluit d.Corn.Peru.in cōsi.cxxxiii. ii.col.h.vol.i.Gramma.decis.lxxvi.nu.7.& 8.& Boer. decisi.183. 2.& 5.& contra naturam actus,quia insolita arguunt simulationē, pro vt eleganter Cor.consi.cclxxxviii.ii.col.a.vol.iii. & Cæp.in tract.simul contract.in princ.ibi principal.not.

1 Fallit hæc regula quando in celebratione empt. & venditionis nulla interuenit dolus læsio vel fraus, sed emptor emit iusto precio fundum prędictum & tempore venditionis remanet in possessione pacifica rei venditæ,& soluit annuas grauedines pro fundo vendito illustriss.Duc.Do.& non est solitus fenerari, nec ad vsuram date,de quibus omnibus late Cæpol.in d.tract.versi.iii.nu. 13. & 19. quia eo tunc pactum retrouendendi non est sufficiens per se solum maculare contractum pro ut doct.omnes in d.c.ad nostram,& locis vt supra citatis.

2 Fallit qñ in contractu apposita fuit dictio semper & quādocūque vel in perpetuū,quia eo casu hęredes vēditoris poterūt semper redimere & recuperare possessionē venditā & hoc propter duplicitatē illarum dictionum semper & imperpetuū,quia ille dictiones geminatæ arguunt voluntatem contrahentium,pro vt volunt doct.in l.ii. C.de pact.inter empt.& vendi.Et alias iudicatum fuit in ijs terminis in casu v.nob.d.Petri Mauroceno, cū d.Guerino de Odis nob. Patauino anno.1549.

H 2 Fallit

1 Fallit etiam quando ex communi vsu ciuitatis tolleratur, quod fiant liuella super fundis, seu proprietatibus vrbis in ratione quinque vel duc. vi. pro c. absque aliquo pacto retrouenditionis, quia tunc carent scrupulo occultæ simulationis. & super illis competit agnatis & vicinis ius prælationis pro vt late dixi in tractatu meo de iure protho.

R E G V L A CLIIII.

1 Pactum initum cum vna persona, & si hæredis mentio non fiat. an ad hæredes porrigatur, ista difficultas est ardua & ad partes disputabilis propter varietatem docto. inuicem contendentium. nam alij tenuerunt partem negatiuam, quidam vero affirmatiuam. Tu in hoc dic, quod est tex. in l. fi. C. de contrahend. & commit. stipu. & l. si pactum. ff. de probat. l. viam veritatis ignoras. C. locat. l. ij. C. de pact. inter empt. & vendit. & l. iurisgen. §. pactorum. ff. de pact. & l. si vnus. §. ante omnia. ff. eod. tit. l. si necessarias. §. de vēdendo. ff. de pign. act. Bal. in consi. xxxviii. proponitur. vol. iii. Idem cōsi. lxx. ver. i. nu. 7. Idem consi. cxii. volu. ii. in prin. & cōsi. ccclxviii. volu. v. circa med. Bar. & Soc. in l. a testatore. ff. de cond. & demō. Deci. consi. 680. col. ii. versi. circa primum nu. 10. Bald. in c. ex parte decani. col. i. de rescrip. communiter tenent quod pacta actiue & passiue transeunt in hęredes etiam quod de illis nulla fiat mentio, licet Bal. in consi. ccclxviii. aliter senserit, & tenuerit, quod pacta personalia ad hæredes nō transmittatur. Tiraquel. in tract. de vtroque retract. in. §. i. glo. vi. nu. i. vsque xl. multa in materia accumulat quæ vide, & obserua, & tene opinionem Bald. in consi. cxii. in princ. quod si natura verborum & natura contractus & res in contractu deducta hoc patiatur, quod sit transmissibile ad hęredes trāsmittitur. Aliter non quod not.

1 Fallit si in pacto adiecta sit dictio taxatiua tantum vel solū, quia tunc non extenditur ad hæredes secundum Steph. Bert. consil. 184. vidi casum col. i. vol. i. Bar. in l. i. ff. si quis iusd. non obtemp. Bar. & Ang. in l. si sic stipulatus la ii. ff. de verb. oblig. Deci. consi. xxviii. col. pen. Rom. consi. ccccl vi. in proposito. col. ii. tertio.

2 Fallit etiam quando pactum fuit appositum in contractu societatis, quia natura contractus non est, quod transmittatur ad hæredes, quia morte soluitur l. societatem. §. dissoluitur. & l. verum. §. si. ff. pro Soc. Corn. consi. liiii. nu. 6. vol. i. & consi. lxi. vbi a. eo. volu. i.

3 Fallit quoque quando est facta demonstratio personæ per dictionem ipse, vel per Gemin. tu tu. secundum Bald. consi. ccciiii. nobilis vir. volu. v. & doct. omnes in l. filiusfa. §. diui & ibi Iaso. Ang. Ripa. ff. de leg. i.

4 Fallit in conditionibus potestatiuis, secundum Soc. & doct. in l. qui Romæ §. Augerius. ff. de verb. oblig. quia cum sit collata ad arbitrium alicuius, illa facultas morte expirat secūdum communiter omnes doct. & Cagnol. in rep. l. ii. C. de pact. inter empt. & vendi. q. xi. per l. si quis arburatu, ff. de verb. oblig. cum simi.

Fallit

5 Fallit similiter in pactis temporalibus, quæ ad hæredem nullo iure transeunt text. est & ibi Iaso. Angel. & Alexan. nume. 2. in l. epistola. §. de inofficioso. ff. de pactis rationibus, ibi adductis per do cto. quod not.

REGVLA CLV.

1 Pater ex iuris censura in bonis filii nascituri † habet vsumfructum, ex quo habetur pro iam nato, cum de eius commodo agatur, vt l. qui in vtero la i. ff. de stat. homi. maxime in bonis aduentitiis, & profectitiis, vt est glo. not. in l. ii. C. de contrahen. & com. stip. & l. i. C. de bonis mat. & l. cum oporteat & l. nō solum. C. de bonisque
2 lib. & patria potestate durante † filius nudam habet proprietatem, quę soluta per mortem patris, ad filium, vel filiam, pleno iure deuoluitur, secundum iura. vt Anch. in consi. cvi. nume. 1. in fine, & in consi. clxxvi. num. 1. ad fin. ver. verum filius vel filia, in hac versi. ciuit. extat cap. viii. lib. iiii. statut. vrbis n.
1 Fallit qñ filius, vel filii, matre defuncta, eleuaret, vel eleuarent vadimonium in officio proprii. & in solutum acciperent dotis solutionē in bonis paternis debitoris d. dotis, pro summa, vt in sua vadia, quia eo casu pater nullum haberet vsumfructū in dictis bonis dotalibus, sic vt supra in solutum habitis in dicta curia, pro vt in multis casibus & iudicatum & obtentum fuit, quod tu not.
2 Fallit etiam in parte ponēte filium in hospitali, quia eo tūc perdit omne ius & priuilegium, quod habet in filio vt Bald. in l. ij. C. de filiis infant. expositis, vbi dicit quod si ciuis conspicit ciuitatem periclitantem & non subuenit perdit ciuilitatis beneficium, & desinit esse ciuis. Ita refert Petr. Gerard. singula. ii. nume. 9. fol. 214. quod nota.
3 Fallit itidem quando pater filium vulnerat, vel eum male tractat, quia eo casu pater cogi & compelli potest ad eum emancipandum & in hoc perdit vsumfructum. Ita Guiel. de Ludo. singu. nume. 34. alleg. tex. in l. prætor. edi. §. sed & si quis. in glo. in versi. atrox. ff. de iniuriis.
4 Fallit similiter, quando pater ingreditur monasterium, quia eo viuente filio legitima illico debetur, pro vt est text. in c. cum sclmus de regulari, & glo. not. in c. transmissæ in ver. more, extra qui filii sint legit. & ibi Abb. idem in c. in præsentia. nu. 59. de proba. & ibi Felin. nu. 55. Corset. in sing. suis. in versi. legitima. in princ. nume. 1. Ias. in auct. nouissima. nume. 8. C. de inoffi. testam. & in auct. si qua mulier. C. de sac. sanct. eccl. nume. 50. Maria. Socin. iunior. consi. li. nume. 7. volumi. i. de proba. Pet. Paulus Pari. in c. in præsentia. nu. 165. aliter sentit.
5 Fallit etiam in filio clerico eo quod in bonis eorum aduentitiis nullum patri quæritur vsusfructus vt in auct. presbyteros. C. de episcopis, & cler. & ibi Bald. & Saly. Dec. in d. c. in præsentia nu. 253. & 254. alleg. Imol. & Abb. in c. quia nos, de testam. & ibi Anton. de But. & hoc per Decium traditur, pro cautela, vt filius efficiatur

clericus ad hoc vt pater amittat vsumfructum in bonis aduentitijs, filij etiam si esset in minoribus ordinibus constituti, ꝙ tu subtilis nota & obserua,

6 Fallit etiam quando bona relinquuntur filijs, vel filiabus ea lege. vel conditione aut ordine, vt nullo modo patri acquiratur vsufructus, quia eo casu stante dispositione testatoris, vel testatricis, patri nil debetur, vt auct. item excipitur. C. de bonisq; lib. ex quo voluntas testatoris omnino est obseruanda. vt l. j. C. de sac. san. ecc. cũ c. j. statu. nostrorum, ꝙ no.

REGVLA CLVI.

1 Pater licet non possit esse testis pro filio, in aliquo facto seu causa, attamen si passus est se describi in instrumento confecto inter filium, & coniunctum, vel extraneum tunc poterit vt testis examinari facit c. ex literis & ibi do. Io. And. & Abb. dicit ibi hoc non probari, doctores tamen approbant, & dicunt, ꝙ si testis non debuit examinari propter aliquam suspitionem si tamẽ fuerit examinatus facit aliquod inditium per doct. Bart. in l. maritus. ff. de quæst. Bal. in l. parentes col. ij. C. de testib.

1 Amplia hoc per d. Bal. in l. imperator. ff. de sta. hom. vbi si duo not. sunt rogati ad conficiendum instrumentum. proui est Veronæ, si vnus forte est infamis, & alter bonæ famæ, instrumentum valet, & tolleratur propter illum qui est bonæ famæ. text. est in l. si quis ex argen. §. j. ff. de eden. quia defectus vnius suppletur per integritatem alterius. prout Corn. consi. ccxlvij. col. iiij. vers. dato, vol. ij.

2 Amplia. hoc idem vt si in instrumento sunt diuersæ manus duarum personarum, vel tabellionum et vnus scribit, alter vero se subscribit, de illius mandato dubitatur an valeat instrumentum tu tene ꝙ sic. secundum Bal. in c. j. §. si autem controuersia col. ij. versi. sed nunquid, si sunt diuersæ. De cõtrouer. inuest. in vsib. feud. alle. text. in c. inter dilectos de fid. instr. & tex. in l. si quis ex argentarijs. §. j. in glo. in ver. de fide edict. ff. de edend. & l. tribunus. §. si. ff. de testament. milit.

3 Amplia. hoc idem per ea quæ adducit Ange. in l. prædicta, &c. §. j. de eden. & in consi. j. vbi tenet quod coniunctus non potest esse testis pro coniuncto, si tamen concurrit cũ alijs testibus idoneis, et omni exceptione maioribus dictum coniuncti plenam facit fidem, propter aliorum depositionem. Ita doct. in d. §. j. ff. de eden.

1 Fallit 1. in causa matrimoniali vbi liberi, & parentes plene probant, & sunt testes idonei. Alber. in l. idonei. De testib. Are. in c. super eo. [l] ij. de testib. col. 5. & consi. xiij. col. vij. Fel. plene in d. c. super eo. col. iiij. de testib. Alb. de Cort. consi. 26. nu. 21. vbi attestatur hanc esse communem opinionem, ꝙ pater potest esse testis pro filia quando maxime est paritas inter contrahentes secundum Hosti. Imo. Io. And. in d. c. super eo. de testibus.

2 Fallit quando pater concordat cum alijs, & non sunt singulares, quia si essent mille singulares minus probant, vt Pau. Merend. consil.

gl.lxxxvj.nu.38.Bal.in l.de quibus colum.antepen.ff.de legibus, vbi dicit ꝙ dictũ vnius debilitat dictũ alterius.Idẽ Bal.in l.iurisiurandi.C.de testib.col.iij.& Hier.Grati.cons.75.nu.8.in cõs. Mat.

3 Fallit etiam quando deponunt verisimiliora alijs. Iuxta notata in c.quia verisimile de præsump.& ibi Abb.Fel.Inn. & Anch.in c.2.de præscript.in vj.Affl.deci.363.nu.6. quia verisimilitudo est cognata naturæ secundum Bal.

4 Fallit itidem quando tractaretur de ætate filij, quia pater, & mater admittuntur in testimonium pro filijs, & est communis opinio omnium scribentium.secundum Soci.in reg.506.8.fall. ꝙ no.

REGVLA CLVII.

1 Periurus † est infamis de iure ciuili. Abb.in c. quærelam de iureiu.Bar.Ang.in l.Lucius.ff.de infam.gl.et doct.in l.si quis maior. C.de transact.Bal.in l.ij.C.de reb.cred.Luc.de Pen. in l. quotiens nu.18.de dignit.lib.xij.

1 Amplia.vt dicatur etiam ꝙ est infamis infamia canonica.secundum Abb.in c.testimonium col.vj.vers.sed contra hunc, de testibus,& ibi Feli.nu.21.& nu.20.ver. sed est difficultas maxime gl. in d.l.si quis maior.C.de transact.

2 Amplia, itidem vt quantuncunque emendatus non admittitur in testem,neque in ciuili,neque in criminali.Ita Abb. in d.c.testimonium.vers.venio ad tertium,& ibi Feli.nu.19.6.q.1.c.infames. & l.j.C.de infam.lib.x.

3 Amplia,quoq; vt periurus agere nullo modo possit, immo a limine iudici repelli põt secundum Fel.in c.dilecti no.2.de excep.spe. in ti.de actore.§.j.ver.Item ꝙ est periurus Rom.sing.499.inci. tu scis.Alex.consi.17.nu.6. vol.3. & hoc durante prædicta infamia. Ita Feli.in c.intelleximus nu.6.ver verum præiurius, de iudi.

1 Fallit quando periurus vellet agere in causa in qua iurauerat, qñ repelleretur ab agendo ꝓpter periuriũ quia frustra. l. auxilium inuocat,qui in legem committit,ita Rom.sing.499.Alex. consil.17. nu.6. vol.3.& Deci.in c.intelleximus nu.30.de iudi.& in d.c.dilecti filij.nu.3.no.de excep.

2 Fallit etiam quando per summum pontificem periurus adeptus fuisset absolutionem a iuramento & periurio.Ita tenet Fede.consi. 300.factum tale est, Affl.deci.220.in causa nu.19. Rota deci.297. licet in nou.cum alijs ibi.

3 Fallit insuper quando periurus fecit instrumentum cum creditore,& in eo interuenit iuramentũ, petitaq; fuit nullitas instrumenti per actorẽ corã iudice layco,seu sæculari, eaq; pẽdẽte subsequuta fuit ratificatio primę obligatiõis,vtiq; ratificatio tollit allegationẽ nullitatis vt probatur in l.fi.C.ad Mac.& l.licet.ff.de iudi.Ita tenet Affl.decis.220.nu.19.ver.v.& vlti.ꝙ nota,quia hæc dabunt tibi emolumentum in tempore opportuno.Ad Dei omnip.laud.

REGVLA CLVIII.

1 Perfecto † & expedito cõtractu vini venditi,regulariter spectat

periculum ad emptorē vini. Ita Bal. Saly. & Cast. in l. j. C. de per. & commo. rei vend. etiam si res nondum est tradita. Ita Afflict. de. ci. 399. nu. 8. Alex. & Deci. in l. vinum. ff. si cer. pet.

1 Amplia, vt prædicta regula locū habet ēt si vinum esset permutatum, quia permutatio locum venditionis obtinet. vt l. fi. ff. de rer. permu. Affl. deci. 335. nu. 3. & deci. 309. nu. 2. & l. fi. ff. ex quib. cau. in pos. ea. & Deci. in consi. 556. nu. 8. ver. vbi tex.

1 Fallit quando venditor expresse accepit omne periculum in se vt l. j. de peric. & commo. rei vendi. quia contractus ex forma conuentionis. l. accipit. Afflict. decis. 293. nume. 3. & l. contractus. ff. de regu. iur. & appellatione periculi non venit casus fortuitus Roma. singul. 442.

2 Fallit etiam quando per venditorem stetit, quominus emptor vinū degustaret. vt l. si quis vina. ff. de peri. & cōmoda. Affl. 399. decis. nu. 10. quia vini degustatio transfert periculum in emptorem.

3 Fallit quoque cum venditor assecurauit bonitatem vini vendi. ti. vt l. si vina quæ in dolis. ff. eod. ti. nam per assecurationē assumit venditor in se periculum rei vend.

4 Fallit similiter quando venditor sciebat conditionem & bonitatem vini, nullatenus duraturam. vt l. vina. §. plane. ff. eo. ti. & gl. ij. l. j. ff. de pericu. & commod. rei. & ibi Bal. qui notat vnam not. distinct. quam nota.

R E G V L A CLIX.

1 Perscriptio sine possessione ciuili, & naturali non currit. Abb. et Feli. in c. causam nu. 23. de præscr. Bar. in l. iij. §. ex cōtrario in princip. ff. de acqui. pos. & l. naturaliter. ff. de vsuca. Abb. in c. illud, & Antonius de But. in c. non liceat vlt. col. de pręscr.

1 Amplia. vt contra absentem causa reipublice currat præscript. vt Abb. in c. ex transmissa col. iij. ver. viij. & ibi Fel. in versi. prędicto de pręscript. sed eidem datur restitutio in integrum aduersus lapsum temporis, & hoc ex illa clausula si qua mihi iuxta causa videbitur.

1 Fallit in actionibus personalibus, & iuribus incorporalibus. Ita Bar. in l. fi. ff. de eo per quem fact. erit. & l. fi. C. de edi. di. Adr. toll. Deci. in l. petens. ij. col. in j. gl. nu. 6. C. de pac.

1 Pręscriptione omne ius tollitur, & extinguitur spatio annorum 30. l. omnes & l. sicut. C. de pręscr. 30. vel 40. ann. Cyn. in l. si certis annis. C. loc. can. in c. peruenit de censib. Dy. & Anchar. in c. sine possessione de reg. iu. in 6. can. in c. fi. de præscri.

1 Contra pupillum furiosum & prodigum præscriptio non currit. gl. & doct. in c. cum non liceat. & ibi Feli. nu. 9. de præsc. Anc. cōs. 5. circa fi. Bar. in l. impera. ff. de re iudi. Cast. in l. tutor. ff. de iureiur. spec. in rubr. de præscr.

3 Contra filiumfamilias viuente patre præscriptio non currit. l. j. in fi. C. de anna. excep. Abb. in d. c. transmissa ij. col. ver. iiij. casus. & ibi Feli. de præscrip. Deci. consi. 445. nume. 48. Bald. consi. 77. nu. 1.

nu.1.vol.4.idem consi.169.nu.2.vol.5.idem consi.251.nu.4.vol.5. idem consi.439.nu.4.vol.3.& cõs.356.nu.8.vol.5.ratio quia non valenti agere non currit præscrip.

3 In rebus & bonis dotalibus constante matrimonio non currit p̄scrip.l.j.C.de priuileg.dot.Abb.consi.54.in princ.vol.2.l.sicut C. de iu.dot.Bal.consi.xij.nu.1.vol.iiij.Idem consi.cclxxxxvj.nu.8. vol.iij.& l.in rebus.§.omnes.C.de iu.dot.

4 In bonis & rebus quæ debentur sub conditione non currit præscrip: Abb.& Fel.in c.transmissa.col.ij.ver.vj.casus de præsc.Bal. consi.cclxij.nu.2.vol.j.& l.grege §.si sub conditione.ff.de pig. & l.notissimi.§.illud.C.de præscrip.anno.xxx.

5 In collectis & publicis functionibus non currit præscriptio.l.cõpetit.C.de præscr.ann.xxx.Bal.consi.cxij.nu.8.vol.ij. Idem cõsi.ccxliij.nu.1.vol.ij.

6 Colloni & inquilini nullo modo præscribunt, ex quo rei alienæ conscientiam habent l.Male agitur.C.de præscriptam.ann.xxx. & xvj.q.iiij.c.clerici.Bal.consi.xiij.in j.vol.nu.4.l. Male agitur in fi.& l.cum notissimi.C.de præscr.xxx.anno.

7 Decimæ a laycis possessæ nullo modo præscribi possunt, vt ca: causam.de præscrip.ex quo sunt de iure diuino.Bald.in consi.180. nu.2.vol.j.Card.consi.lxxxix.capitulum ciuitatense.Felin. in c. de quarta in prin.de præscr.Host. in tit.de decimis.§.vtrum versi. vij.& c.reuertimini xvj.q.j.Feli.in c.ex parte nu.26.de resc. & c. duobus de rescrip. in 6.

8 Quarta debito episcopo præscribi non potest,bene verum est, secundum Craue.consi.cxxiiij.nu.iij. præscribitur , si cessatum fuerit in eius solutione per longum tempus aut longum . secundum Bal.in l.si quis ad declinandam in q.ij.C.de episc.& cler. cur.iun. consi.xx.col.ij.circa med.& requiritur, loca relicta sint religiosa pia atque sibi subiecta.secundum Inno.& Ioan.And. in c.officij de testa.Rom.consi.ccclxxvij.nu.16.& 19. & illa quarta debetur episcopo ratione suæ iurisdictionis & curæ , quam habet in suis ecclesijs,& in hac ciuitate est lex.

9 Contra supremam auctoritatem,& potestatem d.papæ non currit præscriptio Bal.in auct.quas actiones nu.22.in vlt.col.C. de sacrosan.eccl.Abb.in c.cum nobis col.j.ver.soluit gl.de præscrip. et idem in c.ex gestis de cler.non resci.ij.col.vbi dicit,quod d. Cardinales non possunt per scribere, d.Papa non faciat ardua sine eorum consilio.Inn.in c.bonę,il ij.de postu.præla.Imo.in c. quanto.col.j.de consu.

10 In rebus spiritualibus,quæ iusto titulo sint acquisitæ non currit præscriptio.vt c.pręterea il.ij.de transact.Rom.consi. clxvj.num. 6.vbi tenet in præscriptione titulus requiritur.alle.tex.in l.diutina.C.de præscr.long.temp.& l.nullo.C.de rei ven.Corn. consi . ccvij.ver.non ob.in j.vol. tu diligens no.

11 In causis prælati tempore suspensionis non currit præscriptio,

vt c.quia diuersitatem, de conse. præbendæ, maxime quando prælatus non est negligens in petenda absolutione. vt communiter do cto. in d.c.quia diuersitatem, quod no.

12 Vacacante ecclesia non currit præscriptio, nec tempore scismatis. c.de quarta, & c.cum a nobis de præscrip. vide Feli. in c.j. nu. 5. de rescrip. versi. q hic dicitur. Host. in c.olim. II primo de resti. spol. & ibi Io. And. in iiij. col. & in c.pen. de suppel. neg. prælat. in vj. cum aliis ibi no.

13 Via publica, & ius publicum perscribi nullo modo potest. l. viæ ff. de via pub. & l. præscriptio. C. de oper. publ. Bal. in consil. ccvi. nu. 2. in j. vol.

14 In feudis similiter non currit præscriptio. c.si quis per triginta de feu. fue. cõtr. Dec. cõs. cxliiii. nu. 3. & c.j. si de feu. fue. cõtro. Bal. cõs. 430. nu. 4. vol. 3. Bal. cõs. 352. n. 13. vol. 1. & in hac alma ciui. est pars excellentissimi consi. Rog. 29. Decẽb. 1563. cum multis casibus, in excellentissimis cõsi. decisis. & d. Deci. consi. 468. nu. 2. & 498. nu. 2. & consi. cxliiii. nu. 3.

15 In Pœnis spiritualibus non currit pręscriptio gl. est not. in c. ad monere. 33. q. ij. in versi. præsenti. Bal. in l. C. qui accu. non poss. Feli. c.cum a nobis. nu. 13. de præscri. vers. Et scias, quod not. Corne. consi. xliij. nu. 1. vol. ii.

16 Præscriptio non currit cum malefide. c. vigilanti. Abb. in c. si. in iij. col. vers. aduerte de præscri. & ibi Feli. qui tenet q ius cano. corrigit ius ciuile. Bal. in consi. iiij. nu. 4. vol. iij. ratio quia leges nõ dedignantur imitari sacros cano. propter eorum æquitatem. sed titulũ requirit secundum Roma. consi. clxvi. nu. 6. quod tu nota & stude sine libris si vis scire.

17 Annuæ pẽsiones liuellariæ præscribi non pñt. Abb. in c. auditis. in vlt. col. de præsc. Alex. in l. de pupillo. §. si pluribus nu. 9. i prin. ff. de ope. no. nunc. & Bassani, extat statutum in tit. de præscri. fol. 45. Bal. consi. 315. nu. i. vol. iii. et nu. 2. & consi. 316. nu. 4. eo. volu.

18 Actio hipothecaria præscribi non põt nisi spacio 40. anno. tex. est in l. vniuersit. C. ne rei do. vel tẽpl. Bald. consi. 231. nu. 1. in iiii. vol. idem conf. 215. punctus. nu. 2. vol. v. & in conf. iiij. nu. 3. vol. 3.

19 Omnis præscriptio per pactum remoueri põt. Bal. no. in consil. xliiii. nu. 1. vol. v. idem in l. ii. col. i. C. vt in poss. lega. & maxime qñ apponitur dictio qñcunque scđm Cor. conf. 499. vol. it. l. h. Bal. consi. 67. nu. 3. vol. iii. Io. de Anna consi. xxxix. Fulg. consil. 156. Craue. consi. lxxi. nu. 1. vol. i.

20 Tpe hostilitatis non currit præscriptio c. ex trãsmissa, de presc. Anch. cõs. cccclxliij. nu. 12. & d. de Rota deci. xij. in nouis. Feli. in d. c. transmissa nu. 4. versi. q autem est dictum eo. tit.

21 Actio de dote pręscribi põt. vt Bal. consi. xij. nu. i. in 4. volu. & cõs. 4. nu. 1. vol. iii. Ita q iudicatũ fuit opitergi. in cã d. Nic. de Fe dericis, cõtra ser Fran. Basso de opitergio p M. D. po. Opitergi, qui sub die 8. Maij. 1550. Absoluit do. Nicolaum a petitione d. mag. ac

letitiæ

letitiæ de Gabrielibus, a qua sententia præfactæ mulieres se appel lauerit ad d. Aud. no. quę remissa fuit coll. de xij. & par. auditis lau data remansit sub die 15. Sept. 1550.

22 In iuribus incorporalibus præscriptio requirit sententiam, & pa cientiam eius, cui tale ius competit Crauet. consi. cxxxiiii. nume. 14. & 18. & Laur. de Pinu in suo tract. de pręscrip. iuri incorpor. nu. 51. in par. ii.

23 Querelæ & iuri. petendi legitima & eius suplementū præscrip. non currit. vide Bal. in consi. l. nu. 1. vol. v. Ber. in l. si quis filium in fi. C. de inoff. test. vbi Bar. tenet, ꝙ lapso quinquennio perclusa sit via agendi quęrela inofficiosi testamenti, sed non agendi ad suplementum legitime ex quo est remedium fauorabile, & est cōis opinio, prout Bal. in d. consi. l. nu. 4. eo. vol.

24 Hæreditate iacente an curat pręscriptio, Bald. in consi. 48. nu. 1. vol. i. tenet, ꝙ præscriptio vsurpatiua dominii non currat hæreditate iacente, sed bene facit vnam not. distinctionem quam tu not. & tene menti. Bal. in consi. 317. nu. 1. in vol. ii. Idem consi. cl. num. 8. vol. ii. Feli. in c. de quarta. nu. 19. & 22. de præscrip. Bal. in l. licet. C. de iure delib. in fi. Spec. §. i. in tit. de præscri. versi. item no. Cor. consi. lxx. n. h. vol. iiii. all. ea quæ. C. de temp. in inte. restitu. & ibi Bal. Cast. Imo. & Albe.

25 Pestis tempore, non currit præscriptio, sed dormit vbi ius non redditur, & multum seuiebat, in loco. Ita Abb. in d. c. ex transmissa. col. ii. versi. Ita nec ꝙ ius, licet do. de Rota teneant contra in de ci. xii. in nouis. in tit. de dolo & contu. Imo. in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iudic. et max. quando in loco non est episcopus, secundum Abb. in d. c. ex tranmissa. nume. 8. versicu. in quantum uero ponit quod not.

26 In fideicommissis nunquam currit pręscriptio l. i. §. si testator et l. ii. §. cum igitur. C. communia de lega. Deci. consi. ccccxlv. nu. 6. & Craue. Ay. consi. 57. nu. 9. Corn. consi. 21. l. p. versi. nec refragatur vol. ii. & idē in cōs. ccvii. I, V, il j. uol. i. ratio quia non valenti agere non currit pręsc. vulg. l. 1. in fi. C. de anna. except. & cons. cxvii. n. f. & l. vol. i. & l. fi. §. sin autem sub conditione. C. communia de legat.

REGVLA CLX.

1 Præsumptiones iuris dicuntur liquidissimæ probationes max. in illis casibus in quibus præsumptiones plene probant. vt l. i. §. debebit in versi. vere filius. ff. de lib. agno. & c. quoniam. §. si autem. in versic. præsumatur. vt lit. non cont. Deci. in rub. de proba. num. 17. vt in filiatione, & probatione adulterii, & contra pręsumptionem iuris & de iure non admittitur probatio. cap. xv. qui fidem de spons. glo. fina. in l. si duo. ff. de acquiren. hæred. Bald. in rubrica. C. de proba. colum. iii. versi. ergo aliter probo, Deci. in rubrica nume. 40. & 41. de proba. & ideo habens pręsumptionem pro se non tenetur aliter probare, sed l. ipsa probationem facit. idem

Deci.

Deci.in d.rubrica nu. 160.& 167.de proba. & euidens. probatio dicitur prçsumptio iuris secundum glo.in l.licet imperator.ff.de legatis primo.

1 Amplia d. regulam vt quilibet præsumatur scire ea quæ publice fiunt in aliqua prouincia.vt puta scientes,& notitiam habentes per stridattones de venditione alicuius prçdij facta alicui de illa prouincia excluduntur a beneficio iuris præsentandi, vt late dixi in tracta. meo de iure protho.in §.j.q. secus est in absentibus, vt late Deci.in c.ad hæc in beato nu.47.de postu.prçlat.Roma.conf.lix. & Ang.in l.tres fratres.C.de pact.

2 Amplia.& dic quod præsumptio quæ insurgit ex sententia et re iudicata recipit probationem in contrarium per c.in nostra de procurato.& hoc per inspectionem actorum secundum Bar.in l.ij.qui ad ciuilia.C.de app.Ant.de But.in c.ad sedem.col.vi.ver.no.limitationem de rest.spol.Fede.consi.cxl.i.domino Cast.conf.xlviii. in causa col.v.Dec.consi.cccc.& in c.qm contra.nu.174.de proba.idem Ant.de But.in.c.j.de lit.contest.

3 Fallit in confessione facta per partes,quæ admittitur contra præsump.iuris,& de iure.prout est gl.not.in auth.de æqual. dot.§. sin autem super versi.scribat.Corn.consi.xxxix.col.vh.n.g. volum. iiii.cum multis aliis ibi adduct.quod no.

4 Fallit et in iis quæ non apparent,quia præsumptio assumitur ex iis quæ apparent.Aym.Cra.consi.ccxii.nu.9.alleg.Anch. consi. cccii.materia de qua col.fi.post med.versi.

5 Fallit etiam in iis quæ sunt difficilis probationis,quia concursus plurium præsumptionem facit plenam probationem,vt Ay.Crau. consi.lxxiii.nu.19.vol.j.Roma.consi.vii.col.i.consi.liiij.ad fi.& consi.xxvii.col.j.ad fi.Cast.consi.cxliii.& clxix.col.iii. vol.ij. prout est occultatio scripturæ contra quem admittitur probatio iuramentum & contra lacerantem informationem et admittitur probatio.prout Aym.Craue.consi.ccxi.nu.6.& 8.& duç præsumptiones simul iunctæ habent vim vnius testis.Ita Craue.cõs.cxliii. nu. 11.& cõsi.clviii.nu.11.& cõsi.clxxviij.nu.9.Bal.cõsi.cxlix.col. sj.vol.j.circa med.Old.cõsi. cccxxiiii.col.iii. circa med.probare vero fraudem difficile est. Ideo quæ non possunt determinari per certam regulam subtilitati iudicum committitur.

REGVLA CLXI.

1 Priuilegium personale non egreditur personam.l.prima. ff. de constit.princi.l.Neratius.ff.de reg.iur.Bar.in l.Gallus.§.nunc de lege.ff.de libe.& posthu.& c.priuilegium de regul.iur.in vj. cum aliis concordan.

2 Fallit primo si priuilegium est concessum propter naturalem rationem,vt in beneficio restitutionis in integrum minori concesso propter læsionem.& in hoc casu ad hçredes transit,vt l.interdum ff.de mino.& l.fi.C.de temp.in inte.rest.

3 Fallit in priuilegio concesso marito,ne conueniatur,nisi in quan-

tum

tum facere potest, q etiam ad communes filios transit, secundum doct. in l. etiam, in prin. ff. solu. matr.

3 Fallit in priuilegio prælationis dotis concesso mulieri quod & ad communes filios eiusdem matrimonij. l. assiduis. §. exceptis. C. qui pot. in pignor. habeantur, & non solum in exactione dotis, quę & in beneficio prę lationis quod ratione sanguinis competit filio, seu filiis collateraneis, seu creditoribus mariti, vigore partis 1553. maioris consil.

4 Fallit etiam quando in priuilegio facta est mẽtio hæredis in singulari, quia tunc non trãsit nisi ad primum hęredem, si est talis res quæ de sui natura non transit ad hæredes. vt l. antiquitas. C. de vsu fruct. Si vero locutio est facta in plurali, tunc transit ad hæredem hæredis, vt l. sciendum. de verb. sig.

5 Fallit quinto quando conceditur ciuitati, vel loco, quia semp est idem locus, licet personæ renouentur. vt l. proponebatur. ff. de iud. & l. sicut §. pen. ff. quod cuiusque, vniuers.

6 Fallit etiam si conceditur posteris, quia transit etiam ad successores, non tamen ex fœminis. vt l. prima, in fine cum ibi not. ff. de iure immun.

7 Fallit si priuilegium conceditur rei, quia ad quoscunque transit & priuilegium cum suo onere. vt l. iij. in fi. ff. de censibus, & glo. & doct. in l. sordidorũ C. de exactionibus tribut. lib. x. l. prædiis. ff. de iure fisci cum aliis.

8 Fallit in priuilegio concesso filiis propter parentes non enim durat mortuis parentibus, vt Bar. in l. ij. C. de epi. & cler. Nicolaus de Neap. in lect. Bar. in l. non tantum. §. eos qui. ff. de excus. tutorũ, Mars. l. vnica. nu. 28. de rapt. virginum.

REGVLA CLXII.

1 Probatio in ijs quæ sunt difficilis probationis, & quæ clam & occultæ fieri consueuerunt, Admittitur probatio per coniecturas secundum not. consi. Alex. 77. nu. 4. in hac vol. sept. Mars. singu. j. in fine in suis singula. Anto. de But. in c. veniens. il ij. de testibus. Bal. in auth. quas actiones in vlti. col. nu. 5. C. de sac. san. eccl. & in consi. ccxxix. nu. 11. volu. ii. Gramma. deci. 42. nu. 12. dicit quod vbi vertitur difficultas probationis fama sola iunctis aliquibus adminiculis inducit plenam probationem quæ sufficit ad condemnandum. c. pręterea. & ibi no. de testibus. & l. cum super. C. de rei vendica. Alex. consi. xxiiii. nu. 10. vol. 2. & nu. 6.

2 Fallit hæc regula quando ex parte pręsumptiue apparet de innocentia rei & ex alia parte apparet de assertione offensi, ex hoc solo non poterit quis torqueri, propter contrariam præsumptionem. secundum Bal. not. in l. j. in vlt. colum. versi. item si testator, C. communia delegatis. vbi si testator letaliter vulneratus exculpauit T. asserens, quod ab eo non fuit vulneratus. talis assertio offensi. facit inditium innocentiæ pro Titio, & licet aliud inditium esset contra T. nullo modo ex illo solo inditio torqueri poterit licet

cet alias illud fuisset sufficiens inditium ad torturam, & hoc ꝑ con tra rietatem præsumptionum innocentiæ quę insurgit ex prædicta exculpatione quod no. Alexand. in consi. xxiiii. nume. 15. volum. ij. quod not.

2 Fallit etiam in iis quæ directo probari non possunt, quia cum ꝓ batio sit materia quæ principaliter consistit in arbitrio iudicis, vii que per coniecturas & præsumptiones probari possunt, vt singula. Corne. consi. xli. in col. i. vbi p. vol. ii. & in l. dolum ibi ex insidiis perspicuis probari conuenit. C. de dolo, idem Corne. consi. ccxlv. M. vol. ii. & l. ii. in fi. C. de in lit. iuran. & l. nō omnis. §. a barbaris. ff. de re mili. Inn. in c. qualiter. il ii. de accusa. & c. licet ex quadam de testibus.

3 Fallit in causis criminalibus, vbi exactissimę probationes requiruntur, vt l. sciant cuncti. C. de proba. & l. inde Neratius in fin. ff. ad l. Aquil. Ang. in l. si quidem. C. sol. mat. Ang. & Bal. in l. fi. §. fi. ff. de iis, qui not. infam. Alex. in consi. xxvij. nu. 4. vol. vii. Iaso. in repet. l. admonendi. col. xc. nu. 10. versi. prædicta procedunt in causis ciuilibus. ff. de iureiur. Bar. in l. de minore. §. plurimum. q. ii. ff. de quæst. Marsi. in d. §. nu. 86. ff. de quæstio.

4 Fallit etiam in iis quæ fiunt in cymba seu naui, quia cum alii testes ibi adesse non possunt. Ideo probatio per eos admittitur prout in casu sequuto, ita coll. de xii. anno. 1565. mense Octob.

REGVLA CLXIII.

1 Promissio libere facta per fideiussorem de soluendo omne vel totum debitum pro Titio principali debitore, omni prorsus exceptione remota infra terminum trium mensiū, an exactis tribus men sibus necessaria opponi possit discussio bonorum principalis debitoris, antequam perueniatur contra eum qui se pro fideiussore obligauit. Roma. consil. ccxi. concludit quod fideiussor aliquo modo molestari vel inquietari non possit rationibus in dicto consilio adductis pro qua opinione. Idem sentit Iason. in l. prima. colum. secunda. nu. 7. C. de fac. sanct. eccle. Bald. super statuto. Albe. in ver. fideiussio esse circa medium. versi. not. ergo quod terminus generalis omnis, seu totum restringitur ad ea, quæ sunt de natura contractus secundum text. in l. stipulatus. ff. de vsur. & l. quæro. §. inter locatorem. ff. locati, & illa verba omni prorsus exceptione remota intelligitur de friuola & non de ea, quę venit ex forma legis, vel ex natura contractus, ita in c. ex parte il ij. de officio delegat. ibi in gl. ii. quod nota.

2 Amplia etiam istam regulam vt inhabilis & incapax beneficiorum habilitatus tamen per pontificem ad omnem dignitatem non obstante defectu natalium ex quo est filius sacerdoti incapax beneficiorum ecclesiasticorum vt c. i. ii. tit. de filiis presbyte. non tamen poterit beneficium nisi habeat ad d. Papa specialem dispensationem ad beneficia obtinenda, licet fuerit dispensatus ad omnem dignitatem, quia illa dictio omnis patitur restrictionem ex

quo

quo in hoc, lex repugnat. Ita tenet Innoc. in cap. dilectus, iiii. de præben. Felin. in c. veniens, in col. i. de accu. Marf. sing. 331. & in repet. rubricę de fideiuß. nu. 267. q. xxxvi. vbi tractat an exceptio competens reo principali, competat etiam fideiussori. prout Bal. in in l. cum mulier. col. viii. versi. quæro de vna alia q. quam dispu. Iacobus de Arena, cum aliis.

1 Fallit ista regula quando aliter ex forma statuti disponeretur prout in hac alma Venet. ciuitate cauetur, vt liceat creditori tenere se ad principalem & fideiussorē, prout voluerit quod est contra dispositionem auct. pręsente. C. de fideiusso. & ibi Bal. & Salyc. vbi principalis fideiussor. in hac ciuitate non potest opponere exceptionem discusionum contra debitorem, obstāte statuto, & hoc ex cō suetudine antiquissima vrbis, hactenus obseruata, vt in cap. xv. in vi. statut. nostr.

Hanc regulam ponit Petrus Duenna num. 335. quod fideiussor ante principalem debitorem conueniri non possit, cum ampl. v. & fall. seu limit. xxiii. & ante eum Barth. Socin. in rubri, 191, & 192. cū limit. viii. & iiii.

2 Fallit quando aliter in contractu cōuentum esset, quia conuentiones ex pacto regulantur, nam in conuentione dictum fuisset, quod fideiussor non molestetur nisi prius excusso principali debitore, poterit ne creditor agere contra fideiussorem, non facta prius legitima discussione contra bona principalis debitoris certe non, quia pacta incontinenti apposita nouam producit actionem præscriptis verbis. secundum commu. opin. doct. prout Deci. in l. lecta nu. 25. ff. si cer. peta. quia conuentio partium operatur etiam contra ius commune, & regulariter omne inualidum efficitur validum ex conuentione partium, & pacto apposito in stipulatione, secundum Bal. in l. fin. C. de testib. Io. Andr. in c. veniens, il ij. de testib. Bar. in l. fin. ff. de præte. stip. Bal. in l. bonæ fidei col. iiij. C. de reb. cred. Affl. deci. xcj. nu. 14. Inn. in c. cum causam de testib. & Bal. in l. fi. C. de testib. Bar. in l. j. §. j. ff. de ferijs.

3 Fallit etiam retenta dispositione statuti ad d. capitulū xv. si ego alienaui fundum liberum & franchū, sed illud erat per prius obligatum generali hypotheca pro dote vxori meæ, & dedi fideiussorem in & pro casu dictæ venditionis. An emptor poterit agere contra vtrunque vt liberem ab illa obligatione dictæ dotis, tu tene quod non, si ego habeo alia bona super quibus dos possit satisfieri soluto matrimonio quod non, quia illa generalis obligatio pro dote est conditionalis, & non potest agi vt liberetur a dicta obligatione, secus vero si esset pura, ita etiam tenet Bald. in l. ex prædiis in fine nume. 6. C. de euict. & Afflict. decisio. ccxli. nume. 5. quam vide & stude si vis scire, quanquam in hoc multa considerari debent, quod not.

REGVLA CLXIIII.

Qualitas vbi in aliqua dispositione requiritur illa omnino probari debet

1 ri debet. ✝ Io. Andr. in c. j. de homic. in vi. & ibi canon. Mart. in Auerolda. §. quoniam nu. 52. vbi multa coacervat pro suo more, & sing. clxxxvii. Bal. in l. hi qui ad ciuilia. C. de appella. Bald. in l. si quis non dicam rapere. col. iij. C. de episc. & cle. Bart. in l. j. §. j. ff. ne quid in loc. pub. Alex. consi. vlti. vol. ij. & consi. j. nu. 42. volu. iij. & consi. iij. nu. 5. & consi. xli. vol. 4 Guli. de Per. consi. 36. nu. 7. dicit, q vbi aliqua qualitas adiecta maleficio alterat. l. dispositionē, si proponitur in iudicio ad puniendum debet singulariter, & cōclusiue probari. l. prætor. §. docere. ff. vi bon. rapt. & non dicitur factū fuisse probatum nisi etiam probetur qualitas. l. si quis alium. §. docere. ff. ne quis eum qui in ius voc. Cy. Bal. & Sal. in l. ij. C. de proba. dicunt, q si requiratur factum cum aliqua qualitate non est satisfactum iuri, si occurrit illud fieri sine illa qualitate, c. notificasti. 33. q. 5. Bar. in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de ijs quæ no. infa. Cornel. consi. cxcvij. vbi eo. vol. 2.

1 Amplia. d. regulam ēt si tractetur de interesse publico, vt Bal. & doct. in d. l. ij. C. de proba. c. vt famæ de sent. excomm. & Iacob. de Beluis. in consi. iij. nu. 28. in consi. crimi. dicit q qualitatis mutatio non ob. id facit nouam speciem accusationis, nec immutat formam delicti l. in delictis. §. si detracta. ff. de Noxal.

2 Amplia 2. in beneficialibus causis, vt c. si ab eo, & c. si forte, de elect. in vj. & Deci. in c. licet causam de proba. nu. 182.

3 Amplia. 3. quando reus confitetur delictum sine qualitate intentata, quia eo casu nullo modo poterit puniri pœna. l. ordinaria. Ita Deci. consi. cv. nu. 4. versi. ij. potest responderi, & in consi. dl. nu. 4. vol. iiij. Ang. in l. si vacantia col. xxiiij. C. de bon. vacant. in repe. vbi disputat. si formata inquisitio de furto, & in processu apparet de alio delicto. An absolutio sequi possit. Rom. consi. 167. in fine nu. 8. & Signor. consi. x. col. fi. Idem Rom. consi. cccxlix. nu. 7. & consi. ccxlvij. nu. 5.

1 Fallit 1. quando ex deductis in processu constaret de eodem facto. Bal. in l. j. nu. 67. ver. super vij. C. qui accu. non pos. Bar. & Ange. in l. denunciasse. §. quid tamen ver. sed adde, ff. de adult. Imol. in l. is qui reus. ff. de pub. iud. col. fi. ver. extra gl.

2 Fallit 2. quando qualitas est de substantia actionis propositæ, secus vero si non esset de substantia, quia deficiens in probatione qualitatis obtinet in facto principali simpliciter probato. secundum Bal. in l. Titia. in prin. ff. sol. mat. & Signo. consi. cxli. procur. vbi dicit q quando qualitas adiecta delicto alterat delictum, & pœnā, si non probat absoluitur reus, alias secus per dicto. §. si detracta, & ibi Flor.

3 Fallit 3. quando negatiua aliqua proponitur, quia eo tunc nō videtur se astringere ad illam probandum. cum negantis factum nulla potest esse directa probat vulgata l. actor, vt Bal. in l. cum te in fi. C. de proba. cum alijs infinitis.

4 Fallit 4. quando proponens in libello dicit non se astringens.

vt

vt Abb.& Deci.in c.ex parte nu.67.de rescrip.Bart.in l.non ideo in fin. C. de lib. causa , vbi protestatio actoris, non iuuat quando subest causa & qualitas quæ necessario probari debet, & idem in l.diuus.ff.de probat.

5 Fallit 5. quando apponitur clausula super quibus omnibus & singulis.Bal.in d.l.ij.C.de probat.& l.j.col.xix. versi.super hoc vij. puncto.C.qui accu.non poss.Ang.in tract. maleficiorum super quibus omnibus & sing.Flor.in d.§.si detracta.ff.de nox.

6 Fallit 6.quando proponens petit aduersarium condemnari secundum formam iuris & statutorum, quia tunc non probata qualitate de delicto simpliciter condemnari potest,secundum Bal.in d.l.ij.de probat.Bar.in l.rerum quidem Amotarum.ff.rerum.Amot.Alex.in l.Gallus.§.si eius.ff.de lib.& posthu.

7 Fallit 7.quando actor in fine libelli dicit saluo iure addendi, minuendi,& corrigendi,secundum communiter doct.in l.edicta.C.de edendo, & Bald.in cap.inter dilectos.iiij.col.versi.saluo iure,de fide instru.Alber.in l.fin.C.de diuer.rescrip.& Bar. in l. a diuo pio. in princi.ff.de re iudicat. & d.Deci. posuit has fall.in cap.ex parte nume. 45. vsque 72.& in c.licet causam, a nume.172. vsque 196. de probat.

8 Fallit 8. quando qualitas ex prouisione legis est apposita in aliqua dispositione principali,tunc non censetur repetita in prouisione pœnali & accessoria secundum Socin.in l.mulcta.in princ. nu.2.ff. de cond.& demonstr.& fuit Theore, Bart.in l.stipulat.§.Grisogonus.ff.de verb.oblig.nu.4.Girard.sing.iii.nu.9

Fallit etiam quando qualitas non inest a natura,quia tunc eã probare non tenetur,vt puta si quis allegat se esse clericum,tenetur omnino probare clericatum,quia nemo nascitur clericus, sed si attestaretur hominem carere testiculis,ex quo naturaliter homo habet testiculos, a natura suę natiuitatis genitos , ideo si quis asserit illum non habere testiculos, tenetur vel probare per testes , vel per rei euidentiam , quia naturalia sunt omnino immutabilia iuribus vulgaribus.

REGVLA CLXV.

1 Qualitates si ponuntur copulatiue in aliqua dispositione. An requiratur concursus vtriusque, vel vna tantum dic, ꝙ est text. in l.si is qui circa.§.vtrum.ff.de reb.dub.& l,falsa.§.si.ff.de condi. & demonstra.& l.si plures institu.ff.de condi.insti.& vide Bart.in l.qui concubinam.in fin.ff.de leg.iij.Bald.in l.j.ff.de iust.& iur.& idem in l.Gallus.§.& si apparente.ff.de lib.& posth.distinguit.quam tu not.Soci.in d.§.vtrum etiam distinguit hoc modo, aut plures qualitates respiciunt diuersas substantias,vel species, & tunc vna sufficit,vt puta si in testamento legantur serui albi vel magni, veniunt qui sunt absolute albi, vel absolute magni,& si legantur vestes emptæ vel paratæ tunc sufficit,altera earũ.ita Bar.in d.l.qui concubinam in fine,aut illę qualitates, seu accidentia respiciunt vnũ subie-

ctum certum & limitatum & multipliciter qualificatum, & tunc vtraque qualitas requiritur, vt d.l.si plures, aut qualitates & adiectiue plures respectu vnius generis, & tūc sufficit verificari in vno vt puta si relinquitur quid doctoribus, & medicis, & tūc sufficit vno qualitas, pro vt Bal.in d.l.j.ff.de iust.& iur.nu.5. Ita etiam Gramma.deci.lix.nu.37.& 48.Felin.Abb.& Deci.in c.ij.de rescri.Corn. consi.lxvj.circa primum in princ.vol.i.

1 Fallit 1.quando plures qualitates sunt introductæ pro forma, quia tunc vna tantum non sufficit. secundum Soc.in l.falsa.§.fi.nu.2.ff. de condi.& demonst.Corn.consi.cv.l.vol.ij.quia ea quæ sunt introducta pro forma debet ad vnguem obseruari.Bal.in l.fi.col.ij.C.de suis & legit.

2 Fallit etiam quando apposita esset, dictio hoc amplius, vt puta si relinquerentur duc.200.Titio cum peruenerit ad ætatem annorum xxx.Item & amplius etiam duc.200.sepro.An per istam dictionē censeatur facta repetitio præcedentis qualitatis annorū xxx.in personam sempronij, tu tene q sic.secundum Soci.in l. plures testamento.ff.de reb.dub.Boe.dec.cccxiiii.nu.6.& Rom.sing.clxxij.tu audiuisti, quam no.& Pet.Gerar.sing.iii.nu.9.

3 Fallit quando duę qualitates simul concurrunt, quarum quælibet potest operari suum officium vna non derogat alteri. Ita tex. & ibi Bal.in l.titiæ testatores circa med.ff. de leg.j. Dinus in l. generi de reg.iur.in vj.

4 Fallit quando se habet vt genus, & altera qualitas vt species, quia species non derogat generi, secūdum Dyn.in d.regula, & Bal. in d.l. titiæ textores.

5 Fallit etiam quando vna qualitas se habet vt species & altera vt indiuiduum, quia eo tunc indiuiduum derogat speciei pro vt not. Dyn.in d.regula.

6 Fallit etiam quando qualitas sunt compassibiles & nullam inuicem habent repugnantiam, tunc vna non derogat alteri, vt puta si miles testatur iure communi, non propter hoc renunciat priuilegio militari, l.iii.ff.de milit.testa.l.antepen.ff.de priuil.credit.

REGVLA CLXVI.

1 Qualitas adiecta † verbo intelligitur secundum tempus verbi, vt l.in delictis §.si extraneus.ff.de noxalib. Ang. Aret.consi.cxlviij. Alex.consi.clxij.nu.8.vol.ii.

1 Amplia regulam locum habere in qualitate ad aliquam dignitatem vel prærogatiuam, quia illa etiam requiritur tempore quo dignitas vel prærogatiua defertur, vt c.innotuit.& c.dudum.& c.cum in cunctis de elect.

2 Amplia similiter si pater ex forma statuti tenetur assignare legitimam filio delinquenti, vtique tenetur assignare solū de bonis quæ pater habebat tempore quo filius deliquit & non de bonis, postea quæsitis, quia incipit formari inquisitio contra patrem & eo tempore obligatio incipit habere vigorem, & ideo non debet extendi in

alio

alio tempore. Ita Bal. in l. lex Cornelia. ff. de vulg. & pup.

3 Amplia. etiam in casu statuti prouidentis dominum teneri pro delicto commisso a famulo quod vtique non debet teneri pro delicto per eum commisso antequam esset eius famulus. secundũ Flor. in d. §. si extraneus. nu. 3. ff. de noxa. & l. fi. in princ. ff. naut. Caupo. stab. cum aliis.

4 Amplia. etiam si extaret statutum, quod doctor qui consuluerit habeat vnum duc. pro libra, & tunc quia verbum doctor regitur ab illo verbo consuluerit. Tunc sufficit quod tempore consilii sit doctor. Ita est text. in l. præcipimus. §. sane. C. de appel. & ibi Bar. formai hanc quæst.

5 Amplia. etiam vt si impetrans ecclesiam curatam tempore impetrationis erat inhabilis, nec teneat concessio, liceat tempore vacaturæ reperiatur habilis, vt in c. si eo tempore de rescrip. in vj.

1 Fallit in casu dotis secundum Deci. in consi. v. nu. 4. in prima parte vol. consi. vt puta si extaret statutum, quod instrumenta omnia debeant registrari, seu insinuari, vtique hoc locum non haberet in casu dotis, pro vt Saly. alleg. per Deci. in d. consi. v. nu. 3. vol. i. & consil. ccxviij. nu. 8. & 9. vol. i. Gramma. deci. lvij. nu. 18. Ant. de But. in consi. ix. nu. 4.

2 Fallit etiam quando sermo fit in impropria locutione, vt puta si diceretur, fiat tale quod non obstante titio si titius non est in rerum natura, vt sing. Corn. consi. xciij. vol. ii. col. iii. l. g. quod not. vel si diceretur relinquo dotem vel alimenta in ea quantitate, quam habebit T. si titius nullam dotem habebit vtique limitabitur secundũ vires facultatis. l. cum post. §. Gener. ff. de iure dot.

3 Fallit etiam vbi tractatur de ætate secundum Deci. in cõsi. ccccxliii. nu. 24. vbi appellatione filii cum certa qualitate, non porrigitur ad nepotem, in quo illa qualitas non reperitur tempore successionis, quod not. Bald. in l. iii. C. de suis & leg. Luc. de Pen. in l. Tirones. nu. 7. C. de Tironib. l. xii. vbi tenet nepotem admitti in regno exclusio filio, quod tu not. & considera.

4 Fallit in qualitate extrinseca, quæ insurgit speciali priuilegio personæ, talis enim qualitatis non fit repetitio, quia personæ coherere censetur, & ideo nullatenus debet extendi ex quo personalia ad vnam limitatam personam destinata, non porriguntur, neque se extendunt ad alias. Ita Iaf. in l. si fundum. §. si pater familias. nu. 10. ff. de leg. j. cum aliis ibi.

5 Fallit etiam quando qualitas est incompatibilis cũ verbo. in eadẽ dispositione, apposito, vt puta si dictaret statutũ, quod clerici teneantur ad solutionẽ pedagii, quod laycis imponitur, vtique cũ regulariter clerici non teneantur ad solutionẽ gabellæ, pro contractibus per eos initis, vt Deci. in c. ecclesia S. Mariæ. nu. 170. de const. nisi clericus negocietur, vel nisi gabella imponatur pro refectione viæ, vel nisi clerici vterentur beneficio statuti laycorum, quia eo casu clerici tenentur, vt Abb. consi. vi. in ii. dubio. vol. j. & in consi. xiii. vol. ii.

REGVLA CLXVII.

1 Quandocunque hæc dictio se extendit vsque ad annos xxx. ita Io. Fab. in l. cum notissimi. C. de præscrip. anno. xxx. doct. omnes Ang. Saly. Bal. Alber. & Mant. in l. ij. C. de pact. inter emp. & vendi. Ias. in l. petens col. iij. ver. circa ista. C. de pact. nu. 2. Cast. consi. ccccxxix. vol. ii. & l. si cum venderet. ff. de pig. act. Boe. deci. ccclj. nu. 6. & qõ. 182. in princ. Tiraquel. in tract. de vtroque retract. intra certa tẽpora. §. j. glo. ii. nu. 6. Corn. consi. cxcix. h. vol. ii. col. iiii. Signor. consi. cxxxix. Bal. consi. ccciij. ad euidentiam. vol. i. nu. 3. vbi tenet ꝙ pactũ, quod continet infinitatẽ a iure est improbatũ, & non se extẽdit vltra annos xxx. Ang. consi. lv. Fel. in c. cũ accessissent col. xiii. ver. ii. declaratur de consti. Deci. consi. clxiiii. non fuisset. col. vlt. ver. venio ad illud dubium. nu. 4. Anch. consi. cclxviij. nu. 4. vbi tenet ꝙ illa dictio est apta comprehendere omnem modum, tempus & qualitatem. Hier. Cagn. in repe. l. ij. in col. xviij. ver. ille ver. cui factum est nu. 42. C. de pact. inter empt. Bal. in c. j. in versi. quandocunque de feud. dat. in vim. l. cõm. Idem Bald. consi. lxvii. quia ex facto col. ij. ver. non obstat si dicatur, quod in sententia vol. iii. & in consi. ccliii. ad euidentiam, ver. quæro vtrum valeat pactũ. & est tex. in l. j. in ver. præscriptum, C. de bonis mat. ibi nullam poterit præscriptionem opponere filiis quandocunque rem suam vendicantibus. glo. in ver. præscriptio, nisi xxx. annorum. Aret. in l. cũ stipulatus sim mihi. col. iii. ver. tu autem considera. ff. de verb. oblig. Barb. consi. li. scripsit sapientiæ. col. viii. c. secundum. vol. j. & cõsi. xxii. clem. in vi. dubio vol. iiii. Cassa. cõsi. xx. & cõsi. xj. per totũ. Ful. cõsi. cxxiii. & alij multi, quos referre & lõgũ & tediosum esset.

2 Fallit regula quando ex pacto dictum esset, ꝙ semper quandocunque, & imperpetuum possent hæredes rem vendicare, pro vt iudicatum fuit Paduæ inter vir. nob. d. Petrum Mauroceno cũ Guerino de Odis, quæ sententia in eccellent. coll. Par. par. auditis laudata fuit & in aliis multis annotatis in tract. meo de iur. protho. in §. ii. & iii. quos vide.

2 Fallit etiam quando in venditionis instrumento dictum esset, qđ non obstante aliqua temporis præscriptione & ad omnem petitionẽ & voluntatem venditoris vel hęredum suorum possit vel possint quãdocunque rem redimere vel recuperare, quia eo casu pręscriptio non habebit locum, sed poterit semper venditor rem venditam consequi & habere. Ita Ang. in l. i. ff. de vsucap. & Boe. q. clxxxii. nu. 3. versi. tamen idem Fab. & nu. 2. ꝙ propter not. quia per pactum potest impediri præscriptio pro vt tenent doct. relati per Boer. in d. q. clxxxii. nume. 8. & 9. sed Guid. Pap. tenet contra q. ccccix. in princip. quod vide.

1 Limita. prædicta quando in d. instrumento dictum fuisset, quod venditor solus & non alius posset consequi rem venditam de manu emptoris, tamen quia hæredes venditoris non possent intentare actionem contra alium rem possidentem, & hoc propter dictionem

taxatiuam

taxatiuam tantum & propter dictionem solus, & non alius.

REGVLA CLXVIII.

1 Quælibet causa siue iuxta, siue iniusta excusat delinquentē a pœna ordinaria. tex. est in l. plagii. ff. ad l. flau. de plag. & l. cum igitur. C. de lib. causa. & doct. in l. i. §. fi. ff. si quis in ius voc. non obt. mod. in l. patre vel marito. ff. de quæst. Ias. in l. si quis maior. col. i. & l. qui iurasse. ff. de iureiur. & l. si adulterium cum incestu. §. stuprum. ff. de adult. Gram. deci. v. nu. 16. vsque 34. Alex. consi. ciii. col. pen. ver. & dato nu. 12. vol. i. Aret. consi. lxxx. col. ii.

1 Fallit regula in delictis a natura improbatis & reprobatis, & ita dominū si delinquens constare & docere velit causam ob quā motus fuerit ad excessum committendū. secundum Bar. in l. dolum. C. de dolo. & Alex. in d. consi. ciii. col. pen. nu. 12. vol. i. vt ex affectione antiquæ amicitiæ, affectionis, vel ex iure sanguinis aut ex aliis causis annotatis, in tracta. meo ad defensam in causis capitalibus, vel descriptis per Lucam de pen. in l. ij. C. de desertorib. l. xii. quas omnino vide, & stude si vis scire.

2 Fallit etiam quando mulier relicta vsufructuaria bonorum mariti non fecit inuentarium ex quo remisit confectionem inuentarii, & ideo si non fecit non videtur esse in dolo, quia ista dispositio testatoris excusat a dolo, & quælibet causa, etiam iniusta excusat a pœna. secundum Bart. glo. & Bald. in l. j. C. vbi de causa stat. Deci. consil. ccccxviii. nu. 23.

REGVLA CLXIX.

1 Qui non habet in bonis luat in corpore. l. fi. ff. de in ius voc. l. j. §. fi. ff. de pœn. & l. fin. C. de sep. viola. & l. si quis id quod. §. in seruos. ff. de iurisd. omn. iudic. & l. quicunque. §. quod si. C. de ser. fugit. & hæc regula est vera vbi quis conuenitur action. maleficii. & nō ex debito ciuili. Ita Bald. & Cast. in d. l. fi. ff. de in ius voc. Rom. sing. xxiiii. glo. in l. illicitas. §. fi. de offi. præsid.

1 Amplia, istam regulam etiam si reus vellet cedere bonis. Alber. in rub. C. qui bon. ced. poss. circa fi. & in q. cxcvi. Item quæro an in pœnis in ij. parte statutorum, vbi tenet ꝙ in pœnis obuenientibus ex maleficio qui non habet in bonis luat in corpore & cessio bonorum sibi non opitulatur. secundum Io. And. in c. peccatum de reg. iur. in vi. & glo. c. non satis. lxxxvi. distin. in ver. & propter debitum quod not.

1 Fallit 1. hæc regula & dic locum habere in pœnis descendentibus ex delicto, vel quasi, & non ex debito, vel ex contractu. Ita Bal. & Cast. in d. l. fin. ff. de in ius voc. & in l. fin. §. si præfatam, colum. ii. C. de iure deliber. nu. 3. versi. alii dicunt & videtur satis rationabile, ꝙ not.

4 Fallit 2. si is cui mulcta, seu emenda est applicata voluerit eum expectare vsque quo fuerit effectus soluendo, & interim debet remanere in carceribus. secundum Bal. in l. quod si minor. §. si seruus. ff. de minor. ratio quoniam inuita parte aliud pro alio solui non po-

test,& ita tenet Franciscus Purpu. in l. imperium. nu. 334. ff. de iur. om. iud. & l. quicunque. C. de ser. fug.

3 Fallit 3. hæc locum habere in vilibus & abiectis personis, quia in alijs personis, omnis minima pœna corporalis, excedit quamuis cunque pœnam pecuniariam. l. in seruorum. ff. de pœn. Par. de Put. in tract. sindic. in versi. iudex qui in criminibus vbi omnis modica cohertio seu castigatio in vilibus personis, pœna est, Sal. in l. etiã seuerior col. ij. ver. opposi. 2. C. ex quibus causis infam. irrogat.

4 Fallit etiam vbi extaret statutum, ꝙ non soluendo condemnationem in termino mẽsium 6. debitor detineatur in carceribus, hoc videtur rationabile, quia statuta loquẽtia simpliciter de damno soluendo intelliguntur secundum iura communia. Anch. consi. 182. videtur prima nu. 6. & vide in hac materia. Felin. in c. ad deliberandam, & Boer. deci. 349. nu. 9. & 10. & docto. in l. incredibile. C. de pœnis. Marsi.

REGVLA CLXX.

1 Quilibet de ecclesia admittitur ad agendum pro iuribus ecclesiæ † sine mandato, data negligentia prælati. Abb. & Feli. in c. olim de testi. col. 3. nu. 2. gl. ij. in verbo quilibet, vt c. dilecti. de maio. & obed. & ibi Inn. & §. sui autem. in auth. de eccle. tit. & Bal. in l. nequicquam. §. fi. ff. de offi. procons. & legat.

1 Amplia. 1. quando ille particularis agens, vel comparens pro ecclesia sua promitteret de ratho, & negotium contentiosum ageretur nomine ecclesiæ, quia ratihabitio retrotrahitur, & mãdato æquiperatur. Ita doct. in c. sicut tuis de Symo. & ibi Feli. nu. 1. in glo. in verb. conferis. Bal. in l. pen. col. v. C. de execu. rei iud.

1 Fallit in clericis regularibus, quia vnus solus monachus non potest agere pro ecclesia sine mandato, & licentia habetis tex. est in c. ex parte de postu. prę l. Abb. & Ant. in c. si quis prębyterorũ, de reb. eccl. non alie. & c. non liceat xij. q. ij. & doc. in l. j. C. si per vim, vel alio modo, vbi quando absens fuit spoliatus, quilibet potest agere pro sua spoliatione sine mandato.

2 Fallit etiam quando monachus vellet agere probabat suo incarcerato, quia nulli dubium, ꝙ in hoc casu potest agere & sine mãdato comparere, secundum Abba. in d. c. olim. col. 4. ver. ad prædicta, vide tu, etiam Felin. ibi nu. 3. de symo. & in d. l. j. C. si per vim, vel alio modo lapus alle. 52.

3 Fallit etiam in impetranda dispensatione pro aliquo, quia tunc cum speciali mandato admittitur, text. est in c. innotuit de elect. & ibi d. Abb. & Barb. in c. scisсitata de in integ. resti. & ibi d. Hostiẽ.

4 Fallit etiam in impetratione litterarum pro beneficio obtinẽdo prout quotidie fit per aduocatos, & interuenientes pro aliquo ad pedes S. D. N. Papæ, & ad pedes Illustris. Duc. Domi. Venet. quia tunc non requiritur mãdatum, sed sine mandato potest comparere, secundum gl. quæ est sing. in c. ad aures de rescrip. & in c. nonnulli eod. tit. in versi. speciali mandato in fine ver. secus, ꝙ no.

Regula

REGVLA CLXXI.

1 Rector petens fructus sui beneficij, tenetur ostendere primo titulum sui benef.ij. ratio quia administrator est similis procuratori, secundum legem, si quis infitiatus. ff. depos. & ibi Bartol. & Franciscus de Curte, & idem Bartol. consi. clxxxv. & gloss. in cap. fina. v. quæst. iij. & si procurator tenetur ostendere parti mandatum procur. in iuditio, vt l. procuratoribus, & l. nulla de procurato. C. & l. non solum §. qui alieno. ff. de procurator. in gl. in versicu. debet circa mediam: ergo tenetur etiam administrator ostendere titulum suæ exactionis. Innocen. & Hostien. in cap. primo. de concess. præbend. in sexto Boe. late. in quęst. 313. num. 1. & 2. Cassan. consi. 30. nu. 16. decis. Rot. in no. nu. 4.

1 . Fallit quando rector haberet liberam fructus sui beneficij administrationem, & diu esset in possessione iuris exigendi fructus sui beneficij, quia eo casu sufficeret probare communem reputationē, & quod est habitus, & tentus, & reputatus, pro administratore, argumento. l. Barbarus Philippus. ff. de officio præt. & sufficit communis reputatio secundum Boer. in d. quæst. nume. 1. & Bal. cōsi. 478. nu. 15. volu. 4. quod no.

2 Fallit 2. quando possessio alterius esset antiquior, quia titulus sibi in hoc non patrocinatur secundum Bal. in l. data opera in fi. C. vt accusa. Alex. consi. 33. nu. 12. volu. v. Deci. consi. cccij. nu. 9. & c. licet causam. nu. 67. de proba.

3 Fallit hæc regula cæteris paribus, quia qui habet titulum vincit alios. secundum Bal. in l. si duo col. penul. ff. vti possidet. l. j. C. eod. titu. & idem Bal. in l. qui accusare. C. de eden. nam ex titulo possessio præsumitur antiquior. secundum Bal. in l. post sententiam 2. colum. C. de sent. Deci. in c. licet causam, nu. 100. de proba. & sic titulus adminiculatur possessioni, & iustificat possessionem. secundum Bal. in l. ordinarij. C. de rei vendica. & Bar. in l. si de eo. §. fin. ff. de acqui. poss. quod no.

4 Titulus in iure multipliciter exponitur, secundum Lucam de Pen. in l. abiit. nu. 3. vsq; 10. C. de priuile. do. Aug. lib. xj. & titulus per tempus probatur. tex. est melior in iure. in l. cum de in rem verso. ff. de vsu. ibi longo temp. præstitisset. quod no.

REGVLA CLXXII.

1 Reconuentio an locum habeat coram arbitris necessarijs ex forma partis 1555. & statuti. Tu teneres, quod sic per doctrinā Bar. in l. fi. C. de iudic. eo quia arbitria sunt reducta ad instar iuditiorum, & Bar. in l. si quis maior. C. de transact. contra c. cum dilectus. de arbitris, attamen, tu conclude & tene partem negatiuam. stante maxime compromisso facto. in quo nil dictum fuit per partes de reconuentione. vnde consulo fine pecunia, quod in compromisso adijciatur, & apponatur cum beneficio reconuentionis, & aliter non poteris vti beneficio conuersi seu reconuentionis, & fuit sing. doc. Iaso. in l. est receptum in penulti. colum. in fi. nume. 13. ff. de iurisdi.

omn.iud.eo quia iud. arbitri nullam habent, vel habere possunt au-ctoritatem imperium, seu notionem inter partes, nisi quantum eis a partibus est attributa secundum c.cum dilectus.de arbi.

1 Amplia. regulam vt locum non habeat etiam in causa appella-ta, prout spec.in tit.de reconuentione.nu.12 §.nunc dicamus.versi. sed nunquid coram iud.appellat.Gui.Papa.q.437.nu.102.& idem spe.in ti.de appel.§.de officio eius ad quem appel.versic. sed nun-quid in causa appel.

2 Amplia. vt locum non habeat in iuditijs requirentibus celerem expeditionem, secundum Host.& Rom.sing.781.& doc. in c.cum dilecti de ord.cogn.& Feli.in c.j.de mut.pet.

3 Amplia.vt non habeat locum in causis clericorum coram lay-co motis in causa spirituali.secundum Deci.in c.at si clerici de iud. nu.53.gl.in c.tuam.de ord.cogn.& 3.q.8.c.cuius in agendo, Mar. Soc.in c.j.de mut.pet.cum x.limit.

4 Amplia.in omnibus causis fauorabilibus non habet locum recõ uentio, vt in dote, libertate, & matrimonio, secũdum Deci. in d.c. At si clerici nu.200.de iud.vt in c.fi.de re iud.

5 Amplia. vt non habeat locum coram arbitro electo de consensu vtriusq; par.secundum Bar.in auct.& consequenter in fi.C.de sen tentijs.& Abb.in c.j.colum.ij.& pen.de mut.pet.& Ias. in l.iij.in fi.ff.quod quisque iur.

6 Amplia.d. regulam & dic ꝙ in causis executis non habet locũ reconuentio secundum Bal.in auc.& Bar.in d.auct.& consequen-tur col.iij.in fi.versi.quæro nunquid spe.in tit.de reconuen.§.nunc dicamus.ver.sed quid si agebam, & idem Bal.in l.iij. in prin.not. C.qui ad lib.proclam. non licet.

REGVLA CLXXIII.

1 Regulæ semper est standum donec probetur limitatio.c.ad deci mas, de rest.spol.in 6.& l.ex quacunque.ff.si quis in ius voc. non ier.& qui habent regulam pro se dicuntur esse certi.vt l.omnis dif-finitio.ff.de reg.iur.& Bar.in l.si quotiens.ff.si quis cau.Deci.in c. in præsentia.nu.55.de probat. & regularum vna est permisiua, & altera prohibitiua in dubio præfertur prohibitiua secũdum Alex. in l.si conuenerit.ff.de re iud.

AFFIRMATIVAE.

1 Bonvs quilibet præsumitur præsumptione naturæ.l.merito.ff. pro Soc.& l.semper in dubijs.ff.de regu.iur. Bar.in l.Cassius.ff.de senat.Gene.c.j.nam omnia quæ fecit Deus erant valde bona.

2 Beneficium ecclesiasticum per triennium posidens, non potest molestari in possessorio, vel petitorio clem.j.in ver. triennio de se-qu.pos.& fruct.Boe.dect.24.num.1.2.& 3.& est regula cancel. de triennali possessione, & ibi Gomes.

3 AEtas in delictis atrocissimis non excusat.l.auxiliũ.§.in delic. ff.ð min.l.lic.C.si aduer.delic.Guiel.May.i l.ferre.n.30.ff.ð min.

4 Intereſt

4 Intereſt reipu.ne quis re ſua male vtatur inſti. de iis qui ſunt ſui vel alien. iur.§.fi.

5 Impedito ob aduerſarij potentiam non currit præſcriptio, in l. omnibus cauſis pro facto.ff.de reg.iu.& ibi Deci.nu.10.

6 Legitimatus in vita patris auferat hæreditatem venientibus ab inteſta.Bart. Alexan.& Iaſ. in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de liber.& poſthum.

7 Mulier ſol.mat. non tenetur ſtare locationi factæ per maritum. ſecundum Cy. Alber.& Bar.in l.emptorem.C. locati, licet aliqui teneant contra, ſed prima verior.

8 Emptor tenetur ſtare locationi in fundo vendito eccleſiæ. Ita Bar.in l.cognoutmus.nume.2.C.de mancip.& Rom. in.§.ſi vir in quinquennium.nu.13.ff.ſol.ma.

9 Fur in quocunque loco reperiatur cum re furtiua puniri poteſt, ſecundum Bar.in l.ſi dominum rei.nu.2.ff.de fur.Caſt.in cõſi.458 nu.2.vol.ij. Ang.in verbo veſtem cœleſtem.num.15. & ibi Atim. qui multa adducit.

10 Frater contra fratrem tam in cauſa ciuili, quam criminali nõ poteſt cogi ad teſtificandum.Ita tex.in l.lege Iul.ff.de teſtib.& l.parentes.C.de teſtib.Feli.in c.cum oporteat.nu.3. & ibi Io.de Imol. de accuſation.

11 Domeſtici fides tam de iure naturali, quàm ciuili improbatur l. etiam.C. de teſtibus. Fallit quãdo veritas aliter haberi non poteſt & ad defenſam.vbi collaterales admittuntur, & ad vindictam publicam.l. ſed & ſi quis.ff.ſi quis cau.& ibi Iaſ.nu.405.Bal. in l.parentes.C.de teſt.

12 Paria ſunt aliquid fieri ante vel incontinenti poſt gl.no.in l. Põponius.§.rati.ff.de procurato.in verſi.rathi.& glo.in l.ij. in verſ. narrationem.C.de iuramen.calumn.quia quæ incontinenti fiunt videntur ineſſe.

13 In hypothecaria re perempta prætium ſuccedit loco rei. Ita Alex.conſi.108.nu.8.& 9.vol.5.& eſt tex.in l.j.ff.de diſt. pig. & hoc in ſubſidium, & iſta ſint tibi cordi, vt ſcias formare libellum. in act.hypothecaria.

14 Communitas immunitatem concedere non poteſt. Alex.in cõſi. 101.nu.3.volu.1.all.l.vacuatis.C. de decu.lxj.& ibi Luc.de Pen. nu.3.& in l.immunitates,C.de agr.& cenſi.

15 Semiplene probanti deferendum eſt iuramentum in ſupplementum probat.ſi petitum fuerit, doct.omnes in l.admonendi. ff. de iureiu.& Alex.in conſi.66.nu.1.vol.1.

16 Naturalis ſubſtitutum excludit,quando in teſtamento dicitur, ſi talis deceſſerit ſine filijs,ſeu liberis,tunc fratrem ſubſtituo,vel aliũ l.Lucius.§.fi.ff.de legat.ij. vulg.l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff. ad Treb.Alex.conſi.54.conſideratis.vol.j.

17 Vltima voluntas teſtatoris eſt obſeruanda.l.iiij.ff. de adimen. leg.13.q.2.c.vltima voluntas,Alexan.conſil.cxxxiiij. volumi.1. nu.2.

nu.2.& consi.7.uol.iiij.de consi.475.nu.1.

18 Vniuersalis successor tenetur stare colono.l. viam veritatis. C. loc.& l.hæredem.ff de reg.iur.

19 Omnis actio spacio.30.annorũ tollitur.l.omnis.& l.sicut. C.de præscrip.30.vel 40.ann.& in parte senat. 1458.& 1496.in eccellen.con si.x.

20 Successio ex testamento regulariter procedit secundum naturã successionis ab intestato.l.j §.vocentur.ff.de bon.succ.contra tab. instit.de legatis §.legari.Soci.cor si.cclxxv.vol.ii.

REGVLAE NEGATIVAE.

1 Regulæ negatiuæ,nemo potest facere,quin leges locum habeãt in suo testamento.l.nemo.ff.de leg.j.

2 Communis error non excusat illum qui scit de illo errore.Dec. in consi.ccccvii.nu.2.Cal.in c.ad probandum de re iudi.vulg.l.Fi lippus Barbar.ff.de offi.præt.

3 Obseruatio ordinis iudiciarij nullo modo remitti potest.c.de cau sis de offi.deleg.Bal.in l.i.in fine. C.ne liceat in vna & ead.causa Rem.sing.Dcclxx.nu.1.

4 Forensis possidens bona in alieno territorio, non potest collectari in loco originis,vel domicilii,Dec.consi.694.nu.10.Bar.in l.prima.versicu. Item quæro.colũ.iij.C. de mulie.& in quo loco. l.x.Alex. consi.lij vilis.nume.1.& 5.volum.5.& Bald.in l.eiiã. C,de exec.rei iudic.

5 Absens ex causa reipublicæ vel ex alia iuxta causa, non tenetur dimittere procur.Dec.consi.cxxxviii.nu.8.glo.no. in versic. absentia.c.i.quo tempore miles.in vsib.feu.

6 Bona alienari ꝓhibita,nõ veniũt in generali obligatione Bart. in l.codicillis.§.instituto.ff.de leg.ii. Deci.consi.422.nu.7. vol.ij.

7 Captus relaxari non debet,si cõstat de debito,licet captura nulla sit,ita Pau.de Cast.consi.39.in cã capturæ.in fi.l. fi.§.fina.ff.ꝙ met.cau.Deci.consi.449.nu.19.ꝙ nota.

8 Certus certiorari non debet.l.eum qui.ff.de reg. iur.& l.i.ff. de actio.Deci.consi.Dcxviij.nu.3.vol.ii.

9 Solutio census facta per tertium suo proprio nomine prodest.vero emphiteotę,secundum Spec.in.§.nunc aliqua versi.82.in tit. de locat.Bal.in l.arboribus.§.quid tamen in fin.ff.de vsuf.& Deci. in consi.650.nu.16.vol.2.

10 Pactum seu conuentio de hæreditate viuentis non valet.l.fina. C.de pact.l.quidam.§,donationis.ff. de donat.Deci.consi. xxxi. num.j.vol.i.

11 Promissum sub conditione nullo modo debetur nisi prius adimpleta dicta conditione.Bar.in l.1.§.diuus.versic.ii.casu.col.iiij.ff. de var.& extraor.cogn.Bal.in l.si vno.§.cum.col.fi.uersi. prędicta vera sunt.C.loc.Deci.in consi.lxx.nu.1.vol.j.

REGVLA CLXXV.

1 Reæmere totam rem venditã si quis promisit ex pacto,an vnus

hæredum

hæredum venditoris,seu promissorum possit redimere doct.tenent quod vnus sine alio non possit.Bal.in l.secunda.ad fin.versicu.sed qui si vnus ex vendito.C.de pact.inter empt.& vend.& Barto.et Cast.in l.si quis aliam.ff.de solutio.quoniam in iure indiuiduo unus sine alio nō possit.vt l.ij.§.ex his.ff. de uerb.obli.& vnus non debet sine alterius voluntate ius consocii præoccupare.l.si quis stipulatus §.si lancem.ff.de sol.Soci.consi.xvi.nu.1.& 2.volum.iiii.& Alcia.in l.iiii.§.Cato.nu.53.ff.de verb.obl.& l.fistulas §.qui fundum.ff.de contrahen emp.Deci.consi.421.nu.3.& 4.Bal.in l.si noxale.ff.de noxa.act.& l.i.§.sed quotiens.ff.ad Treb.& ibi Socin. Boe.deci.182.nu.18.& 29.

1 Fallit j.quando promisit rem tradere infra annos ij.tantum ex quo obligatio ad rem tradendam est indiuidua & vnus non potest totam reemere, seu redimere sine alio secundum d.l. fistulas.§. qui fundum.ff.de contrah.emp.& ibi Bal.

2 Fallit ij. quando ex legis dispositione tenetur quis reuendere, quia verba legis verificantur in vno.

3 Fallit iij.qn quis tenetur rem aliquam mobilem indiuiduam reuendere secundum Ful.in l.quod si nollit.§.idem Marcellus. ff. de edilic.edict.& in ij. not.Cæpol.ibi.quæ not.

REGVLA CLXXVI.

1 Retractus introductus ad fauorem agnationis an locum habeat etiam aucto precio,non obstante,quod res transisset per mille manus.Tu conclude quod sic secundum Bolog.in consi.25.in iii. dubio versi.& no.ꝙ tale ius.& l.i.C.de fund.rei.p l.ii.Bal.cōs.410. & 459.vol.iiii.& cōsi.369.præmissis.col.p.vol.ii.& l. qui officii. ibi preterquam patrem.ff.de contrah.emp.& in l. hæc uenditio.§. vlti.ff.de eo.tit.& ibi Bald.Boe.deci.76.nu.6,7.& late dixi , in tract.meo.de iure prothom §.iiii.

1 Fallit hæc regula sequutis stridationibus rerum venditarum,& quiete decursis nullo contradicente, prout. late & ample dixi in tract.de iure proth om.§.3.& ii.nu.17.

2 Fallit ēt in & quando infra tempora a lege præfixa annotata est contraditio.in officio curiæ procu.& facto deposito lata est sententia documenti per iud.d.curiæ.

3 Fallit etiam quando est manifestus error in confinibus appositis in instrumento uenditionis,quia neque stridat.tempus potest officere iuribus præsentantium,prout ample dixi in tracta. meo de iure prothom.in.§.& præsertim quia error inducit malam fidem,ut in regu.cclv.d.Petri.de Duenna,

REGVLA CLXXVII.

1 Regalia quæ dantur domini directi dominij,pro labore inuestiturae & inducendo eum in possessione rei venditæ laudemia appellatur.scdm tex.in l.fin.C.de iure emph.Bald.Ias.Sal.in d.l. & Guid.pap.q.cj.nu.3.quę possessio datur liuellario mādato iudicis.

Citatis

Citatis de iure citandis, secundum cap. licet episcopus cum gloss. in versic. vocato de præben. lib. vi. & cap. potuit extra loca. cum aliis infinitis.

1 Fallit hæc regula, vt non habeat locum in eo, qui hēt possessionē rei venditę actualem per precarium vel per retentionem vsusfructus, aut etiam donatæ, vel cassæ modo prædicto ex quo præfertur postea habenti possessionem realem tantum sine precario, & hanc opinionem tenet Albe. in l. quoties duobus. C. de rei ven. & Iac. de Sussa. relati per Io. Andreæ in addi. ad Spe. in tit. de emp. et vend. §. i. in versi. not. ꝙ si res.

2 Fallit etiam quando primus emptor habuit fictam traditionē, sed bene habet instrumentum emptionis, seu inuestituræ, & primo fuit inuestitus & recognitus pro domino rei venditæ, vel inuestitę, & is præfertur alteri, qui non habet instrumentum, vel fuit inuestitus. Ratio quia dominium, per traditionem realem etiam soluto precio non transfertur in emptorem sine voluntate & assensu domini quia res mea a me sine facto meo auferri non potest. Guid. pap. q. cxii. & q. xxxvi. & q. clxxi.

REGVLA CLXXVIII.

1 Raptores fugientes vbique capi possunt et puniri. l. raptores. C. de episcop. & cle. & l. vnica. in fi. Ibi sine fori præscriptione. C. de raptu virg. Bald. Ange. Cyn. & Saly. & Albe. ibi & hoc propter attrocitatem flagitii.

1 Amplia. vt bonorum raptores & criminaliter & ciuiliter puniri possint: vt l. prima. & ii. ff. vi bono. rapt. & inst. de publ. iudi. §. Item l. Iulia de vi.

2 Amplia. vt non solum raptor, sed etiam cohoperantes auxiliū & consilium scientur dantes, ad rapinam faciendam accerrime puniri debent. vt l. raptore. C. de epi. & cle. & ibi docto.

3 Amplia. vt etiam rapientes pueros causa libidinis, vt sunt sodomitæ, ij capitali pena puniri debent. vt l. cum vir nubit in fœm. C. de adulte. l. iii. §. qui libidine. ff. de sica. auden. vt non lux. contra naturam col. vi.

1 Fallit in muliere alias deflorata ab alio, quia cum cognita & practicata fuerit ab alio præsumptio insurgit quod nō per vim, sed voluntariæ ad amicum accesserit. Ita Petr. de Bag. consi. lxxxv. nu. 6. & ~. volu. ii. crimin. & Alber. in iii. par. stat. q. xcii. Corne. in sing. suis in versicu. vis fol. 182. & l. si ea. & l. quæ notorium. C. de adult. Gand. in tract. de quæ. variis. num. 3. & Marf. in. §. diligenter. nu. 106. & Cast. consi. cviii.

2 Fallit in muliere vestita habitu meretricali. l. apud labeonem. §. si quis virginem. ff. de iniur. & Pet. Bagar. in consi. lxxxv. nu. 8. vol. ii. in crimin. Bonif. in trac. de male. in versi. nu. 15.

3 Fallit etiam in muliere volente, quia in volente non cadit violentia. l. raptores. C. de episcopis. & cler. Dy. in c. scienti, de regul. iur. & non apparet de dolosa persuasione & seductione secundum

Ioan.Fab insti.de pub.iudi.§.sin autem raptus,& d.Gilio de Cremo.consi.xl.nu.12. & alias obtinui in quodam casu Mestræ sequuto in fauorem.de s.d.Iacobi a Capello contra quam mulierem de Bardelinus.1564.

4 Fallit etiam vbi præcessit tractatus de nuptiis,& matrimonio celebrando,quia raptus non est punibilis.secundum opin.coll.Pisani,in consi.ciiij.ad sit vol.j.consi.crimin.all.Ant.de But.in c.pe. de rapto in j.& ij.not.& Ioan.de Anna.& Abb.Cor.cõsi. lxxx. num.c.& d.vol.ii.Abb.in c.ex parte nu.24.& 28.de restit.spolia. Deci.consi.ccxxxiiij.in effectu nu.8.Marsi.in l.vnica.nu. 102. C. de rapt.Soc.consi.5.nu.j.vol.iij.

REGVLA CLXXIX.

1 Renunciare non videtur, iuri sibi competenti, qui ius suum ignorat.l.nemo fraudare.ff.de reg.iur.& ibi Dec.Anch.consi.cxxviij. ad fin.quod not.Dy.in l.scienti.de reg.iur.

1 Amplia.vt qui renunciat omni iure quod habet vel habere spe rat intelligitur de spe subsistente ex causa de præsenti, & non de ea quæ oriri posset de futuro,secundum Bar.in l.post emancipationem.ff.de lib.leg.& l.si vxor. §.diuus.ff.de adult.Fel.in c. si diligenti.col.vlt.versi.x.fallit de foro compe.& doct. omnes in l. si quis in conscrib.C.de pact.

1 Fallit quando in renunciatione diceretur, renunciauit omni iure sibi competenti tam de præsenti , quam de futuro, vt Abb.in c. ex multiplici de decimis.Bar.Bal.& Saly.in l.hæredum in prin. ff.man.& ideo qui renunciat debet esse circunspectus,ne effuso sermone obloquatur,ne incidat in periculum.

2 Fallit in renuncia legitimæ,seu supplementi legitimæ,quia licet quis renunciat omni iure suo,non tamen se extendit ad legitimam nisi ad ea sit facta specifica & nominata renunciatio , secundum Boe.in q.iii.nu.9.qui alleg.text.in l.si quando.§.& generaliter.C. de inoffi.testa.& l.omnes.in versi.specialiter & nominatim. ff.de præscrip.anno.xxx.& ibi Bal.& Angel.Roma.consi.cclxxvii. Old.consi.132.Zabar.consi.lx.col.ii.in fi.& consi. xcvii. Barb. consi.lv.col.i.vol.ij.

3 Fallit hæc regula cum de fraude agatur. secundum Bal.in cap. j.colum.ii.versic. sednunquid de plus petit.l.cum quis persuaserit ff. de dolo.

4 Fallit etiam in dolosa persuasione.vt l.prima. §. persuadere. de seru.corrup. nam ex consilio fraudulento homo efficitur deterior, & ob id solicitando , instigando , & persuadendo si homo redditur deterior. Tunc consulens,& persuadens tenetur de malo consil. vt l. consilij.ff. de regu.iuris. Bald.in l. motum. in fine.C.quod metus causa.

REGVLA CLXXX.

1 Rustici tenentur deferre,decimas & primicias sacerdotibus in suis horreis,vt est glo,not,in versi,in horrea,c,reuertimini,xvi.q. j. &

& c. decimas, quas in vsum, in versi. in horeum, 16. q. vii. & Iaf. in l. ii. nu. 92. C. de iure emph.

1 Fallit nisi consuetudo loci aliter se haberet pro vt est Paduæ, Tar. ac Veronæ, in quibus locis blada in compaueis solui & exigi debent secundum statuta locorum, prout Bario. in l. suo vi ctu. ff. de ope. lib. Petr. de Vbal. in tract. de duobus fra. in vj. q. xv.

2 Fallit ij. quando decimę seu primitiæ solui debent clericis in certa & limitata specie, quia ibi tradi & solui debent vbi res est. Ita tex. in l. sed & si susceperit in. §. si ea res. ff. de iudi.

3 Fallit iij. quando testator expresse disposuisset in loco creditoris blada & fruges esse soluendas, seu certo alio loco, quia eo tunc voluntas testatoris pro lege est obseruanda. l. i. C. de sac. san. eccle. c. cum esses & seque. de testam. Albe. in l. ii. nu. 22. de iure emph. et l. item illa uerba in prin. & ibi glo. non venit. ff. de cōst. pec. Abb. in c. licet. il primo nu. 13. de simon.

4 Fallit etiam quando debitum est obsequiosum, vel reuerentiale vt l. quod n. si §. ex prouincia. ff. de oper. lib. & l. sed & si susceperit. §. si libertis. ff. de iudi. & ibi Bar. dicēs, quod si relinquitur scholari certa quantitas pecuniæ in auxilium studii, tale legatum debet præstari in studio. Ita etiam Iacob. de S. Georg. ibi nu. 2. & ibi Iano. Decius.

5 Fallit etiam in casu impossibilitatis, vt si pater propter aliquod delictum missus esset in exilium tunc propter impossibilitatem tenetur filius mittere alimenta ad locum habitationis patris, vt in auct. de incest. nup. in. §. si vero contigerit. col. ii. & ibi glo. in versic. & alia necessaria. vt l. si quis a liberis. §. si vel parens. ff. de liberis agnoscend.

6 Fallit etiam quando esset determinatus locus in quo decimæ debeant offerri, quia tunc ad illum locum determinatum, tam creditor quam debitor accedere debet. per text. in l. prima. ff. de eo quod cert. loc.

7 Fallit etiam hęc regula in bannito, nam si debitor promisit soluere Paduæ & eueniat, ꝙ creditor sit bannitus de illo loco. Tenebitur debitor alibi soluere, ꝙ est speciale in bannito. Ita Bald. in l. vsuras. C. de solu. & ibi glo. Roma. sing. 72. Bald. in c. cum sit de foro comp. in prin. Fran. Cremen. singu. 124.

REGVLA CLXXXI.

1 Ruinosam domum ecclesiæ, sciens si quis ecclesiā mādato episcopi reædificat, seu reficit, iuspatronatus acquirit. tex. est. in c. iii. extra de iure patronatus, & l. fin. ff. de operibus, & auct. vt nul. fab. orat. dom. §. j. versic. si autem. col. v.

2 Fallit in conductore, seu inquilino expulso propter necessariā refectionem domus, qua expulsione facta potest inquilinus instare & petere se reponi debere in re conducta, secundum gloss. in l. si duo. §. inquilinus, in versicu. testari. ff. vti posside. & Bario. vbi exclamat pro intellectu l. eden. C. locat. & c. propter sterilitatem, eo. titu.

m.Roma.in sing.ccxxxv.Cremens.sing.lxxij.tu scis.Mar.in ru brica de fideiuss.q.xxxi.nu.121.

2 Fallit etiam in domo quę debet demoliri,culpa & ex delicto pro prietarij.si in eadem quis habet vsumfructum secundum Bal.in l. si quis.§.si filius. nu.2. ff. quod quisque iur.quia vsusfructus pôt ,p iure & interesse suo petere,& pronuntiari facere, quod durāte vita sua.domus ipsa non deuastetur, quia vsusfructus non finitur propter bannum. Bald. in l. illicitas.§. qui vniuersas. nume. 3. ff. de officio prǣsidis, qui se remittit ad Cyn. in l.corruptionem.C. de vsu.& habita.

REGVLA CLXXXII.

1 Saluusconductus a solo principe, Imperatore, vel a Senatu, vel ab habente potestatem ab eis,dari vel concedi potest, alicui priuato,quæ fidantia & securitas appellatur,& data, non debet infringi vllo modo seu violari per tex.in l.i.ff.ad leg.Iul.maiesta.& ibi Ange.Albe.& Bar.& l.vtimur.ff.de sepul.violato. & ob id offendentes eos, qui habent saluum conductum incidunt in crimen lesæ maiest.secundum doct.& præsertim.Ang.Bar.Io.de Plat. & Luc. de Pen.in l.nullam vim.C.de nauicu.l.xi. & Albet. in l. illicitas. ff.de off.præsid.col.pen.ver.sed quęro quid.

1 Amplia.i.quod eccellent.consilia vrbis Venet. dant & concedūt securitatem,seu fidantiam fallitis,hebræis,seu aliis personis indigentibus,pro particulari eorum cōmodo & beneficio, & datus ab omnibus seruari debet,& inuiolabiliter manuteneri ob fidem publicā, secundum Alex.consi.75.col.ii.vol.v.Deci.consi.li.col.ii.in prin. ver.vnde videmus. Marsi.consi.lxxxiiii.nu.41.volu. ii. & singu. 540.hodie fui interrogatus.Gui.Pap.q.ccccxvii. ante fin.quod no.

2 Amplia.ii.quod domini supraconsules ex authoritate sibi a senatu attributa dant & concedunt omnibus fallitis fidantiam,seu saluū conductum per mensem vnum,& datus seruari debet secundū Bal. in l.pacisci.ff.de pact.& Mar.laud.in tract. suo de confed. princip. not. 48.& 49.Sunt etiam partes 1305. maioris consi. & postea per menses 4.iuxta partem M.consi.1413. & insuper not. quod securi-

3 tas data bannito † veniendi intelligitur,in dubio pro prima vice. vt Abb.& Felin.in c.innouamus de treu. & pa.Bart.in l.j.ff.ad l. Iul.mai.Ang.in l.vtimur.ff.de sepul.vio.per tex. in l.boues.§.hoc sermone.ff.de ver.sig.vbi hoc sermone dum nupta erit, de primis nuptijs intelligendum est.Bal.in l.lic.iiij.q.C.man.vbi si quis pro mittit reaptare Molendinum intelligitur pro prima vice. ꝙ tu no.

1 Fallit i.quando primus nō tenuit,& omnino est reiterandus est. Ita Bal. in c.olim de rescri. vbi si est data potestas prorogandi intelligitur pro prima prorogatione.Bal.in l.ij.ff.de opt.leg. Roma. consi.329.Bal.in l.si.C.de contrahē.emp.ver.4.quæro. Rot.c.j.de præben.in antiquis. Bal.in l.si vt proponis,C.quomodo, & quando iudex.

2 Fallit, vbi sermo profertur in materia, quæ de consuetudine

requirit

requirit reiterationem. Bald. in l. j. C. de fideicommiss. vbi si testator iubet vxorem vestiri post mortem intelligitur donec in viduitate permanserit per l. plenum. §. æquiinj. ff. de vsu. & habitat.

3 Fallit quando licentia esset data vsque ad certum tempus, quia hoc non potest intelligi de prima vice, sed quoties voluerit infra illud tempus. Bar. & Raph. in l. si mihi & Titio. ff. de verb. obli. & per text. in l. sicut anno. ff. quibus mod. vsufruct. amittat. iunct. doct. Bar. in l. j. ff. ad l. Iul. maiest. vt si est concessa securitas alicui eundi, & redeundi pro pace habenda, tunc intelligendum est, quod ille talis possit ire & redire, donec pendet tractatus pacis.

4 Fallit quando per primum actum non est satisfactum menti disponentis, vt puta dicit statutum, quod causæ propinquorum debeant compromitti. vtique per primum compromissum non est satisfactū statuto. si est expiratum, sed debet iterum compromitti, quia intentio statuti est, quod lites inter coniunctos finiantur. Roma. consil. 504. in casu propositæ colum. 1. Soci. consi. 231. visa diligēter. ver si. j. circa ea. vol. ij.

5 Fallit etiam quando profertur sermo negatiuus, quia extenditur ad quemlibet actum. secundum Oldr. consi. 16. thema tale est, vbi si testator dicit instituo filiam meam si nisi nupserit nobili, & si nupserit mercatori eam priuo hæreditate mea, filia primo nupsit mercatori, illo defuncto vult filia nubere nobili, vtiq; filia priuatur hęreditate, quia sermo negatiuus actu primario non finitur. alleg. l. fi. ff. de ver. obli. l. hoc genus ff. de condi. & demon. cum alijs.

6 Fallit etiam quando dispositio inducta per viam priuilegij, esset temporalis, intelligendo de prima vice, quia hoc esset cōtra naturā priuilegij quæ est, vt sit perpetuum. vt regula decet de reg. iu. in 6. Ita Ioan. And. in c. fi. ver. sed pone quod episcopus de ver. sign. in vj. domi. in c. licet. §. j. de priuileg.

7 Fallit in bannitis, quæ fidantia dari nō debet, & data seruari nō conuenit secundum tex. in l. relegati in fi. & l. ad bestias in fin. ff. de pen. & Alb. in l. præsenti. C. de ijs qui ad eccl. cōfug. & Pari. de Put. in trac. de re mil. lib. 9. c. 19. et eo maxime, quia est descriptus in libris publicis, & publice proclamatus & bannitus, non est sibi fides seruanda. secundum Bal. in l. pacisci. ff. de pac. Saly. in l. cum indulgentia nu. 3. C. de sententiam pass.

8 Fallit etiam in Duce, & Capitaneo generali belli saluoconductu dato militi, quia fides omnino est seruanda. secundum Corn. in consi. 175. vol. 1. col. 1. & Deci. consi. 531. accurate. & Alex. in l. cū proponas. C. de pac. nu. 6.

9 Fallit in debitoribus affictum liuellorum ac decimarum qui saluumconductum habere non possunt vigore partis 1477. die 6. Decemb. captæ in excellent. consil. Decem, prout in litteris duc. diei primo Decem. indi. 4. 1516. Paduæ scrip. quas lege.

10 Fallit etiam in debito iurato, nam si saluuscōductus datus alicui ne conueniri possit vsq; ad tale tempus, non extenditur ad debitum iuratum,

foratum. Ita Felin. in c. constitutus. nu. 4. de rescrip. Imol. in c. dilecto de præben. Cyn. & Saly. in l. fin. C. si contra ius, vel pub. vtili. maxime cum saluus conductus præsumatur in dubio concessus ad postulationem partis, & non motu proprio. c. si motu in si. de præben. lib. vj. & l. j. C. de petit. bon. subl. l. x. quod tu not.

R E G V L A   CLXXXIII.

1 Salarium vbi debetur pro mercede laboris, tunc in fine debetur. l. diē functo. ff. de officio assessor & ibi Bal. Paul. de Cast. & Alex. sed nota quod salarium iudicibus ordinarijs de iure non debetur, vt in. §. cogitatio col ij. auct. vt iudic. sine quoquo suffragio. & minus de iure cano. ibi estote contenti stipendijs v. vt lxxvi. dist. c. non satis. & stipendia iis constituta sunt, vt gratis iustitia litigantibus ministretur, nec sit venalis, vt c. cum nō ab omni de vita, & hone. cler. & ii q. iii. c. non licet. lex enim dicit præsides gentiū, qui ciuilē administrationē habent puris debent vti manibus, & ab omni abstinere acceptione cōtentis. ijs quæ a fisco dantur. Ita Anch. cōsi. ccj. præmittendum, & consi. 118. iuxta ordinem nu. 1.

1 Amplia. hoc idem in salario medici, vt tenet Bald. in l. vnica, in versi. consequantur. C. de suffragijs, in viij. q. & ibi glo. vbi dicitur, ꝙ medicus debet habere salarium ab infirmo, cum sanus fuerit factus. Idem Bar. in l. j. §. diuus. nu. 16. ff. de var. & extraor. cogni. & est tex. in l. archiatri. C. de professo. & medic. l. x. & ibi Bart. Feli. in c. presbyterum nume. 4. de homicid. Iaso. §. Triph. nume. 56. de actio. instit.

2 Amplia. hoc idem in aduocato, vt in l. diem functo ff. de officio assesso. vbi debet habere salarium sui laboris in fine causæ. & ibi Ias. nu. 11. & nu. 36. & l. quisquis. C. de postul. & ita cauetur statuto Taruisino sub rubrica de aduocatis sub tract. quinto prouis. Ducal. c. iij. ꝙ not.

3 Amplia. itidem in salario iudicum & assessorum d. Rectorum. Ias. attestatur in d. l. diem functo nu. 36. Deci. in consi. lxx. nume. 2. Guid. Pap. q̄ō. cxij. Bologn. in consi. lxxj. Laur. Syluan. in consi. xxviii. nu. 17. 18. & 20. glo. not. in d. §. diuus, in ver. repeti in magna glo. quam omnino not.

1 Fallit tamen de consuetudine, vsque ad hæc tempora obseruatissima, quia salarium iudicibus ordinarijs debetur, pro vt attestantur omnes doct. relati, per Anch. in d. consi. ccj. & in d. §. cogitatio. & ibi Ang. & doct. mod. ꝙ not.

2 Fallit etiam quando ex forma statuti, aut legis limitatur salarium iudicibus, pro vt in hac ciuitate Venet. in parte 1477. 18. August. in Rogat. & 1452. die 2. Septemb. M. consi. & incisis sententijs tenentur portare iudices infra mensem & præsentare se d. Audit. & portare capitalę, & expensas, aliter v. ꝙ not.

3 Fallit in multiplici salario operarijs soluendo, quod vtique non secundum maioritatem, vel minoritatem, sed secundum mediocritatem ex soluendum erit, licet Ioan. Andr. in mercur. in regula in

K obscuris

obscuris teneat spectandum esse id quod minimum est, secundum Guid. Pap. q. lij. Ego vero ad mediocritatem rem & salarium esse reducendũ censeo per glo. in l. nesennius. ff. de neg. gest. vbi media via est eligenda more rusticorum. Boe. q. cxxix. nu. 22.

REGVLA CLXXXIIII.

1 Sanguis interfecti profluens ante oculos inculpati facit indicium ad quæstionem & ad torturam, vt Boer. in quęst. clxvi. nu. 1. 2. & 3. vt Hyp. Marsi. in consi. xxiiij. nu. 2. consi. ix. iii. consi. xcj. nu. 4. & consi. 100. nu. 4. vol. ii. Par. de Puth. in tract. sind. in ver. tortura. d. c. mandauit rex. col. vlt. ver. si occisus exhibeatur, & hoc euenit in hac ciuitate Venet. & dum fui assessor clarissimi d. Federici Raynerio anno 1531. in quodam cadauere illorum de Iuliariis, & dum etiam essem iudex maleficiorum Tar. sub clarissimo d. Io. Raynerio anno 1547. vidi in villa Vulpagi in cadauere, cuiusdam, de dicta villa, & hoc idem accidit in multis locis Italiæ, pro vt vidi dũ fui assessor, ꝙ est notabile signum concurrente fama, & inimicitia, seu iactatio imputati.

REGVLA CLXXXV.

1 Scriptura priuata trino teste notata æquiperatur publicæ. l. scripturas. C. qui pot. in pig. habe. Bald. in l. optimam. C. de contrahen. & commit. stip. Alex. consi. cxc. xxii. xvii. & nu. 15. vol. vi. & cõsil. clxx. nu. 1. eo. vol. Gem. consi. lxxvj. & consi. xc. nu. 2. vol. iij. col. iij. versi. præterea, quando producuntur. Aegid. Bella. dec. 382. maxime si est subscripta cum duobus vel tribus testib. l. comparationes. C. de fide instru. & potest sententiari ad legem per officium. C. proprij, vel ad curiam mobilium, ex antiqua fori consuetudine hactenus obseruantissima, quę omnia not.

1 Amplia. 1. vt scriptura priuata habeat effectum publici documenti esto ꝙ sit in manu tertiæ personæ confecta. si est subscripta manu duorum vel trium testium, vt glos. in d. l. scripturas & c. inter dilectos, de fide instru. Alex. d. consi. xc. nu. 2. vol. iij.

2 Amplia. 2. quando scriptura priuata est scripta, in præsentia iudicis ordinarij loci, coram quo & scripta & dictata fuit, vt Bald. in rubrica de fide instrumen. Ioan. de Ana. consil. xl. nume. 3. & ibi Lud. Bologn.

3 Amplia. etiam ꝙ scriptura priuata facit fidem ex vi consuetudinis loci inter mercatores, secundum Bal. in l. quidam. §. numularios. nu. 4. ff. de edendo.

1 Fallit quando vna scriptura habet relationem ad aliam, quia vna sine alia fidem non facit, secundum Bald. in l. in ciuile. nu. 3. ff. de leg. & idem Bal. in l. si quis. §. si initium nu. 1. ff. de eden. ratio quia vna per aliam suppletur, & intelligitur.

2 Fallit in scriptura priuata, quæ nõ facit nisi probationem semiplenam, secundum Bal. in l. admonendi nu. 4. ff. de iureiur. & ibi Iaso. Alex. & Alber.

3 Fallit etiam quando sunt plures scripturę factæ inter easdem partes,

tes, quoniam illa præualet quæ vltima est. secundum Bald. in l. si quis. nume. 1. ff. de vulg. & pupil. & l. pacta nouissima. C. de pact. & ibi doct.

4 Fallit etiam in scripturis mercatorum & campsoris quæ cum ni tantur publica authoritate, videretur dicendum quod maxima præstanda esset fides, attamen glos. in l. quædam. §. numularios nu. 2. ff. de edend. & ibi Bald. dicit quod scriptura plenam fidem non facit, nisi contra ipsos scribentes, quod not. & tene menti. Corn. consil. cxxxviij. vbi d. vol. j.

REGVLA CLXXXVI.

1 Signa seu sigillum apposita, seu appositum ballis mercatorũ indicant & arguunt dominium & eorum præsumuntur, quorum sunt signacula. Ita Bald. in rub. C. de peric. & commod. rei vendit. col. j. Iaf. in l. quotiens. in vj. limit. C. de rei vendica. Idem Bald. in auct. dos data. C. de dona. Ante nup. Bar. in l. eum qui. §. fin. ff. de fur. hoc Idem in arboribus incisis, quæ illorum præsumuntur, quorum sunt signa. l. quod si neque. ff. de per. & commod. rei vendit. Rom. sing. 641. nu. 4. Com. consi. ccxxvii. ibi b. & c. vol. j.

1 Fallit in vegetibus vini emptis, & bullatis, seu signatis. vt l. j. §. si dolium. ff. de per. & commod. rei vend. quia per simplicem signaturam non transfertur dominium. secundum Bal. in d. rub. C. de per. & commod. rei vend. colũ. j. Ratio quia in hoc requiritur actus medius ipsarum partium, secundum Bal. qui est degustatio, & consignatio vini vt supra venditi, quod not.

2 Fallit etiam quãdo concurrunt duo signa vniuersalia, dic quod dispositio vniuersalis & generalis non patitur interpretationem restrictiuam propter latiorem voluntatem testatoris, vt puta si per testatorem factũ est legatum sub nomine & signo vniuersali omniũ rerum quę quoquomodo sunt in domo, veniunt etiam venales, vt l. prædiculis. §. labeo. ff. de aur. & arg. legat. & l. Iulianus. ff. de leg. iij. & hoc propter dictionem omnium, & quoquomodo sunt in domo. Ita Affl. deci. cvi. nu. 6. quod not.

3 Fallit in instrumentis authoribus vbi signum est de solemnitate instrumenti, & requiritur ad essentiam & validitatem instrumenti, vt signum apponatur not. aliter nõ valet & suspectus redditur Specula. in tit. de instru. edit. §. breuiter ver. in fin. autem Cyn. in l. contractus in fin. C. de fide instr. glo. in versi. signum instit. de pub. iudi. §. Item. l. Cor. de falsis. l. eos. ad fin. ff. de fals. & late Cor. cõsi. lxx. A. Corn. consi. xciiij. vol. iiii. nu. 1. & Ancha. consi. ccccxxxi. præmissa, in princi. quod not.

4 Fallit etiam quando esset consuetudo notariorum contraria aliter & alio modo disponens. secundum Zabar. consi. cxxxiii. in tertio dubio. Felin. in c. cum dilectus. §. j. de fide instru. Old. consi. cv. Alex. consi. lxxxiiii. vol. v. domi. de S. Gemi. consi. cxxxvij. col. vlt. Boer. late in suis deci. q. xxxvii. nu. 10.

REGVLA CLXXXVII.

1 Semen mulieris an requiratur ad generationem prolis, tu tene quod sic, quia ad generandum semen tam matris, quam viri requiritur, secundum philosoph. in l.ij. de generatione animalium cũ alter sine altero non sufficiat, necessario dicendum est quod pariter operentur. Ita quod ad generationem prolis necessario requiritur, semen vtriusque concurrere. Ita Auicenna in suo opere, in versi. de sperma c.iij. de sperma mulieris. Cast. cõsi. cccxiiii. vol. & Ancha. in c. fraternitatis tuæ de eo, qui cognouit conf. vxo. suæ. Phed. de sen. consi. ccxc. Bald. in l. fi. C. de ser. fugi. vbi dicit natum esse quodam mixtum compositum de forma et materia, & sic semen vtriusque concurrere debet ad generationem prolis. Idem cõsi. cccxxxi. vol. ii. ver. quod vltimo aperte. Ioã. Fab. insti. de nup. in rub. vbi dicit mulierem debere esse formosam & venustam, quia vt plurimum filii matrizant in corpore, & ita Bened. in c. Raynutius in versi. mortuo, itaque testatore nu. 23. de testamen. Aliqui vero tenẽt quod semen mulieris cum semine viri commixtum concurrant ad generationem prolis, secundum opin. medicorum pro vt Fede. de Senis in consi. ccxc. velle. & Abb. in tuæ. de eo qui cogno. consan. vxo. suę. & Bal. in l. fi. C. de ser. fugit. nu. 7. Dicit filium esse quodã mixtum, quia omne compositum participat de forma & materia secundum medicos.

REGVLA CLXXXVIII.

1 Sententia iudicis lata de nocte non valet l. more Roma. ff. de fer. nu. 13. & 7. & ibi Ias. & Alexã. & Rimin. in l. non minorem. C. de transact. Feli. in c. consuluit de offi. deleg. & ibi Deci. nume. 99. & l. pen. C. de pact.

2 Fallit si ferratur de nocte de consenso partium pro vt voluit Ias. in d. l. non minorem. in ij. limitatione, quia tunc valet & tenet etiam arbitri sententia. Bal. in l. in eos in fin. C. de appel. & in auct. j. §. sedebunt. col. vj. glo. in. §. ij. instit. de verb. oblig.

3 Fallit etiam in sententia interlocutoria, quæ etiam de nocte ferri potest & lata tenet, pro vt Imol. in l. quod iussit. ff. de re iud. Bal. in d. l. non minorem, & c. auditis de procur. Felin. in c. consuluit. nu. 19. de offi. deleg.

5 Fallit itidem quando res, vel iurisdictio est peritura die sequentĩ, quia tunc de nocte ferri potest, & lata tenet. Ita Bart. & Bal. in d. l. non minorem. C. de transactio. Bald. in l. casus. C. de test. Idem in l. more in fin. de fer. & l. j. §. dies ff. quando appellan. sit, & ita obseruatur in off. d. audit. no. in causa appell. ꝙ tu subtilis cogita propter dictum Imol. in d. c. consuluit.

4 Fallit quoque quando iudex esset occupatus multitudine agendorum, quia eo tũc de nocte potest sententiam ferre, quando maxime non esset in culpa, vt Bald. in j. consti. ff. in. §. sed cum. & in auct. hodie de appel. Lud. Pont. in l. si vero. §. de viro in fallent. ff. solut. mat. Barba. in rub. de fide instru. char. 22.

5 . Fallit etiam quando in loco esset consuetudo, q̃ sententia de nocte posset ferri. Ita Io. And. in addit. c. consuluit de offic. deleg. late. Saly. in d. l. non minorem. C. de transact. & ibi Paul. de Cast. qui tenent q̃ ista procedunt iam in iudice ordinario, quam in delegato, quæ sententia si lata fuerit de nocte ferri debet accensis magnis luminaribus. Ita Bar. in d. l. non minorem. alleg. tex. in l. j. §. tria luminaria. ff. de vent. inspicien.

REGVLA CLXXXIX.

1 Sententiarum tria sunt genera, alia diffinitiua, quæ negotio principali finem imponit. Alia interlocutoria quæ super incidenti negotium dirimit. Quædam vero mixta, quæ partim habet vim diffinitiuæ, & interlocutoriæ partim, vt Angel. Aret. in rub. de regu. iur. & Guid. Papa q. xij. nu. 6.

2 . Sententia lata super desertione appellationis a diffinitiua sententia est interlocutoria habens vim diffinitiuæ. Rotha decisio. ccccxxxvij. in noi. & decisio. xiij. si iudex in noi. & deci. ccxv. in antiquis, quod not.

3 Sententia lata super interpositione ij. decreti est interlocutoria, vt Odof. in auct. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi opor.

4 Sententia lata super nullitate processus est interlocutoria, vt Guid. Pap. q. xvi. & q. ccxx. in fin.

5 Sententia lata super executione rei iudicatæ est interlocutoria, secundum Guid. Pap. in q. lxxv. nu. 4. Boe. q. lxviij. nu. 7. & Anch. consi. 341. Vicarius potestatis cum seq. & regulatur, secundum regulam aliarum sententiarum interlocutoriarum, quod not.

6 Sententia lata per iudicem appellationis si super principali iudicatur, est diffinitiua, si vero super emergenti, vel incidenti est interlocutoria, secundum Spec. in ij. parte in tit. de sententia. §. j. versi. interlocutoria. nu. 9. Guid. pap. addi. A. q. xvi. pronunciatio super exceptione peremptoria est interlocutoria, secundum Archi. in c. cum dilectus in fin. de elect. in vi. & clem. cum a repulsione de appel. præceptum de soluendo est actus interloc. habens vim diffin. Guid. Papa quæstio. xij.

REGVLA CXC.

1 Seruitus viæ itineris, vel aquæ ducendæ non venit in alienatione fundi, seu proprietatis, nisi fuerit specialiter constituta. l. in vendendo. ff. de contrahen. empt. & l. qui libertatis. §. j. ff. de euict. Boer. quæ. cccxxij. nu. 4. & l. qui binas edes. ff. de ser. vrba. prædio, & ibi Albert. & l. cum talis & l. per agrum. C. de seruit. & aqua.

1 Fallit i. in seruitute tigni iniuncti, & oneris ferendi, quę in venditione veniunt, etiam si in ea nil dictum fuerit, vt d. l. qui binas, & l. quod conclaue. ff. de damn. infe.

2 Fallit ij. quando in instrumento venditionis opposita est clausula quod tradidit & vendidit cum omnibus accessib. ingressibus, & egressibus suis, vsque ad vias publicas, &c. pro vt tenent omnes doct. in d. l. binas edes. Corn. consi. ciuil. d. cum seq. vol.

3 Fallit 3. fauore religionis, vt Bar. in l. j. ff. de serui. leg. & l. quę sepulchrũ. ff. de relig. & sump. func. & l. vtimur. in fi. ff. de sepul. viol.

4 Fallit 4. fauore vltimæ voluntatis, siue sit relicta proprietas siue vsusfructus, quia omnia sine quibus res esset inutilis concessa videntur. vt l. si fundum sub conditione. §. qui fundum. ff. de leg. j. & doct. in d. l. binas edes. & l. testatrix in prin. ff. si serui. vendic. Bal. consi. ij. ad euidentiam. vol. 4. Alber. in d. l. binas edes, in fi.

5 Fallit 5. in via publica destructa. l. per argumentum. C. de ser. & aqua. & c. j. dist. j. & Soci. in reg. 142. nu. 1. & 2. fall.

6 Fallit 6. in seruitute viæ constituta, quia iter ad aquam constitutum videtur, vt l. fundum. §. in l. fundi. ff. de contrahẽ. empt. Alb. in d. l. sepulchrum. Ibi præses enim debet præstare & compellere partes iter præstare soluto pretio, ꝙ est not.

7 Fallit etiam 7. quando in instrumento alienationis dictum fuit, ꝙ vendit feudistrahit omne ius, ꝙ habet in d. fundo, seu prædio, vel quod vendit petiam terræ cum onere, & honore prout est, quia omnia iura venditoris includuntur, quæ coherent & insunt permanentia in d. petia terræ, vt Pet. Duen. in reg. 78. limi. 7. ꝙ no. & Afflic. no. sing. in deci. 298. nu. 1. ꝙ semper no.

REGVLA CXCI.

1 Sententia ferri debet super eo toto † quod petitur, alias nõ valet. l. in hoc iudicio. ff. fam. erc. & l. j. cum materia. C. si adie. rem iu di. & l. etiam. ff. de mino.

1 Fallit quando petita erant plura capitula diuisa, quia cũ videantur totidem petitiones possunt ferri plures sententiæ, & lata sententia in vno capite non videtur in alijs absoluere nec condemnare. Idem Bal. in l. j. col. 3. nu. 13. C. de iudi. Anch. in regula, ea quę col. 17. ver. sed ego ex dictis de reg. iu. in 6. & idem Bal. in l. quædam mulier. ff. famil. ercisc.

2 Fallit quando in petitione essent plures res cõsistentes in diuersitate factionum, quia lata sententia super vna re, alia relicta indiscussa, tenet sententia super illa parte, secundum vt Abb. Io. Andr. & Feli. in c. cũ inter. de re iud. & c. Abb. de sententia & re iud.

3 Fallit quando lite pendente periret instantia pro parte, quia tũc sufficit pronunciare super alia, secundum Bar. Bal. & doct. mod. in l. j. C. si aduer. rem iud. Abb. Bal. & Fel. in d. c. nu. 9. cum alij consi milib. ꝙ tu nota,

4 Fallit quando libellus esset oblatus contra plures personas, & a quolibet fuisset petita pars deducta in libello, & lata sententia contra vnum, non videtur pronunciatum contra reliquos. secundũ Bar. in l. de vnoquoque, in prin. ff. de re iudi. idem Bar. in l. iij. ff. de duob. re. Inno. in c. cum venissent, de instit. & cano. late in d. c. cum inter de re iudi.

5 Fallit etiam quando iudex in & super petitione producta pro summa duc. 100. dixisset condemno titium in duc. 50. tantum in reliquis videtur absoluere, ex quo super reliquo debet constare iudi-

ci.

ci, de credito. Ita Bar. in l. j. col. j. ff. si quis iud. non obt.
6 Fallit etiam quãdo petitiones essent formatæ in materia vniuersali, vel generali, tamen partes essent prosecutę certas species nam sententia lata super illis valet, & super alijs nil dictum fuit, vtique sententia recte lata dicitur, secundũ Abb. in d. c. cum inter allegando. l. licet. C. de iudi. & c. j. de transa. Card. consil. 73. Titius. ver. ad vnum. allegando Inn. in d. c. cum inter.
7 Fallit itidem in sententia iudicis appellationis, quia potest partem sententiæ laudare, & partem incidere. Host. in c. placet. de cõuers. coniugat. decis. Rotæ c. 22. de appel. in antiquis. Bald. in l. tribus. §. fi. ff. de testam. mil. vbi dicit ꝙ si reformatores statutorũ cassant aliqua statuta, ꝙ videtur reliqua cõfirmare, ꝙ tu no.
8 Fallit etiam quando sententia fertur super toto libello, seu petitione, non tamen lata fuit super qualitatibus petitis. vt Bar. in l. j. C. si plures vna sententia, & cano. in d. c. cum inter. de sententia & re iudi. & ibi Feli. nu. 14.
9 Fallit quando iudex omisit sententiare super accessorijs, secundũ Bar. in l. terminato. C. de fruct. & lit. expen. loquẽs de expensis causæ, ex quo iudex potest iudicare super principali, & omittere expensas ex quo sibi non liquet per l. Paulus. ff. de re iudica. Item Bal. in l. j. C. si aduers. iẽ iud. Anch. in reg. ea quæ col. 18. de re vię, dicens, ꝙ omissio qualitatis, vel accessorij non vitiat sententiam, & in ciuitate Taruisij extat statutum in hac materia, ꝙ no.
10 Fallit etiam quando de voluntate partium iudicatur de parte tãtum. secundum Bar. in l. si conuenerit. ff. de re iudi. per illum tex. cũ gl. ibi in 2. fol. ꝙ alibi non reperitur secundum Imo. in d. c. cũ inter.
11 Fallit quoque quando iudex condẽnat super vna parte reum qui opposuit super aliam exceptionem peremptoriam. vt no. Bar. in l. si plures, in fi. principij. ff. de fideiuss. nam super eã, vt veram & claram videtur admittere, & super reliqua, videtur absoluere, Ita Cast. ibi circa med. ver. contra istam gl. ꝙ tu curiosus nota.
12 Fallit quando super prima parte libelli liquet de summa petita per confessionẽ, vel per testes, & de parte debiti, & super residuo, causa poterit ventilari, secundum Anch. in d. regula ea quæ alleg. tex. in l. quidam estimauerunt. ff. si cer. peta.
13 Fallit in sententia arbitri, a cuius sẽtẽtia lata super parte valet. licet non absoluat de reliquo. Io. And. in c. cum inter. vers. 4. opin. de re iud. Anch. in d. regula, ea quæ. & l. diem proferre. §. plures. ff. de arbi. Bal. in l. j. circa prin. C. de sen. quæ sine cer. quantita. quod tu subtilis cogita.

REGVLA CXCII.

1 Sententia arbitri potest incontinenti quandocunq; mutari, secundum Bal. in l. quia arbit. ij. lect. nu. 1. ff. de arbi. quod secus est in sententia diffinitiua. secundum eund. in l. ij. C. de senten. & pericu. recitan. quia lata sententia illico ius est quęsitũ parti, et tõ mutari nullo

modo potest.hoc verum dummodo in mutatione sententiæ nullum temporis spatium interueniat ex quo decerni possit ius parti esse quæsitum, & ita intelligitur dictum Bal.in d.l.quia arbiter supra. & ita Petrus Duen.in regula 59.limita.2.attestatur,si hoc ilico,& incontinenti per arbitrum corrigatur.

1 Amplia. vt non solum arbitri possunt mutare eorum sententiam interlocutoriam,sed etiam diffinitiuam,antequam eam iurent, maxime quando partes dederunt arbitris libertatem,& authoritatem seruata iuris solemnitate,vel nõ.prout melius & conuenientius eis videbitur & placuerit quæ clausula operatur,vt omnes solemnitates iuris videntur sibi esse remissæ secundum consi.Cæpolæ,num. 30.in ciuilib.fol.30.nu.12.vbi plura in materia adducit,Corn. con si.239.per totum vol.1.

2 Amplia.ꝙ sententia arbitri lata de nocte tenet secundum gl. in c.consuluit de offi.deleg.Blanch.q.9.nu.47.ver. contrarium tenet in suo tract.de cõprom.vbi multa accumulat.et ponit 5.lim. ꝙ no.

REGVLA CXCIII.

1 Subditi an possint alienare bona subiecta restitutioni per fideicom. Alex.& communiter doct. dicunt,ꝙ in duobus casibus vendi,& alienari nullo modo possunt,videlicet pro debito ciuili, & ꝑ delicto commisso,sed pro dote, & ꝑ redẽptione ab hostibus bona restitutioni subiecta,& vendi,& alienari possunt. secundum Auct. res quæ.C.cõia delegat.& auct.contra qui rogatus.C.ad Trebel. & ibi Bal.col.ij.versi.si autem quis esset in carcere,& Ludou.de Rom.& Soci.in l.Marcellus.§.res quæ.ff.ad Treb.col.v.vers.sed circa præmissa quærit hic d.Alex. tenetur in primis duobus casib. bona restitutioni subiecta alienari non posse, & dicũt hanc esse cõmunem opinionem,sed in casu dotis,& pro redemptione ab hostibus bene possunt alienari secundum Guid.Papa quæst.57.& Ias.in d.auct.res quæ.col.j.ante fi.versi.6.& vlt.C. communia deleg.dicens hanc pariter esse communem opi.dominic.in c.sicut,in fi. t 2. qõ.2.Bal.in consi.186.quid importent ista verba,vol.ij.& in auc. si captiui.C.de epis.& cle.& in l.si quis ad declinandam.C.eo.ti. per tex.in l.si quis pro redemptione,C.de dona.& Fulg.in d. auc. res quæ.C.communia deleg.

REGVLA CXCIIII.

1 Scholares qui non student nec intrant scholas non gaudẽt priuilegijs scolarium.Ita Batt.in l.qui sub prætextu.C.de collegijs. & cartophi.& l.j.C.de sac.san.eccl.& l.semper.§.fi.ff.de iur. immun. Bal.in auct.habita.C.ne fil.pro patre.nu.9.& in prohem.digestorum.col.pen.Feli.in prohe.Greg.nu.43.Alex.& Ias.in l.scriniarios.C.de testa.mili.

1 Fallit hæc regula si non est vagus, & honestę viuat. secundum Car.et Ias.in l.j.nu.50.ff.so.ma.et Ripa in c.j.de iu.nu.94.et Rebuff.in tract.de priuil.scholar.

2 Fallit etiam in scholaribus laycis,primę tonsuræ clericaliter viuentes,

gentes, quia etiam gaudent priuilegio clericali secūdum Gui.papa q.81.in prin.per tex.in l.ij.C.de epis,& cler.& c.ex parte de cler. coniug. ac &t clerici coniugati non amittunt priuilegium clericale, dummodo deferant habitum,& tonsuram,& seruiant officijs ecclesiæ, vt specialiter annotatur,per spec.in ti.de cler.cōiug.circa principi.& Guid.pa.q.81.nu.3.& vide Bal.in l.presby.C.de epi.& cle. nu.7.& c.vnico.de cle.coniug.& ibi arch. Io.And.& Anch.

8 Fallit 3.in scholaribus prouectis,qui licet non intrant scholares, si tamen domi student,gaudere debent priuilegijs scolarium. secūdum Ias.in l.scriniarios.nu.7.C.de testib.milit.alleg.Bal.in l.si cū dies.§.si arbiter.ff.de recep.arbit.

REGVLA CXCV.

1 Scriptura priuata cum testium subscriptione,an testibus defunctis fidem faciat,tu tene ꝙ sic.l.scripturas.C.qui pot.in pign.habeātur c.scripta de fide instr.&.§.si quis igitur in auc. de fi.instr. Bald.in auct.& si contractus in antepe.col.ver.viso.C.eo.ti.

1 Fallit quando scriptura debitoris reperitur in manibus ipsius debitoris,prius existente in manu creditoris.Ita Saly.in l.admonendi.ff.de iureiu.gl.in l.inter cartulas & ibi Lucas de Pen.C.de conuen.fis.debit.lib.x.& Bar.in l.tale pactū.in prin.ff.de pac. & Io. And.in Spec.in titu.de edi.instru.§.postquam ver. instrumentum.

2 Fallit quando scriptura esset deputata ad locum publicū,quia talis scriptura plene probat,secundum Ant.de But.in c.scripta.de fide instru.Inno.in c.j.de procu.Bald.in l.exemplo,col.j.C.de probationib.cum alijs.

3 Fallit in scriptura veteri,quia facit præsumptionem, vel semiplenam probationem secundum Spec.in ti.de instr.edit.§.nunc dicendum,ver.regulariter.Abb.& Deci.in c.cum causam. de proba. & doct.in c.veniens,il primo de testib.

4 Fallit etiam in scriptura mercatoris, quæ continet data & accepta,tam per se,quam contra se,quia cum aliquibus adminiculis plene probat,secundum Bal.in l.rationes,circa medium. num.7.C.de proba.& in l.in bonefidei.4.col.num.9.C.de reb.cred. de quo per eundem Bal.in l.instrumenta.C.de probat.& Bar.in l.quædam.§. numularios.ff.de eden.cum alijs ibi.

5 Fallit itidem quando debitor confitetur in iuditio illam scripturam esse manu sua propria,quia tunc plene probat.vt l. publica.ff. de deposi.& l.cum de indebito.ff.de proba.& gl.in c.scripta de fide instru.& Bal.in l.si.C.si cer.pet.

6 Fallit quoque quando scriptura de cōsensu partium,ita fuisset celebrata,vt eidem standū esset esto, ꝙ careret om[illegible]bus iuris solemnitatibus,secundum Feli.& But.in d.c.scripta.Bar. post Dyn.in l. si.ff.de prætorijs stip.& l.in Theopompus.ff.de dot.præle. Bar.in auct.si quis in aliquo circa prin.C.de eden.

7 Fallit etiam quando habet scriptura comparationem aliarū litterarum factarum ab eodem debitore,vt Imo.in l.nuda & ibi Roma.

ma.C.de prob. Innoc. Abb.& Deci.in c.cum causam.de testib.& in auten. de instrumen.caut.§.sed & si quis,& Felin.in d.c.scriptura.nu.14.

8 Fallit 8.ex quo scriptura priuata facit semiplenam probationē, & hoc propter præsumptionem emergentem,quia non est verisimile,quod quis faciat scripturam falsam. Ita Bald.in rubri. C.de fide instru.colum.antepenulti. Barto.in l.scripturas.C. qui pot.in pignore habe.

9 Fallit similiter quando dicta scriptura esset subscripta manu duorum notariorum,vel testis & notarii,secūdum Bal.in c.cū ja nobis in fine.de testib. Deci.in c.ij.colum.antepen. de probatio.vbi multa congerit, etiam Boe.q.clxxii.nu 18.quod tu subtilis omnia considera.

10 Fallit itidem quando tanta esset fides testium vel vis comparationis literarū,ꝙ iudex alteri soli fidem præstaret,vel iudicaret ita esse omnino credendum,quia tunc plena fides est præstanda, secundum Bar.& doct.in l.admonendi.de iureiur.

11 Fallit quando scriptura priuata habet sigillum debitoris insertū quia tunc optime ꝓba.& in hoc vide doc.cano.in d.c.scripta,de fide instrum. Ancha.in consi.xxiiij.incip.rationes,& hoc dummodo contineat causam,secundum Bald.in d.l.fina.C.si cert. peta.& de reb.credi.quā difficultatem examinat Tiraquel.in suo tract.de vtroq; retract.in.§.i.glo.7.de retract.conuentio. nu.43. vsque 56. alleg. Anch.in conf.18.& Bal.in cōf.149.vol.i. & consi. 400. in libris. Thesaurariæ.col.ij.lib.v.Cast.in consi.134 in causa & idē Cast.in consi.84.in causa motha.quod no.

12 Fallit qn̄ vna scriptura habet relationem ad aliam , quia vna sine alia fidē non facit.secundū Bal.in l.in ciuile nu.3.ff. de legi.ratio quia vna per aliam recepit fidem & credulitatem. Ita Bal.in l. si quis.§.si initium.nu.1 .ff.de edendo.

13 Fallit quoque quando essent plures scripturæ factæ ab eadē persona,seu chirographa , quia illa vtique præualet quæ vltimo loco celebrata & confecta est,secūdum Bal.in l.si quis,nu.1.ff.de vulg. & pupil.quia vltima derogant priori iuribus vulga.ꝙ tu nota,ea quæ dixi supra regula. 185.

REGVLA CXCVI.

1. Solutio triennalis facta in tempore præterito de tributo , cēsu, aut canone arguit & præsumptionem inducit ꝙ anteriori tempore semper soluerit. Ita Barto.in l.pen. C.de apoch.pub.l. x. Ias.in in l.j.ff.de off.e.cui mand.est iuris.Fran.Crem.sing.80.Idem Iaso. in.l.ii.in versi. repellere circa med.C.de iure emphit.Bald.in l.inter debitorem. vers.extra quero,ff.de pact.Boe.q.236.nu.6.col.v. versi.or.qui tribus annis.

2 Amplia.hoc idē in materia affictus,nam qui per triennium cōtinuum soluit affictum præsumptio insurgit, ꝙ anteriori tēpore etiā soluerit affictus prēteritos,& hoc ex forma statutorum Paduæ in

reg.xix.c.iiij.de libellariis,& agricolis,& Tat.in lib.ii. tract.vii. c.vtij.q no.propter.

2 Amplia in emphiteota ecclesiæ qui si soluit pensionem solitam per decennium præsumitur ex talibus solutionibus emphyteota. Ita Bald. in l.j.colum.v. versicu.pone quidam soluit. Bar. in l.si certis annis.col.iiij.C.de pact. Ang.in l.qui aliena.in prin.ff.de acquir.hæredit.Spec.in tit.de locat.§.nunc aliqua versic. cxlu. Abb. consi.lxiiii.nu.5.Dect consi.186.nu.5.

REGVLA CXCVII.

1 Sententia super executione rei iudicatæ est interlocutoria vt puta si iudex pronunciaret sententiam ad fauorem Titij exequi. & executioni mandari debere est interlocutoria & regulatur secundum naturam & regulam actus interlocutorii, secundum Anch. in consi.cccxlii. Vicarius potestatis cum duobus sequen. & Boe. q. lviii. numero 7. & ab actu interlocutorio executiuo non appellatur nisi sit indebita & excessiua executio, secundum tex.in l.ab executione.C. quorum appella.non recip.& l.ab executore ff.de appella.

2 Durante tempore dato ad appellandum executio fieri non debet.gl.in versi.innouata in princ.c.si.de appel.in vi.& gl. in l.vnica in versi.nouare.ff.nil innouari appel.pend.

3 Executio fieri non potest in lecto vestibus, seu indumentis quibus homo tegitur.vt l.executores,in versi. oratorium.C. quæ res pig.oblig.poss.quia & damnatis ad mortem vestes sibi non auferuntur.vt l.diuus.ff.de bon.damn.Io.Fab.& Ias.in nu.26 §.fin.instit.de actionib.

4 Executio non fit in bobus aratoriis, nec in instrumentis ad agriculturam destinatis.vt d l. executores, & in auth.agricultores.C. quæ res pigno.oblig.poss.& in parte senat.Rogat. 1496. & 1461.

5 Executio etiam non fit in armis & equis militum.gl.est in ver. dignitate.l.nepos proculo.ff.de verb. signi.Ias.in.§. item seruiana. nu.66.insti.de act.& l.senatus.

6 Et minus in stipendiis militum.vt l.stipendia .C.de execut. rei iud.doct.in l.commodis.ff.de re iudi.& ibi doct.

7 Executio nõ põt fieri in donis datis per illustriss.duc.dom.et minus in salario iudic.vt in parte maioris.conf.1271.& 1399.

8 Executio minime fieri potest in libris scholarium, vt est gl. no. in d.l.nepos proculo.in versi.dignitate.Ias.in.§.fin.nu.6. instit.de actio.Gomes.in.§.seruiana. nu.30.inst.de actio.

9 Executio fieri non põt contra tertium, non nominatum in illa sententia. Ita Bald.in consi.cxlix.vol.3.nu.1. & in l.si binæ. ff.de iniust.rupto testa.& idem in l.si pro te in fine.C.de dot.promiss. & in l.a diuo pio.ff.de re iudica. Ang.consi.xxi.nu.4.Soc.consi. 82. nu.8.vol.iii.Brun.cons.93.nu.8.Bal.consi.lviii.vol.v.Cast.consi. x.nu.4.volum.i.

10 Executio testamenti fit & fieri debet per episcopum loci ordinarium a die monitionis, qui habet tempus anni, ad illud exequendum, quo decurso executio deuoluitur ad archiepiscopum, secundũ Bald. & Saly. in l. nulli. C. de episcopis & cle. in colum. 4. ibi post vnius anni, & col. vlt. versi. quæro decimo. cum glo. Abb. in c. nos quidem. De testa. & doct. auct. hoc amplius. C. de fideic. Fede. cõs. cxxix. in j. q. Abb. consi. lxix. ver. venio ad vltimum, vol. i. Barb. consi. 8. col. vi. versi. restat nunc.

11 Item in bonis mariti pro debito vxoris executio fieri non debet & facta non valet nec tenet. l. i. & ij. C. ne vxo. pro mari, & in l. si mater. C. in quibus casib. pig. vel hypo.

12 Item in peculio profectitio filij, quia pro debito patris nulla potest fieri executio in d. peculio. Ita Bar. in l. iij §. verum. nu. 4. ver. venio ad iij. partem. ff. de mino. Bal. in penul. C. qui bon. ced. poss. Boe. q. vii. nu. 1. 5. 7. & 8. Alex. late. in l. si finita. §. si de vectiga. nu. 11. ff. de dam. infect. & Corn. consi. xx. 8. nu. vol. j. Bal. in l. 1. C. de bonisque lib. col. v. nu. 14.

13 Item sententia lata contra tutorem nomine pupilli non exequitur contra tutorem, nec in bonis suæ specialitatis, sed bene in bonis pupilli. Bart. in l. ij. ff. de admin. tuto. & docto. in l. i. C. quando fisc. vel priuat.

14 Item pro debito vniuersitatis non fit nec fieri debet executio in bonis singulorum ciuium. Bald. in l. etiam. nu. 25. C. de exec. re iudic. Bar. in l. si non obtulit. §. actor. ff. de re iud.

15 Et similiter pro debito monachi nulla potest fieri executio in bonis monasterii. Bald. in auct. Cassa. nume. 3. versi. iiij. C. de episcopis & clericis. nisi monasterium haberet bona quæsita per monachum.

16 Item non potest fieri executio in fructibus præbendæ pro debito clerici. vt Bart. & Alex. in d. l. commodis. nu. 2. ff. de re iud. Idem Bar. in l. a diuo pio §. in venditione. versi. exequuntur, in fin. ff. de re iudica. Abb. & doct. in c. peruenit de fideiussore.

17 Item pro debito communis, seu vniuersitatis, non fit executio in viis publicis, prædiis, seu nemoribus quorum fructus sunt singulorũ ciuium pro commodo possessionum & terrarum in communi existentium. Ita Ang. in d. l. commodis. ff. de re iud. Spec. in tit. de execu. sententiæ. §. sequitur. versi. quid si vniuersitas. Bar. in l. si se non obtulit. §. actor. nu. 7. ff. de re iudic.

18 Item non potest fieri executio mortuo testatore contra heredes vel eorum propinquos, nisi lapso nouemo. & ita tex. & ibi Barto. in auct. §. hæc autem. vt cum de appella. cognos. coll. colũ. viii. quem refert. Roder. Suarez in l. post rem iudicatam in ix. limi. ff. de re iudic.

19 Item executio fieri non potest intra tempus trium mensium conficiendi inuentarium contra hæredem per creditores hæreditarios. vt l. fi. §. donec. & §. etsi præfatam. C. de iure delibe. Ias. in §. fue-

rat nu.61.insti.de actio.Bal.in l.ait prætor.§.si quis.ff.de procurat. nu.1.Boe.q.x.nu.3.

20 Item executio fieri non potest contra singularem successorem, vt in l.si debitori,& ibi Bar.nu.1.C.si aduer.credito.præsc. opp. gl.in l.ea lege.C.de condi.ob causam,& in l.si vnus §.ante omnia nu.5.ff. de pact. & ibi Ias.

21 Item contra tertium possessorem executio fieri non potest, pro ut tenet Ias.in l.si vnus §.ante omnia.nu.4.ff.de pac.& in l.iurisgentium.§.prætor.nu.9.ff.de pact. in l.post rem iudicatam.num.3.col. 3.& ibi Roder.Suarez.& idem Ias.in l.i.ff.si cert.per.

22 Item contra famosum artificem executio sententiæ capitalis fieri non debet,donec princeps consulatur.Ita tex.in l. ad bestias.ff.de pœnis. Ita Roma. sing.DCCXVII.Cæpol. in l.mercis appellat.nume.15.ff.de verbo.signifi.& l.si contra.nu.18.& de vsucapio. pro empt.cum infinitis.

23 Item executio fieri non potest sententiæ latæ ad fauorem T.qñ maxime post latam sententiam allegatur trāsactio facta inter partes,vel qñ pars illi sententiæ expresse renunciasset.vt Ro.consil. 367.nume.1.& l.iii.§.ex conuentione.ff.de re iudica.& gl. in c.cum ad consultationem,extra de re iudic.

REGVLA CXCVIII.

1 Stilus & consuetudo fori,ac curiæ omnino est obseruandus. vt cap.ex litteris,& c.fina.de consuetu. & Bald. in l. sed fine §.Lucius.ff.de admin.tuto.& Bald.in l.ne cui.C.de pœn.Angel. in l.i. C.de requir. reis.

1 Amplia j.vt prædicta locum habeant tam in ciuilibus, quā in crimanalibus causis. Boer. q.lxiii.nu.12. 16. & 15. & habet vim legis,secundum Cy.& Bal.in l.i.in fine.C.quæ sit longa consue.et l.de quibus.ff.de legi.& Bar.in l.iii.ff.de testibus.

2 Amplia,vt etiam minores ligantur st.lo & consuetudine fori.secundum Bal.& Anch.in c.Ray.nu.8.de testa. & l. ij. C. quæ sit long.consue.Bal.consi.liii.ad hoc vol.ii.Castr.consi.47. vltra ea. vol.vlti.Barba.consi.vi.in prin.vol.4.& c.ii.de delict.puer.

1 Fallit in vagabundo vt l.i.C.vbi de crim.agi opor. Barto.in l. hæres absens.§.proinde.n.4.ff.de iudi.& præsertim in iuribus qui suspenduntur,in ciuitatibus,& castris pro criminalibus etiam alibi cōmissis,secundū Frācisc.Cur.in d.l.nu.10.& Io.Calde. in c.i.de rapt.licet Ant.& Panor.in c.fi.de foro compe. aliter senserint & sublata opinione certorum canonist.qui tenuerit vt cum remittantur in foro.vbi delictum fuit commissum.Abb.in d.c.fina.nu.13.et qui dicatur proprie vagabundus.vide Bar.in l.iiij.§.prætor. ff. de dā. infect.& l.eius.qui.§.fina.ff.ad municip.glo.& Panor. in d.c.fina. nu. 13.de foro compet.

2 Fallit etiam in fure reperto cum re furtiua,qui in omni loco puniri potest.vt Barto.in l.si dominium rei.ff.de fur.nu.2.Cast.in cōsil.ccccLviii.nu.2.vol.ii.Ang.in tract.maleficiorum,in versi.& ve

stem

ftem celeftem abftulit. nu.15.& ibi Aug.Arim.vbi multa.
4 Falli tin citato contumace,qui fi non comparuit ex quo nō fuit citatus fcdm confuetū ftilum fori excufatur a contumacia,fcdm Ang.in l.fin.C.de cano.prçftan.l.x.Marfi.fing.cxviii.inci. ftilus Guid.papa.q. 193.vbi dicit,quod ftilus & confuetudo curiarum, ꝓ lege habetur, & ei omnino,ftandum eft.ibi nu.2.& 3.ꝙ not. quia ftilus eft interpretator ftatutorū.vt l.de quibus.ff.de legib.& idem Guido q.xxx.nu.2.quod not.

REGVLA CXCIX.

1 Sequeftrum in bonis alicuius fieri,nec committi debet ad inftantiam alicuius alteri creditoris,nifi prius conftet de debito per formam inftrumenti,vel manufcripti,locus eft peregrinus per Barto. in l.per hanc.C.de errogat milit.anno.l. xii. & idem in l. litibus. C.de agric.& cenfi.l.xi. & ibi Luc.de Penna ,& cano.in c.examinata de iudi. Abb.in c.ii.de feque.poffeff.fequeftratio.n. rei regulariter eft prohibita,vt Bal. Cyn.Salyce.& Alberic.in l. vnica. C.de prohib. fequeft.pecu. & minus per iudicem committitur interdictum in bonis alicuius nifi feruata forma.cap.xx.l.vi. ftat.& cap.v. pract.pal.& cap.lxi.in vi.& habeat inftrumentum crediti quod palam iudici oftendat. in manibus quod fi non fecerit. iudex illico interdictum reuocet.vt cap.xvii.& xviii.lib.primi ftatut. Venet.ꝙ not.

1 Amplia.j.vt iudex ex officio poteft fequeftrū committere , ne partes ad rixas,& ad arma veniant.vt l.equiffimum.ff. de vfufruc. quos poteft fua auctoritate compefcere?quod fæpe euenit in fpoliationibus & fequeftris committendis. Anch.confi.248.nu.4. Rom. confi.488.nu.1.Deci.confi.366.nu.13.

2 Amplia.ij.vt fi beneficiatus non vult feruire officio fibi iniuncto,aut fi duo de beneficiis ecclefię contendunt,quorum neuter eft pacificus poffeffor.interim fructus poterit iudex fequeftrare.vt ca. peruenit.de appella.& c.cum contingat de refcriptis.

3 Amplia.iij.propter fcandalum euitandum iudex poteft fequeftrum committere,quia nil cum fcandolo eft faciendum.fcdm c.cū teneamur,de præbend.& c.nil prodeft de præfcrip.

4 Amplia.iiij.cum maritus vergit ad inopiam,fructus poffeffionū & bonorum poteft mulier pro fua indemnitate inftare,quod reddi rus fequeftrātur. fecundum tex.in l.fi cum dotem.§. fi vero dotem ff.folu. matr.& Cy.in l.vbi.q.9.C.de iure dot.

1 Fallit j.fi fibi non conftat de iure liquido creditoris, vel per inftrumentum aut aliter,vt l.cum proponas.C.de bon.aut.iudi.poff. infti.de interdi&.§.fi.Guid.papa.q.246.j.nu.

2 Fallit fi iudici conftat,ꝙ reus fit diffipaturus fructus rei contētiofę,fecundum glo.in verfi.fequeftratis.C.de prohib.fequeft. pecu.vel perfona eft fufpecta quod fugiat.

3 Fallit quando is apud quem fequeftrum committitur non habet in fuo dominio res fequeftratas,vt fing.Bal.in conf.480.ifta qō in

princ.

prin. all. l. oleum. ff. de dolo. & l. fi. C. depos.

4 Fallit etiam in cadauere vsurarij, qui si hæres cautionem nō præstet de vsuris restituendis, potest iudex præcipere ne corpus tumuletur, seu sepeliatur, secundum Ang. in auct. vt defunct.

5 Fallit quando primum reus se offert ad iudicis nutum idoneam præstare cautionem de debito soluendo. secundum Pano. in c. ij. de sequest. poss. & fruct. col. iiij. versi. sed nunc quæro, & Guid. Papa q. 246. & Bal. in l. j. ij. no. C. de ordin. cogn.

6 Fallit si creditor non petit principaliter bona sequestrari ad sui iuris, vel debiti conseruationem, sed causa calumniæ vel emulationis. id petat, quia tunc audiri non debet. secundum Guid. Papa in d. q. 246. nu. 4. q nota.

7 Fallit quando sequestrum fit de voluntate ambarum partium, quia eo tunc non requiritur illa forma, neque solemnitas de qua supra per me dictum fuit tam circa sequestrum, quam circa interdictum, quod summopere est notandum.

REGVLA CC.

1 Sepultura Christiana carere debet qui semetipsum scienter interimit c. placuit 23. q. v. & c. ex parte. il ij. de sepult. Roma. singu. 268. & cano. in c. fi. de sepul.

1 Amplia. in vsurarijs qui in loco sacro sepeliri non debent, eo q vsuras extortas ante mortem non restituunt, vt in c. cum tu, de vsuris. ibi sepultura priuandos, si commoditatem habent, secus vero si non habent.

2 Amplia. in hęreticis, qui si impenitentes decesserint, neque inter Christianos accipiant sepulturam, secundum cap. sicut extra de hæreticis.

3 Amplia. in excommunicato, qui extra communionem ecclesię, reperitur, & si lapso anno peccata sua non fuerit confessus. & communionem non receperit Christiana omnino careat sepultura. secundum Felin. in c. ad abolendam col. j. & in rubrica de hæreticis. Oldr. consi. 36. & c. omnis vtriusque sexus de pœnit.

REGVLA CCI.

1 Soluendo esse non dicitur, qui non habet bona in territorio, glo. not. in ver. iuratoriæ in fin. in l. fi. C. de princi. agent. in reb. l. xij. & l. fin. §. j. versi. sed pone scholaris. ff. si cert. pet. Deci. in c. ex parte. nu. 45. de appellat.

1 Fallit quando quis percipit annuas pensiones in territorio licet alius fundum possideat dicitur esse soluendo, vt Bart. in l. quamuis. §. si conductor. ff. de acquir. poss. Alex. consi. cxviii. in fin. volu. ij. nume. 19. vbi in locatione, & mercedis perceptione, præmittitur possessio. Idem consi. x. nu. 7. & consi. xii. nu. 4. volu. iiii. Affl. deci. xiiii. nu. 8. & deci. ccxxv.

2 Fallit 2. quando quis habet creditum in cecha, vel montibus, quia fructus seu vtilitates quæ omni anno percipiuntur loco immobilium habentur, secūdum Bal. in prohem. feud. col. iiii. ver. & scias, de feud.

de feu.& l.hac edictali.§.iis illud.num.1.C.de fecund.nup.& late dixi.in c.i.in versic.alienatio in tracta.meo de ordi. præceden.& Boer.consi.iii.nu.7.

1 Fallit etiam quando quis posside bona immobilia in ea ciuitate quæ est mater,seu caput aliarum , prout est Roma , vel ciuitate Venet.seu Gallia, vel Hispania,vbi aliæ deducuntur,vt l.ii.l.edificia.l.Alphenus.& l.quæ in continentibus ,& l.collegarum.ff.de verbo.signifi.

REGVLA CCII.

1 Societas inter fratres contracta,an præsumatur eo ipso quod retinent hæreditatem paternam pro indiuiso, Bar.in l.Titium.§.altero.ff.de adminst.tut.Bal.in l.si patruus.C.communia de iudi.Spe. in titu.de iudi.§.sequitur, ver.vt autem circa hoc Anch. consi. 31. consi.cxlix.nu.1.& consi.cccxciiij.nume.1.examinant hunc difficultatem,& dicunt q societas tacite contracta,intelligitur quando fratres insimul habitant,& lucra insimul conferunt,et inter eos nulla redditur ratio,tunc præsumitur, q inter eos fit societas cōtracta.l.procula.ff.de proba.& l.si defunctus.C.arb. tutel. & paternā hæreditatem pro indiuiso retinent ac lucrum tam inter se communicando,quam in emendo possessiones nomine omnium, & nil separatim possidendo,vt ample in consi.302.per totum,& Bal. in l. j.C.qui test.face.poss.idem consi.347.nu.2.vol.2.& consi.451.volu.3.& consi.171.vol.5.Corn consi.214.volu.4.But.consi.7. nu.3. Rom.168.nu.4.& 5.& ex actibus, vt supra continuatis resultat tacita societas inter fratres,ac etiam inter nobiles, quando & salaria officiorum,& dotes ponunt in communi , & nemo potest inficiari hos esse actus sociales quibus præsumitur intentio,& voluntas cōtrahendi,de expressa vero si in scriptis celebratur scriptura societatis standum est, vt l.cum duobus.§.cum duo.ff.pro Soc. quia q ex actibus pendet ex actibus limitatur.l.de duobus in fin.ff. de legib. de iure nostro est.c.4.lib.3.stat.quod no.& late dixi in c.38. tract. nostro de ordine proceden.in iudi.

2 Amplia.quod societas potest esse cum iudæis, cum quibus nō est reprobata societas secundum tex.in l.quicunque,& l.Iudæi.C.de iudæ.Bar.& Bal.in l.spadonem.§.iam autem.ff.de excu. tut. Barba.consi.63.vol.4.col.j.Deci.consi.51.col. 2.in prin. Alex.consi. 75.colum.ij.volu.v.Marsi.consi.lxxxiiij.nu.xlj. volu.ij.& sing. 540.incip.hodie fui.

3 Fallit in hoste , hæretico & saracenis , cum quibus nulla potest esse societas ,immo est reprobata,secundum Inno.in c. quod super ijs,de voto.Feli.in c.ego enim.col.v.de iureiu.Deci.in cōsi.51.nume.j.Boer.quæstio.179.nu.7.Guid.pap.quęst.418,ante fi. & Bal. consi.414.volu.v.

4 Fallit 2. quando vnus ex fratribus emerit fundum palam scientibus alijs fratribus,& receperit cartam emptionis , in nomine suo tantum,vt l.itaque,ff.pro Soc.ita Bal.in l.si socius.ff.si cert.pet.&

& l.j.

& l.j.C. si quis alteri.vel sibi, & l.si vt proponis, ad fin. C. de rei vend. & Ias. in d.l.si fotius.nu.2.vbi limitat dictum Bart. in d.§.altero.secus quando alijs fratribus ignorantibus, quod not. & alias limit. ponit Alciat. in tract.præsump.in prima regula præsump. xxv. quod etiam not.

REGVLA CCIII.

1 Suspectus de fuga, retineri potest & in carcerem poni dummodo creditum sit liquidum per instrumentum chirographum, aut aliter, pro vt late dixi in tract.meo de ordine procedendo in ver. fuga.c. & maxime iiii.concurrentibus vt Angel.instit.de actio.nu.8.versi. quæris hic Dyn. & in diebus feriatis, in honorem Dei, secundum Ancha.in consi.cxxiij.nu.8.l.dies festos.C.de fer.c.j. & c. licet de ferijs, & doct.mod.in c.fina. de iudi. & in parte excellentiss. consi. Decem 1551. & 1471.

2 Fallit hæc regula iure nostro, in debitorib.latitantibus qui retineri non possint per dies viii.ante festum Paschæ, & natiuitatis d.N. Iesu Christi, & omnis executio facta contra prædictos est nullius roboris ac momenti, pro vt in parte malo.consi.1557.4. Aprilis.

3 Fallit etiam quando creditores non habent creditum liquidū contra debitorem, pro vt iudicatum fuit per clarissimos d.Cap.illustriss. consi.x.in annis præteritis, & ab anno 1550. vsque in præsentiarū, quod not.

5 Fallit etiam quando debitores habent fidantiam, seu saluumconductum ad.supraconsulibus, vel ab eccellentissimo consil.de xl. ad criminalia, vel ab illustriss.senatu, per viam gratiæ & non aliter, vt in parte senatus 1547.

REGVLA CCIIII.

1 Suspicio allegata per partem contra iudicem, si est notorie friuola, vel notorie falsa, an per eundem iudicem cognosci possit. Tu absolute tene quod sic.vt c.legitima de appella.in vj.Fel. in c.accedens, de litis non contest. quem not.can.in c. quoniam contra de probat. & c.cum specialis, de appel.

2 Quod est familiaris alterius partis. Abb.in c.insinuante, de offic. deleg. & ibi Felin. Specu. in.§.superest versic. si est nimis, de offic.delega.

3 Quod est cōsanguineus alterius partis, vt c. postremo de appella. & c.accedens, il ij. vt lit.non contesta. quod tamen locum non haberet quando vtrique parti esset coniunctus, vt Bart. & docto. in l.qui iurisdictioni, in j.lect. & ibi Deci.ff.de iuris.omn.iudic.

3 Quod intendit esse iudex in causa propria; quod non conuenit; vt c.imperialem.§.præterea, col.vij. & viij.de prohib.feud.alie. & ibi And.de Iser.Soci.consi.cxx.col.ix.in prin.vol.j.

4 Quod est capitalis inimicus alterius partis, vt Specula.in titu. de iud.deleg.§.superest, versic. item. Abb. & Felin.in cap.accedens, il ij. vt lite non contesta. Deci.in cap.postremo. versi. iij. de appel.

nume. 12. vbi dicit etiam locum habere in inimicitia non capitali, & leui, ꝙ not.

5 Quod animum suum in hac causa propalauit, secundum eundem Deci. in d.c. postremo. nu. 10. all. c. dilecto, in ver. recusatio de testib. Alex. in l. prætor. ff. de iurisd. omn. iudic. nu. 17.

6 Quod est consanguineus inimici alterius partis. Abb. in d.c. accedens. il ij. in j. not. vt lite non contest. & Bal. in l. quoniam liberi. C. de testib. vbi tenet ꝙ qui est coniunctus in inimicitia cum inimico meo, dicitur meus inimicus, ꝙ approbat Felin. & Abb. & Deci. in d. cap. postremo.

7 Quod est commensualis alterius partis. secundum Abb. in d. cap. accedens, col. j. ver. ij. causa, & Felin. & Deci. in d. cap. postremo, & dietim viuat insimul, & ibi Filip. Franc.

8 Quod in hac causa fuit aduocatus Alexã. & doct. in d. l. prætor. ff. de iurisd. omn. iudic. & can. in d. c. postremo de appel.

9 Quod iudex habet similem causam cum illa in qua ipse vult iudicare, & ex hoc redditur suspectus, quia præsumptio est, ꝙ velit iudicare taliter, pro vt vellet in sua causa iudicari, ita est glo. not. in c. causamque, il ij. & ibi Abb. & doct. de iudic.

10 Quod est vassallus suffraganeus, & subditus ratione iurisdictionis aduersarij mei. Ita Abb. & cano. in c. accedens il primo vt lite non contest. cum alleg. in eo, quod not.

11 Quod pars recusans habet causam cum iudice tanquam cum priuato, ad eo quod ex tali litigio causatur quędam inimicitia, quæ est causa sufficiens ad iudicem recusandum. Ita Abb. in cap. cum super iii. not. de off. deleg.

12 Quod iudex fuit minatus, alteri parti, quod ei noceret, secundum Abb. in c. cum super, col. j. ver. tertia causa. de offic. deleg.

13 Quod fuit consultor in dicta causa, secundum Philip. in c. postremo. col. vij. ver. vij. de appel. & doct. in l. p̃tor. ff. de iurisd. om. iudi.

14 Quod fuit testis in ea causa, in qua nunc vult iudicare, vt l. fin. ff. de testib. §. superest, ver. item quod fuit testis de iudi. deleg.

15 Quod pars quæ litigat habet societatem cum iudice, Spec. in d. §. superest, versi. quid si sit socius. Philip. in d. cap. postremo, ver. 17. de appellat.

16 Quod procurauit, & solicitauit fieri iudex in d. causa, secundum Specu. in d. §. superest, versi. item si ipse per l. quæ omnia. ff. de procurat. & l. mulari eo. tit.

17 Quod iudex accepit donationem ab altera parte, secundũ Philip. in d. c. postremo col. ix. ver. xxviii. de appel.

18 Quod ad iudicem spectat commodum, vel incommodum in causa ex quo tenetur de euictione, secundum Philip. in d. c. postremo. col. xix. nu. 30. & 31. de appel.

19 Quod iudex fuit corruptus precio, vel præmio, secundum Spe. in d. §. superest. pen. col. item si sit inimicus, de iudice. deleg.

20 Quod causa est subtilis, ardua, & ille grossus et imperitus, et quia

causæ

clæ ,subtiles non sunt cōmittendæ iudicibus imperitis. Ideo pōt re-
pulsari, secundum Bal.in l. fi.in q.x vj.C.de hæredib.insti. Felin.in
c.sciscitatus.col.vij.ver.dicit etiam Bal.de rescrip.Ias. in l apertis-
simi.ver.ij.causa.C.de iudi.

21 Quod est compater.iudex parti aduersæ,secundum glo. in c.i. & 2.de re iudic.Inno.in c.prudentiam,de offic.deleg. Ias.in l.apertissi mi.col.iii.in prin.de iudic.nu.14.

22 Quod est austerus & non vult audire aduocatum partis, secundū Lamphran.in clemen.sæpe.in versi.de plano.colum.prima.de ver-bo.significa.

23 Quod est nimium crudelis,secundum Ias. in l. apertissimi, col.j. in fin. versic.tertia causa de iudic.& Bald.in l.ij.ff. de ijs, qui sunt sui, vel alien. iur.

24 Quod iudex est subditus aduersarij mei,& ratione superioritatis potest iudex repulsari,secundum Abbat.in c. accedens. il ij. col.j. ver.iiij.causa,vt lit.non contest.Philip.in c.postremo.col. vii. ver. xiii.de appellat.

25 Quod iudex alloquitur secretę in aurib. aduersarij, quo casu potest repulsari,secundum Abb.in d.cap.accedens.colum.iij.versi.& aduerte,Lamphranc. in cap. quoniam contra in versi.recusationes col.fin.de probat.

REGVLA CCV.

1 Scandalum est omnino euitandum,ne mala eueniant†istam regulam posuit Felin.in c.ij.nu.8.de præscrip.& not.quod scandelizare est præbere ruinam dicto vel facto,secundum B.Thomam distinct. xxxviij.q.ij.per totum,& Old.consi.cclxviij.quæstio est, in fin. vbi dicit quod est factum,vel dictum minus rectum præbens occasionem ruinę,& multa propter scandalum non puniuntur , sed sufficit maiores corripere & punire vt fecit dominus omnipotens. numeri c.25.Rom.aliqua in l.si vero.§.de viro. vii.fallen.ff. sol. mat. Paul.ad Roma.c.14.Abb.& can.in c.dilecta.

2 Amplia. vt clericus propter scandalum nullo modo administrat in beneficio,quamuis sit idoneus & sufficiēs vt c.tua est. c.ij.& iii. & c.ex parte,de cler.ęgrotan.

2 Amplia. etiam vt in ecclesia occidentali non eligitur clericus orientalis propter incontinentiam c.cum olim de cler.coniug.ratio quia clerici profitentur castitatem,vt cap.nullum xxviii.dist.quod non obseruant clerici græci.vt c.i.de cler.coniug. sed ipsi vxorem ducunt,vt omnibus notum est.

3 Amplia.etiam vt spoliatus ante omnia nō restituitur propter scādalum glo.not. in c.in primis,ii.q.i.& iii. q.i.in summa, & in c.ad petitionem in verb.restituendus de accusat.

4 Amplia.quoque vt ordinarius iudex non prouidet expectāti apostolicum ob scandalum occurrentem, vt c. cum teneamur de præbend.,& dicitur ibi,qnod propter scandalum recęditur a regulis iuris, vt in glo.

5 Amplia, itidem quod clericus priuandus tolleratur in ecclesia propter scandalum futurum, Innocē. in c.i. de cler. coniug. Deci. in c. cū teneamur. nu. 13. de præben. cum ibi not.

6 Amplia. similiter, vt scandalum sine culpa facit quem haberi pro irregulari gl. not. ij. in c. ex litteris de homic.

7 Amplia. vt dispositio. l. si quis in tantam. C. vnde vi ommittatur propter futurum scandalum, vt gloss. not. in capit. lator in verb. ij. quæstio. vij.

8 Amplia, vt puniendus non punitur propter scandalum euitandū in prouincia. loco, vel ciuitate. Bal. no. in l. j. ff. de offi. eius, cui mād. est iurisd. per l. pen. de sicca.

9 Amplia. etiam vt si totus populus efficitur hæreticus inquisitor nullo modo procedere debet contra vniuersitatem, sed scribat & notificet d. Papæ, secundum Ioan. And. in c. inquisitionis, de hæreticis in vi.

10 Amplia. itidem vt episcopus dato equiuali concambio priuatur & hoc propter scandalum. vt Innoc. in c. cum pridem de renunc. Abb. in c. j. de elect. Rom. consi. cccxxxij. col. vlt. quod late dixi in tracta. meo de priuileg. pacis. nu. 16. & 18. fol. 117.

11 Amplia. quoque vt propter scandalum prohibetur episcopus dispensare cum clerico deficiente in purgatione, vt Host. in c. insinuatam de symo. & ibi Abb. & Io. de Annania in fin. d. c.

12 Amplia, vt potest legittime illis prohibere, ne contrahant matrimonium propter scandalum, esto quod inter ipsos nullum interueniat impedimentum, vt c. super eo. de cogna. spiritual.

13 Amplia. itidem vt episcopus potest prohibere ne eligatur in aliqua dignitate, ille qui in nulla re deliquit & hoc propter sedandum scandalum. Abb. in cap. considerauimus in fin. de elect. per text. cum glo.

14 Amplia. similiter vt propter scandalum Papa potest dispensare super matrimonio non legitime contracto, secundum opi. Lud. Roma. in consi. cccvli. nu. 4. per c. quia circa de consang. & affinit.

15 Amplia. etiam vt inferior a Papa pōt ponere manus ad causam deuolutam ad sedem pontificis & hoc ad euitandum scandalum, vt Host. in c. constitutis vlt. col. de appel.

16 Amplia 16. vt propter scandalum ecclesia tollerat clericos inutiles, quia propter pisces malos non rumpuntur retia, vt c. quisquis xxiiii. quæst. j.

17 Amplia. etiam in voto si re vera non obligat vbi potest peti absolutio & hoc propter scandalum & salutem animæ, vt Abb. & Cano. in c. magnæ in fin. ibi vnde satis, de voto.

18 Amplia. etiam vt episcopus loci potest propter futurum scandalū inter aliquas familias prohibere ne iudicem contrahant matrimonium, vt c. cū in tua, & ibi Abb. & Felin. de sponsa.

19 Amplia. quoque vt licet tacens in actu oneroso præsumatur consentire quatenus est præsens, vt Innoc. in cap. vestra extra locat. &

Felin.

Felin.in cap.cum omnes de constit. Attamen si tacet timore futuri scandali, non dicitur cōsentire vt Rom.in l.quæ dotis col. xxxix. ff.sol.matri.

20 Amplia, vt d. Papa mandat clericis & sacerdotibus concedit id quod sibi non competit, videlicet libertatem & potestatem crismandi in ecclesijs pueros vt glo.not.in c.peruenit xcii.dist.

21 Amplia.quoque vt licitum sit transire ad religionem strictiorem quando is talis scandelizatur, vt not.Inno .in c.licet in glo.iij.de regula.& ibi cano.& summa Pisana.in ver.religio.v.et dixi in tract. meo de pace.nu.45.

22 Amplia.etiam vt quando spero, vel dubito rem meam non posse consequi iudice auctore a te malis artibus occupatam. si tamen iminneret scandalum potest illam iudex concedere, vt Innoc.in c.olim, il j.de restit.spol.& Feli.& Deci.in c,i.de iudit.

23 Amplia. quoque vt si Papa scandelizat mundum potest omnino deponi.vt gl.not.in c.si Papa,in versi.xl.distinct.quam impugnat Pet.de Monte.in tract.de papat.fol.7.& Felin.in d.c.ij.nu.3. versi. xxxiii.de præscrip.Deci.in c.cum teneamur.nu.12.de præben.

24 Amplia.itidem quando duo cōtendunt de papatu, potest vterque deponi & hoc propter scandalum futurum, vt Bald.in c.olim ad fin. de rescrip, all.Hugon.in c.duo.79.distinct.

25 Amplia.similiter, vt si populus non potest præuenire præcursorem cardinalis iuxta dispositionem.c.Felicis de pen.in vj.nisi cum maximo scandalo, non tamen incurrit pœnam d.c. Felicis. Ita Io. Andreæ in col.viii.post archid.quod tu not.

26 Amplia.etiam vt quando dubitatur de futuro scandalo potest episcopus mutare antiquissimam consuetudinem in conferendis beneficiis rescribendo pontifici, de confirmanda, vel eradicanda d.consuetudine.vt Card.consi.lviii.proposita quæstio ad fin.

27 Amplia, vt quando episcopus vocatur ab archiepiscopo, & a rege, vel ab aliquo alio superiore, debet parere archiepiscopo quā alicui alteri nisi dubiū sit de futuro scandalo. Ita Innocē.& Host. in c. cum parati de appel.& Hug.in c.si episcopus xxiiii.dist.

28 Amplia.vt interdum propter scandalum remittitur pœna, vt puta si peccauit multitudo populi princeps non punitur si non corripit propter scandalum futuræ multitudinis, vt Thom.ij.ij.q.cviii. art. 1. in fine.

29 Amplia.vt sententia alia parte nō citata potest reuocari.vt Inn. in c.querelam de elect. vbi tū dubitatur de futuro scādalo pōt vtique pars proclamari & sententia ipsa non reuocatur, quia propter scandalū potest recedi a terminis iudicialibus, & ordinariis, secundum glo.in c.tua.& c.ex parte de cler.ægrotan. Alex.in l.si pacto.C.de pact.Spec.de senten.prolat.§.species.in add.habeo &c.

30 Amplia.vt propter scandalum potest supersederi executioni præcepti apostolici etiam pennalis.vt Card.consi.xcviii.Papa,& in c. si quando de rescrip.& ibi Felin.in ver.supersederi.

31 Amplia, etiam vt potest formari inquisitio absque aliqua forma vbi dubium est de futuro scandalo. Ita Maria.in c.qualiter. il ij.q. ix.art.xv.de accus.cum ibi vocatis.

32 Amplia. vt a forma data a superiore propter futurum scandalũ recedi potest.vt Feli.& mod.in c.dilecta. 13.col.v.lim.7.de rescr.

33 Amplia.quoque vt lex iniusta licet non obliget in foro conscientiæ,attamen aliquando obligat propter vitandum scãdalum, secundum Tho.in j.ij.q.xcix.art.iiij.

34 Amplia.vt si reperiuntur duæ electiones factæ per summum pontificem de diuersis personis, potest consilium Cardinalium vtranque cassare.Ita gl.no. in glo.fi.in c.fi.63.distin.Card. Flor.in repe. c.licet de elect.& in consi.150.quæsitum. A Egid.Bell. consil. 95. verum.Card.in cle.j.q.ij.de immu.eccle.Deci.in c.cum teneamur nu.12.de præben.

1 Fallit hæc regula in innocente reo imputato de aliquo excessu, quia melius est nocentem absoluere,quam innocentem damnare,in rub.vulgar.neque propter tumultum populi innocens debet damnari,sed bene potest iudicens rescribere superiori,& responsum expectare, secundum Deci.in c.cum teneamur.nu. 5.de præb. ꝙ si Pilatus Præsidens in Iudæa hoc fecisset,de IESV Christo, neque sibi mortem ęternam pręparasset,neque in exilium per Romanos missus fuisset cum infamia,& damno perpetuo, Animæ & corporis,qui in inferno cruciatur,neque vanę voces populi audiri debẽt in pœnis imponẽdis,vt tex.no.in l.decurionum.C.de pœ. & Bar. in d.l.pen.de sicar.ꝙ tu iudex sapiens no.

2 Fallit quando cum scandalo occurreret pœna,vel dedecus iudici,tunc debet ius,& iustitiam administrare cuilibet, non obstante tumultu populi,et futuro scandalo,quia vanæ voces populi nõ sunt a iudice iusto,& discreto,neque esse debent in aliqua consideratione propter periculum futuræ perditionis animæ, quod tu curiosus nota.

3 Fallit etiam quando iudex in sententia ferenda cum aliquo clamore,& tumultu populi conspiceret,ꝙ sibi immineret maius peccatum, tunc non obstante futuro scandalo debet pro salute animæ suæ iustitiam facere,secundum Bal.in l.præsbyteri; in vlti.col.C. de epis.& cle.Inn.in c.officij de pœn.& remiss.cum alijs.

REGVLA CCVI.

1 Tenuta data ex inordinato processu, an possit retineri pro debito,quod per prius res illa fuerat obligata.Tu tene quod sic,secundum Gram.in deci.58.nu.5.Bal.in l.fundus.ff.de resc.vend. Franc. Crem.sing.93.Deci.consi.449.consil.232.in primo dub.& consil. 400.Bal.in penu.C.de non nu.pec.vbi dicit, quod mulier viro defuncto, potest retinere domum quam iure familiaritatis habitauit, & idem in l.j.C.de seruo pig.dat.manu vbi dicit, ꝙ viro defuncto potest mulier apprehendere possess. bonorum viri pro eius dote si vacat.& in l.pen.C.de pig.act.

Amplia.

1 Amplia. vt tenuta bonorum immobilium alicui dari, & concedi non debet sine iudicis mandato, secundum tex. in l. fi. C. de bon. vacan. & l. defensionis facultas in princi. C. de iu. fis. & sine iuris cognitione, vt ema. de cla. aquis sing. 116. iure nostræ patriæ non datur cuipiam tenuta in bonis immobilibus, nisi citato possessore ex patre maioris. consi. 1475. & c. 12. lib. v. stat. Venet. & lib. promis. & malefi. c. x. Bal. consi. cclvij. nu. 3. in vol. iiij. l. ij. C. si ob pub. pensit. & l. miles § j. ff. quib. ex cau∫. maio. & consil. clxxxj. in fi. vol. j. & idem Bal. consi. cccxl. nu. 1. in vol. 2.

1 Fallit quando constat de credito agentis, & debet dici ꝙ nullo modo tenuta potest reuocari, et si data non esset, quod de nouo deberet concedi, & data omnino debet confirmari, secundum Angel. in l. si finita, in prin. ff. de dam. infe. Pau. de ca. consi. 39. in causa captiuæ, Deci. consi. ccccxlix. v. sis, nu. 16. & 17. vol. j.

2 Fallit etiam quando lis esset inchoata super possessorio, quia lite pendente super possessorio nil est innouandum secundum communiter doct. & maxime Bal. in l. j. C. de Carb. edi. in princ. d. l. & Soci. in l. iuste possidet. col. iiij. ff. de acq. poss. & Deci. d. consi. nu. 16. quod nota.

3 Fallit etiam quando creditor habet ius in re, & sic sus hypothecæ, quia de natura hypothecæ est, est tribuere facultatem apprehendendæ, retinendæ, & appetendæ possessionem in bonis debitoris. secundum Bal. & Albe. in l. si C. commo. & l. eos. C. de pig. hypotheca enim tribuit ius in re. l. si cum venditor in prin. ff. de euict. et l. j § si per seruum. ff. de acqui. poss.

REGVLA CCVII.

1 Tempus, & locus in scriptura priuata non est de substantia obligationis. l. cum tabernam. § idem quæ sit. ff. de pign. Cyn. in l. optimā. C. de contrah. & commit. stip. Math. Mat. singu. xlv. ꝙ no.

1 Fallit in quinque casibus positis per Odof. in d. § idem quæsiuit, & l. neq; cum auct. ibi posita. C. de nup. & hoc propter disparitatē personarum, ibi enumeratarum, ꝙ no.

2 Item limit. contra scribentem, vel eius hæredes, vt Inn. in c. inter dilectos, de fi. instr. & ibi Ant.

3 Fallit in instrumento publico secundum Lanf. de Oria in c. quoniam. contra. nu. 84. de proba. Alex. consi. 70. nu. iiij. vol. j. & cōsi. 179. in prin. vol. ij. & consil. cxxxi. nu. 2. vol. iiij. Rom. sing. 248. tu scis. Alex. post Deci. in auctē. si quis in aliquo 6. fall. C. de eden. Idem in c. j. de prohi. feu. alien.

4 Fallit qn̄ tempus ponitur pro forma cōtractus, quia est de substātia rei, et q̄ria dat eē rei, sc̄dm Bal. in l. liber. col. 5. n. 15. C. de ope. lib. vt puta si p̄mitto seruire tibi de mēse Iulij, aut Augusti ī vindemiādo, vel blada colligēdo, tūc alio tēpore seruire nō pōt, quia ex illa cōuētione nō resultat aliqd̄ corpus, secundū Bart. in l. si vno. § Itē cum quidā. ff. locat. Affl. decis. 73. nu. 6. & Bal. d. l. liberti. nu. 15.

videlicet quando lex requirit tē-
5 Fallit etiam in tempore legali, factis tempore nu-
pus apponi in contractibus, vel in manuscriptis anno 1532. & vt
piiarum, prout requiritur in parte maioris consil. versi. lucis. l. more
puta in contractibus, & in sententia gl. est no. in
Roma. ff. de ferr. vt omnia de die & non de nocte fiant.
6 Fallit etiam quando subiecta materia aliud suadet, vt puta si cō-
duces operarios in vinea tua ad laborādum intelligitur de diebus
naturalibus, & artificialibus, & non de nocte, & sic in tēpore apro-
ad exercitium, & non incongruo, secundum text. in l. j. & l. medi-
cus. ff. de oper. liber. Alber. in d. l. more. Bal. in c. j. de treu. & pace.
Fel. c. consuluit. de off. deleg. Tiraq. in. §. j. gl. 10. ver. annum, & dic
nu. 10. vt puta in deposito fiendo super retractu vt dignosci possit,
an moneta sit bona vel reproba, q̄ no.

REGVLA CCVIII.

Testamenta duo eodem tempore facta si non apparet de priori-
1 tate, propter incertitudinem neutrum valet. arg. l. duo sunt. ff. de te-
sta. tute. Rom. sing. 243. Old. consi. 1. col. ij. ver. attendatur. vbi all.
l. in tempore. §. j. ff. de hære. instit. & l. eum qui duobus. ff. de acqui.
hære. Ang. insti. de ademp. leg. in fi. Ias. & Deci. in l. fi. C. de edict.
di. Adr. tollen. Boer. q. xxxij. nu. 2. & 3.
1 Fallit 1. quando essent duo testamenta facta eodem die, vnum a
notario forinseco, & alter a notario Veneto. quia eo casu testamen-
tum a notario Veneto confecto præualet omnibus alijs testamen-
tis factis a notario forin. per c. j. stat. iiij. lib.
2 Fallit etiam quando alter ex hæredibus scriptis possideret, quia
commodum possessionis hoc sibi beneficium tribueret secundum
Deci. in l. fi. nu. 53. C. de edict. diui Adr. tol. & And. Sicul. in c. j. de
proba. Card. consi. 145. in prin. Roma. consi. 159. super eo. versic. 3.
Bal. in l. j. col. ij. ver. quæro quando duæ sententiæ. C. quando pro-
uoca. non est nece. Alb. in l. quoties duobus. C. de rei vē. vbi tenet,
q̄ si quis habet possessionē rei venditæ, vel donatę per precarium,
vel per perceptionem vsusfructus præfertur habenti realē & hanc
opi. communem tenuit. Guid. pap. q. 112. in prin.
3 Fallit 3. quando in altero testamento esset instituta pia causa se-
cundum Rom. in auct. similiter in 12. speciali. C. ad l. Fal. quia illud
præualeret. Bal. Ang. & Cy. in l. cum mulier, q. vlt. C. de dona. ante
nup. Bal. in l. in multis. in fi. ff. de stat. homi. Bar. in l. hęc conditio.
§. cum ita. ff. de condi. & demon.
4 Fallit 4. quando in vno esset clausula derogatoria facta cū clau-
sula non obstante quocunque alio testamento, sub quibuscunq; ver-
bis, vel sub quacunque forma verborum concepta, quia istud præ-
ualeret altero secundum Fran. Are. in l. si quis. ff. si quis omiss. cau-
sa. & Boe. Soc. in l. si mihi & tibi. §. in legatis. nu. 7. ff. de leg. j.
5 Fallit 5. quando in altero eorum esset, appositum iuramentum,
quia habet vim clausulæ derogatoriæ, secundum Soc. in d. §. in le-
gatis, nume. 2. versi. 6. Io. And. in c. quod semel de reg. iur. in 6. hęc
idem

idem Bal. Are. & Cast. in d. l. si quis in prin. de leg. iij.

REGVLA CCIX.

1 Testamentum factum in hac ciuitate cum duobus testibus legiti mis ad hoc vocatis, & rogatis an valeat, tu tene, quod sic, vt l. j. C. de sac. sanc. ecc. et c. cum esses & c. sequen. de testa. & in parte maior. consti. 1474. importantissima & 1531. Feder. de Sen. consi. 217. Ios. de Anna. consi. 75. nu. Boe. late in deci. 93. & 4. Alex. cõsi. 41. col. 2. ver. 5. nu. 5. vol. j. Deci. consi. 610. nu. 2. Bal. in l. j. nu. 74. C. de sacrosanct. eccle. vbi tenet testamentum ad pias causas valere coram 2. testibus, quia duo testes probant voluntatem testatoris. l. fi. ff. de rebus eorum.

1 Amplia. hoc inter liberos valere ac & inter extraneos dummodo seruetur forma. l. stat. inci. importantissima, & 1531. quod no.

2 Amplia. etiam valere testamentum ad pias causas factũ sine testib. secundum Boe. in d. deci. 93. nu. 4. & Ro. in auc. similiter fall. 34. C. ad l. Falc. can. late in d. c. cum esses de testa. & ibi Barb. maximè inter liberos. Corn. consi. 307. col. iiij. & licet sint contest. nu. 1. vol. 3. & auct. si modo. C. fam. erc. dummodo sit subscripta manu testatoris secundum Tiraq. in tract. 4. p. piæ causæ, quod no. perpetuo.

3 Amplia. quod mulieres in pijs causis sunt Idoneæ testes in testamẽtis. Bal. in l. j. ante fi. lect. in tepe. col. 14. ver. ostenso de princi. personis. C. de sac. san. ecc. nu. 55. Anch. in c. cum esses. in iiij. no. de testa. Deci. in l. fœminæ. ff. de regu. iu. Barba. consi. 87. col. 6. volu. 2. Cast. consi. 327. volu. j. Corn. consi. 163. nu. 1. volu. 3. & consil. 201. col. 2. volu. primo Alexan. consi. 105. nu. 1. volu. iiij. & consil. 177. vol. ij. num. 1. quod no.

4 Amplia. etiam vt testamentum valeat sine hæredis institutione ad pias causas. secundum Bar. in l. j. C. de sac. san. ecc. Barb. consi. 8. præscribitur præclare col. vi. versi. venio ad aliam dubitationẽ vol. j. Panor. c. iudicante col. j. de testa. & Cast. consi. 97. super primo vol. 1. cum alijs infinitis.

1 Fallit de iure ciuili, quia septem testes necessario requiruntur in testamentis §. fi. insti. de testam. l. hac consultissima. §. per nuncupationem. C. de testa. Deci. consi. 285. in prin.

2 Fallit etiam tempore pestis, quia cum quinq; testib. testamenta confici possunt ex quo eo tempore, nec testes nec notarij haberi possunt. secundum Bal. in l. fina. post Nicolaum de Math. in prin. C. de testa. Deci. consi. 285. num. 1. ver. sed supradictis non obstant. Ang. in l. si vacantia. col. x. C. de bon. vac. lib. x. vbi dicit, quod si ex forma statuti requiratur, quod testamentum scribatur per notariũ matriculatum, & eo tempore non reperiatur matriculatus, quod per aliũ poterit testamentum scribi, quod no.

REGVLA CCX.

1 Testamentum in quo filius non reperitur institutus, sed substitutus per fideicommissum, an de iure sit validum, tu tene absolute quod non, secundum Bal. & Salyce. in l. scimus. §. cum autem. C. de inoff. testa.

testa, nume. 1. vbi rationem assignat ex quo filius debet habere iure directo bona patris, vel in vno nummo saltem institui. per. §. aliud quoque, vt cum de app. cogn. & ibi Ang. Guid. papa. q. 423. Ang. in. §. in primis. in princi. not. & in glo. in versi. inutile. insti. de fideicom. hæredit. vbi dicit quod non valet testamentum in quo nemo hæres est institutus, quia institutio est caput testamenti. Ro. consi. 516. col. fi. nu. 2.

1 Fallit quando apparet testatorem uelle legare & fideicommissum facere, quia tunc valet sine hæredis institutione, secundũ tex. in l. si quis. ff. de iure codicillo, & Ang. in d. §. in primis in ver. aut constat q̃ insti. de fideic. hæreditatib.

2 Fallit etiam quando filius uigore testamenti adiisset hęreditatem & testamentum patris approbasset, secundum text. in l. ex facto. §. longinus. ff. de vulg. & pup. substitu. Boer. quæst. xcvi. nu. 5. & 6. quod not.

3 Fallit iij. quando per testatorem facta fuit vulgaris substitutio quia licet testamentum non valeat respectu institutionis, incipit tamen valere a gradu substitutionis, quia cessat vitium præteritionis per l. iii. §. fina. ff. de lib. & posth. & l. ex facto §. lucius. ff. de vulg. & pupilla. & ita tenet Deci. in consi. cccclxxvii. nu. iii. col. p. ver. ij. videndum est.

REGVLA CCXI.

1 Tempus ad appellandum infra decem dies, an impediatur currere, uel saltim suspendatur per notam compromissi Zabar. in cle. c. quandiu. de appel. nu. 6. & in auct. si tamen. C. de temp. appel. & Guid. papa q. cxv. tenẽt, quod cursus temporis non impeditur, quia currit de momento ad momentum rationem assignat Luc. de Pen. in l. vnl. itas. nu. 2. de priuilegio l. xii. Ita Bal. consi. 371. proponitur. nu. 4. vol. ii. Afflic. deci. 73. nu. 7. l. iii §. minorem. ff. de minorib. & ibi glo. in versi. momentum. Afflic. dec. 73. nu. 4. Blanch. q. primę. pari. nu. 34. de arbit.

1 Fallit quando communis vtriusque partis consensus interuenit ad prosequendam appellationem, ut Zaba. in c. quandiu. nu. 6. de appel. deci. Rotæ. in nouis. nu. 2. de dilat. Guid. papa. q. 436. nu. 30. & in consi. 184. in nu. 1.

2 Fallit ij. quando per statuta, vel ciuitatis decreta a liter esset ꝓuisum in hac materia, quia eo casu statuta & loci decreta sunt obseruanda. Bar. in l. Cæsar. nu. 26. ff. de publica. Idem in l. omnes populi, q. vi. ff. de iust. & iure. & mod. ibi doct. Ias. in rubrica. nu. 29. ff. solu. ma. & in l i. §. veteres. nu. 27. ff. de acq. poss. quia quãdoque publica utilitas suadet, l. reuocationem, quę fit per consuetudinem quæ pręualet. vt Antonius de Butr. in c. fi. de consue. nu. 53. & Gem. in c. i. nu. 30. de consti. in vi.

Fallit etiam quando l. s est contestata per partes, quia eo casu durat per triennium, ex quo perit instantia. Ita Guido papa. q. 9. 240. nu. 1. all. Bal. in l. sed & si compromissum. ff. de arbit. & vlterius

terius non se extendit quia arbitrium est ad instar iudicij. vt l.i.ff. de arbit. sed iudiciū post litis cōtestationem est desertum lapsu trien nij.per l. ꝓperandum C.de iudi.ergo,& similiter arbitrium iudi- cis,sed lite contestata durat vsque ad annos xxx.,prout Guid.pa- pa q.prædicta. quod no.

R E G V L A CCXII.

1 Testes si contradicunt instr̄o,cui magis credendū notario, an testibus hanc qōnem examinat Bal.in l.in exercendis.C. de fide in str.nu.1.& 2.Spe.in.§.restat.uerb.quid si dum attestationes, de instru.edict.Innoc.& Panor.in c.cum Io.hæremita.de fide instru. Bar.in l.tabularū.ff.quēad.testa.aper.& l.ii.ff.eo.tit.Guid. pap.q. DXL.nu.1.& 2.& cōiter doct.distinguunt,aut no.est bonę famæ,et eidem fides præstanda.Aut suspectus & communiter solitus falsa scribere,& tunc potius testi est credendum Boe.q.cxiii.nu. 6.7.8. & 9.vbi multa.Fel.in d.c.cum Ioan.Heremi.Cuma.consi.335.col. ij.circa med.versi.præterea.Ang.consi.149.col pen.versic.venio ad secundum Fulg.cons.79.col.1.Bal.consi. ccccxi.nu. 7. volu.v. Idem consi.385.nu.3.eo.volu.

1 Amplia.vt si duo testes deponunt de veritate instrumenti, & duo contra instrumētum,& res seu factum est antiquum potius cre dendum est instrumento,quam testibus.Ita Spec.in titu.de instru. edict.§.nunc dicendum versi.quid si dum attestationes.Bal.in cōs. 37.nu.5.uolu.1.& Cy.in l.emancipatione,C.de fide instru. & l.cē sus.ff.de prob.vide Guid.papa.q.DXL.incip.testes.Abb.& Feli. in c.ad audientiam.nu.6. de præscrip.

1 Fallit quando tres testes omni exceptione maiores deponunt cō tra instrumentum,quia potius credendum est testibus,quam instru mento.secundum Bal.in consi.lv.nu.4.& 5.vol.i.& c.cum Io.hæ remita.de fide instru.§.Item verborum de inuti.stipula.instit. cum aliis infinitis.

2 Fallit etiam quod non præstatur fides aliquo modo instrumento notarij sine litteris testimonialibus,secundum Bal.in cōsi. cxviii. nu.2.in iij.vol.quæ littere appellantur legalitas notarii,& non ap posito signo not.consueto cum sit de solennitate instrumenti neces saria.secundum Anch.consi.431.præmissa in princ.& Cor.consil. lxx. A.vol.iiij.& aliter non apposito corruit instrumentum, quod nota supra in versi.Signo.

R E G V L A CCXIII.

1 Testes duo in omni negotio requiruntur.l. vbi numerus. ff. de testib.& l.iusiurandi. versic.sancimus. C. de testibus & cum di- ctum fuerit sententia per iudicem, quod capitula probentur per te stes, & numerus aliter non fuerit expressus intelligitur per duos vt dicta l.& Luc.de Pen.in l.nepo es.nume.4.C.de his qui num. liber. l.10.

1 Amplia.hoc idē in annis,vel diebus vbi semper intelligi debet de biennio, vel duobus diebus vbi nō apparet de alia, clara elo- cutione,

cutione, secundum glo. no. in l. inter illam. §. fi. ff. de verbo. signf. & d. l. vbi numerus. ff. de test.

2 Fallit in casu contractus excedentis summam librarum 50. auri, quia eo casu tres testes requiruntur l. fina. C. si cert. petat. Boer. q. cxviii. nume. 2.

3 Fallit in casibus annotatis per gl. in l. vbi numerus. ff. de testib. vbi requiruntur. nu. 7. testes in testo, quinque in codicillis, tres in contractu. l. 50. & duo regulariter in omni casu secundum opi. d. gl. vbi numerus, & Boe. q. cxviij. per totam, et consi. cccxxxii. nu. 6. & ibi late d. Dec. Aegid. Boss. in suo tracta. in verbo de conuictis. nu. xxi. & nota.

4 Fallit etiam quando in ciuitate adest statutum, quod in tali negotio vsque ad talem summam credatur dicto vnius testis, prout fuit dispositum in hac ciuitate vsque ad summam duc. x. prout in parte 1501. xxvii. Sept. incorrect. serenissimi Princi. Laured. quę pars vsque ad hæc tempora obseruatur, in reliquis iura communia obseruantur, vt in ore duorum, vel trium stet omne verbum secundum ius diuinum, quod no.

5 Fallit quando ex conuentione partium simul colligantes conueniunt de stando dicto Titij, quia tunc fides ei est præstanda et dicto vnius est standum, vt Alex. in l. i §. fin. ff. de verb. obli, Aym. Crau. in consi. 100, Titius. nu. 13. ad fi. vol. 1.

REGVLA CCXIIII.

1 Testibus duobus affirmantibus quam mille negantibus creditur c. in nostra de test. gl. sing. in l. dicm præferre. §. si plures. ff. de arbi. cap. proposuisti, de proba. Corf. sing. in versi. testis. num. 15. Affli. deci. cccxxiiij. nume. 9. Felin. in d. c. in nostra, & Alex. in l. i. ff. si quis iusd. non obtemp.

1 Fallit hæc regula quando negatiua est cohartata loco & tempore, vt dicit Felin. in d. c. in nostra. ratio quia ista negatiua cohartata loco & tempore, prefertur probationi affirmatiue. secũdum Abb. in c. bonæ, de elec. & elect. & Afflic. d. 124. nu. 10.

2 Fallit etiam quando testes deponunt super affirmatiua deponũt etiã super negatiua, vt Bal. in c. siquis per triginta. col. ii. si de feu. fue. contrauer. Abb. in c. cum ecclesia sutrina in vj. col. de cã poss. & propriet. & Fel. in d. c. in nostra.

3 Fallit iij. in testibus deponẽtibus de sanitate mẽtis, quibus plus creditur, quam mille de insania. vt Abb. in c. dilectus. col. penu. de succes. ab intest. ratio quia semper plus creditur in homine de sanitate, quã de infirmitate. Inn. in c. i. de frigid. et malef. vbi plus creditur duobus testibus deponentibus de virilitate ad coeundum, quam pluribus aliis de impotentia.

4 Fallit etiam duobus testibus de metu & violentia deponentibus, quam mille de spontanea voluntate. vt Innoc. in c. super hoc. de renuncia. & Alber. in rubr. ff. quod met. causa. Abb. sic. in c. i. quod met, cau, Ias. in l. interpositas, C. de transa. Rom. in rubr. de arbit.

col.

col.viij.Alex.consi.clvi.col.i.in fi.vol.v.Gramm.dec.clii.nu.60.
cum infinitis.

REGVLA CCXV.

1 Testis examinatus parte non citata nil probat † adeo quod ne que indicium facit. Ita Bar.in l.maritus.col.i.ff. de quæstio. Felin. in cap.in nomine domini.nu.3.versi.collige. de test. & ibi d. Abb. mod.cano.

1 Amplia d.regulam, etiam vbi causa esset expedienda omissa solennitate, puta vt de plano, sine strepitu & figura iudicij procedatur in causa. vt Bar.in l.filiusfamilias.ff.de don.versi.item an eius vigore.Fel.in d.c.in nomine domini.nume.4.versi.ii.declara.extra de testibus.

2 Amplia ij.in receptione testium, qui recipi possunt etiam parte non citata secundum Bar.in auct.qui semel.C.de proba.in iiii.col. versi.quero.quid sit publicatio.Idem Fel.in d.c.in nomine domini.versi.quinto & vlt.nu.6.de testib.

3 Amplia etiam vbi iudex ex officio procedere intendit, quia etiam pars non est vocanda contra quam proceditur vt Io.And. in Spe.in tit.de testa.§.nunc tractandum.Feli.a.in d.c. in nomine domini.nu.5.versi.tertio.

1 Fallit ista regula quando iudex vellet se infirmare super fama, vel notorio, quia eo tunc potest recipere testes etiā parte non citata. Ita Antonius de But.in d.c.in nomine domini.eo. tracta. Archidia.in cap.eorum.xi.q.iii.Abb.& Felin.in d. c. in nomine domini.num.7.adde.

2 Fallit etiam quando iudex vult habere informationem alicuius personæ si sit habilis, vel inhabilis ad aliquam dignitatem vel honorem. vt Abb. & Felin.in dicto cap.in nomine domini. nu. 8.versi.ij.de testib.

3 Fallit ētiā qn̄ iudex ꝓcedit vel ꝓcedere intendit per viam inquisitionis, quia testes & recipi possunt, ēt parte non citata. Feli.in d.c. in nomine domini.nu.7.versi.iii.Bar.in l.iubemus.col.iii.C.de proba.Bal.sing.in l.fi.C.de q.& Bar.Saly.in d.l.fi.circa fin.de quest. ff.ꝙ tu nota & obserua.

4 Fallit itidem quando similiter pars non posset citari.Ita de facili prout foret expediens.ita Feli.& Abb.in d.c.in nomine domini.nu.10.versi.quarto limita.

5 Fallit etiam quando lex vel statutum non exigit aliquam probationem plenariam, vt Hostien.in cap. primo. de homicid.in vi. et ibi Dominicus de S.Geminia.in .§.fin.colum.iiii.Felin.nu.2. in d. c.in nomine domini.

6 Fallit quoque quando actor timet de morte, vel absentia testis & aduersarius est persona nob.vel potēs, quia eo tunc citatio omitti potest. Ita Abb.& Felin.in d.c.in nomine domini.nu. 13. versi. sexto limita.de testib.

7 Fallit similiter quando dicto testis de necessitate standum est, vt si

vt si testator in testamento dixit volo, ordino, & mando, q̃ stetur dicto Titii, quia tunc pars nullo modo citari potest. Ita Bart. in l. Theopompus. ii. col. ff. de dote prælegata.

8 Fallit etiam quando testes reproducuntur ad declarandũ dictũ suum, quia tunc testes nullo modo citantur, neque pars citari debet ita Felin. in d. c. in nomine domini. nu. 15. ver. x. limita. & ibi Abb. & Barb. & Abb. & Fel. in c. per tuas. in prin. de test.

9 Fallit quoque quando mulier examinatur in domo propria tũc pars citari non debet, ad videndum eam iurare. Ita Guiel. & Bart. in l. ad egregias. ff. de iureiu.

10 Fallit etiam in causa hereticæ prauitatis, quia tunc nullo modo pars citari debet. Felin. in d. c. in nomine domini. nu. 17. versic. 14. maxime quando potentia aduersarii timetur.

REGVLA CCXVI.

1 Testium reprobatio admittitur tam circa personas, quam dicta testium, dummodo bis fiat & non vltra, vt Abb. & Feli. in c. licet. il ij. de test. Host. in c. ex tenore de testibus. & ista est communis docto. opinio. vt Felin. in d. c. versi. fallit primo.

1 Banniti vel relegati excommunicati, testes reprobari possunt etiam sine aliqua protestatione, secundum Bal. in l. si quis testibus ii. col. versi. dubitatur. C. de testibus. Ac etiam Bal. in l. i. de hæred. insti. & l. in exercendis. C. de fide instr. Fel. in c. postulasti. nu. 5. de for. compe. Nam infideles & excommunicati, qui non participant cõloni sac. san. Ro. ecclesiæ reprobantur. vt viii. q. iii §. euidetur. et c. pen. de sen. excõ. & c. ipsa pietas. iii. q. iiij. & c. hæreticis. ij. q. 7. Nam ætas, conditio, sexus, discretio, fama, & fortuna, fides, in testibus ista requires.

2 Reprobantur testes furiosi & mente capti, sicut etiam repelluntur ab actu iudicandi. vt iii. q. 8. §. tria capitula. Et hoc durante furore, vel dementia, quia mortuis æquiperantur. l. qui ad certum. ff. locati. & l. ii. §. furiosus. ff. de procur. & l. si quis alium. ff. de acqui. hæred. Deci. consi. 448. nu. 6. & nu. 37.

3 Reprobatur testis ebrius, deponens tempore ebrietatis, Ratio qui ebrius, nescit quid loquatur, & ideo furioso & ignoranti æquiparantur. vt l. j. §. furiosus. de act. & ob. Fulgo. consi. lxxx. & ideo sapientes dixere contractum factum ab ebrio nullius esse valoris. glo. not. in c. vnusquisque xxii. quæst. iiii. versi. quid in ebrio. & c. sanc. xv. quæst. i. Bald. & Alex. in l. dolum. C. de dolo. mal. Bal. in clemen. nec testimonium. de. vit. & honest. cleri. Deci. consi. cxii. in præsenti consultatione, vbi concludit ebrietatem esse fomentum omnium malorum, & vide docto. in cap. a crapula. de vita & honest. cleri.

4 Cæcus si deponit super formalibus verbis prolatis a contrahentibus non reprobatur, si habet voces ipsorum contrahentium notas & sibi cognitas, secundum Abb. in c. ex literis. col. ii. de consue. & c. præterea de testib. Barto. not. in l. ii §. idem labeo. ff. de

aqua plu. arcend. item cæcus non excusatur a muneribus patrimonialibus a personalibus, vero non taliatur. Ita Guido Papa decisio. cccc. & Bal. in l. i. C. qui morbo excusantur. lex enim senis dictum in ętate decrepitá reprobatur. Ratio quia ætate prouecti repuerascere dicuntur, nam quicunque senex sensus pueriles in illo est, vt ait Cato. Cens. l. senectus. C. de donat. & nimis senex reuertitur ad sensus pueriles & ideo bis pueri senex. Physici nanque dicũt puerorum & senium ætates optime conuenire & in delictis ob ætatem in grauescentem pœna quoque mitigatur. l. si quis. §. ignoscitur. ff. ad. Syllan. & poeta. xii. Aenead. damni miserere senectæ.

5 Pater & mater regulariter pro filio, nec contra filium idonei testes esse non possunt, nec econtra, nec aliquis de ascendẽtibus in descendentes vtriusque sexus in infinitum testificari possunt, pro vt Nellus in tract. de testib. nu. 7. Bart. in l. qui testamento. §. is quoque. ff. de testa. & doct. in l. parentes. C. de testib. Idem Bart. in tract. de reprobat. testium. nu. 57. & hoc ratione adm niculi sanguinis & parentelę, quod not. tex. in l. idonei. ff. de testib.

6 Testes affines, & consanguinei semper sunt suspecti, & sunt reprobandi, vt Host. in summa de testib. §. ij. ver. vbi autem. Abb. in c. super eo. de testib. ꝙ si admittuntur probationem non faciunt. vt l. parentes. & l. eos. eod. tit. C. Spec. in tit. de testib. §. j. versi. Itẽ ꝙ. est parens, & in criminalibus nulla prorsus fidem faciunt. iij. q. 9. c. Absente. il ij. Alex. consi. 180. nu. . vol. 2. nec in causa matrim. cõ sanguinei admittuntur. Ita Pau. Mer. consi. 86. nu. xij. in consi. matri. Deci. consi. 133. nu. iiij.

7 Item reprobantur testes habentes affectionem ad causam. Ita Abb. in c. videtur, qui matr. accu. poss. immo non est sibi fides adhibenda. Ita Ioan. Anto. Rub. Alex. consi. lxxiiij. nu. 6. Iac. Leonis consi. xlix. nu. 23. & Io. Mar. Bucel. consi. lxx. nu. 20. in consi. mat. Deci. consi. cccx. vol. 2.

8 Testes similiter habentes causam consimilem reprobantur. Ita singu. Alex. in consilio xlii. nume. 1. volumine 2. glo. not. in capit. personas. & ibi Ioann. And. in titulo. de testibus. & capit. causam. il secundo de testibus. Specu. in titu. de testi. §. primo versi. item ꝙ. habet causam consimilem. Alex. consi. cvii. nu. 3. vol. i. & consil. clxxii. nu. 7. vol. xi.

9 Familiares & domestici reprobantur, maxime quibus imperari potest. l. idonei. ff. de test. max. in producente eos pro se, vel quibus imperari potest ratione patriæ potestatis, vel ratione obediẽtiæ, vel iurisdictionis. vt ibi in glo. sed qui q. fuit famulus potest testificari pro domino. vt l. etiam. C. de test. immo si famulus habuisset licentiam & staret in domo domini donec sibi prouidere posset pro domino testificari posset. Ita Ioan. And. in c. ñ. de ver. sign. Iacobus Leo. consi. xlix. nu. 50. in consi. mat. Et prædicti admittũtur quando veritas aliter haberi nõ posset. Ita Alex. consi. 63. nu. 6. vol. i. vbi multa doc. accumulat. Deci. consi. 133. Gram. cõsi. 45. nu. 15.

nu.25.& consi.59.nu.12.& consi.58.nu.4.

10 Famulus,& negotiorum gestor reprobatur, ex quo sunt domesti ci,& familiares,& istis fides non est præstanda.l.omnib.C.de test. Bal.in consi.50.in prin.vol.ij.si tamen sunt honeste vitæ.Ita Bar. in l.literis.ff.de test.Bal.in l.ij.C.eo.ti.nu.3.Rom.consi.320.Deci. consi.256.nu.7.

11 Famulus tutoris,in causa pupilli an testis esse potest. Bald.444. nu.4.vol.j.tenet, ꝙ non reprobetur, si non stat ad suum seruitium, & mercedē recipiat.Ita Bal.in d.l.ij.nu.3.C.de testi.Iac.Leo.consi.49.nu.55.in consil.mat.

12 Commissarij,& executores testamentorum,in causis commissariæ a testimonio repelluntur,& reprobantur,ex quo sibi competit ius agendi executorio nomine ad causas testamenti.Ita Bal.consi. 221.videtur nu.3.vol.3.

13 Vassallus non potest esse testis cōtra dominum suum.Ratio,quia maior est obligatio vassalli,erga dominum,quam erga patrem, et si testificatur feudo priuatur.vt c.j.§.Item si delator versic.perdet. quæ sit prima causa benefi.amit.ꝙ intellige in respicientibus causam feudi, sed extra causam feudi bene vassallus potest testificari pro domino,& contra dominum,Ita Deci.in c.insuper in fine. numero 28.de testib.

14 Solliciiator in causa testis esse non potest,immo reprobatur.Ita Alexā.consi.253.versi.ad secundum nu.2.volu.6.idem consi.152. nu.7.vol.7.Rom.420.in prin,& hoc propter affectionem quā habet in causa Anton.But.in c.cum a nobis in fi.de test.c.Roma.de testib.nu.6.Alex.consi.78.nu.6.vol.j.Anto.Butri.in c.cum a nobis de testib.Ro.decis.149.Item ꝙ est sollicitatus, Io.Ma.Bucel. consi.70.num.19.& 20.Rubr.consil.73.nume.7.Brunel.consi.74. nu.4.Hy.Grata consi.75.nu.19.& 20.Alex.consi.254.volu.6.& consi.152.vol.7.nu.7.

15 Item, quod est proxeneta,qui propter affectum quem habet ad causam reprobatur,vt in auct.de testib.§.quoniam.versi.col.7.& c.mediatores de testib.in 6.& c.dilectorum,& ibi gl.in ver.criminibus,de test,cog.Rom.consi.382.nu.4.Alex.consi.180.num.2.& consi.43.nu.4.eo.vol.& consi.13.num.14.volu.j. vbi si proseneta vult sponte testificari valet eius dispositio, aliter cogi non potest, nisi vtraque parte conscientiæ,& ita communiter tenetur.

16 Venditor vel cessionarius reprobatur dicere testimoniū in causa venditionis,vel cessionis,ex quo agitur de eorum interesse, & videtur,quod sit causa eorum propria.Ita Rom.consi.382.nume.1. Bal.Cy.& alij.in l.omnibus.C.de testib.Dec.in c.insuper.nu.42. de testib.& hoc propter affectionem quā habent ad causam.Alex. consil.cc.nu.6.vol.ij.

17 Fideiussor in causa vertente inter creditorem,& debitorem, idoneus testis esse an iuridice possit,Tu concludo,quod non, secundū Bar,in l.si cui.§.fi.ff.de leg.j.Nel.de S.Gemin.in tract.de test.nu.

33.

17. Bal.in l.fin.§.vlt.C.de vsur.rei iudic.& l. dictantibus.C. de te sta.Flor.in l.nullus ff.de testib.Ang.in .§.legatarijs. nu. 5. institu. de testam.

18 Minor reprobatur propter ætatem, idoneus enim testis non est minor xij. annis, ad probandum,vt l.testium fides.§.lex. Iulia.ff. de testib.& ibi glo.in versi.impubes.&.§.j.in stit. de testam.nam in testibus consideratur conditio,natura, vita,& mores. Alexã. consi. xj.nu.6.vol.vij.

19 Mulier propter instabilitatem, & consilij fragilitatem reprobatur.Ita in c.forus,versi.testes de verb.significa.sed quando veritas aliter haberi non potest tunc admittitur.Alexã.consi.xxiiij. nu.2. vol.ii.Abb.in c.fin.ꝙ met.causa.Ias.in l.fin.nu.7.C. de ijs quib. vt indign.Gramma.consi.xlv.& 59.nu.12.Deci.cõsi. cxxxiii.nu.6. Alex.consi.lxi ij.nu.6.vol.j. Mulier in testamento testis esse non potest,sed in codicillis potest.l.fi.§.omni.C.de codicil.Bal.in cõsi. viij.vol.v.l.ex eo.in fin.ff.de test.

20 Mulier meretrix reprobatur dicere testimonium, vt sing. Deci. in c.licet causam,de probat.nu.lxxiiij.Alex.consi.ij. vol. j. nu. 6. & hoc in causa criminali,hoc idem in causa ciuili ardua. Ita Bald. in c.ad nostram, de testi. & vide.l.ex eo.in fin.ff. de testib. a contrario sensu.

21 Improbus infamis & vitæ reprehensibilis,testis idoneus nõ est. Ac illius dicto non creditur.Ita Alex.consi.clij.nu.7.vol.v.& nu. 14.Bal.in l.si quis.C.de testib.Gramma.voto xxxiiij.& l.ex eo. ff.de testi.etiam si in oppositionibus diceretur illum pro tali haberi ab omnibus eum cognoscentibus.Ista enim non esset sufficiens oppositio, nisi exprimeretur causa infamiæ etiam si plures essent, secundum Bal.in c.ad nostram de testib.& in c.præsentium.§.testes, de testibus in vj. vnde non sufficit exprimere in genere infamiam, nisi specifice & sigillatim enarrentur causæ infamiæ, quæ obijciuntur.Ita Roma.consi.ccxc.iij.nu.Marsi.singu.cix. Gramma.consi. lviij.nu.1.Innoc.in c.oporteat de accus.

22 Reprobatur testis quando est mali nominis, conditionis, vitæ, ac famæ,& de quo multa mala dicuntur,vt l.testium.in princ.ff. de testib.& cap.super eo de testi.Ioã.Ma.Bucel.consi.lxx.num.6. in consi.matri.

23 Blasfematores,lusores,& concubinarij repulsari possunt. de primo Ripa in l.admonendi.nu.180.ver.item blasfem.ff.de iureiur.Felin.in c.ij.in fin.de excep.de ij.habetur.in cap.testimonium. & ibi Abb.& Feli.col.iij.ver.Et ex istis de testib.Ancha.consi.ccccxv. nu.3.de concubinarijs.ver.habetur,per doct.in l.si quando.nu.802. versi.concubinarij.C.vnde vi.Ioã.Pab.de plot.consi.cix. nu.24. Io.Maria Bucel.consi.lxxi.nu.2.in cõsi.matr.Anch.cõsi.ccccxv. nu.1.c.statuimus de maledict.Grauissimum enim scelus est diuinam offendere maiestatem.Gramma.consi.xii.nu.19.& 30. Deci. cõsi. cxliii.col.ix.nu.1.

24 Fur, raptor & manifestus adulter reprobantur,& non possunt esse testes ex quo sunt infames infamia canonica.Ita Spec. in titu.de testib.ver.obijcitur,ꝙ est fur.vi Nel.de S.Gemin.in tracta.de testi. nu.18.l.nō pōt.ff.de furt.& l.j.§.qui furti.ff.de ijs qui not.infam.

25 Socij & criminis participes omnino reprobātur, & nō faciūt probationē ad condemnandū,sed bene inditiū,secūdū Alex.cōsi.cxx. nu.3.vol.vii.& Soci.consi.xcv.col.j.volu.iii. & Calca. consi. cx. col.j.Corn.consi.lviii.ad fin.ver.j.vol.j.Bal.consi.ccclxxxiii.nu. 4.volu.v.quarta q.iii.versi.Item liberi in cap.item incrimina.c.veniens de testib.

26 Reprobatur testis corrumpens,& corruptus, & tanquam falsarij ambo sunt puniendi ex quo inciderūt in senatus cōsi.Libonianum, & ideo a testimonio sunt repellendi.Ita Gram.consi. 3.nu. 12. Ioā. Ma.Bucel.consi.lxx.nu.1.& præstatur fides testi de corruptione. Ita Innoc.in c.inquisiti de accusat.Gramm.voto xi.nu.2.cap.fin.de testis cogend.

27 In criminalibus reprobantur testes nisi sunt annorum. xx. vt l. inuiti in fin.& in l.testimonium.ff.de testib. Bar. in l.admonendi.ff. de iureiur.Panor.in c.si quis de testib.Bal.in l.parentes.C. eo. titu. Alex.Asca.consi.lviii.nu.8.in fi.in consi.matr.

28 Reprobatur testis infamis vitio sodomię dato ꝙ non esset condemnatus per sententiam, quia ipso facto habetur pro infami. Ita sing.Deci.in l.j.C.de secundis nup.alleg.And.Sicul.in consi.lxiiij. & lxv.& And.præt.doct.Mediol.

29 Reprobatur testis si est inimicus magna, vel capitali inimicitia. Ita Innoc.in c.cum oporteat.& c.debet de accusat.tex. in c.j.§. illum,nec inermes inimici,de testi.spol.in vj.& cap.Meminimus de accusat.Paul.Merend.consi.86. nu.7.& 8. Bart.auct. si dicatur.C. de testib.& ibi Bald. Alex.cōsi.cxxvii.nu.19.vol.iiii.Grammat. vot.ij.nume.17.

30 Item reprobatur testis qui in prima attestatione dicit vnum,& in secūda dispositione dicit quid diuersum a prima, & ideo tanquā vacillanti & periuro non est sibi fides præstanda. Ita glos.not.in c.super ijs de pœn. licet aliqui teneant, ꝙ neutri sit credendum. Bart. ver.tenet,ꝙ primæ attestationi sit omnino standum in l. si postulanerit.§.penult.ff. de adult. gloss.not. in auct en. de testib.§.illud tamen colum.vii.

31 Reprobātur testes si vnus deponit de l.re & alius de alia & vnus de vno loco,& alter de alio,& itidem de tempore diuersimode, vt Bal.in l testium.nu.14.C.de testib.Guid.Papa deci.cccccxliiii.nu. 1.2.c.de parentela.xxxv.q.vi.c. licet de probat.l. ad probationē, C.de probat.Innoc.in c.per tuas.de testib.& c.nihilo.iii.q.ix.

32 Item reprobatur testis varius in suo dicto,videlicet si vnus deponit de mutuo, alter vero de confessione mutui, nam tanquam varii non probāt immo puniri possunt.Ita Alex.consi.179.nu.6. volu.iii. Bar.& Bal.in l.si ex cautione,q.iii.C.de non nume.pecu.Alexan.

consi.

coſſ.xxiiii.nu.43.vol.ii.vbi tenet, quod varietas in modico nõ viciat. Ita Alex.consi.v.nu.10.vol.i.& glo.not.in c.super iis de pœnis.

33 Reprobantur similiter testes si in alia causa sunt conuicti falsum testimonium deposuisse, quia præsumptiue est credendum, quod &etilde; in hac causa falsum deponere habeant, vt l. si cui.§.eisdem. de accus. ff.& qui semel malus &c.

34 Reprobatur testis si in testificatione sua falsum inserit.addit.vel vero detrahit, tota certe testificatio viciatur. Ita Iacob. de Aren. in l.j.§. si quis simpliciter vero semper probandum est. ff. de verbo. oblig.Spe.in tit.de test. ver. Item quod aliquis de suo addit.

35 Reprobantur testes quando inuicem se contradicũt. Ita Io. And. in c.nostra de testib. Alex.consi.xviii.nu.7.in fin. consi.volumi.i. Alex.consi.cxliii.nu.1.& 2.vol.ii. Ant. But.in d.c.nostra supra.

36 Item reprobantur testes qui deposuerũt parte nõ citata, tã in causa ciuili quã in causa criminali.secundũ Bar.in l.fin.ff.de quæst. & ex eius dicto nullũ resultat indicium sufficiens ad torturã cõtra inquisitum. Ita Ang.in l.si vacantia.C.de bon.vacant.lib.x.Bald.in l.congruit.ff.de offi.præsi.Deci.consi.liiii.nu.2.vol.i.ver.postremo superius.Gram.consi.lxiiii.in prin.Aret.consi.clxv.colũ.ii.l.si qñ. C.de testi.Rom.sing.ccclxix.fuit Emanu.sing.ciii,c.In nomine domini,de testibus,& ibi Felin.

37 Reprobatur testis qui non iuratus deposuit, ex quo nec Papa potest illum dispensare, quod tamen fallit in arbitro, cui data est sibi potestas procedendi de facto. Ita sing.Bal.in c.consanguinei ad fin. de re iudicat. Iaso.in l.admonendi. colum. lxxxiiii. de iureiur. ff. Marf.sing.ccccxxxiiii.

38 Item reprobatur test s ex alio quia dictum ipsius est sine ratione, quia ratio in teste est illa, quæ præbet essentiam dicto. Et quando ratio adiecta dicto non est sufficiens, tunc infringit & diminuit dictũ. Ita Bald.in l.data opera.C. de accus. & in l. conuenticulam. C. de epis.& cle. Alex.consi.cxx.nu.6.vol.v.

39 Item testis non reddens causam sui dicti reprobatur. Ita in l.solã. C.de testi.Bar.consi. xx. Ang. in l.cum ij.§.vult igitur.ff.de transact.& cano.in c.clamor.de testi.Bal.consi.clxxxii.nu.2. vol.iiii.

40 Testis ambigue deponens reprobatur. Alex. consi.clii. nume.1. in prin.vol.v.cano.in c.in præsentia de probat.Bar. in l.si quis intẽtione.ff.de iudi.Alexan.consi.xxxiii.nu.xiiii.vol.vi.& Bart.in l. inter stipulante.§.j.ff.de verb.oblig. & l. vbi autem.§.qui illud.ff. de verb.oblig.

41 Falliti non admittuntur in testes immo reprobandi ex quo appellantur fraudatores & deceptores, ideo eis non est credendum, vt Bal.consi.382.nu.20.& consi.cccc.nu.3.vol.v.

42 Reprobatur testis in causa ꝓpria cũ damnũ, vel emolumentũ ad eũ spectat. Ratio quia nec &etilde; iudex esse potest.l.omnibus.C. de testib.l.j.§.in propria.ff.quando appella.sit sicut etiam venditor non testificatur pro emptore, ex quo potest dici causa propria, cum

de euictione tenetur.l.ab executore.§.alio condemnato.ff.de appel. Alex.consi.cc.nu.6.vol.ii.

43 Item reprobatur testis qui deponit de credulitate & non de sensu corporis. Ita Alex.consi.clxvi.nu.6.vol.vi. Idem consi. clxxii. nu.9.10.& 15.& consi.xci.nu.4.volu.vi.Deci.consi.524.nume.6. Affl.deci.381.nu.7.

44 Reprobatur testis deponẽs per verbum iudicio suo nec sibi creditur in aliquo, ex quo debet deponere per alterum ex quinque sensibus corporis, vt Alex.in consi.xlii.visis.vol.iiii. & cõsi.lxxiiii. vol.vi.cano.in c.cum causam de testib. Ioã.Ma,Bucel. consi. lxx. nu.47.Alber.de Curt.consi.xxvi.nu.7.

45 Item reprobatur testis qui deponit de suo videre,& ita non bene deponit. Ita Ang.de Gamb.consi.xiiii.nu.93.Bar.in l.qui testamẽto.§.fin.ff.de testa.doct.in l.testium.C.de testib.

46 Reprobatur similiter testis quando deponit per verbum visum fuit. Ita sing.dicit Deci.in consi.ccclxiii.nu.4.vol.iii.& si bonã causam reddit probare videtur. Ita Alexan.consi.cxlvii.nu.16.& 17. vol.ii.& consi.74.nu.6.vol.i.Deci.cõsi.ccclxiii.nu.4.eo.quarto.

47 Testis deponẽs de auditu alterius improbatur c.pterea de testib. & l.testiũ.C.de testi.& fidẽ non meretur,nisi concurrentibus aliis adminiculis, Ita Alex.consi.xlv.nu.10.vol.ii.Deci.cõsi. cxxxiii. nu.5.Alex.consi.iii.col.v.vol.iiii.Ang.cõsi.lxxii.nu.5.& 9.in C.

48 Testis vnius dictum reprobatur est text.in l. iurisiurandi. C. de test.ibi & nunc manifeste sancimus, vt vnius omnino testis responsio non audiatur etiam si supra.& c.licet de testib.Iaso.& mod.in l. admonendi.ff.de iureiur.qui multas ponit fall.col.xxvi.& rep.col. xcvi.de iure diuino,ad vnius testimoniũ nemo damnabitur. c. 35. ad fin.numeri.Deut.c.17.Ibi in ore duorum, vel triũ testiũ peribit. Apoc.c.ii.& dabo duobus testib.Matth.c.18.Pau.ad Timoth.c.5.

49 Testis repulsari põt,qñ deponit super impossibili, vel per naturã,vel per rei euidentiã, vt puta, ꝙ talis sit viuus cũ re vera sit mortuus, vel ꝙ talis in hoc die non fuit vulneratus, ex quo die præcedẽti fuit occisus, vt l.C.qui accu.non poss.c.in nostra de testib.& in l. qui falsa vel varia.ff.de test.& auct.de test.§.si. ver.quidem. & ibi glo.not.Marsi.consi.xx.

50 Reprobantur testes quãdo testificãtur & non deponunt verisimilia. Ita Alex.consi.cliii.nu.9. vol.v.& c. quia verosimile de præsump.Bal.in l.i.C.de fer.fug.l.ob carmen.§.fi.ff.de testib.Angel.de Vbal.consi.lxxii.nu.8.& 11.in consi.C.Iacob.Leon.consi. xlix. nu.57.Alex.a Scal.consi.56.nu.10,Hyer.Grat.consi.lxxv. nu.14. Antonius Grat.consi.lxxxii.nu.xlvii.in consi.mat.

51 Item reprobatur testis si deponit extra, vel vltra capitula. Ita Alex.consi.xc.nu.7,vol.iii.Bal.in l.non nudis.C.de probat.vt puta articulus erat de actuali numeratur,& testes deponebãt de cõfessione,quo casu non probant vt l.momentaneæ.in glo.C.qui leg.perso.& l.si duo patroni §.idem Iulianus.ff.de iureiur.

Repro-

52 Reprobatur testis deponens super eo, quod est iuris, si non reddit sufficientem causam. Inno. in c. cum causam de testib. l. solam, & ibi Bar. Bal. & Saly. C. eo. tit. Bal. in l. conuenticulam. C. de episc. & cle. Ang. consi. lxxviii. nu. 27. Bal. cõsi. cclxxxiii. nu. iiii. vol. i. Anch. consi. ccxlviii. nu. 6. vbi tenet quod testis debet se referre ad factũ, & non ad ea quę iuris sunt.

53 Similiter reprobatur testis quando deponit in sua attestatione se non recordari, de iis maxime quæ certa sunt quod potest se recordari, & vide Inno. in c. qualiter & quãdo de accus. Ang. cõsi. lxxiii. nu. 10. ver. idem si diceret. Ratio quia non minus falsitatem committit qui falsa deponit, quam qui veritatem occultat. c. quisquis xi. q. iiii. cum aliis, vt ix. q. i. c. aliqua.

54 Testes examinati per iudicem post terminum sibi assignatũ reprobantur. Ita Bar. in l. marius. ver. vlterius oppo. ff. de quæst. Bal. & Saly. in l. seruos. C. de testi. Marsi. sing. cxcviii. Ang. de Vbal. consi. xliiii. nu. xlvii. in consi. mat. l. fin. C. de feri s.

55 Reprobantur oẽs testes examinati per iudicẽ post conclusum in causa Marsi. sing. ccxcvi. incip. testes, & vide doct. in c. præsentiũ. de test. Cast. in l. cum patruo. C. communia de iudic. & ibi glo.

56 Testis attinens vtrique parti idoneus censetur, ratio quia par affectio suspitionem tollit. Ita Steph. Auff. in tit. de reprob. testium. in versi. coniunctus. versi. iii. limit. Pet. Calaf. consi. ciii. nu. 13. col. pen. in consi. C.

57 Testis instrumentarius repulsari potest, si causa noua superuenit vel etiam antiqua si tempore instrumenti erat incognita. Ita Cæp. consi. xxi. in consi. C. & Soci. in l. si quis. Ita. ff. de reb. dub. Alexã. consi. cxci. nu. 1. 2. & 3. vol. vii.

58 Idoneus testis nõ est si ex eius dicto apparet de aliqua inimicitię causa, immo omnino reprobari põt. Ita Alex. consi. xcix. in causa. nume. 1. volu. i. alleg. Barr. in l. iii. §. fin. ff. de adim. legat. vbi dicit, ꝙ atrox iniuria videtur parare grauissimam inimicitiam. instit. de iniur. §. atrox.

59 Reprobantur testes examinati tempore feriato in honorem Dei, pro vt doct. in c. conquestus de feriis, sed secus in feriis introductis ad fauorem, & necessitatẽ hominũ. Ita Corf. in suis sing. in ver. testis. il li. Alex. consi. ccxiii. nu. iiii. vol. ii.

60 Testis testamẽtarius nõ rogatus improbatur, vt auct. nisi rogati. C. de testa. & l. i. C. vbi testa. aper. l. hæredes palam. §. in testamento. ff. de testa. Guid. Papa deci. 538. nu. 2. & 543. nu. 10. ꝙ not.

61 Reprobatur testis in causa matrimoniali si non sunt rogati. Ita Io. Ant. Rub. consi. lxxiii. nu. 5. Spec. in tit. de test. §. i. ver. Item ꝙ non fuit. Rom. sing. 717. Barba. consi. xlv. volu. i. Aret. consi. xiii. ver. sed quæritur Nicol. Ant. Grauat. consi. lxxxii. nu. 15. gloss. not. in versi. inuitatis in cap. nostrates xxxix. q. v. Deci. c. i. col. iiii. nu. 36. ver. viii. de fide instru. vbi refert de causa pendent. Mantuæ. all. And. sing. consi. xl. xxxv. & consi. liiii.

62 Testis, qui semel dictum suum obscurum declarauit non potest iterum in eadem causa testificari, ita probatur in l. ij.§. qui obscura ri. ff. de iur. cal. Bar. in l. pen. ff. si cer. pe. Inn. in c. cămq; de pscrip.

63 Testes examinati post assignationē terminorū ad probandum, reprobantur, & nulla eis fides est adhibenda, nec iudex debet eos audire post terminum eis datum, cum iuri suo reus renũciare videatur. l. si ex eo tempore. C. de remiss. pign. l. Titia. ff. de accu. Alex. consi. cxxxiiij. nu. 12. vol. ij. Bal. consi. 150. nu. 2. vol. 3. vbi testis approbati non possunt improbari 2. iura contemptoribus denegantur. vt l. fi. in fin. ff. de annal. except. 3. non est gratificandum vni in detrimentum alterius, quatta q. 9. c. fi. & c. ex tenore de foro compe. nam iustitiæ debitores sumus. vt alijs iniuriam non faciamus.

64 Iudex aduocatus arbiter executor, et assessor, tam in causa principali quam appellationis testes in causa esse non possunt. Ita Nel. de S. Geminiano in tract. de testbi. nu. 31. & hoc propter nimiā affectionem, quam habet ad causam, Spec. in tit. de testa. versi. ꝙ fuit in eadem causa vide 2. q. 7. in gl. de omnibus prædictis. Ange. consi. xxviij. quod nota.

65 Reprobantur testes communis in causa cōis, & vniuersitatis ex quo sunt socij, & consortes eiusdem, & in causis sociorum testimonium dicere prohibentur, vt Alex. consil. 68. nu. 4. & 14. volum. 2. Cor. consi. 123. ad fi. versi. nec obst. vol. j. Rom. plene consi. 7. nu. 4. Bal. consi. 441. nu. 1. & 415. nu. 9. vol. 5. ꝙ no.

66 Si pars rei reproducit testes actoris, videtur eorum personas approbare, & ideo testis approbatus improbari non potest. test. est in terminis, in l. si quis. C. de testib. Ita Pet. Bar. consi. 24. nu, 20. in cō si. matri. Bal. in consi. 150. nu. 2. vol. j.

67 Layci non testificantur contra clericos, vbi agitur de crimine criminaliter, nec econtra c. testimonium. xj. q. & Abb c. de cætero de test. secus vero si agitur ciuiliter, vt Abb. in c. ex parte, & c. qm̄. de testib. Deci. no. in c. at si clerici nu. 67. vbi dicit quod non facit etiam inditium propter dictorum aliquatenus.

68 Reprobatur testes quando in sua deposita allegant turpitudinem suam, nec tn̄ hoc est sibi fides præstanda, vt c. sicut de testi. & c. j. de confess. Bar. in l. iusiu §. procur. ff. de iureiu. Ange. de Alexan. de Vbal. consi. 44. nu. 12. tn consi. mat. c. inter dilectos de don.

69 Frater S. Francisci non pōt esse testis immo reprobatur. Ratio quia d. fratres non debent se impedire in negotijs sæcularibus, nec se in eius immiscere contrarium est verum, vt c. nuper, & c. cū nũ-clus de testi. §. j. & ibi Spe. in ti. de test. ver. quid de monaco. Cor. consi. 135. col. v, nu. 14. vol. j. & consi. 68. in fi. eo. j. vol. Bal. consi. 22. nu. 2. vol. j. vbi loquitur de fratre S. August.

70 Clerici, & religiosi sine licentia, & assensu prælati, et superioris testimonium dicere prohibentur. vt c. non dicatis xij. q. j. & Corn. consi. 135. col. v. ver. Ita non ob. vol. j. doct. in d. c. cum nuncius, de testi. de Lud. sing. 8. ꝙ not.

71 Item

71 Item reprobatur testis quando deponit, et testificatur de commodo proprio, vel eius incommodo, vt l. omnibus. & l. nullus. C. de testi. Bal. no. consi. 20. nu. v. vol. eo. & l. j. §. in propria. ff. quando appel. sit, ibi cuius commodum, vel damnum suo nomine por.

72 Item reprobatur testis quando deponeret super validitate suæ sententiæ, vt c. cum a nobis de testi. Alex. consi. 70. nu. 1. vol. iij. ac etiam qñ quis deponit super eo super quo versatur laus, aut vituperium reprobatur, & suspectus redditur. Ita Spe. in ti. de test. §. j. ver. si. sed pone Alex. consi. 141. nu. 9. vol. j. ꝙ no.

73 Item reprobatur testis ex quo est pauper, & producenti subiectus. vt l. eos. in ver. potentatui. C. de test. ex quo enim sunt sub dominio producentis a testimonio repelluntur. Item qualitas paupertatis, cum ipsa subiectione dictum debilitat. Ita Roma. consi. 382. nu. 5. Spe. in ti. de testi. §. j. ver. ꝙ est pauper. Alex. de Neuo. consi. 35. nu. 18. & 20. Aut vilis, & pauper vt Alex. cõs. 73. in nu. 8. Alex. consi. 150. col. 4. vol. 5. Deci. consi. 310. col. vlt.

74 Hermofroditus etiam reprobatur dicere veritatem ex quo habet vtrunq; sexum, sed doc. concludunt, ꝙ considerabitur sexus qualitas, & illa qualitas quæ erit potentior spectabitur. nam secundum Bal. in l. repetundarum in fine ff. de test. & l. quęritur de sta. homi. potentior qualitas, est consideranda, ac ratio pręualet, ꝙ no.

75 Testes 64. requiruntur ad damnandum Cardinalem, et 70. ad cõdemnandũ episcopum, ita habetur. in c. pręsul. ij. q. 4. Abb. in c. per tuas de maio. & obe. Roma. in auct. similiter. C. ad l. Fal. in fall. 34. Spe. Deci. in c. at si clerici ij. no. nu. 4. de iudi.

76 Item reprobari non potest testis adhibitus in instrumento de voluntate partium, ita Alex. in consi. 93. nu. 11. vol. 6. Bal. in l. ij. C. de testi. & in l. scripturas. C. qui po. in pig. hab. & in auct. de testib. §. licet in versi. supplicijs, & Inno. in c. ex literis de transact. & Bal. in l. quoniam. C. de hæret.

77 Compater seu pater spiritualis idoneus testis esse non potest, & hoc propter affectionem, quæ illum mouet cum in casu necessitatis compater tenetur al mentare hos filios spirituales, & ideo eorum fidẽ non esse vsquequaq; integrã dicendũ est. Feli. in c. cum specia- li. nu. 20. de appell. Bene. in repe. c. Raynu. nu. 20. & nu. 767. de testa. Bal. in l. generaliter. ff. de in ius voc. Saly. in l. testis idoneus. ff. de testi. Bar. consi. 92. ver. non ob. ꝙ ipse est fantolus pater Cœpo. consi. 5. versic. nec etiam ex eo. Tiraquel. causa 21. nume. 7. 8. & 9. de pœnis.

78 Alumnus idoneus testis esse non potest pro alimentatore, cum vice patris obtineat, & hoc propter reuerentiam, & beneuolentiã quam habet erga ipsum, argumento l. quia parentis. ff. sol. ma. & gl. no. in l. testis idoneus. ff. de testi. & l. alumnus dicitur qui nutritur. vt l. j. C. qui pot. in pig. hab. & l. ij. §. j. in glo. cum victoribus. ff. ad l. Rod. de Iact. sed in hoc versabitur arbitrium iudicis ex qualitate causæ ac personarum.

79 Colonus pro domino testis esse non potest. vt.§.testes in gl. insti.de testa.§.testes.ver.in ea re.Bal.no.in cõsi.293.nu.8. volu.iij. quantũ ad tertiũ,ex quo sentiunt commodum secundario ideo prędicto fides non est adhibẽda vllo modo,sicut & socius pro socio testis esse non potest.secundum Alex.consi.133.nu.5.vol.2.Ang.cõsi.256.col.5.Deci.in c.insuper.nu.46.de testibus.

80 Inuestitor non est idoneus testis in causa feudi. Ita Bald. in c. si duo.in j.col.de pace tenen.quia quãdo inter duos competitores est quæstio de prælatione beneficij, vel gratiæ,is videtur esse potior, qui verum dominium feudi pro domino feudi tenet pro inuestitore secus si ab eo vi possideat,& hoc secundum And.Barb.

81 Particeps litis non est,nec esse potest testes in causa. Ita Bal. in l.dictantibus.C.de testa.nu.4.Quatuor enim modis,res dicitur propria primo ratione vtilitatis,iure rei,iure instantiæ,& iure officij, de primo ex quo est particeps eiusdem litis.de 2.habetur.in l. sępe ff.de re iudi.de 3.dicitur de procuratione.de 4.est de aduocato, & ideo particeps litis non est , necesse potest testis in causa ratione commodi,& vtilitatis.

82 Seruientes & dappiferi nõ sunt idonei testes,vt gl.no.in.§.testes in ver.in ea re,insti. de testam.& l.fi.§.sane.C.de ijs qui ad eccle. confug.& l.recipiendum §.furta.ff.de pœ.in gl. Anch.cõs.246.n.1.

REGVLA CCXVII.

1 Titulum possesionis suæ nemo ostendere tenetur.l. cogi.C.de peti.hęred.l.fi.C.de rei ven.l.extat decretum.ff. de iu.fisc.& l.ij.ff. de proba.§.commodum insti.de interdict.& l.possesiones,& l.siue possideris.C.de proba.cum alijs.

1 Fallit in feudalibus titulis si dominus hoc requirit, & ille qui est requisitus fatetur esse vassallum.secundũ Iac. Ardui.in sua summa, in tit.quib.mod.feud.amit.§.item si dixerit vassallus,& in c.j.cum autem.in iij.no.de contro.inuest.& ibi Affl.& deci.265.nu.86.& 87.Bar.in l.j.C.de condux.& procu.l.xij.& Bal.in c. si vassallus feudũ,si de feud.fuerit cõtro.inter dominũ,& agnat. cum concord.

2 Fallit in spiritualibus, quia ad iudicis instantiam pertinet intrusos in beneficijs non habentes titulum in dictis beneficijs eos omnino repellere.vt c.ordinarij,de off.ord. in vj.quia spiritualia sine titulo detineri nullo modo possunt.Bal.in l.ciuile.C.de fur. Inn.in c.ad nostram de iureiu. Boe.q.89.nu.1.& 2.vbi vult,ꝙ alicui nõ detur possessio beneficij.titu.non viso.vel producto,ꝙ no.& l.cogi col.ij.in prin.C.de pet.hære.quia qui habet titulũ cęteris pręfertur.vt Deci.c.licet causam nu.99.de proba. cum concor.

3 Fallit in rebus furtiuis, seu violentia possesis , quia ad euitandũ furti suspicionem interrogatus respondere tenetur quo titulo rẽ ipsam possideat.Ita Bal.i d.l.ciui.C.de fur.& d.l.cogi.C.de pet.hęrd.

4 Fallit etiam in re litigiosa , quia lite pendente partes nil debent innouare c.dilectus.§.quia ver.de app.Abb.& Felin.in c. dilectæ in Christo de except.col.vlti.quia alienatio nulla est,& ambo v-

empt.

empt.& vendi. puniuntur pœna pecuniaria, fisco applicanda, & banni ann.5.vt in parte Roga.1485.& maio.consi.1533.vt in eis.

5 Fallit etiam quando factum est depositum in officio ordinario, vel in banchis, per agnatum, vel lateraneum intendentem præferri, iure prælationis, quia is contra quem factum fuit depositum tenetur de necessitate exhibere instrumentum, vt sciatur, quanta verè quantitas pecuniarum deponenda sit, ex forma statutorum, & ordinum ex iure prothomisin.disponente, prout late scripsi in tractatu meo, de iure prothom.ꝙ no.

6 Fallit 6.in multis casibus annotatis per doct.in auct.si quis in aliquo.C.de eden.& cano.in c.j.de fi.instru.vbi si in instrumẽto emptionis camporum 12. fit mentio alterius instrumenti de alijs campis. tunc is talis tenetur exhibere etiam illud nominatum in prædicto primo instrumento, aliter non probat nisi exhibeatur. Ita Deci.in d.auct.num.4.C.de eden. quod no.Boer.q.cclxxxj.nu.5.7.8.9.& 10.

R E G V L A   C C X V I I I.

1 . Titulum habens a malefidei possessore, an aliquo iuris titulo pꝛ scribat. tu habes auct.malefidei possessore.C.de pręscri.longi temporis.x.vel xx.annorum.c.si diligenti. de pręscrip. Affl.deci.239 magna fuit.nume.1.

1 Fallit in 8.limi.positis: per Bar.Soci. in reg.526. quas solito tuo studio videbitis, & considerabis.

2 Fallit etiam quando titulus, & documentum positum est ad publicas stridas, super quibus nullus fuit legitimus contradictor, immo & pacifice, & quiete sunt transactæ, & tempora legitima sunt decursa. Ita ꝙ visum est sapientibus ad audientiam denegandam, qui tanto tempore tacuit iuri vulgaribus.

3 Fallit in possessore post annos xxx. quia illis elapsis, nullo modo potest allegari malafides. vt Bar.in l.fi.C.vnde vi.Bal.in c.sæpe. de resti.spo.idem Bal.in l.ij.de per.hęred.Afflic.decis.140.num.8 Boer.q.xlij.nu.38.vbi dicit, ꝙ nec reale vitium furti, vel violẽtiæ impedit præscriptionem longissimi temporis.l.cum hæres.ff.de diuer.pręscr.c.cum quis in ius de reg.iu.in 6.& ibi Dy.

R E G V L A   C C X I X.

1 Variare an liceat, qui semel elegit, dic ꝙ sic, secundum tex.in l.si sterilis.§.fi.ff.de act.emp.& ita Neap.iudicatum fuit, vbi quidã d.Anto.maritauit filiam, & vltra dotem promisit eam tenere in domo sua, contendentes insimul decisum fuit quod dando habitationem extra domum, tacita remaneat, & sic licuit variare per tex.d.§.fi.ꝙ no. Ita Affl.decis.cxlvj.

1 Amplia. vt filius qui tacuit per annos xxx. & non petijt hæreditatẽ paternã, et ꝑ cõsequẽs exclusus a dicta hęreditate ex capite, vnde liberi, põt ẽi adhuc eã petere intra alios 30. annos ex capite vñ legitimi, vt cõiter Bal. Cor. Cast. & Ias.in l.licet.C.de in.deli. Ale.cõs.90.col.2.vol.2.Gui.pa.sing.89.cũ seq.et sic variare licet.

2 Amplia.

2 Amplia, etiã in contractibus citro, vltroque obligatoriis, & in personis contrahentium, qui ambabus ipsis contentantibus possunt resoluere contractum, & sic variare, re tamen integra, secundũ tex. in l. sicut. C. de act. & oblig. & l. quamuis. C. de transact.

3 Amplia, similiter in additione hæreditatis, quæ non affert, nec lucrum, nec damnũ hæredi non conficienti inuentarium, secũdũ Affl. decisi. iii. nu. 17. quia addita hæreditate, potest hæres, postea se abstinere, si considerat illico illam magis damnosam, quam vtilem, petita restitutione, quia hæreditas adita repudiari non potest. l. sicut. C. de repud. hæredi. nisi petita restit. vt l. i. C. si vt se ab hęred. abst. Corn. consi. lxi. f. vol. iiii.

1 Fallit in sententia diffinitiua quæ per proferentẽ non reuocatur. l. postquã iudex. ff. de re iudic. Bar. in l. i. in prin. iii. col. ff. ad Turpil. doct. in l. actorum. ff. de re iudic. Alex. consi. cxviii. nu. 12. volu. iii.

2 Fallit in voto religionis, vt si quis iurauit ingredi votum religionis S. Francisci, & postea ingrediatur aliam tenet ingressus, secundũ c. qui post votum extra de regul.

3 Fallit in testibus deponentibus in causa falsi, qui si deponunt in eo in quo consistit substantia principalis negotij, actum est de eis secus in accessorijs, quia ex hoc non censentur variare, & se remouere possunt nec reprobari possunt, secundum Gramm. decis. xliij. nu. 2. fo. 182. alle. c. dudum. ver. substantia extra de conuer. coniug. & Bar. Cy. & Ange. in l. qui sententiam. C. de pen. Bal. in l. j. in fi. C. si plur. vna sententia.

4 Fallit in filio ratione suitatis, qui si adit hæreditatem potest infra triennium mutare voluntatem, & hoc si ipse viuit, secus si moriatur, quia hanc libertatem, & hoc ius non transmittit ad hæredẽ. Ita no. dicit immo Ang. & Roma. in l. ventre. ff. de acq. hæred. Ias. in l. si quis. C. de repud. & Abst. hæredi. nu. 4. & 5.

5 Fallit in legato secundum Ro. sing. 69. vbi fuit legatus vsus magni palatij cuidam pauperi. Is elegit certam partem pro suo vsu, quærit an possit variare, & totum palatium habere, dic, ꝙ sic tex. est in l. diuus. §. licet. ff. de vsu, & habita.

REGVLA CCXX.

1 Vagabundi illis locis vbi delinquũt puniri debẽt. doct. in l. i. C. vbi de cri. agi opor. & doc. in l. hæres absens §. pinde. ff. de iud. et ibi Cur. iun. nu. 10. vbi tenet ꝙ isti vagabundi et sine domicilio ibi puniri debẽt vbi crassati sunt, & hoc idem Cal. in c. i. de rapi. & l. i. §. prætor. ibi habitationem non habeant, & ibi gl. & Barto.

2 Amplia. hoc idem de raptoribus et assasinis, prout Io. de Anna. in d. c. i. nu. 2. de rap. tex. in l. vnica. C. de rapt. ibi sine fori præscr. & ibi Bal. nu. 8. & Saly. nu. 15. Marsi. consi. cv. & Gemin. in c. pro humani de homi. in vi.

1 Fallit in vagabundo qui habet habitationẽ in aliquo loco, quia tunc remitti debet. Abb. in c. si. de rap. nu. 15. Melch. reling. in d. c. si. nu. 9. et 10. de fo. comp. & ita sentit Annania in d. c. i. de rap. vbi

dicit

dicit ꝙ non est sublata remissio, ad locũ delicti, & ita sentit Bar. in l. iiij §. prætor. ff. de dãno infe. & gl. & Bar. in l. eius qui in §. fi. ff. ad municip. vbi tenet ꝙ ꝓprie ille dicitur vagabundus qui non habet domiciliũ certũ. Cæpol. consi. lviii. nu. 24. in con si. C. quam gl. Panor. affirmat in d. c. si. de foro compe. nu. 13. & Bald. in l. dies cautioni. §. prætor ait. nu. 3. ff. de dam. infe.

2 Fallit etiam in furto, quia si fur reperitur cum re furata in quocunque loco fuerit deprehensus, ibi suspendi & puniri debet, et hoc propter frequentiam d. criminis. Ita Bar. in l. si dominum rei nu. 2. ff. de furtis. & ibi Dyn. & Cast. consi. cccclviij. nume. 2. volum. 2. Ang. in tracta. malef. in versi. & vestem cælestem. nume. 15. vbi multa accumulat.

3 Fallit etiam in hæretico quia de tali flagitio potest vbicunque puniri omni sublata remissione. vt l. Arriani. C. de hæreti. et Pau. de Eleaz. in clem. pastoralis, de re iudi. & Imo. in d. clem. nu. 64. & Aegid. Boss. in suo tract. de hęret. nu. 13. ratio quia grauius est offendere diuinam maiestatem, quam humanam, vt auct. Gazaros, C. de hæret.

4 Fallit etiam in omni vagabundo delinquente, qui potest vbiq; conueniri secundum Anch. in consi. cxcii. nu. 4. alleg. tex. in l. hæres absens. §. si quis tutelam. ff. de iudi. cum infinitis.

REGVLA CCXXI.

1 Vanus timor meticuloso non patrocinatur. Bal. in l. nec timorẽ. ff. de neg. gest. nu. 1. l. vani timoris. ff. de reg. iur. sed debet esse talis ꝙ cadat in cõstantẽ virũ, vel mulierem, Ita glo. in c. cum dilectus, ꝙ mea cã Roma. singu. xxii. tu fa is. Ias. in l. interpositas. nu. 7. C. de transf. Bal. in l. metum. l. ii. ff. quod met. causa.

1 Fallit quando partes constarent id de quo agitur esse factum in præsentia affinium. vel consanguineorum, quia iuris pręsumptione excluderetur metus, vt l. trãsactione, & ibi Bal. Ang. Sal. & Mod. C. de transa. Deci. in c. fina. nu. 25. vers. postremo de appell. Ange. consi. ccxv. in prin. vbi alle. tex. ibi in l. si vocati affin. ff. vbi pup. educ. debeat.

2 Fallit etiam quando res agitur inter patrem & filium quia magis præsumitur reuerentialis & obsequiosus consensus, quã aliter nec cadit verisimile quod pater velit deludere filium, quẽ magis amat, quam seipsum, vt docto. in l. frater a fratre, ff. de condi. indeb. cum vulgar. Afflict. q. lxix. nu. 4. Alex. & Moder. in l. interpositas. C. de transactio.

3 Fallit in casu. l. ij. & l. causas. C. de transf. nã timor futuræ litis inducit transactiones meticulosas. Ita Alex. in consi. xliii. nu. 17. ver. j. Timor violentię inferendæ videtur esse iustus metus ad infringendã electionẽ metu factam. secundum Alex. in cõsi. 93. nu. 5. vbi terror armorum sufficit ad incutiendum metum vel. iii.

REGVLA CCXXII.

1 Veritas quãdo aliter haberi non potest, ab illis personis habeatur:

tur: quę inuitæ ad testificandum non compelluntur. Ita Rom. sing. 598. & hoc in auxilium veritatis. Soci. in rubrica 417. Lamphrāc. in c. quoniam contra. nu. 42. ad fin. de proba. Abb. & Feli. in c. i. de test. cogen. nu. 8. Gramma. consil. xlv. nu. 11. 17. & 18. & maxime qñ ex natura illius facti alii testes verosimiliter haberi nō possunt quia eo tunc alii inhabiles & minus idonei admitti debeant, ne ueritas occultetur. c. iij. loco & ibi Anto. de But. de proba. & consil. lix. nu. 16. & 22. & ibi Gram. consi. 24. Alex. consi. lxiiij. difficultas. nu. 5. col. ii. primo vol. & consi. 151. nu. 4. & consi. clii. num. 11. vol. eo. & consi. clxxv. nu. 2. vol. ij.

1 Amplia. j. vt iudex debeat elaborare, ne veritas quæ Deus est opprimatur & occultetur, & debet potius iudex scandalum tollerare, quam quod veritas depereat. Ita Bald. & Deci. in c. quoniā contra. nu. 2. versi. iiij. nota de probat. & l. ii. C. de eden. xxx. q. v. c. iudicante. Abb. post. Inno. in c. ex officij de pœnit. & remis. cum aliis infinitis.

2 Amplia. vt præsumptionibus & coniecturis res probetur: nam iis quæ sunt difficilis probationis, præsumptiones coniunguntur ad corroborandum probationem secundum Roma. in consi. 7. num. 7. versi. & ideo. Idem Rom. consi. 76. nu. 5. et Alex. cōs. xxiiij. nu. 20. vol. ii. & c. præterea. & c. cum causam de testi. Inno. in c. in literis extra de testib. cum aliis infinitis.

1 Fallit in factis quæ excedunt hominum memoriam videlicet in factis annorum 100. vt c. quid per nouale & c. veniens de verb. signi. nam fama in probatione dominij multum operatur. l. proprietatis. C. de prob. & libri antiqui plenam faciunt probationem, testes deponentes legisse antiqua instrumenta in publicam formam, in quibus apparebat quod tale prędium spectabat d. semp. & testes de auditu a suis maioribus, etiam fidem facit maxime in factis antiquis, sicut & fama & vulgi opinio prout Anch. consi. cccx. nu. 2. col. ij. versi. & iste probationis.

REGVLA CCXXIII.

1 Venditio vnius fundi facta duobus insolidum, ille pręfertur qui prius est, & reperiatur in possessione ipsius rei emptæ, secundum tex. in l. quotiens. C. de rei vend. & l. qui tibi. C. de hæred. vel act. vendit. ratio quia ille cui tradita est possessio, ille præfertur, quia dominium non separatur a possessione. Bal. in l. ordinarii. C. de rei vendica. Bart. in l. si de eo. §. si. ff. de acquir. poss. Raph. Cu. consil. clviii. & consi. xlix.

1 Fallit j. in feudo, quia si res est data alicui in feudum, & illamet postea detur alteri, & vltimus apprehendat possessionem, attamen primus possessionem habebit & obtinebit. Ita Rom. consi. lxx. vi sis col. ii. nu. 3. vers. iii.

2 Fallit ij. d. regula locum non habere in persona ecclesiastica vendente: ex quo primus emptor debet habere rem emptam non obstante, quod secundus emptor primo possessionem consequutus

fuerit

fuerit. Ratio quia ecclesia debet esse nutrix, & autrix iustitię, ita Io. And. & Host. in c. continebatur de iis quæ fiunt a prælat. v. consil. capituli, idem Roma. consi. lxx. nu. 3. versi. vel secundo. & consi. ccxcviij. circa præmissam. nume. 2. Felin. in cap. cum olim. colū. iij. de re iudic. idem Ro. rep. auden. similiter. col. i. versi. xii. C. ad leg. Falcid.

3 Fallit ij. quando venditor se constitueret pręcario nomine possidere pro primo emptore, quia licet alteri vendat & secundo emptori possessionem tradiderit. Attamen primus præfertur propter dictam clausulam pręcarij. Ita sing. Io. And. in addit. Specu. in titu. de emp. & vend. in. §. sciendum in col. xvi. ver. hic dubitatur si iste vendat, hoc idem Ang. consi. ciiij. & in consi. clx. & in rubr. C. de contrah. emp. q. xvi. nu. 16. Bal. & in l. quoties, in quadam apostilla, qꝫ not. de rei vend.

4 Fallit iiij. quando venditio esset facta personæ priuilegiatæ deputa ecclesiæ, vel personæ ecclesiasticæ, vel hospitali, quia eo tunc illa persona priuilegiata præfertur. Ita dicit glo. not. in l. siue autem. §. si duobus. ff. de pub. act. & Ang. in. §. venditæ. insti. de rerum diuis. cum aliis.

5 Fallit in pauperibus Christi, quia si res vendita fuit traditaque d. emptori, qui rei venditę possessionem adeptus sit, isti pauperes tanquam primi, & potiores præferri debent secundo emptori. Ita Bal. & Ang. in d. §. si duobus, quod priuilegium est concessum personæ ob paupertatem, adauctis ergo facultatibus perdit priuilegiū l. non tantum. §. eos. ff. de excusat. tut. & ibi Bartol. Alber. Bal. Iaco. de Aren.

6 Fallit vi. in contractu matrimoniali, nam si puella promittitur vni personæ per verba de præsenti, & postea secundo alteri promittatur & tradatur, vtique prius contractus tenet & non secūdus. Ita est text. in cap. si. de spon. Federicus de Sen. in consil. lvii. Felin. in c. i. colum. ii. vt lit. non contest. Marsi. in sing. lxxii. incip. volo tibi.

7 Fallit vii. quando in secunda venditione fraus & dolus interuenisset, quia eo casu secunda reuocata, primus ex omni iure debet pręferri, & in possessionem & tenutam rei venditæ poni debet. vt Alexand. in dicto §. si duobus. & Bald. in rubrica. C. de iis quæ in fraud. credit. in princ. num. 1. Marsi. late in sing. suo lxxxii. volo tibi per totum.

8 Fallit in impetratione beneficiorum ecclesiæ, nam si duo impetrauerunt vnum & idem beneficium, illę vtique pręfertur, qui primo impetrauit. licet secundus possessionem acceperit. Ita Dyn. in c. qui prior. extra de regu. iur. & tex. in cap. vi. Sess. xxiii. Trident. & c. capitulum S. Crucis, de rescriptis vbi est text. in terminis, quod tu nota.

REGVLA CCXXIIII.

1 Vendere nemo compellitur, nec inuitus emere rem aliquā† quis

cogi

cogi potest.l.non enim. ff.rerum amota. & l.nec emere.C.de iure deliberan.& in l.inuitum.C.de contrahen.emp.& l.inuitus.ff. de regu.iur.cum aliis.

1 Fallit j.fauore reipublicæ.l.item verberatum & ibi Bald.Ang. Alber.& Odof.ff.de rei vendic.Boe.q.322.nu.2. Feli. in c.quæ in ecclesiarum,de constit.

2 Fallit etiam fauore religionis & piæ causæ.l.si quis sepulchrū. ff.de relig.& sumpt.fune.& l.vtimur in fine.ff.de sepul.viola.& l. 1.ad fi.ff.ad munici.

3 Fallit in seruitute itineris in fundo empto, quia non habenti uiā danda est.secundum statu.Tar.in tract.ii.l.ij.rubr. xxiiij. Ac etiā Veronæ,Bassani,& alibi secundum dispositionem statutorū.Old. Albe.& doct.in l.si quis sepulcho.ff.de verb.sig.in relig.& sump. fune.q.322.nu.2.ꝙ no.

4 Fallit etiam quando prædium vel possessiones venditas quis habere non potest,sed illas habere intendit ex iure prælationis ꝓ ut late Bal. Afflic.Man.& ego in tract.nostro.de iure prohom.la tis copiose differuimus.

5 Fallit etiam in illo qui exponit rem venalem,vt sunt hospites, vel qui in platea furmentū farinam,vel alias res comestibiles vendendas exponunt,iste talis ibi existens teneatur illas cuilibet omnino vendere.Ita glo.not.in l.non enim,la j.ff.de act.rerum amo. Imo.& Io.And.in c.j.col.vl t.de emp.& vend.

6 Fallit etiam qn̄ princeps habet rem communem cum aliquo diuisibilem,quia sicut potest pro libro suę voluntatis partem suam vēdere.Ita potest partē consortij alienare ēt sine causa, oblato & soluto precio,vt l.ii.C.communi rerum alienat.Ita Abb. in cap. penult. colum.ix. de re iudicat. & Barto. in l. fina.C. si contra ius. vel public. vtilitate. & ample Marsi.in l.i §.cum quidam deponere.ff.de quęstio.

7 Fallit in eo viro , qui in locis solitis habet terrenum pro furcha erigenda,quia is talis,pro iure ad interesse reipub.tenetur & cogi potest ad prædiū vendendum ꝓ iustitia exequenda.Ita Io. Andr. in apost.ad Spec.in rub.de executione sententiæ,& doct. omnes in l.si verberatum.ff. de rei vendicat. Marsi.in l.prima.nu.27.ff.ad l.Cornel.de sica.

REGVLA CCXXV.

1 Venditor fundi cum decreto iudicis , si pars quæ est decepta reperitur lesa vltra dimidiam iusti pretii,an excludatur quominus recisionē instrumenti venditionis emptor petere possit,videretur dicendum quod non, ex quo decretum tollit omnem suspitionem fraudis, veritas tamen est in contrarium secundum Abb.in c. cum causa, de empt.& vendit. licet Barto. teneat opinionem contrariam. in l.prima. C. de præd. Curia. l.x. quæ communiter reprobatur,constito de læsionem vltra dimidiam.Ita Roma.in l.si quis cum aliter, ff.de verbo, obliga. Alex.in l.precia rerum. ff. ad leg. Falcid.

Falcid.col.iiij.& can.& c.cum dilecti.de empt.& uend. Dec.cõs. ccx.nu.3.vol.i.

1 Fallit quando apparet dolo partis, quia dolus & fraus nemini patrocinari debet. vt c.sed, & c.ex tenore de rescrip. Bar. in l.ius pluribus.nu.2.ff.de iust.& iur. Bal. in l.vnica.C.de fideiuss.mino.doc. in l.& si præses.C.de prędiis minor.

2 Fallit quando re ipsa apparet de manifesta lesione. Ita Bald. in l.vnica.nu.9.C.de confess. Mar. singu.ccxx.& idem Bal. in c.consultationibus.de offi.deleg.

3 Fallit etiam quando est interpositum in die festiuo in honorem Dei vt l.actus, & l.dies festos.C.de feriis. Iacob.de S.Geor.in l.diuus.nu.7.ff.de feriis.

4 Fallit etiam quando decretum fuit interpositum sine causę cognitione & iudicem ad plenum non edocuit. Ita Bal. in consi.375.nu. 4.volum.iii. Alcia.in tract.præsump.nu.9.tex.in l.i.C. de prædiis decur.lib.x.

5 Fallit etiam quando non interuenit citatio glo.& doct.in l.j.C. vbi in rem act.l.si finita.§.Lucianus.ff.de damno infe.Bart.in l.cõsentaneum.C.quo.& qñ iudex Cor.cõsi.lij.nu.4.& consi.cxxxii. nu.5.vol.iiij.

6 Fallit itidem quando immineret necessitatis actus etiam requirentis causæ executionem, quia etiam die feriata exerceri potest. vt l.ti.in fi.ff.de fer. Ita Guid.pap.q.ccxv.num.9. ratio quia nuda executio non requirit causę cognitionem, etiam in die feriata, ex quo periculum damnum afferre potest. Ita Panor.in c. fina. penul. col.versi.Ego puto posse dici.de iudi.& ibi Feli.& Anto.de Bu. quod nota.

REGVLA CCXXVI.

1 Vendito boue si intra tres† dies apud emptorem moriatur dubitatur, an emptor ob vicinitatem temporis aget redibitoria actione contra venditorem, tu absolute tene, q̃ sic, per tex.in l.cũ sex. cũ l.sequẽ.& l.sciendum.§.fi.& l.redibeti in princ.ff.de edil.edi. Spe. in tit.de emp.& ven §.nunc videndũ versi. sciendum est.in addi. vbi dicit q̃ pręsumpt o insurgere põt ex ęgritudine generata et habita apud venditorẽ, sed in hoc stabitur iudicio peritorũ, viso et inspecto d.animali, & in hoc vide Ange.in.§ in duplum.nu.10.inst. de act.& ibi etiam vide formam libelli in actione redibitoria formata per Ang.q̃ not.

2 Fallit j.quando venditor clare protestatur se nolle teneri de aliquibus schinelis, seu de aliquo morbo, quia eo casu nullo modo appare q̃ venditor animũ habuerit fallendi & decipiendi emptorẽ, glo.est in l.ea quæ cõmẽdãdi.in versi.dissimulat.ff.de cõtrah.emp. Ita Cępol.in l.si venditor.nu.10.ff.de edil.edict.& Ange.in d.§.in duplum.nu.10.inst.de actio.

3 Fallit in rebus donatis, quæ locum non habet actio redibitoria. vt l.ad res donatas.ff.eo.titu, & Bal.in l.ii.C.de edil.edi. Bar. in l. si id

si id quod aurum in princ.ff.de ver.obli.& late Cępo. in d.l.ad res donatas.ff.eo.tit.

3 Fallit in vitio animi, vel corporis, orto post emptionem rei venditæ. Ita Cępo.in l.actio.in prin.ff.de edil.edic.et Cy.in l.j.C.e.ti.

4 Fallit etiam qn̄ res vēdita reperitur pœnes emptorem dolo, vel familiæ suæ culpa perempta.Cęp.in l.si mancipium.num,21.ff.de edil.edic.& ibi Raph. Ful.ratio quia emptor tenetur de facto suorum domesticorum, secundum Fulg.& Cæpol.in l.quod in procurator.ff.de edil.edic.nu.5.& 6.

5 Fallit etiam in rebus hæreditarijs, quæ anima carent, secundum tex.in l.simplarium in prin.ff.de edil. edic.& ibi communiter doc. & not. etiam ꝙ pro rebus vilissimis non datur actio redhibitoria pro quibus non interponitur cautio de duplo, secundum Cæp.in d. l.simplarium,& ibi Alber.& Fulg.

6 Fallit etiam pro animi vitio tantum, vel corporis tantū, sed animi,& corporis mixtim bene potest agi redibitoria, secundū doct. in l.interdum.§.in summa propter initium animi.ff.de edi.edict.et ibi Albe.& Cęp.nu.1.2.3.& 4.in l.prędicta.§.animi autem vitiū, cum alijs,7.fall.ibi positis,& relatis per Cæp.ꝙ no.

7 Fallit etiam quando inter contrahentes conuenīt esset per stipulationē,ꝙ venditor in nullo casu teneatur de interitu,& morte animalis venditi ex quo forma pacti, & conuentionis omnino est obseruanda, vt l.pacta conuen.de pact.& Alb.& Cępo.in d.l.j.ff.de edil,edic.cum multis ibi adductis,ꝙ tu no.

REGVLA CCXXVII.

Vēditione prohibita an censeatur prohibitus etiam omnis alius
1 contractus. ✝ Bald.in l.cum ij.quibus.§.si cui.ff.de transact. tenet quod sic de stricta significatione, secus de interpretatione, secundū Cor.consi.166.vol.ij.Cast.consi.177.super primo.Dec.cons.660. nu.8.Bal.in consi.336.nu.2.præmitto.vol.v.vbi dicit, ꝙ prohibetur omnis actus, per quem dominiū transfertur. iuxta text. in l.fin. C.de reb.alie.non alien.

1 Amplia 1.vt prohibita venditione prohibetur ēt concessio, secundū Bal.in cons.321.imprimis.nu.3.vol.4.Nā ecclesia, iura, quę vendit vni, alteri concedere non pōt iuribus per eum, ibi adduc.& ponit etiam in consi.218.nu.2.vol.j.

2 Amplia.vt prohibita venditione prohibetur ēt omnis contractus per quē dominium transfertur, vt puta permutatio, donatio,& transactio,& perpetuus emphyteosin contractus.vt Luc. de Pen. in l. si quis.nu.4.C.de fund.patrim.lib.xj.& in meo trac.de ord. pce.

1 Fallit in datiōe in solutum extra iudicialiter facta ex quo ex ea nascitur actio ex empto vt in l.si prædiū.C.de euic.& in l. eleganter in prin.ff.de pig.act.Corn.consi.166.d.& c.vol.2.& est mirabile cōsi. in hac materia vbi prohibita venditione prohibetur etiam datio in solutum,ꝙ no.in l.v.d.consi.166.

2 Fallit quando stilus,& consuetudo fori aliter,& alio modo circa

ca expensatum taxationem aliter disponit & obseruatur, secundũ Innoc.in c.fi.de dolo & contuma.Guid.pap.q.625.

REGVLA CCXXVIII.

1 Venditiones plurium camporum vnico precio, si non dicatur tm̃ pro tali campo & reliquum pro tali precio, plures dicuntur venditiones, vt l.ediles.ff.de edil.edict.& ibi gl.in ver.vnopcio.ibi vno pcio ex corpore singulorũ cãporũ.Bar.in q.publicanus, mouet hãc difficultatem.tu vide tex.in l.cum duo serui.ff.de in diem addict. & l.cum eiusdem.ff.de edilit.edict.qui est melior tex.Bal.in l.fi.§.pręterea.col.ij.C.de iure dot.Deci.consi.ccccxxi.nu.3.& 4.

1 Fallit quando in singulis rebus non est constitutum precium, nec habent precia distincta & separata, & emptores vnam sine alijs nõ emissent, ideo tanquam de pluribus venditionibus iudicari dicendũ vtique est l.cum eiusdem,& l.si plura municipia.ff.de edil.edict.& ob id pro vno contractu omnes res reputari ambigendum non est, vt Deci.in dicto consi.ccccxxj.nume.4.ad fin.versi.sed considerando volu.i.

2 Fallit etiam quando in venditione dictum fuit vendo tale prædium 100 iugerum infra talia confinia precio specificato in ratione campi, quia si prædium est in maiori quantitate, illud ꝙ est plus nõ venit in venditione, secundum Fel.in cap.significante versi.& dum Alexan.nume.7.de rescrip.alleg.tex.in l.si seruum.§.j.ff.de actio. empt.ibique Paul.de Cast.quod tu not.quia vidi quamplurimos in hoc errare.

REGVLA CCXXIX.

1 Venditor bonorum ecclesiæ, seu hospitalis debet esse sollicitus de conuersione rei in vtilitatem ecclesiæ seu hospitalis. Ita text.in c.j.de reb.eccle.non alie.in vi.glo. not.in l.j.C.de vend.reb. ciu.l.xij. Rom.consi.ccccxl.nu.5.Bal.consi.cccclxxv.nu.2.volu.j.& consi.299.nu.2.& 9.eo.vol.& consi ccciiii.nu.2.vol.iii. & in venditione, requiritur auctoritas superioribus:decretũ & cõsensus. glo. not.in versi.tractatus de reb.eccl.all.vel non in vi.Guid.Pap. quæstio.clx.nu.1.

2 Amplia, in mutuo facto ecclesię, vt l.ciuitas.ff. si cert. pet. cano. in c.grauis, extra depos.ꝙ scilicet sit versum in vtilitatem ecclesiæ, & c.quod quibusdam, de fide instru. & ibi But.

3 Amplia.hoc idem deposito facto in manibus economi ecclesiæ, secundum doct.cano. in c.grauis depositi, & ibi Innocẽ.& But.& Rom.consi.xliiii.nu.5.

5 Amplia.etiam quando venduntur bona ecclesiæ pro suo debito particulari, vt in auct.hoc ius.C.de sac.san.eccle.& x.q.ii. cap.hoc ius,& Rom.ibi & consi.nu.5.

4 Amplia. vt bona ecclesiæ vendi debent cum consensu capituli & canonicorũ præsentium.Ita voluit Innoc.in c.j.extra de ijs quæ fiunt a prælat.sine consen.capituli,& ibi Host.hoc idem Flo.Car. & Ant.de But.in præalleg.c.j.ꝙ not.

REGVLA CCXXX.

1 Venditor fundi ex natura contractus tenetur de euictione & legitima defensione rei venditę.tex.in l.j.l.illud,& l.si fundus venierit.ff.de euict.& in l.emptor fundi.C.de euict.& ibi Bar.

1 Amplia d.reg.vt locum habeat in omnibus alienationibus & vēditionibus tam iurium corporalium, quam incorporalium, vt l.j.in fi.C.de peri.& cōmod.rei vend.Corn.in terminis in cōsi.cccxxv.per totum.vol.i.vbi multa congerit.

1 Fallit in tutore & procuratore vendente dicto nomine rem domini,vel pupilli.Ita Bal.& doct.in l.j.C.cred. euict. pign. non debere,& dicit ibi Bar.milites allegasse procuratorem & tutorē in sui specie non teneri,pro venditione facta nomine pupilli. Ita Iac. de S.Gemi.in l fi.nu.13.C.de furt.Corn.consi.lxxij.col.j.eo,vol. iiii.

2 Fallit ēt in omni alia persona vendente rem stabilem ex officio, quia nullo modo tenetur de euictione.Bar.ī l.alio hęrede qui penu.ff.de alimen.& cib.legat.& alijs per Alex.ibi adductis, & Bal.in l.si procurat.ff.de procurat.Dyn.consi.xxiij.& xxiiii.

3 Fallit etiam quando res vendita euincitur ex noua causa,'pro vt eleg.consuluit d.Corn.per d.consi.cccxxv.in fin.a vol.1. maxime cum non intercedat culpa emptoris,vulg.l.j.& ibi Bal.Ang.& Saly.C.de per.& commod.rei venditæ.

4 Fallit in eo qui fuit expulsus de possessione,quia non agit de euictione. Ratio quia ad hoc vt agatur de euictione res debet euinci p sententiam iudicis,sed expulso non fit per sententiam,ergo. Ita Ias. in l.domus.§.de euictione nu.13.ff.de leg.j.

5 Fallit etiam in prælegato relicto per testamentum alicui,'quia eo casu non potest agere de euictione,secundum Ias. in l.scimus. nu.e. C.de inoff.testamen.

6 Fallit itidem quando res est euicta per sententiam arbitri, quia venditor nullo iure tenetur,secundum text.in l.si dictum.§.si compromisero ibi nulla mihi de euictione actio danda est aduersus venditorem.ff.de euict.

7 Fallit in vēditione vniuersitatis, vt puta gregis hæreditatis Castri,seu ciuitatis,nam re singulari euicta euictio pari modo debetur l.serui venditor.& l.j.C.de euict.& l.naue.ff.eo.tit. Ratio ponitur, in glo.in ver.singulis.C.eo.tit.

8 Fallit etiam quando quis sua culpa, vel negligentia factus est de possessore pettior, vel de victore victus, quia contra auctorē suum non habet regressum.text.& ibi Bald.in l.si rem.§.si duple.ff.eod.titu.de euict.

REGVLA CCXXXI.

1 Vendens prædium si promittit de euictione pro facto suo tantum non tenetur de facto sui auctoris. Ita Rom.in l. stipulatio.ista.ff. de verbo.oblig.glo.est sing. in versi.ad iura.in l.si eum fundum.ff.de verb.signi.Ita Cremen.sing.xxxii.& sing.clviii.& Bar.in l.si seruus.ff.de cond.fur.

Fallit

1 Fallit si emptor se compromisit in venditorem & lata sententia contra eum tunc habebit regressum de euictione contra venditorē. Ita Spe.in tit.de arbi.§.potest.ver. sed pone habui. secundū Ang. in l.si dictum.§.si compromisero. ff. de euict. & hoc non reperitur alibi.

2 Fallit etiam in auctore vniuersali, non autem in particulari & ita tenet Francis.Cremens.in sing.clviij.licet Bald. in c.j.in ii.col. in fin.φ succ.teneantur,in vsib.feu.versi.pone aliquis all.Cyn. in l. siue.C.de nego.gest. & l.de iuo.ff.manda. teneat contrarium, cōis attamen est pro Bar.in d.l.seruus. la ij.ff.de cond.fur.

3 Fallit etiam quando emptor esset hæres auctoris,quia propter idētitatem personæ tenetur de euictione & legitima defensione, & ista est opin.Bart.communiter approbata in d.l.si seruus.ff.de conditio.furti.

R E G V L A CCXXXII.

1 Valor beneficij est exprimendus in gratia obtinenda & aliter gratia erit nulla Card.in c.j.col.i.de præben.Abb.& Fel. in c.fi.de præsump.col.ij.Rota in antiq.decisi.cclxxvi.& deci.325. in antiquis Card.consi.xxxi.incip.1382.Felin.in d.c.fi.nu.4.Deci.consi. cclxii.& in c.ad aures.nu.27.& 28.de rescrip.

1 Amplia.vt regula locum habeat in beneficio impetrato, vt in eo exprimatur verus valor beneficii vt deci.Rot.ccxcii.Ancha. cōsi. ccxxxvii.incip.de natura.

1 Fallit nisi Papa conferret beneficium motu proprio, vt in regula cancellariæ.nu.61.incip.Item voluit,& Rot.deci.ccxcii. incip.licet impetrans,ex quo expressio falsi valoris non nocet, secundum deci.Rothæ 291.& est regula cancellarię.nu.61.incip.Item voluit φ in gratijs.Anch.consi.cxxxvii.incip.natura,& consi.cccxcvi. incip.remitto pro clariori nu.4.& consi.298.in prin. & Rom.cōsi. cccxlviii.in casu cum allegatis.

2 Fallit ēt quando de valore fieret mentio, sub ijs verbis vt asseritur,& de hoc vide Bal.in c.studuisti de offic.legat. Abb. & Fel. in c.dudum.nu.6.de præsump.Rot.decisi.598. incip. Papa confert.c. postulasti.de rescrip.& c.si motu proprio de pręben.in vi.

3 Fallit ēt quādo valor falsus esset expressus a Cardinale impetrante,quia ipse non ligatur regulis cancellariæ,secundum Anch. consi. ccxvj.quia sicut non ligatur Papa ex dispositione illarum,nec etiā Cardinalis cum sit pars corporis summi Pontificis.

4 Fallit itidem quando ex diuersis clausulis insertis in gratia manifeste appareret,φ si beneficium esset multo maioris valoris,illud omnino Papa contulisset secundum deci.Rot.441.incip.Papæ. gl. not.in c.quamuis.in versi.vsque.de præben.in vi,Card.in clem.j.q. vii.de concess.prębend.Feli.ibi.nu.9.

5 Fallit ēt qn̄ in gratia diceretur per pontificem cuius fructus valor non excedit taxationem decimę,quia tunc inspicitur taxa beneficii,& ita veniret in gratia scd̄m deci.Rotæ xxvij.inci.vbi Papa

& de ista taxa decimæ, vide glo. not. in clem. si benefi. in ver. taxationem de decim. q tu not.

REGVLA CCXXXIII.

1 Verba enunciatiua an dispositionem inducant, tu tene absolute q nō Bar. in l. i. nu. 77. C. de sac. sanct. eccl. Abb. in c. cum dilectus, de succes. ab intest. Alex. consi. cxc. plura. col. vii. vol. vi. maxime quando sunt apposita in instrumento propter aliud. vt Deci. consi. ccxiii. nu. 12.

1 Fallit fauore piæ causæ, vt Abb. & docto. in d. cap. cum dilectus Affl. deci. lxxxiij. nu. 5. Deci. consi. clix. nu. 2. Bart. in l. 1. colū. pen. ver. ii. quæro lxxvii. C. de sac. sanct. eccl. Abb. in consi. xj. colū. ij. vol. i. & in c. cum tibi de testam. cum alleg. vt ibi.

2 Fallit etiam fauore dotis, nā dispositionē verba ipsa inducunt, vt l. ij. C. de dot. promissione. Affl. deci. lxxxiii. nu. 5. Alex. consi. 82. colum. vii. vol. iii. Deci. cōsi. xxxv. nu. 3. & nu. 8. & cōsi. 595. nu. 7. Rom. sing. 540. nu. 1. Bal. in tract. de dote, parte vi. p. 78. Ias. in l. ex iis col. p. C. de test. milit. & Deci. cōsi. 213. col. fi. Marsi. sing. 442.

3 Fallit etiam in factis antiquis, vt Bald. & Saly. in l. cum aliquis. C. de iure deliber. Alex. in consi. lxxv. nu. 38. volu. iiii. Idem consi. xij. in fin. nu. 8. vol. iiii. Afflic. deci. ccxlv. nu. 4. & deci. cclxxxv. nu. 23. Deci. consi. xxxvi. nu. 7. Ant. de But. in cap. si. de success. ab intest. Alex. consi. lxxj. nu. 7. vol. iiii. idem in consi. vi. col. si. nu. 3. vol. i. Bal. in l. bonæfidei col. fi. C. de reb. cred.

4 Fallit etiam quando verba enunciatiua proferuntur, per modum causæ, quia tunc dispositionem inducunt, vt Deci. in consi. ccxviii. nume. 15. alleg. Bart. in l. si socius. §. lucius. ff. solut. matri. & l. qui volebat. ff. de hæred. instituen. Bart. in l. emptor. §. Ancilla. ff. de rei vendicatio. Alexan. consi. xlvi. nume. 1. vol. i. Corn. consi. cviii. col. penult. vol. ii.

5 Fallit similiter in verbis enunciatiuis in priuilegio principis insertis, licet alieni facti narrationem contineant, sufficientem tamen probationem inducunt vt Deci. consi. ccccxlv. nu. 16.

6 Fallit itidem in verbis prolatis in iudicio post litem contestatā, quia tunc plenam probationem inducunt, vt Matth. sing. xxxiii. nu. 4. allegan. Bar. in l. ex hac scriptura. ff. de dona. & l. si cui. la ij. §. j. ff. de leg. 1.

7 Fallit quoque quando verba enunciatiua ponuntur in instrumento procuræ, propter aliud apposita, quia eo casu plene probant, vt Bar. in l. gerit. ff. de acquir. hære. Matth. Mat. sing. xxxiiii. nu. 1. & Aret. in d. l. gerit. Bal. in l. sicut. ff. de pet. hæred. Ias. in d. l. ex iis. C. de test. milit. viii. limit. q tu not.

8 Fallit ēt qñ verba enunciatiua proferuntur in instrumēto venditionis, quia arguunt dominium inter ipsas partes nominatas. Ita Alexan. in consi. cxii. col. i. vol. vi. Aym. Crauet. consi. xxix. in princ. Soc. in consi. xiii. col. i. & consi. lxxxii. col. ii. volu. iii. Mathes. in not. lxxx. not. alleg. But. in c. illud. de presumpt.

Fallit

9 Fallit in vltimis voluntatibus vbi verba enunciatiua non probāt nisi vt infra, vt Bal. in l. neque. C. de testam. Bar. in l. ex hac. colum. ii. venio ad tertium. ff. de dona. Corn. versi. circa fin. in consi. ccliiii. col. ii. vol. iiii.

10 Fallit in verbis enunciatiuis geminatis, quia bene probant Bart. in l. cum scimus, in fin. C. de agr. & censi. l. xi. Roman. in cōsi. lxv. col. ii. Feli. in c. si cautio. col. x. nu. 8. de fide instr. Socin. consi. lxv. col. fin. vol. i.

11 Fallit etiam quando in verbis enunciatiuis iuramentum interponitur, quia tunc verba enunciatiua disponunt, vt Angel. in l. ex iis. C. de test. milit. & Deci. ibi. nu. 29. & 30. & consi. cxviii. nu. 5. & 6. & consi. ccclxxxix. nu. 9.

12 Fallit itidem qñ verba enunciatiua proferuntur a pontifice, in iis maxime, quæ sunt modici præiudicij, secundum Feli. in c. sunt nonnulli. §. sunt & alii nu. 41. de rescrip. sed tu vide not. glo. in c. j. de rerum perm. l. vi. & c. ij. de dol. & contu. eo. li. vi. & doct. in l. j. quādo non petent. part. & Barb. in rub. C. qui admit.

REGVLA CCXXXIIII.

1 Victus victori in expensis condemnari debet. † Ita Innocen. & Felin. in c. fi. de dolo & contu. Io. And. in c. iuris ignorantia de reg. iur. in vi. Bar. & Saly. in l. propetandum. §. sin autem reus. C. de iudi. & l. hęres. ff. de admini. tut. late Guid. Pap. q. ccccxxxvi. nu. 56. Amanel. sing. cxx. & l. generaliter in ver. iurauit. ff. de iureiur.

1 Fallit i. quando quis habet iustam causam litigandi, vt. §. oportet in auten. de iudi. Angel. in l. non solum. ff. de rei vendica. Deci. consi. lxiiii. nume. 2. vol. i. Ias. in d. §. si autem. nu. 29. C. de iudi. c. i. de elect. in vi.

2 Fallit ij. quando victor fuit contumax, & propter suam contumaciam damnatur in expensis. licet iustam causam habeat litigandi, & si bene obtinebit causam, nil minus expensas contumatiæ nō repetet, nec recuperabit, secundum Ang. in. §. hæc aūt omnia nu. 1. insti. de pœna tem. litig. vi doct. in d. §. sin autem. C. de iudi.

3 Fallit iii. quando altera ex partibus habet cōsilium alicuius doct. approbatissimi propter hoc potest ab expensis, absolui ex quo habebit iustam causam credendi approbato viro argumento gloss. in l. si fundus. ff. de cond. & demonstra. l. bonorum. ff. de bon. possess. Ang. in d. §. hæc autem omnia, nu. 4. ver. iii. propter elisam probationem, ꝙ not.

REGVLA CCXXXV.

1 Victus appellatione an veniant vestimenta, quibus homo tegitur tu tene quod sic l. verbo victus. ff. de verb. signi. l. legatis alimentis. ff. de alimen. & cib. legat. Roma. consi. ccccxli. nu. 4. ac etiā medicinæ, vt l. legatis. ff. eo. tit. Corn. consi. cclxxxvi. meo vol. iii. qui alleg. Bar. in d. l. legatis. & l. sicut impendia. ff. de vsuf. & l. si cum dotem. §. si autem in sæuissimo. ff. sol. matr. & Corn. cōsi. xlv. nu. h. vol. iiii. cum aliis, quod not.

1 Fallit 1.qñ in legato victus dixisset,lego ea quæ ad victũ tm̃ sufficiãt,quia tunc nõ veniũt vestimenta pp dictionẽ taxatiuã tantũ. Ita Bar.in l.j.ff.si quis iusd.nõ obt.Steph.Bert.cõs.clxxxiiij.vidi.

REGVLA CCXXXVI.

1 Victoria tertij appellantis pro suo interesse† an prosit victo, tu tene ꝙ sic vt Bar.in l.a sententia.ff.de app.& Abb.& cano.in c. cum super de sententia & re iudi.l.i.& ij.C.si vnus ex plurib.
1 Amplia 1.etiam in reo inuito.Bar.& Mod.in l.non tantum.ff.de app.Io.And.in c.fi.de fo.compe.in vj.
2 Amplia,vt nedum liceat tertio appellare, sed ẽt appellationem prosequi sine alio mandato Bar.& Imo.in d.l.non tm̃. Ita Inno.in d.c.cum super de sententia & re iudic.
3 Amplia etiam si reus renunciaret appellationi,vt sing.Bal.in l. fi.§.fi.C.de tempo.appel.ratio quia factum a reo vel ab alio,tertio non præiudicat iuri vulgarib.
1. Fallit etiam si victus sententiã approbaret, ex quo victoria obtinentis non prodest succumbenti,nec econtra, & minus põt officere iuribus tertiæ personæ appellantis pro suo interesse.
2 Fallit etiam vbi causæ sunt distinctæ,adeo ꝙ non est eadem decisiouis causa.Bal.in l.i.de appel.& l.si qui separatim.§.fi.ver.cæterum.ff.de appella.
3 Fallit quoque quando sunt diuersæ sententiæ,quia ex diuersis diuersæ oriuntur actiones.vt d.l.si qui separatim.ff.de appell. ibi sed cum aduersus,& ibi Ang.& Are.
4 Fallit etiam in causa criminali vbi si plures sunt cõdemnati, ex eadem causa,appellatio vnius non proderit alteri, vt docto. in d.l. non tantum & Bal.sing.in rub.C.si vnus ex plur bus per legẽ minoribus.C.de iis quib.vt indi.
5 Fallit quando alius fuit confessus, ex quo cum per confessionẽ inducatur notorium non prodest ei victoria alterius,vt d.l.si qui separatim.§.fi.& ibi Raph.Fulg.& Are.ꝙ tu nota.
6 Fallit itidem quando appellatio erat nulla, tamen de facto obtinuit appellans per imperitiam iudicis,ex quo sententia lata contra vnum non prodest aliis.vt Bald.in l.i. prope finem.C. si vnus ex plurib.per l.debitor.§.fi.ff. ad Treb.
7 Fallit similiter quando illæ,qui non appellauit, ignorauit sociũ appellasse,& dies decem lapsi sunt ipso scite, ex quo non videtur posse gaudere beneficio illius appellationis, quam ignorabat fuisse interpositam,vt gl.in l.iii.§.1.ff.de appel. & Bar.in d.l. si qui separat.§.fin.ff.eo.titu.

REGVLA CCXXXVII.

1 Vicinus p̄sumitur scire facta vicini sui.Bar.l.j.ff.de flum.& l.fi. de fundo instr.Bal.in l.quoniam sororem.C de iu.delib.& in l.qui duos in vlt.col.ff.de reb.dub.& doct.in l.pen.ff.si cer.peta. & ibi Bal.Soc.nu.29.ff.si cer.pe.& Bal.& Dec.in c.iii.loco de ,pb. et l. si vicinis.C.de nup.l.octaui.ff.vnde cogna.Cor.cons.clvi.d.vol.4.

Amplia.

1 Amplia .d. regulam etiam si via esset in medio duorum ca mpo. rum, nã vt dixi de iure prothom. in. §. fi. nu. xxv. & ii. via vicinalis nõ dicitur separare coniunctionem terrarum, & iste viæ vicinales non tollunt alicui ius & beneficiũ pręsentandi ex iure cõgrui, sicut & riuus priuatus, non separat coniunctionem fundorum, super quibus petitur prælatio ex iure protho. licet Cęp. in tit. de Ripa. & tit. de via. q. 20. Bart. in l. si tertius. in 3. oppo. ff. de aqua plu. arc. communis est in contrarium.

1 Fallit etiam in rebus propriis, & facultatibus suis, ratio est, quia talis vicinus habet multas possesiones. liuella. & traficum mercium, & tamen non videbitis conuicinus librum rationis, debita & credita, & qñq; is talis reputatur diues & tamen quo ad ætatem & consanguinitatem labitur facultatibus suis, & si dice, che il fin delle gran facende e ritirarsi in casa, vt experientia rerum magistra docet, ꝙ nota.

2 Fallit etiam in vicinis qui voces vicinorum audire non possunt, quia ii, proprie vicini nõ dicũtur, ex quo Bal. in l. cũ aliter. § hoc autẽ. ff. ad Sylla. dicit ꝙ appellatione vicinorũ ij proprie dicũtur, qui conuicinorũ voces exaudire possunt, vt in d. §. hoc autẽ ibi vocẽ exaudiat, ꝙ no. licet Ias. & Alb. in l. nõ solum in prin. ff. de ope. no. nun. teneant, ꝙ appellatione vicinorũ intelliguntur omnes, etiã si sint remoti. prærerquam in casu prælationis, qui de proximo, & non de remoto dicendũ est ad prelationem rei venditæ obtinendã prout Tiraq. in. §. i. gl. ix. nu. xxi. de retract. consang.

3 Fallit proprie in vicinis qui a communiter accidentibus nesciũt facta conuicinorum, vt in homicidiis, vel furtis commissis in vicinia. secus vero in iis, quæ a communiter accidentibus cadũt in notitiam vicinorum, & cum ista distinctione Bal. in l. i. in fi. C. de collus. deteg. pertransit, & Alex. consi. 80. col. iii. volu. ii. & consi. 50. colum. penul. volu. i. & consi. xcii. col. iii. num. 9. vol. 5. & consi. 51. col. iii. volu. i. nu. 4.

REGVLA CCXXXVIII.

1 Vicini an collectam indicere possint conuicinis pro putheolo, publico, & in communi reaptando, seu reficiendo, tu dic ꝙ sic, secũdum doct. & præsertim Specu. in ti. de cens. §. nunc dicendum. colũ. v. versi. Item pone Gui. pa. q. ccccxliiii. Cęp. in suo tract. de seruit. vrb. præd. cxlvii. nu. 2. tex. in arg. in l. ij. §. vicinales. ff. ne quid in loco publ. fiat ad idem in arg. in l. pen. §. i. ff. de coll. illecit. & l. i. ff. quod cuiusq; vniuers.

1 Fallit nisi ex forma statuti, vel prouisionis, aliter prouisum esset, circa impositionem collectæ, vel per capita secundum facultatẽ patrimonii, aut per solidũ & libram, secundum Ias. in l. si se non obtulit, nu. xx. & xix. ff. de re iud. Bal. in auc. defuncto. in viii. col. C. ad officia. Bar. in l. i. C. de omni agro desert. lib. xi.

2 Fallit etiam quando putheus dirutus est facto hominis, quia ille solus tenetur ad refectionem, qui destruit, vel diruit scdm Cæpol.

de serui. Vrb.prædiorum,c.47.nu.1. per tex.in l.fin.in fi.ff.de via pub.refic.& c.ex parte,extra de ijs quæ fiunt a maiori part.Capi. & Luc.de Pen.in l.ad refectionē nu.4.C.de aquæduct.lib.xj.cum ibi notatis.

REGVLA CCXXXIX.

1 Vidua si habet tutelam filiorum, & stuprū committit vtiq; priuatur ipsa tutela,ac si transiisset ad secundas nuptias.gl. est in auth. sacramentum.in versi. nuptu. C.quando mulier off.tut.fung. potest Bal.in l.ijs solis nu.4.C.de reuo.dona.late Mars.in l.vnica. nu.54 C.de rapt.virg.& sing.416.ꝙ no.Ang.in.§.actionum nu.xlj.ver. & ēt desinit esse tutrix.insti.de actionib. & non gaudet priuilegijs mariti si inhoneste viuit.Bal.in l.ijs solis.C.de reuo.dona.Deci.in c.de quo vult nu.120.de iud.

1 Fallit si mater esset tutrix testamentaria,cuius fides, vita & bonitas esset cognita a testatore, secundum Bartol.in l.omnem.C.ad Tertul.& illum sequuntur doct.vltramon.secundum Ange.in d.§. actionum.nu.41.& Bal.in l.lex quæ tutores.nu.7.ver. modo quæritur si mater.C.de admin.tut.vbi dicit, ꝙ ratio suspicionis nō valeret ad priuandam mulierē tutela filiorum, sed necesse esset ꝙ facta legitimam probatione subsequatur sententia iudicis in hac materia,aliter ꝙ tu nota,& obserua tale dictum.

2 Fallit etiam, ꝙ vidua nō solum propter inhonestatem vitæ perdit tutelam,sed etiam desinit esse de domo & familia mariti prout tenent Fab.Imo.Cast.Bal.Ange.& Saly.in d.auth.sacramenta.C. de secund.nupt.& Luc.de Pen.in l.quotiens col.ij.nume.4.de priuileg.schol.lib.xij.

3 Fallit etiam in vidua inhoneste viuēte,quæ desinit esse commissaria testamentaria si per mariū relicta sit executrix vltimę suæ voluntatis,prout late per Luc.de Pen.in d.l. quotiens de priuileg. schol.nu.6.& 7.lib.xij.

4 Fallit itidem in vidua turpiter viuente, quæ non solum desinit esse tutrix filiorum,sed etiam desinit esse executrix testamentarię mariti,& non gaudet priuilegijs Deci.in c.pastoralis nu.35.de iud. ex quo oblita honoris primi viri conuolat ad secundas nuptias, et ꝙ peius est. Inimica facta videtur mulier priori viro,& filijs propter illius vitæ sorditatem,& cum feditate quia in muliere vbi honor non est ibi contemptus est,& vbi cōtemptus ibi iniuria,& vbi iniuria ibi,& indignatio,quæ semper maxima est in domo.

REGVLA CCXL.

1 Vir præmoriua vxor lucretur dimidiam dotis Bar.in l.nuptias. ff.de reg.iu.& l.nihil.ff.rerum amot.intelligit dummodo contractū fuerit matrimonium per verba de pręsenti licet nondum fuerit transducta secundum Math.Mathe.sing.lxxiiij.no.statutum.

1 Fallit in sponsa secundum Bal.in l.pen.§.fi.ff.quod falso tut. auc. gestum, qui dicit lucrum dotis ex pacto vel statuto locum non habere in spōsa ante nobiles annos decedenti quā l.ipse dicit a Bar,

didi-

didicisse. Cęp.in l.j.nu.xxii.in fi.de vsuc. pro dot.vide ẽr Boe.q. xxij.nu.7.& 17.& 18.quod no.Bal.in consi.185.nu.5.vol.2.

2 Fallit etiam in sponsa quæ sui culpa voluit potius ingredi monasterium,quam consumare matrimonium , quod facere potest vt l. Deo nobis.C.de epis.& cle.& c.commissum de sponsal.Bal.consi. cclxxvj.nu.1.vol.ij.& c.ex parte de conuer.coniug.Boe.q. xxij. nu.19.Abb.in consi.1.nu 1.vol.j.& considero verba ibi præmortua vxore cum ergo sponsa marito vsa,& cognita non fuerit , ergo dotem lucrari non debet.

3 Fallit etiam in alio casu,quando dos non fuit data,neq; promissa sed bene mulier permisit virum omnia sua bona possidere hoc etiã casu virtute statuti, maritus lucrabitur dotem virtute dicti statuti, quia ex longa patientia iuncta cum actu voluntatis habet locũ de in rem verso,& ita firmat,& concludit Bal.in consil.cxj. per totũ vol.iiij.ꝙ no.quia est mirabile.

4 Fallit itidem si momento temporis steterit cum vxore secundũ Bal.in l.non dubium.num.12.C.de legib.idem in c.j.§.quin etiam ver.quæro quid si masculus in tit.Episcopum vel Abb. Deci.in c. de causis nu.xlj.de off.deleg.

5 Fallit etiam quando conuentum est in instrumento dotem ad se reuerti,vxore defuncta sine liberis nulla habita consideratione pacti de dote lucranda,quia dos a patre vel extraneo profecta,ad eos virtute pacti redire debet,vt l.dos ad patrem.ff.so.ma.& l.fi. ver. nisi in.§.j.C.de iu.do.Guid.papa q.523.in prin. idem in consi.12. nu.vij.ver.secundo potest responderi.vol.j.

R E G V L A C C X L I.

1 Villa quæ ex forma statuti tenetur ad emendam damni illati,nõ tenetur de damno dato de nocte, vel alio tempore in quo impossibile sit sindico scire damnificatorem.secuudum Rom.cons.vij. nu. 9.prin.quia fuit de nocte illatũ in quo tempore licuit sindico ignorare.vt l.j.§.occisorum.ff.ad Sylla.ij. quando subest aliqua iuxta causa,quæ a dolo,culpa,vel negligẽtia abest cum excusat.vt Bal. in l.si ideo.C.de ijs quibus vt indig.vbi excusatur seruus, vt in pœnam non incidat si domino auxilium non præstitit quando maxime subest aliqua iuxta causa,quę cũ a dolo vel negligentia excusat,ex quo ẽt non potuit a diligentissimo prouideri,secundum tex. in l.idẽ ait.§.sed gratis.ff.nat.caup.sta. Marſ.in l.j.§.præterea.95. nu.ff.de quæst.Bar.in l.semper.§.hoc interdictũ.ff.quod vi aut clã. Sal.in l.fi.C.de dolo.Bal.in l.genero.ff. de ijs quæ no.infa. Feli.in c.nonnulli de re scr.col.xxxvj. Rom.consi.510.nu.22.& 23.Bal. consi.174.nu.1.vol.ij.Alex.consi.172.nu.iiij.vol.5.

1 Fallit 1.quando infra decẽ dies denũciatũ est,merico,seu salario, ꝙ debeat dare malefactorem conuictũ,vel confessum: quo termino elapso si mercius,seu salarius non dederit dãnificatorẽ. Tunc cõe tenetur ad refectionem damni illati. aliter absoluetur commune,denunciatione seu intimatione,Merico non facta secundum par
tem

tem & prouisio Tar.factam de anno 1436. die xxvij. Aprilis vltra dispositionem statuti Tar.sub rubrica de bestijs occisis, lib. tractatu decimo cap.xvij. incipien. Item ordinamus, & prouisionem factam 1495.

2 Fallit in territorio Paduano, quando dominus fundi habet gastaldionem in domibus, & terris existentibus in districtu prout in parte facta de anno 1537.

3 Fallit in castro Conegliani quando ante damnum illatum bona, domus vacua, seu blada in campaneis consignata fuerunt merico, & ipse acceperit pro consignata si damnum euenerit, & mericus infra tempora limitata nō dederit damnificatorem conuictum, vel confessum, tunc commune tenetur, aliter absoluetur, virtute sententiæ 1499.

REGVLA CCXLII.

1 Vtens corā iudice falso instrumento pōt puniri de falso, ex quo illud in iudicio produxit & vsus est, nā omne male factum præsumitur ab eo factum, si de cuius commodo tractatur. vt l.si.§.si quis in suo.ff.ne quid in loco publico fiat, ibi eū enim videri factū, qui vsum eius aquæ habuit, & ita affirmant omnes doct.in. l.maiorē. C.de fals.ratio est, & ex eo ꝙ qui vtitur instrumēto falso, præsumptio insurgit contra ꝓducentem, ꝙ fecerit illud vel fieri mandauit secundum Abb.in c.inter dilecto.no.v.de excef.prælat. Alex.consi.lxxvii.nu.1.vol.i. & Bar.consi.cxcix. Deci.in consi. clxxv. nu.iiii.vol.i.& c.quando, de iis quæ fiunt a maio.parte.cap.

1 Fallit hæc regula nisi producens instrumentum docuerit a quo habuit, vel a quo notario factum & celebratum fuerit, quæ probatio illico coram iudice luce clarior appareat, ꝓut ēt dicitur de re furtiua reperta pęnes furem, vt Bar.in l.fin.col. vlt.ff. de quæst. & de monetario expendēte reprobā pecuniā, qui si nō constat vnde habuerit, illico condemnatur, quæ materia tractatur per doct. in d. l.maiorem de fal. Ratio est, quia probatio falsi debet de necessitate concludere, secundum Bal.in l.iurisgent §.quod ferre.ff. de pac. & can.in c.in præsentia de proba. Deci.d.consi. clxxv. num.iij. versi.quibus.tamen non obstant.

2 Fallit etiam quando vnum verisimiliter, additur pluribus verosimilibus tunc resultat plena probatio, contra inculpatum, ut c.cū p.Manchonella in vij.col.de accu.& ibi Franc.de Aret. Marsil. sing.cccxcvi.& sing.cccxliii.& Bal.in l.testiū penul.col.de testi. vbi dicit, ꝙ magis creditur paucis testibus deponētibus verosimilia, quam centum non verosimilia deponentibus, vbi multa accumulat more suo solito, quod nota.

3 Fallit ēt ꝙ cōmittens falsum in cā perdit causam, per text.in l.si nō obrepserit, & glo.i.ff.de falsis. Bal.& Barb.in c.olim de rescri. Bar.in l.j §.ij.penul.q.ff.de fal. Deci.in c.cū venerabilis.nu.90.et 95.de exce.& Bar.in l.in fraudē.§.quoties apud fiscum.ff.de iure fisci, Boe.late q.291.per totam.

REGV-

REGVLA CCXLIII.

1 Vtrunq; ius ciuile & canonicum in suo foro est seruandũ, doc. in c. i. de oper. no. nun. & ii. q. ult. c. euphemium, §. hic colligitur, vbi Papa vult quod infames dicantur, secundum iura pontificia Romana.

2 Fallit in dispositionibus ad pias causas, quia in illis, ius canonicũ, in vtroque foro præualet. Ita Ioan. And. Cald. Pet. Anch. Imol. & Card. in c. relatum de testam. Anch. consi. xxv. videtur in princi. Alex. consi. xiiii. nu. 7. vol. i.

2 Fallit etiam in causis matrimonialibus quæ iudicari debent per iura canonica, & non per iura cõia secundum tex. in cap. i. in fi. de consi. & affinit. ibi qui canonum statuta non ignorant, cum causæ matrimoniales appellentur spirituales, secundum Nicolaum super ant consi. lxv. nu. 5. in consi. matr. cum aliis.

3 Fallit in computatione gradus, nam ius ciuile præfertur iuri canonico in d. computatione gradus, secundum Corn. in consi. xxxvi. R. vol. ii. & consi. xl. vbi eo. vol. ii. & consi. lvii. vbi A. volu. eo. & consi. cci. in prin. vol. ii. quod not.

4 Fallit etiam in discrepantibus inter se, nam si ius ciuile discrepat a iure canonico in terris imperij præfertur, & ecõtra, vt sing. Cor. in consi. 80. vbi c. vol. ii. quoniam iurium discrepantia sunt omnino euitanda consi. lvii. vbi m. vol. ii.

REGVLA CCXLIIII.

1 Vxor relicta domina massaria, & vsufructuaria extantibus filiis alimenta tantum consequitur, vt Franciscus Cremen. sing. 8. incip. quid si maritus. nu. ij. auth. ꝙ locum. C. de secund. nupt. & l. Titia cum testamento. §. fi. ff. de leg. ii. & in statuto nostro Veneto c. xv. lib. iiij. & hoc idem Old. consi. ccxii. quidam in suo testamẽto. col i. versi. 7. Alex. consi. xxix. nu. j. vol. iiij.

1 Fallit quando testator specialiter eidem reliquisset alimenta & postea dominiũ et vsumfructum, quia eo casu haberet vltra victũ vsumfructum bonorũ mariti, secundũ Cast. in consi. ccclxxxvij. inci. ꝙ vxor. vol. ii. Bal. in l. fi. col. ii. versi. idem dico si legitur cõcubinę, C. de indict. vidui tollen. nu. 5. 6. & 9. & auct. hoc locum nu. iij. C. de secund. nup. Cor. consi. cclvii. col. ii. F. ibi ex hoc videtur, vol. i. idem consi. v. per totum eo. volu. j.

2 Fallit etiam quando per testatorẽ vxor est relicta domina domus ꝙ intelligitur, non quod habeat dominium, sed quandam per eminentiam in domo mariti sicut habebat viuente viro, vt Corn. consi. cclxxiii. vbi c. vol. iii. Barto. consi. ix. & super eo, & con si. lvj. & l. Titia cum testamento §. Titia. ff. de legat. ii. & Deci. in c. causam quæ nu. x. de offic. delega.

3 Fallit etiam in certis aliis casibus annotatis per Imo. & Albe. in l. Titia. l. i. §. fi. ff. de leg. ii. & per glo. in l. si mulier. C. de iure do. & l. liberis, col. i. versi oppono fortiter, hic. ff. de alim. & cib. lega.

&

et in apostilla maior sing.8.Fran.Crem.Guido pap.q.DXXV.nu.1.
Cor.consi.clxxiii.a.vol.iii.

REGVLA CCXLV.

1 Vxor relicta dona domina et vsufructuaria omnium bonorum mariti,toto tempore vitę suæ,filio hærede instituto demum mortuo vxore superstite,qui substitutum extraneum habet dubitatur, an debeat habere alimenta tamen an vero vsumfructum dictorũ bonorum,tu tene quod vsumfructum omnium bonorum,secundum Ro.consi.DXVI,per totum,& Dec.consi.454.nu.1. & 3.vbi multa cumulat.

1 Fallit quando filius fuit pupillariter institutus,quia per mortem instituti irritatur gradus institutionis & per consequens irritatur testamentum.vt l.ex facto.§.Lucius.ff.de heredi.instit. & auth. ex causa.C.de libe.præte.cætera vero relicta remanent.vt gloss. in l. maximum vitium.C.de lib.præt.& ista ex opin. communis scdm Cy.in d.auct.ex causa & Rom.in d.consi.nu.11.& 12.

2 Fallit etiam quando extaret statutum in loco vbi factum est legatum,quia illud in omnibus esset obseruandum,pro est in hac alma ciuitate in lib.iiij.statutorum.c.xv.& late vide Deci.in dicto consi.cccclliii.in prin.vbi multa allegat consil. & docto. quod tu nota & stude.

3 Fallit etiam quando sunt instituti pauperes Christi. secundum Cor.consi.180.nu.a,& b,il ij.volu. iiij.vbi allegat quamplurimas leges,quam tu vide,& nota.& si vis scire stude.

FINIS.

INITIVM OMNIVM REGVLARVM IVRIS IN praesenti opusculo collectarum, et cum earum numeris Alphabetico ordine descriptarum faeliciter incipit.

65 Le-

Pactum

INDEX, SEV REPERTORIVM OMNIVM CONTENtorum in præsenti opusculo Regularum Alphabetico ordine collectarum,

Singulis iuris studiosis non modicam afferens commoditatem & vtilitatem. Anno 1566. 29. Ianuarij, more Imperij.

O Car-

D

 dicis

Incen.

Pallos

Q

SALA.

S

Stilo

F I N I S.

REGESTVM.

A B C D E F G H I K L M N O.

Omnes sunt quaterniones.